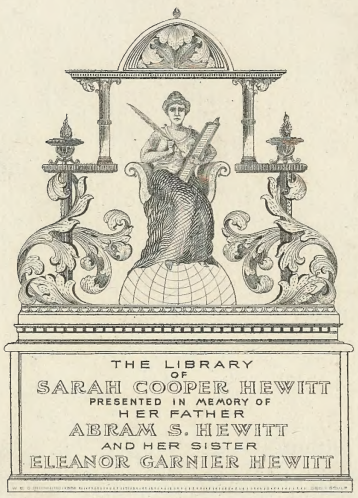
THE LIBRARY
OF
SARAH COOPER HEWITT
PRESENTED IN MEMORY OF
HER FATHER
ABRAM S. HEWITT
AND HER SISTER
ELEANOR GARNIER HEWITT

VERZAMELING

VAN

UITLANDSCHE EN ZELDZAAME

VOGELEN,

BENEVENS EENIGE VREEMDE

DIEREN EN PLANTGEWASSEN:

IN 'T ENGELSCH NAAUWKEURIG BESCHREEVEN EN NAAR 'T LEVEN MET KLEUREN AFGEBEELD,

DOOR

G. EDWARDS EN M. CATESBY:

VERVOLGENS, TEN OPZIGT VAN DE PLAATEN MERKELYK VERBETERD, IN 'T HOOGDUITSCH UITGEGEVEN

DOOR

J. M. SELIGMANN.

THANS IN 'T NEDERDUITSCH VERTAALD EN MET AANHAALINGEN VAN ANDERE AUTHEUREN VERRYKT, DOOR

M. HOUTTUYN, MEDIC. DOCTOR.

VIERDE BAND,

BEHELZENDE

HET ZEEVENDE EN ACHTSTE DEEL.

Te AMSTERDAM,

BY JAN CHRISTIAAN SEPP, Boekverkooper.

MDCCLXXVI.

fQL
674
E26v
D1772
Bd 4
RB
CHH

598.2
E26v
v.4

AAN

DEN WEL EDELEN GELEERDEN HEERE

DEN HEERE

ABRAHAM KAPPELHOFF,

MEDICINÆ DOCTOR.

GROOT KENNER EN LIEFHEBBER DER

NATUURLYKE HISTORIE;

WORD MET WAARE HOOGACHTING

DIT ZEEVENDE EN ACHTSTE DEEL

DEEZER NEDERDUITSCHE UITGAVE

DER UITLANDSCHE VOGELEN

VAN EDWARDS EN CATESBY,

EERBIEDIGST OPGEDRAGEN

DOOR

ZYN WEL EDELENS

onderdanig bereidwillige Dienaar
JAN CHRISTIAAN SEPP.

6377

VERZAMELING
VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN.

ZEVENDE DEEL.

PLAAT I.

De gekroonde Adelaar (1).

Deeze is omtrent een derde part kleiner dan de grootſte Arenden, die wy in Europa hebben, maar hy ſchynt niet minder ſterk en dapper te zyn dan de anderen.

De Bek, en de Huid, die het opperſte van de Bovenkaak bedekt, het Wasch genaamd, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn, hebben een donkere Kleur. De hoeken van den Bek loopen ver agterwaards onder de Oogen, en zyn geelachtig, de Oogkringen roodachtig Oranje-Kleur. Het voorſte van den Kop, de plekken daar de Oogen in ſtaan, en de Keel, zyn gedekt met witte Vederen, doorzaaid met kleine zwarte Vlakjes. Het agterſte van den Hals en van den Kop, de Rug en de Wieken, zyn donker of zwartachtig bruin, de buitenſte randen der Vederen helder bruin, de Slagpennen donkerer dan de andere Veders der Wieken. De bovenrand en de tippen van eenigen der kleinſte Dekvederen, zyn wit. De Staart is bruin, met zwarte Banden overdwars, van onderen donker en licht graauw. De Borſt is roodachtig bruin, met groote zwarte Vlakken overdwars aan de zyden. Het Lyf en de Dekveders onder aan de Stuit, zyn wit met zwarte Vlakken. De Bouten, en de Pooten tot aan de Voeten toe, zyn met witte Vederen gedekt, die een ſierlyke ſprenkeling hebben van ronde zwarte Vlakken. De Voeten en Klaauwen heeft de Vogel zeer grof en ſterk: de Voeten gedekt met Schubben van een heldere Oranje-Kleur, de Klaauwen zwart. Hy verheft de Veders aan het agterſte van den Kop in de gedaante van een Kuif of Kroon, en daar van heeft hy zynen naam.

Ik zag deezen Vogel, in 't jaar 1752, levendig op de Kermis van St. Bartholoméus, te Londen, en maakte 'er een Aftekening van. De Man, die hem hadt, verhaalde my, dat dezelve overgebragt was van de Kuſt van Guinée in Afrika: welk Berigt ik geloof aan ſlaa, alzo hetzelve my ſedert beveſtigd is door den Heer PENWOLD, woonende op Garlick-Hill te Londen, alwaar ik twee anderen van deeze zelfde Soort van Vogelen zag, die van daar gekomen waren. BARBOT maakt in zyne *beſchryving van Guinée*, in Folio te Londen Anno 1746 uitgegeven, pag. 218, gewag van een Vogel, dien hy de *Gekroonde Arend* noemt, zeggende daar van alleenlyk: „ Hier ontbreeken geen Arenden: ook verſchillen zy niet van de „ genen, welken men in Europa heeft; hoewel ſommigen niet volkomen eveneens „ zyn. De Prent verbeeldt eenen van deeze laatſte Soort, welken men zeer zeld-

„ zaam

(1) Aquila coronata. EDW. *Av.* V. p. 31. T. 224. Aquila Africana criſtata. BRISS. *Av.* I. p 448. Falco coronatus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 42. S p. 1.

„ zaam ergens anders vindt dan in de Provincie van Akra, alwaar dezelve genoemd „ wordt de Gekroonde Arend ". Uit dit zeggen kan niets opgemaakt worden, zonder het Oog te ſlaan op de Afbeelding, welke hy daar van geeft, alwaar de Vogel een Kuif op den Kop heeft, veel naar die van den onzen gelykende: maar zyne Afbeelding is zeer ruuw en onnaauwkeurig, hebbende geen Stippen noch Vlakken. ASTLEY heeft, in zyne *Verzameling van Reizen*, Vol. II. p. 722, BARBOTS beſchryving en afbeelding van deezen zelfden Vogel geplaatſt; doch alzo uit geen van beiden veel kundigheid dienaangaande te haalen is, zo merk ik het aan als een Voorwerp, dat tot nog toe niet wel is afgebeeld of beſchreeven.

PLAAT II.

De blaauwe Valk en de kleine bruine Haagdis (2).

Deeze Vogel is tot minder dan de helft van zyne weezentlyke grootte, in alle Afmeetingen, verkleind. Zyne Wiek, geſlooten zynde, hadt de langte van 13 Duimen, daar dezelve, in deeze Afbeelding, weinig meer dan 6 Duimen lang is, en de andere Lighaams deelen verſchillen in de zelfde evenredigheid; waar uit men de Lighaamelyke grootte van den Vogel, ten opzigt van anderen, kan berekenen. Hy ſcheen my omtrent zo groot te zyn als een gemeene Kraay. De Haagdis is in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Beiden zyn zy, op de Plaat, onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd.

Deeze Valk heeft een ranke en vlugge Geſtalte, gelyk de Sperwer. Zyne Pooten zyn lang en dun, tegenſtrydig met het grove Arendachtige poſtuur van veele Vogels onder de Valken. Men moet hem in de Afdeeling der genen, die men *lang-gewiekte* noemt, plaatzen. Hy heeft den Bek zwart en een weinig gegolfd, doch niet getand, aan de zyden of kanten van de Bovenkaak. De Neusgaten ſtaan in het witte Wasch, dat den Grondſteun des Beks, van boven, bekleedt: de Oogkringen zyn Oranje-kleur: de Huid aan de hoeken van den Bek, als ook aan de Oogleden, is geel. De Kop, Hals, Rug, een gedeelte der Wieken en de Staart, zyn van eene licht blaauwe of Aschgraauwe Kleur, hoedanig men in veele Zee-Meeuwen waarneemt, loopende een witte ſtreek onder de Keel door, van het eene Oor tot het andere. De buitenſte helft der Slagpennen is zwart, met witachtige punten; terwyl de rand van de Wiek en haare binnenſte Dekvederen wit zyn, zo wel als de Buik, Schenkels, Stuit en Dekveders onder aan de Staart, als ook de buitenſte Staartvederen. De Pooten zyn tot onder de Kniejen gevederd, hebbende, zo wel als de Voeten, een Schubbige Huid, van eene heldere Oranje-kleur, die hun bekleedt, en de Klaauwen zyn zwartachtig.

De kleine bruine Haagdis is over 't geheele Lyf van eene blaauwachtige Kleur, uitgenomen twee bruinachtige Streepen, welke zig wederzyds langs de Rug uitſtrekken. Zy is met zwarte Vlakjes aan de bovenzyde geſprenkeld, en aan den Buik lichter bruin, zonder Vlakken. Men vindtze in drooge Heuvels en andere dorre Gronden; omtrent de Wortels van oude Boomen, alwaar zy zig in de Zon blakeren en Vliegen vangen, enz. Ik betrapte eenmaal een van deeze Haagdiſſen, zo als dezelve aan 't vegten was met een klein Vogeltje, dat op zyn Neſt met nieuwlings uitgebroede Jongen in een Wyngaard tegen een Muur zat. Ik onderſtel, dat deeze Haagdis de Jongen tot zyn Prooy gemaakt zou hebben, indien hy ze uit het

(2) Accipiter ſubcœruleus. EDW. *Av.* V. p. 33. T. 225. Falco cyaneus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 42. Sp. 10.

het Neſt had kunnen haalen. Ik zag het Gevegt eenigen tyd aan, doch, toen ik 'er zeer naby kwam, liet de Haagdis zig op den Grond vallen en het Vogeltje vloog van zyn Neſt.

De Valk was niet ver van Londen geſchooten, en als iets raars aan den Heer LEMAN, in het Kollegie der Geneeskundigen te Londen, wegens de zeldzaamheid van zyne Kleur, vereerd. Toen men hem eerſt zag, dwarrelde hy aan den voet van eenige oude Boomen, en ſcheen, geduurig aan 't vliegen blyvende, nu en dan met zyne Bek en Pooten tegen de Stammen dier Boomen te kloppen. Men kon de reden hier van niet gisſen, voor dat hy geſchooten was, wanneer men by de twintig der boven beſchreevene Haagdisſen in zyne Krop vondt, die hy liſtig gevangen hadt, door dezelven gezwind te verrasſen. Hierom oordeelde ik het niet oneigen, zulk een Haagdis by hem af te beelden. Die men in zyne Krop vondt, waren ieder in twee of drie ſtukken geſcheurd of gebeeten.

Doktor SHAW heeft, in zyne Reizen door Barbarie en de Levant, een Valk of Havik beſchreeven, door hem *Karaburno* genoemd, welke, zo ik meen, veel overeenkomſt heeft met deezen, en waar omtrent hy de volgende Aanmerkingen mededeelt. „ De Karaburno is een Aschgraauwe Havik, van grootte als onze Bu„ toor of Roerdomp, hebbende een zwarten Bek, roode Oogkringen, korte geele „ Pooten, de Rug vuil Aschgraauw of blaauw, de Pennen der Wieken zwart, „ doch het Onderlyf en de Staart witachtig ". Ik geloof dat die van Doktor SHAW de zelfde Vogel is, als ik beſchreeven heb, en dat dezelve geen Inboorling van Engeland, maar by toeval herwaards overgevloogen zy. Ik denk dat Doktor SHAW de eerſte melding daar van gemaakt, en ik de eerſte Afbeelding daar van aan 't licht gegeven hebbe.

PLAAT III.

De Vrugt van den tammen Sorben-Boom (3).

Deeze Vrugt is hier in zyne Natuurlyke grootte vertoond. Zy groeit by Troſſen of Boſſen, van drie tot zeven of agt ſtuks. Ieder afzonderlyke Vrugt komt voort als een klein geelachtig groen Appeltje, aan de zyde, die naar de Zon gekeerd geweeſt is, rood gekleurd. De geheele Huid is doorzaaid met kleine bruine Pukkeltjes, en het Oog is ingedrukt, gelyk in de Appelen, maar de Steeltjes zyn wat hoekig en niet volkomen rond, gelyk ook de Takken van den Boom. De Vrugt, onryp zynde, heeft eenen zeer wrangen Smaak, doch ryp zynde wordt hy zagt als een Mispel, en krygt de zelfde Kleur, zynde dan zeer aangenaam van Smaak. Deeze Sorben waren op 't end van September in volkomenheid, en hadden vyf Zaaden of Pitten in zig, gelyk de Appelen. Een doorgeſneeden Vrugt en een enkele Zaadkorrel zyn om laag op de Plaat afgebeeld, alwaar die Vrugt zig van binnen als een Appel vertoont, uitgenomen dat het Vleesch een weinig naar den geelen trekt. Anderen zyn van figuur als Peeren, en van deeze heb ik 'er ook een afgebeeld, om het verſchil aan te toonen: dezelven worden zelden zo groot als de anderen, hoewel zy, in alle andere opzigten, de zelfde Soort van Vrugt ſchynen te zyn. De grootſte der Sorben van de eerſte Soort, die ik heb kunnen vinden, was twee Loot zwaar.

Juffr.

(3) Sorbus maxima ſ. Pomifera. EDW. *Av.* V. p. 1. T. 211. Sorbus ſativa. C. B. *Pin.* 415. Sorbus legitima. CLUS. *Hiſt.* I. p. 10. DOD. *Pempt.* 803. TOURNF. *Inſt.* 613. Sorbus Foliis pinnatis ſubtus villoſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Tom. II. Gen. 623. Sp. 3. Tamme Sorbenboom. *Nat. Hiſt.* II. D. II. STUK, bladz. 598.

Juffr. BLACKWELL heeft de afbeelding van de Peerachtige Sorben-Vrugt, in haar Kruidboek, I. Deel, Pl. 174, gegeven.

Deeze Sorben kwamen van Hammerſmith, een Dorp naby Londen, van waar men een menigte derzelven op de Markt van Covent-Garden bragt, in den jaare 1752; alwaar ikze kogt. Zy waren, niettemin, diestyds nog niet bekend, by onze voornaamſte Tuinlieden en Boomkweekers; noch ook by onze keurigſte Kruidkundigen omſtreeks Londen, die 'er ſedert alles wat zy krygen konden van opkogten, om het Zaad te hebben.

De Boom, die deeze Sorben draagt, wordt van de Franſchen *Cormier* of *Sorbier*, in 't Latyn *Sorbus*, geheten. Hy is hoog, regt, fraay getakt en bevallig voor 't gezigt. Zyn Baſt is ruuw en witachtig: het Hout ziet uit den rooden, is fyn van Draad, taay en zeer goed voor de Draaijers, die 'er Weevers Spoelen en andere dingen van maaken. De Bladen zyn langwerpig, ſmal, aan den rand gekarteld, van boven groen- van onderen witachtig, en gelyk die van den Esſchenboom wederzyds aan een Steel geplaatſt, die in een enkeld Blad uitloopt. De Bloemen zyn klein en wit, verſcheidene by elkander gevoegd, en ieder uit vyf Blaadjes, die als een Roos geſchikt zyn, beſtaande. Deeze Boom, een nieuweling in dit Land, is, naar ik verneem, zeer gemeen op zekere plaatſen van Vrankryk, onder anderen omſtreeks Angers, daar hy van zelf groeit en men 'er verſcheide Soorten van heeft. De Vrugt van de eene Soort wordt in Latyn *Sorbum pyriforme*, en die van de andere *Sorbum pomiforme* getyteld. De meeſten onzer Kruidkundigen ſpreeken van de kragten deezer Vrugten. Zy zyn ſterk ſamentrekkende, inzonderheid voor dat zy haare rypheid bereikt hebben, en alsdan zeer bekwaam om 't braaken en den Buikloop te ſtempen. Men heeft my gezegd, dat dezelven met voordeel in de Zuidelyke deelen van Vrankryk worden voorgeſchreeven, aan de genen, die zig in 't eeten van Druiven of 't drinken van Moſt of nieuwen Wyn te buiten gegaan hebben. Wy hebben een kleine Vrugt in Engeland, waar van de Boom in 't wilde groeit, geheel in Soort van deeze verſchillende, welke van GERARD genoemd wordt *Sorbus torminalis*, en by ons *the Common ſervice-Tree*. Van deeze vindt men, met het Loof, de afbeelding op de naaſte Plaat.

PLAAT IV.

De Vrugt van den Wilden Sorben-Boom (4), *in de Hand van een Jongen, die een zonderlinge Huidkwaal hadt.*

In den jaare 1731 werdt aan de Koninglyke Societeit van Londen een Jongen vertoond, wiens Huid door eene Kwaal was aangetaſt, welke men nergens vondt beſchreeven: wordende toen een Berigt daar van, met de Afbeelding van een zyner Handen enz., in de Verhandelingen van de Koninglyke Societeit van Londen, N. 424, aan 't licht gegeven. Die zelfde Perſoon liet zig nog in 't jaar 1755 te Londen kyken, onder den naam van de *Stekelvarken-Man*, hebbende een Zoon van hem by zig, in de zelfde ſtaat. Ik zagze toen beiden, en onderzogtze zeer zorgvuldig. De Vader, wiens naam EDUARD LAMBERT is, was te Brandon, in de Provincie van Suffolk, gebooren, zynde thans omtrent veertig Jaaren oud. Het is een welgemaakt Man, het Aangezigt wel geſteld en bloozend hebbende; zo dat, wanneer

(4) Sorbus vulgaris ſive Torminalis. EDW. *Av.* V. p. 3. T. 212. Meſpilus Apii folio &c. C. B. *Pin.* 454. Sorbus Torminalis. DOD. *Pempt.* 803. Cratægus Foliis cordatis ſeptangulis, lobis infimis divaricatis. LINN. *Syſt Nat.* XII. Tom. II. Gen. 622. p. 342. Wilde Sorbenboom. *Nat. Hiſt.* II. D. I. STUK, bl. 587.

heer zyne Handen en Lighaam bedekt waren, hy niet van andere Menſchen ſcheen te verſchillen: maar, buiten het Aangezicht en het Hoofd, het binnenſte zyner Handen, de zyden en toppen der Vingeren, en de Zoolen zyner Voeten, was zyn geheele Lighaam begroeid met ontelbaare dunne Wrattig uitpuilende verhevenheden, ſommigen van boven platachtig, anderen hol, eenigen puntig als een Kegel, anderen onregelmaatig gefatzoeneerd. Zy ſtonden byna zo digt aan elkander, als de Borſtels in een Schuijer, en werden onderſteld eene verlanging te zyn van de Tepelen der Huid, tot de dikte van gemeen tweedraads Touw gezwollen; 't welk zyne Huid zeer ruuw maakte. Deeze Uitwaſſen hadden een donker bruine Kleur, of waren Roeſtig zwart, zynde zo ſtyf en Veerkragtig, dat het ſtryken met de Hand daar over een ſchor geluid maakte. Op ſommige plaatſen waren zy meer dan een half Duim lang, en de algemeene Oppervlakte vertoonde zig redelyk egaal, hoewel zy trapswyze in langte afnamen naar de enden der Vingeren en Toonen toe, alwaar zy geheel verdweenen.

By zyne Geboorte was deeze Man gelyk andere Kinderen geweeſt, maar na verloop van agt of negen Weeken was zyne Huid geel, vervolgens zwartachtig geworden, en deeze uitpuilingen kwamen eerlang te voorſchyn. Toen ik hem zag, vielen zy op eenige plaatſen af, en haar plaats werdt vervuld door anderen van een bleeker Kleur: 't welk, zo hy my verhaalde, Jaarlyks plaats grypt, in eene van de Wintermaanden, en dan is hy genoodzaakt zig eenig Bloed te doen aftappen, om eene Ziekte te voorkomen, die anders het afvallen derzelven vergezelt. Op andere tyden doen zy hem zeer weinig Ongemak aan, dan 't gene uit de drukking van zyne Kleederen op dezelven ontſtaat, wanneer zy haaren vollen wasdom bereikt hebben. Hy hadt ook de Kinderziekte gehad en men hadt hem tweemaal de Kwylkuur doen uitſtaan, om te zien, of men hem dus van deeze Huidkwaal verloſſen zou kunnen. Geduurende de Kinderziekte en onder deeze Operatiën, wierd zyn Vel blank en effen, gelyk dat van andere Menſchen; dewyl de ruuwheid 'er afging, maar, op zyne herſtelling, kwam de Huidkwaal weder als te vooren. Buitendien is hy altoos redelyk gezond geweeſt.

De wonderbaarlykſte byzonderheid in dit Geval is, dat deeze Man zes Kinderen gehad heeft, die altemaal met deeze zelfde Kwaal behebt waren, en in welken zig de eerſte tekenen daar van, insgelyks, op den Ouderdom van omtrent negen Weeken geopenbaard hebben. Een derzelven is thans nog maar in Leven, een aartige Jongen van agt Jaaren, die zig naauwkeurig in de zelfde toeſtand bevindt als zyn Vader. Hy heeft ook de Kinderziekte gehad, en is, geduurende dien tyd, van deeze Kwaal bevryd geweeſt. De Hand, op deeze Plaat afgebeeld, is van deezen Jongen naar de Natuur ontleend. Ik vertoon het binnenſte van de Hand, zo om het andere te meer te doen uitmunten, als om eenige verandering te maaken, alzo men in de Philoſophiſche Tranſactiën de Rug van de Hand naar 't Oog geplaatſt heeft. Myne Afbeelding vertoont beter de effene Huid binnen in de Hand, en het ruuwe Vel aan de buitenzyde der Vingeren en aan de Vuiſt. Beneden op de Plaat ziet men eenigen van de Uitwaſſen door 't Mikroskoop vergroot.

Het ſchynt my ontwyfelbaar, dat van deezen Man een ras van Menſchen voortkomen zou kunnen, 't welk even zodanige ruuwe Bekleedzels had, en, wanneer dit gebeurde, en men kwam te vergeeten wie de Vader was geweeſt, zo is 't niet onwaarſchynlyk dat men dezelven voor een byzondere Soort van Menſchen houden zou. Deeze aanmerking zou bykans voet kunnen geeven tot het denkbeeld, dat, indien de Menſchen altemaal uit één Geſlagt geſprooten zyn, de zwarte Huiden der Mooren, enz. misſchien aan een dergelyke Toevallige oirzaak toe te ſchryven waren (*).

Ik

(*) [Ik weet niet, dat hier nog van eene Toevallige Oirzaak is geſproken. Zo men het aanmerkt als eene Kwaal, den Vader overgekomen, en op deszelfs Zoon voortgeplant, dan is de Vraag, of die Kwaal ook niet

Ik moet hier bekennen, dat dit Berigt grootendeels, hoewel met de vrywillige toeſtemminge van den Autheur, den Heer HENRY BAKER, mynen verpligtenden Vriend, ontleend is uit een Brief die aangebooden werdt aan, en voorgelezen in de Koninglyke Societeit, in 't jaar 1755; welken ik bevond een zo volkomene beſchryving van het gemelde Onderwerp te behelzen, dat ik niet in ſtaat was dezelve te verbeteren of noodig vond iets daar by te voegen (*).

Den Tak van den Wilden Sorbenboom heb ik hier niet alleen bygevoegd, tot verſiering en opvulling van de Plaat, maar ook om een misſlag te verbeteren, dien men in 't Kruidboek van Juffr. BLACKWELL vindt, alwaar zy, den Lyſterbeziënboom afbeeldende, denzelven voor deezen Sorbenboom hadt uitgevent. Zie haar Werk, in 't I. DEEL, pag. 173. Deeze is de *Sorbus Torminalis* van Gerard (†): de Afbeelding heb ik in de Natuurlyke grootte gemaakt. De Bladen zyn in den Zomer groen, en worden tegen den Herfſt roodachtig. Hunne gedaante is door de Afbeelding beter uitgedrukt, dan ik door beſchryving zou kunnen doen, zynde dit Takje met de Vrugt naar 't Leven getekend. GERARD heeft de Bloemen vyfbladig vertoond, en zegt dat dezelven wit zyn; ik hebze niet gezien. De vrugt is in 't eerſt groenachtig, dan ros, en wordt, ryp en murw zynde, van eene bruinroode Kleur. Ieder Vrugt, dwars doorgeſneeden, vertoont vier Pitten of Zaadkorrels, die van binnen wit zyn, met een donker roode Schil. Deeze Boom groeit van zelf in de Zuidelyke deelen van Engeland.

PLAAT V.

De zwart en witte Klaauwier (5).

De Afbeelding vertoont den Vogel naauwkeurig in zyne Natuurlyke grootte. Hy heeft den Bek naar den Kop toe taamelyk dik, en naar de Punt verdunnende, van een donkere Kleur. De Bovenkaak is een weinig nederwaards geboogen, hangende met haare Punt over de Onderkaak heen. Ter wederzyde van de Bovenkaak is een kleine inkeeping, by de Punt. De Vederen aan het Grondſtuk van den Bek ſteeken voorwaards uit, bedekkende ten deele de Neusgaten. De Pluimagie over den Kop, het Lighaam, de Wieken en Staart, is met dwarſe Baaren zwart en wit getekend; zynde de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, byna geheel wit, met een weinig zwart verwardelyk daar onder gemengd. De inwaardſe baarden der Slagpennen hebben witte Vlakken. De binnenzyde derzelven, zo wel als de onderzyde van de Staart, is byna zo zwart als de bovenzyde, en het getal der Staartvederen is tien. De uitwaardſe Vinger van den Voet is by de Poot gehecht aan den middelſten. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donkerbruin. Ieder enkele Pluim, over 't geheele Lighaam, is met dwarſe baaren, zwart en wit, getekend: doch die van de Rug hebben naar evenredigheid meer zwart en die van den Buik meer wit. Zie zodanig een Vedertje in een hoek beneden op de Plaat afgebeeld.

Deeze Vogel is in bezitting van den Heer LEMAN, Lid van het Kollegie der Ge-

niet wederom even Toevallig verdwynen zou kunnen, of door Middelen genezen; even als met de Vallende Ziekte plaats heeft. En dus ſchynt de Zwartheid der Negeren of de Roodheid der Wilden, waarſchynlyk niet toevallig, hier mede niet te ſtrooken.]

(*) [Dit Vertoog vindt men in de *Philoſ. Tranſact.* voor dat zelfde Jaar, bladz. 21, zynde deeze Afbeelding van den Heer EDWARDS, daar nevens, gecopieerd, in Plaat gebragt. Dus moet men wel letten, dat de Waarneeming van deeze Kwaal niet van gedagten EDWARDS is, maar van den Heer BAKER.]

(†) *See his Herbal by* JOHNSON, Lond. Ann. 1636. p. 1471.

(5) Lanius ſive Collurio Surinamenſis, ex albo & nigro variegatus. EDW. *Av.* V. p. 35. T. 226. Lanius Cayanenſis ſtriatus. BEISS. *Av.* II. p. 187. T. 29. f. 3. Lanius doliatus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 44. Sp. 16.

Geneeskundigen te Londen. Hy was zeer wel opgezet bewaard, en hem gegeven als een inboorling van Suriname, in Zuid-Amerika. Ik had hem onder 't bewerken van deeze Plaat in handen, om hem met de grootſte naauwkeurigheid te kunnen in Afbeelding brengen.

Een fraaije Chineeſche Kapel.

De kleine zwart en witte Kapel, daar by gevoegd, is uit China afkomſtig, en maakt een gedeelte van myn kleine Verzameling uit. Haar Wieken zyn van boven zwart of zeer donker bruin, ſchuins van de eene naar de andere zyde getekend met Roomkleurige Banden. De Kop en 't Borſtſtuk is zeer ſchoon rood; zynde het overige des Lighaams, tot aan het uiterſte end, Hemelschblaauw. Dit Blaauw loopt een weinig wegs in het Zwart der langſte Wieken, ter plaatſe daar dezelven aan het Lyf gewricht zyn. Van onderen is deeze Kapel eveneens getekend als van boven, uitgenomen dat de Kleuren wat flaauwer zyn.

PLAAT VI.

De groote Hoorn-Uil van Athene (6).

Deeze Afbeelding is getekend naar den leevenden Vogel, dien ik genoodzaakt was zeer veel te verkleinen, om hem in 't beſtek van myne Plaat te kunnen brengen. Het Origineel is van de tweede grootte, als kleiner zynde dan de groote Arend-Uil, die te Londen verſcheide Jaaren in 't Leven gehouden is door Sir HANS SLOANE, en aan de Natuurbeminnaars van dien tyd zeer wel bekend was; van den Jaare 1730 naamelyk tot 1740. Een Maatſtok regt overend naby den Vogel op zyn Stok zettende, zo als dezelve in het hier afgebeelde poſtuur zat, bevond ik dat zyne hoogte over de zeventien Duimen ware. Daar uit kan de Leezer opmaaken, hoe veel dezelve hier in Afbeelding is verkleind.

De Bek is zeer haakig en aan het Grondſtuk ten deele gedekt met kleine graauwachtige Vederen, gelyk Haair, die voorwaards uitſteeken. Dezelve heeft, zo wel als de Klaauwen, eene donkere of zwartachtige Hoornkleur. De Oogen zyn, (gelyk in alle de Soorten van Hoorn-Uilen, welken ik gezien heb,) van een ſierlyke Goudkleur, met zwarte Appelen. Het Aangezigt is plat, gelyk in 't geheele Geſlagt der Uilen; en van eene witachtig graauwe Kleur; in den geheelen omtrek bepaald door donkere of zwarte Streepen en Vlakken. De Hoornen of Ooren beſtaan alleen uit Vederen, welken de Vogel naar believen kan overend zetten of byna plat nederleggen. Zy zyn bruin aan de bovenzyde, en van onderen zwart, welke zwartheid onmiddelyk boven de Oogen valt, welke bovendien met eene donkere Streep omringd zyn, even of de Natuur dus derzelver luiſter meer had willen doen uitſteeken. De Pluimagie van den geheelen Vogel is vaal bruin, met zwarte Vlakken. Dit Bruin is lichter aan den Borſt en Buik, dan op de Rug, en verſmelt in een flaauw Aschgraauwe of witte Kleur aan het onderſte van den Buik. Van de groote Vlakken op den Kop, de Rug en Wieken, zyn ſommigen dwars, anderen nederwaards geſtrekt, op eene gebrokene verwarde manier: die aan de Borſt zyn zeer breed, verſmallende allengs aan den Buik. Behalve deeze groote Vlakken is de geheele Pluimagie met zeer fyne donkere dwars-Streepjes getekend. De Dekveders aan de binnen-

(6) Buho magnus coronatus Athenienſis ſive Avis Minervæ. EDW. *Av.* V. p. 37. T. 227. ALB. *Av.* III. T. 6. Strix Bubo. Varietas β. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 43. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 42. Sp. 1. *Natuurl. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bl. 188.

nenzyde der Wieken zyn licht Aschgraauw, met ſmalle donkere dwars-Streepjes. De inwaardſe zyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, zyn Aschgraauw, met de dwars-Streepjes flaauwer. De Pooten en Voeten zyn van maakzel gelyk in andere Uilen, en tot de enden der Vingeren toe bekleed met zagte Donsachtige Veertjes.

Deeze Vogel was van Athene gebragt, en wordt onderſteld de geen te zyn, dien de oude Atheners hielden voor toegewyd aan haare Godin Minerva. Tegenwoordig, in 't jaar 1755, leeft hy te Londen, en is in bezitting van mynen verpligtenden Vriend, Doktor JOHN FOTHERGILL, Lid van het Kollegie der Geneeskundigen, die 'er my kennis van gaf, en my vriendelyk verzogt ten zynen huize te komen, om hem naar 't leven af te tekenen.

PLAAT VII.

De Sater of Bosch-Mensch (7).

Dit Dier, dat een der eerſten is in het Geſlagt der Aapen, wordt geoordeeld het naaſte, in de uitwendige Geſtalte, te komen aan den Mensch. Veelen van onze Reizigers naar Afrika en Indie verhaalen, dat de Ouden ongevaar zes Voeten hoog zyn, wanneer zy ſtaan of overend loopen.

Het voorwerp, naar het welke deeze Afbeelding getekend is, wordt in het vermaarde Kabinet, dat men het *Brittish Muſeum* noemt, te Londen, bewaard. Het was een Jonge, van omtrent derdhalf Voet hoog, wanneer hy ſtierf. Men hadt hem eerſt een poos in Koornwyn gehouden, vervolgens gedroogd, en in dat poſtuur opgezet, daar ik hem in heb afgebeeld; zynde de Tekening daar van gemaakt, voor dat deszelfs deelen te veel gedroogd of ingevallen waren. In Geſtalte geleek hy naar de meeſten van het Aapen-Geſlagt, als ook wat de Handen en Voeten aangaat, doch hy verſchilde van het algemeen derzelven door geen Staart, noch een Eeltachtige Huid van agteren te hebben, om op te zitten, gelyk de Aapen, en verder, doordien zyn Hoofd ronder en Menſchelyker was. Hy hadt het Voorhoofd hoog, de Neus plat, de Tanden meeſt met die der Menſchen overeenkomſtig. Het Haair uit de Nek ſtrekte opwaards naar het Voorhoofd, en hing een weinig over 't zelve en de zyden van 't Aangezigt, dat geheel kaal was, heen. De Ooren waren ook Hairloos, en geleeken veel naar Menſchen Ooren. In de zydelingſe Tekening van den Kop ziet men deeze groeijing van het Haair zeer duidelyk. Hy hadt twee Tepels, eveneens geplaatſt als in de Menſchen. Het Aangezigt en de kaale deelen der Pooten waren van eene zwartachtige Vleesch-kleur, zynde het Lighaam en de Leden gedekt met een luchtig, ruig, roodachtig bruin Haair, dikker van agteren dan van vooren, en aan den Onder-Arm opwaards geſtrekt.

Voor omtrent vyftig Jaaren was, door EDWARD TYSON, Med. Doktor, een Ontleedkundige beſchryving uitgegeven van dit zelfde Dier, 't welk hy een *Pigmy* noemt, voegende de Afbeelding van hetzelve daar nevens. Sedert werdt, in den jaare 1738, eene Afbeelding aan 't licht gebracht van een Dier, dat men van Afrika hadt overgevoerd, *Chimpanzee* genaamd, 't welk in Londen te kyken was: zynde die Print aan Sir HANS SLOANE opgedragen. Geen van beiden, echter, voldeedt my, die het hier beſchreeven Schepzel gezien had, dat een Wyfje was, als ook een an-

(7) Homo Sylveſtris ſive Satyrus vel Orang-Outang. EDW. *Av.* V. p. 6. T. 213. Simia Satyrus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 1. De Sater of Bosch-Mensch. *Nat. Hiſt.* I. D. I. Stuk, bladz. 345. Pl. V. Fig. 2.

ander, zynde een Mannetje, 't welk ik thans in handen heb, en daar mede in alle opzigten, uitgenomen de Teeldeelen, overeenkomſtig is. Daarom heb ik deeze Afbeelding uitgegeven, welke met veel zorgvuldigheid door my gemaakt was, om bewaard te worden onder de Tekeningen van Dieren, in het Muſéum van wylen den Heer SLOANE, thans een gedeelte van het Brittannisch Kabinet uitmaakende. Ik geloof dat zy allen Inboorlingen van Afrika zyn, ſchoon ſommige, die naar Indie gereisd hebben, iets beſchryven dat naar dezelven gelykt. In een Boek van Printen by *Van der Aa*, Boekverkooper te Leiden (welk ik denk uit Reisbeſchryvingen by een verzameld te zyn,) komen twee Plaaten voor, de 11de naamelyk en 77ſte, van het gene men aldaar *Saters* of *Orang-Outang* noemt. Kapitein BEECKMAN heeft, in zyne Reiſtocht naar 't Eiland Borneo, Londen 1718, eene aan deeze nabykomende Soort afgebeeld; doch dit is de zelfde niet. Hy heeft den eerſten naam ontleend, doch anders heeft hy dien geſchreeven *Oran-Ootan*, 't welk, zo hy zegt, in de Landtaal betekent een Bosch-Mensch. Hy zegt, dat zy geen Haair hebben, dan op die Deelen, daar hetzelve aan Menſchelyke Lighaamen groeit, en, dit waar zynde, zo komen zy nader aan de Menſchen dan de hier afgebeelde Sater.

PLAAT VIII.

De Aap met de Varkens-Staart, van Sumatra (8).

Deeze Aap is, in 't Jaar 1752, uit Ooſtindie overgebragt, door een van onze Oorlogſchepen, dat aldaar gebruikt was, om den Handel van onze Ooſtindiſche Kompagnie te beſchutten, tegen het indringen der Franſchen in die deelen des Aardkloots. Hy was ongemeen levendig en vol van Actie. Hy hadt ongevaar de grootte van een gewoone Huis-Kat. De Kop was zo rond niet als in eenige Soorten van Aapen, doch evenwel ook niet langwerpig. Men ziet denzelven afzonderlyk op zyde afgeſchetſt. Op 't Aangezigt hadt hy geen of zeer weinig Haair, zynde de Kleur van 't zelve byna als die van een zwartachtig of door de Zon verbrand Mensch. De Ooren geleeken veel naar Menſchen Ooren: de Neus was taamelyk plat: de Oogen Hazelnooten Kleur met zwarte Oogappelen, waar in men geen Wit, gelyk in die der Menſchen, zag. De Mond, geſlooten zynde, vertoonde geen Lippen uitwendig; maar was, boven en beneden, dunnetjes bezet met eenige korte zwarte Haairen. De Tanden waren als Menſchen Tanden. De Kop was gedekt met bruin Haair, van eene lichtachtige Kleur, uitgenomen dat hetzelve boven de Oogen, en van het Voorhoofd langs de Kruin, veel donkerer was. Het geheele Lighaam was ook gedekt met bruin Haair, op de Rug donkerer en lichter aan de onderzyde des Lighaams, alwaar het zeer dun wierdt of byna verdween. Naar de Voeten toe wierdt hetzelve ook langs hoe dunner. Een Streek van donker Haair liep, van boven op den Kop agterwaards, langs de Ruggegraat en Staart, ten ende uit. De Staart was klein en kort, tegenſtrydig met de meeſte Soorten van Aapen: want dezelven hebben in 't algemeen of lange Staarten, of natuurlyk in 't geheel geen Staart. Hy droeg zyn Staartje doorgaans zo, als het hier in de Afbeelding is vertoond, en daar onder bevonden zig twee ronde, Eeltachtige, kaale Plekken van de Huid, waar op hy zat, wanneer hy ſliep of buiten Actie was. De Palmen, zo wel van zyne Voor- als Agterpooten, geleeken naar Menſchen Handen, heb-

(8) Simia brevicaudata. Edw. *Av.* V. p. 8. T. 214. Simia Nemeſtrina. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 4. Varkens-Staartje. *Nat. Hiſt.* I. D. XVIII. STUK. Bladwyzer. NB. De benaaming van *Cercopithecus ex Inſula St. Jago*, hier op de Plaat geſneeden, is fout, en ziet op een andere, die ſtraks volgt.

hebbende platte Nagelen. Die der Voorpooten verſchilden van Menſchen Handen ten opzigt van de Duimen, welke naar evenredigheid korter en kleiner waren, doch die der Agterpooten hadden de Duimen grooter.

Dit is by ons een ongewoone Soort van Aapen, zynde het de eerſte dien 't my heugt gezien te hebben. Het was een Mannetje, maar ſedert ik deezen kogt, die een Jaar by my leefde, heb ik een Wyfje van de zelfde Soort gezien, 't welk op de Kermis van St. Bartholomeus te Londen te kyken was. Het was de helft grooter dan de myne, dien ik derwaards bragt om met elkander te vergelyken, en het ſcheen dat zy veel vermaak in elkanders gezelſchap hadden, ſchoon dit hunne eerſte byeenkomſt ware. Ik kan geen beſchryving, in voorige Autheuren der Natuurlyke Hiſtorie, vinden, die hier mede overeenkomt; alzo door dezelven geen bekwaame onderſcheiding gemaakt is tusſchen de Soorten van Aapen, die zeer talryk zyn. Men vindtze in byna alle Landen tusſchen de Keerkringen. Koude Geweſten ſtryden tegen hunne Natuur. Ik weet niet dat 'er eenig Dier op hooge Breedten natuurlyk voortkomt, 't welk eenigszins ſtrookt met het Geſlagt der Aapen.

PLAAT IX.

De kleine Kat-Uil (9).

Deeze hadt ongevaar de grootte van een Merel of Zwarte Lyſter. De Afbeelding is een weinig verkleind, zynde een Schets van den Kop op zyde, in de Natuurlyke grootte, daar nevens gevoegd. Dat het een Wyfje was blykt daar uit, dat men 't zelve openende veel Eijeren daar in vondt. De Kop was rond en vry groot naar 't Lighaam, gelyk in alle Vogels van 't Uilen Geſlagt. Het voorſte deel of Aangezigt is van het agterſte door een breede Streep afgeſcheiden, en Hartvormig, van een witte Kleur met eenige langwerpige donkere Vlakjes. De Bek is in 't midden daar van geplaatſt, en haakig krom, gelyk die der Valken, zynde de Opperkaak ten deele met Wasch gedekt, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Hy heeft een Hoornkleur, zynde aan de Punt een weinig geel, zo wel als de Oogkringen. Het Grondſtuk des Beks is in de geheele rondte omringd met langachtige Haairen. De Kruin en het agterſte van den Kop is met donker bruine Vederen gedekt, die witachtige merken beneden haar midden hebben. De Rug, Wieken en Staart, zyn ook donker bruin, geſprenkeld met lichter bruine en witachtige Vlakken, die rond zyn op de kleine Dekveders der Wieken; langwerpig op de buitenſte Baarden der Slagpennen; halfmaanswyze en groot tusſchen de Rug en Wieken en op de Stuit. Over de Staart loopen dwarſe Streepen, van donker en licht bruin, beurt om beurt. De rand der Wieken is wit: de binnenſte Dekveders hebben een kleine mengeling van Zwart en Wit: de binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw, met witte Vlakken zo wel op de in- als uitwaardſe Baarden. De onderzyde van den Vogel is, van de Keel tot aan de Dekveders van de Staart, geheel wit, met groote zwarte Vlakken op de Borſt en aan de Zyden; zynde de Pooten en Voeten, tot aan de Klaauwen toe, met witte Vederen gedekt, die zig als Haair vertoonen. De Klaauwen zyn grof, haakig krom en zwart.

Deeze Uil, door een Schoorſteen nedergevallen in de Parochie van Sinte Katryn, by den Tower van Londen, werdt onderſteld een vreemde Vogel te zyn, uit het een

(9) Noctua minima. Edw. *Av.* V. p. 39. T. 228. Gesn. *Av.* 620. Aldr. *Ornith.* I. p. 543. T. 544. Will. *Ornith.* p. 69. T. 13. Raj. *Av.* 26. N. 6. Alb. *Av.* II. p. 12. T. 12. Frisch. *Av.* T. 100. Noctua minor. Briss. *Av.* I. p. 514. Strix Paſſerina. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 43. Sp. 12. *Syſt. Nat.* X. Gen. 42. Sp. 11. Klein Kat-Uiltje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bl. 207.

een of andere Schip op de Theems ontſnapt: maar, na dat 'er deeze Aftekening van door my vervaardigd was, werd ik onderrigt van den Schildknaap PETER THEOBALD, van Lambeth, dat een dergelyk Kat-Uiltje door een van zyne Schoorſteenen was ingekomen. Sedert heb ik my verbeeld, dat het een Inboorling van Engeland ware, hoewel weinig bekend: want, ſchoon WILLOUGHBY twee of drie Soorten van Kat-Uilen beſchreeven heeft, komt echter geene derzelven hier mede volmaakt overeen. Derhalve achtte ik het niet ondienſtig, daar van de Afbeelding en beſchryving aan 't licht te geeven. Alzo deze Vogel in leven was, toen ik myne Waarneemingen daar omtrent in 't werk ſtelde, kon ik 'er de beſchryving te naauwkeuriger van maaken. Ik onderſtel dat het Mannetje van deeze Soort ſchooner zal zyn dan het Wyfje. Hy kwam in eigendom toe, aan een Heer in gedagte Parochie, die een Buurman was van mynen goeden Vrind, den Heer JOSEPH AMES, Sekretaris van het Genootſchap der Oudheidkundigen te Londen, door wien my gelegenheid bezorgd werdt om hem te zien.

PLAAT X.

De groene Braſiliaanſche Pappegaay (10).

Deeze Vogel is van grootte als een tamme Duif, of als de Aschgraauwe Pappegaay met een roode Staart, hoedanigen men van de Kuſt van Guinee in Afrika overbrengt. Hy heeft een taamelyk ſterken Bek met een haak en hoeken aan de zyden van de Bovenkaak, zynde de Neusgaten in het witte Wasch, dat het Grondſtuk van den Bek bekleedt, geplaatſt. Ter wederzyde van den Kop heeft hy een breede, kaale Plek der Huid, van eene witachtige Kleur, dunnetjes beſprengd met zeer kleine zwarte Veertjes. In deeze Plekken zyn de Oogen geplaatſt, welke hoog geele of Goudkleurige Kringen hebben, met zwarte Oogappelen. De Veders op het Voorhoofd, naaſt aan het Grondſtuk van den Bek, zyn zwart: de Kruin des Kops is blaauw, 't welk allengs groen wordt in de Nek. Hy heeft ook een zwarte Vlak aan ieder zyde van de Onderkaak, welke opwaards puntig uitloopt. De Hals en het geheele Lighaam, zo wel van onderen als van boven, is groen. De Wieken zyn aan de buitenzyde ook groen, uitgenomen de groote Slagpennen, en eenigen van de eerſte ry der Dekvederen, over dezelven leggende, die ſchoon Hemelschblaauw zyn. De Slagpennen, naaſt aan de Rug, hebben eene geelachtig groene Kleur. De rand van de Wiek, in het bovenſte gedeelte, rondom het Gewricht, is rood, gelyk ook de binnenzyden der Wieken, uitgenomen een kleine ſprenkeling van Groen in de kleinſte Dekvederen. De Stuurpennen van de Staart hebben, aan de bovenzyde, haare Baarden groen, die allengs blaauw worden aan de Tippen, maar de buitenſte Baarden van de twee buitenſte Vederen zyn over de geheele langte blaauw. Daar is een weinig roodheid naaſt aan de Schaften in alle de Vederen. Geheel rood is de onderzyde van de Staart, die uit twaalf Pennen beſtaat, allen aan de enden ſmal, de middelſten langſt, de buitenſten kortſt, [en dit maakt de Staart zeer puntig.] Een zwarte ſchubbige Huid bekleedt de Pooten en Voeten, waar van de Vingeren twee voorwaards en twee agterwaards ſtaan, gelyk in anderen van het Geſlagt der Pappegaaijen, waar dit een Soort van is. De Klaauwen zyn zwart en ſterk. Tuſſchen de groene Veders aan de Schenkelen en de zwar-

(10) Pſittacus ſive Macao viridis Braſilienſis. EDW. *Av.* V. p. 41. T. 229. Pſittacus Ara Braſilienſis viridis. BRISS. *Av.* IV. p. 198. Pſittacus Severus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 6. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 5. Groene van Braſil. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 241.

zwarte Huid der Pooten, zyn Ringen geplaatſt van Scharlakenroode Vederen, welken het poſtuur, waar in de Vogel hier afgebeeld is, niet toeliet te vertoonen.

Tot nog toe was deeze niet in Afbeelding gebragt, ſchoon redelyk wel beſchreeven zynde door MARCGRAAF. (Zie GUIL. PISO'S *Natuurlyke Hiſtorie van Braſil*, p. 207.) Hy zegt, dat deszelfs geſchreeuw is *Oe*, *Oe*, *Oe*. Onze Landsgenoot, WILLOUGHBY, heeft in zyne Ornithologie, p. 112, ons een Engelſche vertaaling der beſchryvinge van den Heer MARCGRAAF, wiens tweede *Maracana* het is, gegeven.

Myn Origineel is naar de Natuur, en Levensgrootte, getekend, hoewel het verkleind heeft moeten worden, om op de Plaat te kunnen komen. De Vogel was, in 't jaar 1752, in bezitting van den Hoog Edelen Lord CARPENTER, die zo goed was van hem my te leenen, om 'er een Afbeelding van te maaken. Sir HANS SLOANE ſchynt te willen, dat de *kleine Macao*, daar door hem in zyne *Hiſtorie van Jamaika*, VOL. II. p. 297, melding van gemaakt is, de zelfde Vogel als de boven beſchreeven zy: maar ik denk, dat wy, zo het een Inboorling van dat Eiland ware, hem gemeener in Engeland zouden zien, alwaar hy zeer zeldzaam is. Het is de eenigſte, dien ik, in al myn zoeken naar vreemde Dieren, heb aangetroffen.

PLAAT XI.

De groene Aap van St. Jago (11).

Men geeft doorgaans aan dit Dier den naam van *Groene Aap*, en het is ons by dien naam bekend: doch onze Zeelieden noemenze gewoonlyk *St. Jago-Aapen*, om dat zy van dat Eiland komen, 't welk tot die van Kaap Verde behoort, leggende op de hoogte van deeze Kaap, aan de Weſtkuſt van Afrika, in den Atlantiſchen Oceaan, van vyftien tot agttien Graaden Noorder Breedte.

Het had de grootte van de kleinſte Soort van Huiskatten. De Kop is zo rond als die van een Mensch: het Aangezigt Haairloos, en de Huid, die 't zelve bedekt, van Kleur als het bleekſte Soort der Afrikaanſche Negeren. De Oogen zyn helder Hazelnooten-Kleur, met zwarte Oogappelen, die niets Wits vertoonen: de Neus is plat. Dikwils grynsde dit Dier, vertoonende zyne witte Tanden. Het was, naar ik geloove, toen ik het eerſt had zeer Jong; om dat het alle zyne Tanden, den een na den anderen, (gelyk in Kinderen plaats heeft,) kwyt raakte; doch die het weldra wederkreeg. Zyne Ooren geleeken, in plaatzing en figuur, zeer veel naar Menſchen Ooren, doch waren zwart van Vel. Aan de zyden van het Aangezigt hadt het redelyk lange licht gekleurde of donker witte Haairen, die agterwaards over de Ooren vallen, en dezelven ten deele bedekken. Boven de Oogen, op de plaats der Wenkbraauwen, hadt het éenige weinige lange zwarte Haairen. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug en buitenkant der Leden, was van eene geelachtig groene Kleur. De enden van het Haair, naamelyk, groen zynde, en de Wortels donker Aschgraauw, maakte dit een mengzel, waar in het Groen de overhand hadt. Het Lighaam aan de onderzyde, en de Leden aan de binnenzyde, waren gedekt met wit of Zilverkleurig Haair, dat korter was en dunner ſtondt dan op de Rug. Deeze verſchillende Kleur ging voort tot aan het end van de Staart, welke de bovenzyde groenachtig hadt, de onderzyde wit. Alle de Pooten geleeken veel naar

(11) Cercopithecus ex Inſula St. Jago, f. viridis. EDW. *Av.* V. p. 10. T. 215. C. ex cinereo flaveſcens, Genis longis Pilis albis. BRISS. *Quad.* 205. Simia Sabæa, LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 18.

naar Menſchen Handen en hadden platte Nagelen. Ik geloof dat alle de Soorten van Aapen ſlegts twee Tepels hebben, nagenoeg als die aan de Borſten der Vrouwen geplaatſt: hetwelk voor my een ſterk bewys is, dat zy maar één of twee Jongen t' eener dragt voortbrengen.

Ik had eens gelegenheid, om ten huize van wylen den Hertog van Richmond, te Whitehall, een oude Wyfjes Aap te zien, welke met Jong naar Engeland was overgebragt, en deeze wierp maar één Aapje, voor 't welk zy groote tederheid hadt. Vermaakelyk was het te beſchouwen, hoe zy het in haar Armen hieldt en liet zuigen: haar Gebaarden zweemden grootelyks naar die van een Moeder, welke haar Zuigeling liefkooſt. Alzo nu dit ſlag van Aapen zeer gemeen wordt overgebragt in de meeſte Handeldryvende Zee-Plaatſen van Europa, zal het waarſchynlyk reeds beſchreeven zyn, doch ik heb gene Afbeelding kunnen vinden, die meer met hetzelve dan met veele andere Soorten van Aapjes ſtrookte.

PLAAT XII.

Het Diertje Mongooz *genaamd* (12).

Deeze Dieren worden van Madagaskar overgebragt, en komen ook van veelen der kleinere Eilanden, die tuſſchen 't zelve en de Ooſtindiën zig bevinden. Zy ſchynen eene afwyking te zyn van het Geſlagt der Aapen. De Maucauco, in myne Hiſtorie der Vogelen p. 197, beſchreeven (*), is een andere Soort van dit Geſlagt, maar veel ſchooner dan deeze. De Mongooz is kleiner dan een kleine Kat. Dit was een Wyfje.

De Kop van dit Diertje gelykt taamelyk naar dien van een Vos, en is geheel met Haair bedekt: de Oogen zyn zwart, met Oranjekleurige Kringen; zo ook het Haair, waarin zy ſtaan, dat naar de Neus toe, die ook zwart is, puntig loopt, maar tuſſchen de Oogen en Neus is een witte plek, die zig wederzyds naar de Ooren uitſtrekt. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Staart en Leden, zyn met Wollig Haair gedekt, van eene donker bruine Aſchkleur. De onderzyde des Lighaams is wit. De Palmen der Pooten zyn van maakzel als in de Aapen, met platte Nagelen, uitgenomen de tweede Vinger der Agterpooten, die met eene ſpitspuntige Nagel of Klaauw gewapend is. Alle de Palmen zyn gedekt met kort licht Aſchgraauw Haair. De Staart is lang: het Haair taamelyk dik en zagt, en ſchynt over 't geheel eene mengeling te hebben van lichte en donkere deelen. In poſtuurmaaking geleek dit Diertje volkomen naar een Aap.

Ik zag hetzelve, in 't jaar 1752, levendig, ten huize van de verpligtende Juffrouw *Kennon*, toen Vroedvrouw van haare Koninglyke Hoogheid de Princeſſe van Wales, die my aanporde om 'er een Aftekening van te maaken, en berigtte, dat hetzelve aasde op Vrugten, Kruiden en byna allerley dingen, die men hetzelve aanboodt, zelfs op leevende Viſſchen, en dat het geduurig zig toeleid, om de Vogels in haare Kouwen te vatten. Sedert het maaken van deeze Tekening, heb ik meer van dit Geſlagt gezien; onder anderen een, die gezegd werdt uit Ooſtindie overgebragt te zyn, de grootte hebbende van een groote Huiskat, met de Oogen als boven beſchreeven is, maar het Aangezigt en de Palmen geheel zwart, en de geheele Pels, voor 't overige, donker bruin. Ik zag ook, op de Kermis van St. Bar-

(12) Cynocephalus Capite Vulpino, Mongooz dictus. Edw. *Av.* V. p. 12. T. 216. Lemur Mongoz. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 3. Sp. 2.

(*) [Dit is de Inkhoorn-Aap van Madagaskar: zie ons VI. Deel. p. 96. Pl. XCII.]

Bartholoméus te Londen, drie of vier van deeze Dieren, die alle nagenoeg van grootte als een Huiskat waren, en met elkander in geſtalte overeenkwamen, verſchillende hoofdzaakelyk in Kleur. Een derzelven hadt de Staart ruiger dan eenig die ik had gezien, en van taamelyk egaale dikte over de geheele langte.

PLAAT XIII.

De Pappegaay met blaauwe Wangen (13).

Deeze Vogel heeft de grootte van een klein Hoen of Kuiken. De Bek is Hoornkleurig of Aschgraauw, met eene Oranjekleurige Vlak aan ieder zyde van de Bovenkaak, welke taamelyk haakig is, hebbende een hoek aan ieder zyde. De Neusgaten ſtaan in het Wasch, dat den Bek gedeeltelyk bedekt. Het voorſte van den Kop, of het Aangezicht, rondom den Bek, is gedekt met blaauwe Vederen, en hier in zyn de Oogen geplaatſt, omringd met ſmalle Kringen van een kaale Vleeschkleurige Huid, en rondom den Oogappel Oranjekleurig. Aan den Keel, onder het Blaauw, is een plek van roode Vederen. Het agterſte van den Kop, de Nek, Rug en Dekveders der Wieken, de Borſt, Buik en Dyën, zyn allen van een bevallig Groen, 't welk op de Rug donkerer en aan de onderzyde lichter is. De grootſte Slagpennen zyn blaauw; die daar aan volgen blaauw getipt en rood aan de Schaften: de overigen, die de Rug bedekken, groen. De binnenzyden der Slagpennen zyn licht blaauw, een weinig naar 't Groene trekkende. De Staart, van boven, is aan het end, ter halver langte, geel; het overige donker groen, en de onderzyde bleek geelachtig groen; ſommigen van de inwaardſe Baarden der buitenſte Vederen naar haar Wortels toe rood zynde. De Pooten, Voeten en Klaauwen, die gelyk in de anderen van het Pappegaaijen-Geſlagt ſtaan, hebben eene Vleeschkleur.

De Vogel behoorde aan den Heer LEHMAN, in Biſchops-Poort Straat te Londen, en is, naar ik geloove, nooit te vooren afgebeeld of beſchreeven: alzo het de eenigſte van dit ſlag is, dien ik immer heb gezien. Myn Tekening was naar het Leven gemaakt.

PLAAT XIV.

De groene en roode Pappegaay uit China (14).

Dit is een van de grootſte Soorten van Pappegaaijen, hebbende de grootte van een middelmaatig Hoen. De Bovenkaak van den Bek is rood, doch trekt naar 't Geele aan de Punt, die taamelyk krom is, hebbende een hoek aan ieder zyde. De Onderkaak is zwart. De Neusgaten ſtaan tuſſchen de Veders van den Kop en het Grondſtuk van den Bek, alwaar deeze geen Wasch heeft, gelyk de meeſte Pappegaaijen hebben. Hy is ook daar in byzonder, dat 'er geene kaale Huid plaats heeft rondom de Oogen, wier Kringen helder Oranjekleurig zyn. De Kop, Hals, Rug; Dekveders der Wieken; de Borſt, Buik en bovenzyde van de Staart, zyn alle van een ſchoone donker groene Kleur. De zyden des Lighaams onder de Wieken en de binnenſte Dekveders derzelven, zyn rood: welke roodheid zig uitwaards langs de zyden van de Borſt en Buik vertoont. De grootſte Slagpennen der Wieken

(13) Pſittacus viridis Fronte cœruleâ. EDW. *Av.* V. p. 43. T. 230.

(14) Pſittacus Chinenſis ruber & viridis. EDW. *Av.* V. p. 44. T. 231.

ken zyn Hemelschblaauw, gelyk die van de eerſte ry van Dekvederen daar boven, en de rand van de Wiek, die op de Borſt valt, heeft even de zelfde Kleur, terwyl de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, donker bruin of zwartachtig zyn. De tippen van de Staartveders, aan de onderzyde, zyn geelachtig bruin: de Dyën, en Dekveders onder aan de Staart, groen; de Pooten, Voeten en Klaauwen, zwart. Van de Vingeren ſtaan twee voorwaards en twee agterwaards, gelyk in alle andere Pappegaaijen.

Deeze Vogel is thans, in 't jaar 1754, in 't Leven en behoort aan Mejuff. *Kennon*, Vroedvrouw van haare Koninglyke Hoogheid, de Princeſſe van Wales. Ik oordeel dezelve zo zeldzaam te zyn, als eenige Pappegaay my voorgekomen; zynde het de eenigſte dien ik ooit van dit ſlag gezien heb. Ik geloove dat hy tot nog toe nimmer afgebeeld of beſchreeven zy.

PLAAT XV.

De zwarte Inkhoorn-Aap (15).

Dit Dier, van grootte als het kleinſte ſlag van Huiskatten, is zeer gemeenzaam, zagtzinnig en onſchadelyk, zonder iets van de ſlimheid of kwaadaartigheid der Aapen te hebben. De Afbeelding is op de Plaat geſchetſt naar het leevende Dier.

De Kop heeft een ſpitſe Snuit en gelykt veel naar dien van een Vos. De Oogen zyn van eene helder roodachtig geele of Oranje-Kleur, met zwarte Oogappelen. De Ooren zyn aan de tippen rond, en zeer veel bedekt door het lange Haair, dat op derzelver Randen groeit, loopende, langs de zyden van den Kop, op- en nederwaards, voort, en dus de vertooning maakende van een ruighaairige Kraag rondom het Aangezigt. Het heeft zes ſchraapende of Gudsachtige Tanden voor in den Mond beneden; maar aan de bovenzyde kond ik geene daar op ſluitende vinden: daar vertoonde zig alleen een holligheid om ze in te neemen. Het heeft vier Hondstanden, twee boven twee beneden, en die verder in den Mond ſtonden waren zeer oneffen. Het Haair aan het Lighaam en de Leden was taamelyk lang, dik en zagt, ſtaande byna regt overend op de Huid. De Handen waren van figuur als die van Menſchen of Aapen, hebbende platte Nagelen: de Voeten waren als in de Aapen gefatſoeneerd, uitgenomen dat de groote Toon of Duim grooter was, en de daar aan volgende Vinger een Honds of ſcherpe Klaauw had, zynde de vier overigen plat genageld. De Agterpooten waren langer dan de Voorpooten: de Staart langer dan het geheele Lighaam, taamelyk ruig en byna van egaale dikte over de geheele langte. De geheele Pels, zo wel als de kaale deelen van de Neus en de binnenzyden der Palmen, was donker zwart.

Dit Dier was van Madagaskar afkomſtig. Men wiſt my te verhaalen, dat het een Wyfje was; maar, wegens de dikte van het Haair, en om dat deeze Dieren van de Aapen in de Teeldeelen verſchillen, welken zy meer inwaards hebben, kon ik my van deszelfs Sexe niet nader verzekeren. Het bevindt zig thans, in 't jaar 1755, in leven, en in bezitting van den Heer CRITINGTON, Klerk van het Genootſchap der Heelkundigen te Londen, die my de vryheid gaf om het eens aan Huis te hebben, ten einde 'er, op myn gemak, eene Aftekening van te maaken. Het ſcheen my van Plantgewaſen te leeven. Terwyl ik het had, at het Gebak, Brood en Boter, en

(15) Cynocephalus ex Inſulâ Madagaſcar, Maucauco niger dictus. EDW. *Av.* V. p. 13. T. 217. Proſimia fuſca. BRISS. *Quadr.* 220. Lemur Caudâ floccoſa Corpore fuſco. GRON. *Zooph.* 22. Lemur Macaco. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 3. *Sp.* 3.

en Zomer-Vrugten. Het was toen in July. Met Vleesch daar aan te geeven heb ik de proef niet genomen. Het zit als een Aap of Inkhoorn op, wanneer het eet, houdende de Spyze in zyne Handen of Voorpooten.

PLAAT XVI.

Het Aapje Sagouin *genaamd* (16).

Dit is een Diertje uit het Aapen-Geslagt, dat naar de Inkhoornen zweemt. De Afbeelding is naar 't Leven gemaakt, in de Natuurlyke grootte. Men heeftze bevonden te weegen van vier en een half tot zes en een vierde Once, Avoirdupois Gewigt. Het was een Mannetje.

De Kop is zeer rond, en op de Kruin gedekt met zwart Haair. Aan de zyden van den Kop, en rondom de Ooren, heeft het lange witte Haairen, die op een zonderlinge manier als twee Kwasten uitsteeken. De Ooren zyn niet zigtbaar in dat postuur, zo als het hier getekend is, maar op zyde vertoonen zig dezelven: zy gelyken naar Menschen Ooren, zyn kaal en van eene donkere Vleeschkleur. Het Aangezigt heeft weinig of geen Haair: de Huid is Vleeschkleurig; ten deele donker, uitgenomen het bovenste des Voorhoofds, dat wit is. De Oogen zyn van een roodachtige Hazelnooten Kleur, met zwarte Oogappelen: het Aangezigt zweemt naar dat van een Aap, gelyk de Afbeelding beter uitdrukt, dan de beschryving zou kunnen doen. Het geheele Lighaam was gedekt met Haair van eene donker bruinachtige Aschkleur, en van een zagte Wollige natuur: zynde dat op de Rug een weinig styver, en ieder enkeld Haairtje van verscheiderley Kleuren: te weeten om laag donker, in 't midden roodachtig en aan 't end graauw; 't welk eene mengeling maakte op de Rug. De Palmen der Pooten waren uitwendig met kort Haair gedekt. Het hadt vyf Vingers aan ieder Poot, van maakzel als die der Inkhoornen, met spitse Klaauwen, uitgenomen de twee groote Toonen of Duimen van de Agterpooten, die plat genageld waren. De Staart, zeer lang naar maate van het Lighaam, hadt een dik Dons, licht Aschkleurig en zwart, Ringswyze elkander vervangende, over de geheele langte.

By Piso, in zyne *Natuurlyke Historie van Brasil*, is dit Diertje, hoewel zeer slegt, afgebeeld, en daar uit door Ray beschreeven (*). Het schynt ook de *Sagouin* van Clusius te zyn (†). Johnston heeft, in zyne *Historie der Viervoetige Dieren*, de Afbeeldingen van beiden uitgegeven, als byzondere en onderscheidene Dieren. Zyne Afbeelding van Piso noemt hy, by misvatting, *Cataia*, welke naam, in 't werk van dien Autheur, nader by de Afbeelding van de *Cagui* staat, dan derzelver eigen naam. J. Ludolphus heeft, in zyne *Historie van Ethiopie of Abyssinie*, twee Afbeeldingen gegeven van dit Schepzel, welken pag. 58, in de Engelsche Vertaaling van dat Werk, beschreeven worden. Hy noemt hetzelve *Fonkes* of *Guereza*, maar zyne beschryving komt in geenen deele met de Afbeeldingen overeen: des ik my verbeeld, dat men, dit in Holland gevonden hebbende, ondersteld heeft het kleine Aapje, door Ludolphus beschreeven, te zyn, schoon het weezenlyk uit Brasil gekomen was, daar de Hollanders, ten tyde van het uitgeeven dier Historie, in bezitting van waren. Klein heeft, in zyn Werk over de Viervoetige Dieren, Leipzig 1751, eene Afbeelding, Levensgrootte, op de derde Plaat

(16) Cercopithecus parvus, Cagui minor Brasilienſium, ſ. Sagouin Cluſii. Edw. *Av.* V. p. 15. T. 218. Cercopithecus Braſilianus ſ. Sagouin Clus. *Exot.* T. 372. Raj. *Quadr.* 154, 160. Simia Jacchus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 24. *Syſt. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 12. *Nat. Hiſt.* I. D. I. Stuk, bladz. 364.

(*) *Synops. Method. Animalium Quadrupedum.* p. 154.

(†) *Exot.* Vol. II. p. 372.

Plaat gegeven, welke p. 87 beſchreeven is, en daar heeft hy de Staart dikker afgebeeld dan ik die ooit heb waargenomen te zyn, ſchoon ik vyf of zes van deeze Diertjes levendig heb gezien.

De laatſte Autheur, die ook de volkomenſte en beſte beſchryving van de Cagui aan 't licht gebragt heeft, is JAMES PARSONS, Med. Doctor en Lid van de Koninglyke Societeit, door wien zo veel daar van gezegd is, en zo wel met de Natuur overeenkomſtig (*), dat zyn Ed. my de moeite heeft beſpaard van eenige dingen dienaangaande te berde te brengen, die ik anders zou gemeld hebben: maar de Doktor hadt het geluk niet van een Voorwerp aan te treffen, dat zo friſch en vlug, en zo wel in 't Bont was, als eenigen die ik naderhand heb gezien. Dat van Lord KINGSTON was het kleinſte en ziekelykſte van allen die ik heb gezien. Dat van den Heer HYDE bevondt zig ook, toen ik het zag, zeer zwak, en zonder de natuurlyke dikheid van Haair. Vervolgens kwamen 'er my twee of drie voor, die geheel andere Dieren ſcheenen te zyn, wegens hunne gezondheid en volheid van Bont. Dat, daar ik de Afbeelding naar maakte, behoorde aan de zeer verpligtende Juffr. *Kennon*, weleer Vroedvrouw van de Koninglyke Familie, die my verhaalde hoe het verſcheiderley dingen at; gelyk Biskuit. Vrugten, Groente, Inſekten, Slakken, enz. ook dat het eenmaal, los zynde, ſchielyk een Chineesch Goudvischje uit een Kom met Water haalde, dat het dood beet en gretig opvrat; waarna men 'er kleine leevende Aaltjes aan gaf, welken hem in 't eerſt verſchrikten, door het ſlingeren om zyn Hals, doch die hy weldra meeſter wierd, dezelven opvreetende.

Een fraay Diertje van dit ſlag zag ik ten huize van den Heer JOHN COOK, Koopman te Londen. Deeze Heer hadt weleer zyn verblyf te Liſſabon gehouden, alwaar zyne Huisvrouw, tot haar vermaak, de proef nam om de *Sanglin*, gelyk men dit kleine Schepzeltje aldaar noemt, voort te teelen. Door de gunſtigheid van het Klimaat, gelukte het haar, Jongen daar van te krygen, die gantsch niet mooy waren by de geboorte, kleevende zeer vaſt aan de Borſten van haar Moer, en hangende vervolgens, wat grooter wordende, op haar Rug, zo dat zy eindelyk, de laſt moede geworden, zig daar van ontſloeg door de Rug tegen den Muur of iets anders te wryven; maar dan nam aanſtonds het Mannetje de bezorging van deeze Jongen op zig, gedoogende dat zy eenigen tyd op zyne Rug hingen, als 't ware om het Wyfje te verligten.

PLAAT XVII.

De roodborſtige Parkiet (17).

Ik heb twee derde deelen van de Natuurlyke Afmeetingen van deezen Vogel genomen, om hem tot eene grootte te brengen bekwaam voor deeze Plaat: zo dat de zigtbaare Oppervlakte van deeze Afbeelding in evenredigheid, tot myne Tekening in de Natuurlyke grootte, ſtaat als 4 tot 9; en indien de Lighaamelyke Inhoud van een Vogel van deeze grootte vergeleeken werde met dien van zodanig eenen in de Natuurlyke grootte, dan zou de evenredigheid zyn als 8 tot 27.

De Bek is geelachtig wit, met een ſmal ſtrookje Wasch over het bovenſte gedeelte, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. De Bovenkaak is redelyk Haakig krom, aan de kanten golfswyze geboogen. Alle de Pluimpjes rondom den Bek zyn blaauw, en ſtrekken zig een weinig over de Kruin uit. De zyden van den Kop,

(*) *Phil. Tranſact.* VOL. XLVII. p. 146. bro. EDW. *Av.* V. p. 45. T. 232.

(17) Pſittacus minor Indiæ Orientalis Pectore ru-

Kop, daar de Oogen ſtaan, zyn groen, zo wel als 't Agterhoofd. Om de Nek heeft hy een geelen Band en daar onder is de geheele Hals groen. De Rug, Stuit, benevens de bovenzyden van de Wieken en Staart, zyn allen van een ſchoon groene Kleur, welke zig hier, wegens het poſtuur dat ik aan den Vogel gegeven heb, niet vertoont. Ik verkoos, veeleer, de binnenzyden der Wieken en de Borſt voor 't Oog te brengen, alwaar hy een grooter Verſcheidenheid heeft van Kleuren. De Borſt, naamelyk, is pragtig Oranje-rood; het Lyf daar onder, en de Zyden onder de Wieken, zyn donker groen, met eenig Rood vermengd: de Bouten, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn geel met eene mengeling van groen: de onderzyde van de Staartveders vuil geel. De kleine Veders op den rand by het Gewricht, aan de binnenzyde van de Wiek, zyn geel en de Dekveders, die daar aan volgen, rood. De binnenzyden van alle de Slagpennen hebben haare Tippen en Grondſtukken van eene donkere Kleur; terwyl de inwaardſe Baarden der langſte Slagpennen in 't midden geel zyn, en die der kortere, naaſt aan het Lighaam, rood. De Pooten, Voeten en Klaauwen, die in maakzel en plaatzing met de anderen van dit Geſlagt overeenkomen, zyn donker of zwartachtig.

De opgezette Huid van deezen Vogel, taamelyk wel geconſerveerd, dien ik thans in myne Handen heb, was gekogt in een Porſelein-Winkel te Londen, waar van de Patroon my verhaalde, dat dezelve met een van onze Ooſtindiſche Schepen overgebragt ware. Het is een Soort van Parkiet, niet minder ſchoon dan eenige, die ik immer heb gezien, en, zo ik geloove, door niemand tot nog toe in Afbeelding gebragt of beſchreeven.

PLAAT XVIII.

De Roozekleurig gekapte Ring-Parkiet (18).

Dit is een Vogel van eene zonderlinge ſchoonheid. De Afbeelding vertoont hem omtrent Levensgrootte of een weinig kleiner, zo 'er verſchil in plaats heeft.

De Bovenkaak des Beks is van een Zeem-Kleur, aan de Punt haakig en aan de zyden gehoekt: de Onderkaak donker of zwartachtig. Het bovenſte des Beks is gedekt met een ſmal ſtrookje van donker Wasch, waar in de Neusgaten ſtaan. De Kop is voorwaards, en rondom de Oogen, van eene roodachtige of Roozekleur, welke naar agteren verſmelt in 't Hemelsblaauw. De Veertjes onder den Bek zyn ongevaar een Duimbreed zwart, en van daar loopt wederzyds een zwarte ſtreep agterwaards, die een ſoort van Ring of Halsband formeert, ſcheidende den Kop van het Lighaam, dat, zo wel als de Wieken, geheel groen is, donkerer aan de bovenzyde, van onderen lichter en naar 't Geele trekkende. Op de Wiek zyn eenigen van de kleinſte Dekveders van eene dof roode Kleur, maakende een roode Vlak. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn bleek geelachtig groen, en de binnenzyden der Slagpennen donker, die eenigen der uitwaardſe Baarden helder geelachtig groen hebben. De Staart is ſamengeſteld uit Hemelschblaauwe Vederen, die puntig uitloopen en waar van de middelſten taamelyk lang zyn, verkortende de anderen allengs naar de zyden. Van onderen is de Staart donker geel. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn Aschgraauw, en de Vingers ſtaan gelyk in anderen van het Geſlagt der Pappegaaijen.

Deeze ſierlyke Vogel was, opgezet en op een Stokje zittende, van Bengalen in Ooſtindie gezonden aan wylen den Heer DANDRIDGE, in Moorfields te Londen, die

(18) Pſittacus minor torquatus Capite roſeo. EDW. *Av.* V. p. 47. T. 233.

die hem aan my leende om 'er een Aftekening van te maaken. De Indiaanen noemen hem *Fridytutah*. ALBIN hadt, in zyne *Hiſtorie der Vogelen*, Vol. III. p. 14, reeds een Afbeelding gegeven van dit eigenſte Voorwerp; maar zyne beſchryving met den Vogel vergelykende, oordeelde ik die beiden eenigzins te kunnen verbeteren. Hy hadt verzuimd gewag te maaken van de roode Vlakken op de Wieken, en de bovenzyde van de Staart Grasgroen geheten, daar dezelve weezentlyk blaauw is, hebbende maar eene boven verbeelding kleine kleuring van Groen by de Wortels der Vederen. Hy zegt, dat de Staart beſtaat uit vier Pennen, 't welk tegen de natuur is van alle Vogelen, die ik ooit gezien heb. Geen Vogel heeft 'er minder dan tien, en, naar ik geloove, geen van het Pappegaaijen-Geſlagt minder dan twaalf; maar de Staart was in deeze wat onvolmaakt, en, de Vogel in Glas beſlooten zynde, kon de Heer ALBIN de Veders niet van elkander ſcheiden, om dezelven te tellen. Ik had de vryheid, om de Glazen Kas te openen, ten einde hem naauwkeuriger te kunnen onderzoeken. Hy was, geloof ik, ons onbekend, voor dat ALBIN 'er de Afbeelding en beſchryving van aan 't licht gegeven hadt.

PLAAT XIX.

De Egyptiſche Springmuis (19).

De Plaat vertoont dit Dier in zyne Natuurlyke grootte. Deszelfs gedaante, in 't algemeen, is als die van een Rot, uitgenomen dat de Neus en de Voorpooten korter en de Agterpooten veel langer zyn.

De Kop gelykt veel naar dien van een Konyn, maar de Ooren zyn korter en de Oogen puilen zeer veel buiten den Kop uit. De Neus is kaal en Vleeschkleurig; de Tanden hebben veel overeenkomſt met die der Konynen. De Huid is, op den Kop en langs de Rug, gedekt met bruinachtig Haair, van Kleur als dat der Wilde Konynen. De onderzyde van den Kop, de Keel, Buik en de binnenzyden der Dyën, zyn met wit Haair bekleed. Aan het laagſte van de Rug is een Halve Maan, uit zwart Haair beſtaande, waar van de Hoornen zydewaards naar den Kop gekeerd zyn. De Voorpooten hebben vier Vingers met Klaauwen en een ſtompje van een Vinger zonder Klaauw. Zy zyn Haairloos, zo wel als die der agterſte Pooten, en Vleeschkleurig. Gemeenlyk verbergt het Diertje zyne Voorpooten in zyn Vagt, zo dat het alleenlyk twee Agterpooten ſchynt te hebben, ſlegts met drie Vingeren, en deeze zyn tot boven de Kniejen kaal, zo dat zy zig als de Pooten van de Vogels, die men Steltloopers noemt, vertoonen. De voortgang is huppelende, 't welk het zeer vlug kan doen, drie of vier Voeten wegs afleggende in één ſprong. De Staart is lang, en van Kleur als de Rug, uitgenomen naar 't End toe, alwaar dezelve zwart en Kwaſtig ruig word, hebbende den tip wit. Zyne Voorpooten raaken nooit den Grond, maar hy houdt 'er zyn Voedzel mede, gelykerwys een Inkhoorn.

ALDROVANDUS heeft een taamelyk goede Afbeelding gegeven van dit Schepzel, 't welk van hem het *Indiſche Konyn of Haas* genoemd wordt. Men vindt het in Egypte en aan de Barbaryſche Kuſt. MONCONY tytelt het de Berg-Slaapmuis (*). Het is

(19) Mus Ægyptiacus, Pedibus poſticis longiſſimis, Caudâ elongatâ, *Gerbua* dictus. EDW. *Av.* V. p. 18. T. 219. Mus *Jaculus* Pedibus poſticis longiſſimis, Caudâ extremo villoſâ. HASSELQ. *Itin.* 198. *Act. Stokh.* 1752. p. 123. T. 4. f. 1. Cuniculus minor Caudatus Dauricus. *Mus Petrop.* I. p. 344. N. 123. Lepus Indicus *Utias* dictus. ALDR. *Quadr.* 395. Jerbua. SHAW. *Itin.* 218, 249. Gerbo. LE BRUN *Itin.* 287. T. 210. Mus Jaculus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 24. Sp. 20. *Syſt. Syſt. Nat.* X. Gen. 26. Sp. 15. Springer. *Nat. Hiſt.* I. D. II. STUK, bl. 488. Pl. XX. Fig. 2.

(*) *Voyage d'Egypte.* Ed. Germ. p. 288. Monconys Reizen.

is in de *Brittanniſche Schatkamer* van den Romein HAMY, afgebeeld en beſchreeven onder den naam van *Jerbua* (*). Ook vindt men de Afbeelding by DE BRUIN, die het *Gerbo* noemt in deszelfs *Levantſche Reizen* (†).

Dit Dier behoorde aan Mr. SCARLET, Glazen Slyper, by St. Anne Kerk, in Weſtmunſter, die my vryheid gaf om 'er een Afbeelding van te maaken. Mr. BLEW, Bibliothekaris van het Kollegie der Inner Temple, hadt 'er ook voor eenigen tyd een gehad, dat hy my opgezet ter onderzoeking leende. Men zegt dat dit Dier maar éene Opening of Leg van onderen heeft, gelykerwys de Vogelen, doch zulks kan ik niet verzekeren, alzo ik het leevende Dier niet genoegzaam behandelen kon, 't welk byten wilde wanneer men het vaſt hield. Het ſcheen my, anders, een zeer zagtzinnig Schepzel te zyn, 't welk op dergelyke manier aaſt als de Konynen en Haazen, eetende Graan en verſcheiderley Kruiden. Het is ſchuuwer, en blyft meer in zyn Hokje over dag, dan in het ſchemeren van den Avond, wanneer het te voorſchyn komt en onbeſchroomder door de Kamer huppelt, waar men het houdt. Dit doet my denken, dat het een Dier zy, 't welk van Natuur de duiſternis tot zyne bedryven verkieſt. Het heeft, zo ik meen, twee of drie Jaaren by Mr. SCARLET geleefd, eer het ſtierf. Zyn Bont was zeer zagt, en de Huid uitermaate dun. Doktor SHAW noemt dit Dier *Jerboa* of *Terboa*. Men vindt 'er een omſtandig Bericht van in zyne *Reizen naar Barbarie en de Levant* (§). Hy ſchynt daar in mis te hebben, dat hy alleenlyk drie Vingers aan de Voorpooten en vier aan de Agterpooten geeft, waar van ik het tegendeel heb bevonden. De Spooren of kleine Vingers aan de Agterpooten kon ik niet ontdekken in 't een of andere der twee Voorwerpen, welke ik onderzogt heb, ſchoon ik veel moeite daar toe aanwendde. Hy zegt, dat deeze Springmuizen aan de Kuſt van Barbarie gemeen zyn, en in holen onder den Grond neſtelen.

PLAAT XX.

De kleine Mieren-Eeter (20).

De Afbeelding vertoont denzelven weinig kleiner dan Natuurlyk; alzo hy ongevaar de grootte van een Engelsch Inkhoorntje heeft. De origineele Tekening van deeze Plaat was naar 't Leven gemaakt.

Het Diertje is bekleed met een dikke Vagt van zagt Haair, glanzig als Zyde, en op de Rug een weinig gekruld of gegolfd. Het heeft een donkere Streep, die langs de Rug van de Nek tot aan het begin van de Staart loopt, en langs den Buik een andere, die wat breeder is, aan de eerſte evenwydig. Het Haair van den Kop, het Lighaam en de Staart, is licht roodachtig bruin: dat van de Pooten en het dikſte der Staart, trekt naar Aschgraauw. Zyn Haair is overal, zelfs tot aan de Klaauwen toe, nagenoeg van de zelfde langte. De binnenzyde van de Staart, naar de Punt toe, is Haairloos, en ſchynt Natuurlyk naar beneden om te krullen: 't welk my doet denken, dat het zig met de Staart kan ophangen aan de Takken van Boomen.

Het zonderlingſte in dit Dier is, dat het niet meer dan twee Klaauwen aan ieder Voorpoot of Hand, (gelyk ſommigen die noemen,) heeft. De Vingers of Toonen, uit welken deeze Klaauwen ſpruiten, hebben geen kennelyke verdeeling. De bui-

(*) *Teſoro Britanico, delineate & deſcritte da* Nicola Franceſco Hamy, Romano. Vol. II. p. 124, 125.

(†) Kap. 78. Pl. 210.

(§) Zie de oirſprongelyke Eng. Uitgaave, p. 248, 249.

(20) Myrmecophaga minor. Edw. *Av.* V. p. 20. T. 220. Tamandua aut. Coati Americana alb. SEB. *Kab.* I. p. 60. T. 37. f. 3. Myrmecophaga didactyla. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 8. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 8. Sp. 1. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, p. 487. Pl. X. f. 1.

buitenſte Klaauw, aan ieder Hand, is aanmerkelyk groot, en de binnenſte, met dezelve te vergelyken, zeer klein. De Agtervoeten hebben ieder vier Klaauwen, welke nagenoeg van egaale grootte zyn. Omtrent de Voeten zo wel als de Handen is 't aanmerkelyk, dat zy niets hebben 't welk naar een Duim gelykt, als veele Viervoetige Dieren, maar in plaats van dien dikke Eeltachtige Knobbels des Hielen, tusſchen welken en de Klaauwen de Voeten hol zyn: waar door het in ſtaat is om dunne Takjes van Boomen te vatten of aan te grypen. De Ooren zyn klein en rond, vertoonende zig naauwlyks boven het Haair: de Agterpooten langer dan de Voorpooten.

De Tekening was gemaakt naar een opgevulde Huid van dit Diertje, wel geconſerveerd, die zig in bezitting bevondt van zyne Excellentie den Graaf PERRON, Ambasſadeur van den Koning van Sardinie, welke verſtaan hadt, dat het van de Spaanſche Kuſt in Amerika was gekomen. Een ander dergelyk Diertje, in Spiritus bewaard, kogt ik by kommisſie voor wylen Sir HANS SLOANE, uit de Verzameling van wylen den Hertog van Richmond, in welker Catalogus het een Soort van Luiaard genoemd was. Dit zal in het Brittannisch Kabinet blyven, alwaar het onderzogt kan worden door de Liefhebbers der Natuur. Door behulp van deeze twee is hier een volmaakter Afbeelding aan 't licht gebragt, dan van een derzelven alleen zou hebben kunnen geſchieden: want het eerſte was alleenlyk een opgezette Huid, en het andere digt beſlooten in de Flesch met Liqueur, welke ik geen permisſie had te openen. Dus kon ik den Bek niet onderzoeken, die volgens LINNÆUS Tandeloos is, Men zie zyn *Syſtema Naturæ* Lips. 1748. p. 8. Ord. 3. AGRIÆ, *Dentes nulli*, *Lingua longisſima Cylindrica.* Gen. 15. MYRMECOPHAGA. *Corpus piloſum*, *Aures ſubrotundæ.* Zyne Tweede Soort ſchynt my te zyn het hier afgebeelde en beſchreevene Dier. 2. MYRMECOPHAGA *Manibus didactylis*, *Plantis tetradactylis:* 't welk men vertaalen kan MIEREN-EETER (een Geſlagt van den Rang der *Veld-Dieren*, waar van LINNÆUS deeze zyne Tweede Soort maakt,) *met tweevingerige Handen en viervingerige Voeten* (*). Van dit Dier vind ik geen Afbeelding of eenig Bericht, meer dan LINNÆUS daar van, als gemeld is, gegeven heeft, dat byna maar een enkele benaaming is: zo dat deeze Afbeelding, naar ik geloove, de eerſte is, welke daar van het licht gezien heeft (†).

PLAAT XXI.

De groene Parkiet met geele Wangen (21).

De hier afgebeelde Vogel is van Natuurlyke grootte, zynde van dat ſlag, die een lange en puntige Staart hebben. Het was een vlugge levendige Vogel, die veel kakelde, doch weinig verſtaanbaare Woorden uitbragt.

De Bek is Aschgraauw, aanmerkelyk haakig en gehoekt of gegolfd aan de kanten. Het Wasch, daar de Neusgaten in ſtaan, heeft die zelfde Kleur. De Oogkring is Oranje, en is omringd door een ſtrookje van een kaale witte Huid. Het Grondſtuk van den Bek, en de zyden des Kops rondom de Oogen, zyn gedekt met gee-

(*) [Ik volg de Woorden van den Heer EDWARDS. In volgende Uitgaaven van het *Samenſtel der Natuur* heeft de Ridder de Mieren-Eeters verplaatſt, en deeze is de Eerſte Soort geworden: zie myne *Natuurlyke Hiſtorie*, als boven.]

(†) [Indien de door LINNÆUS aangehaalde de zelfde is, zo vondt men 'er reeds de Afbeelding van by SEBA.]

(21) Pſittacus minor Fronte luteâ. EDW. *Av.* V. p. 49. T. 234. Pſittacus minor viridis Cândâ longâ & Malis croceis. FRISCH. *Av.* IV. T. 54. Pſittacus pertinax. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 15. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 10. Geel-Wang Parkiet. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 246.

geele of Oranjekleurige Vederen, die nader naar den Bek toe rooder, en lichter geel zyn hoe zy verder agterwaards ſtaan. Het bovenſte van den Kop, de Nek, Rug, Wieken, Stuit en Staart, zyn altemaal van een hooge Grasgroene Kleur, uitgenomen de grootſte Slagpennen en eenigen van derzelver Dekvederen, die aan de uitwaardſe Baarden met blaauw gerand zyn. Het voorſte van den Hals, de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn lichter of geeler groen, en het onderſte van den Buik geheelenal geel. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, zyn donker groenachtig van Kleur. De Pooten en Voeten zyn van figuur als gewoonlyk en Aschgraauw.

Deeze Vogel was in eigendom van de eerſte Gemaalin van den Hoogedelen Heer, ROBERT WALPOLE, die naderhand Graaf van Orford wierd. Haar Edele onderrichte my, hoe dezelve was overgebragt uit de Weſtindiën, waar van ik naderhand ben verzekerd geworden, door zes of meer van even die zelfde Soort in een Kouw by elkander te zien, ten huize van den Hoogedelen Heer CHARLES WAGER, toen Eerſten Lord van de Admiraaliteit, wiens Vrouw my vertelde, dat dezelven uit de Weſtindiën kwamen. Ik kan geen beſchryving van eenige Soort van Pappegaay met deeze overeenkomſtig vinden: des ik beſluit, dat het een nog niet beſchreeven zy.

PLAAT XXII.

De Goudkruinige Parkiet (22).

Deeze, die de grootſte Afbeelding op de Plaat uitmaakt, is maar een weinig kleiner dan Levensgrootte getekend; zynde deeze Vogel even zo groot of liever ruim zo groot, als een Merel.

De Bek is zwart; de Bovenkaak haakig aan haar Punt en heeft hoeken aan de zyden, met een ſmal ſtrookje van blaauwachtig Vleeschkleur Wasch rondom het Grondſtuk, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Het Oog ſtaat in een plek van kaale Huid, van even de zelfde Kleur. De Oogkringen, zo wel als een plek van Vederen, zig van het opperſte des Beks uitſtrekkende tot aan het midden van de Kruin des Hoofds, zyn van een heldere Oranjekleur. Het overige van den Kop, de Nek, Rug, de bovenzyden van de Wieken en Staart, zyn van een hooge donker groene Kleur. De Keel is geelachtig groen met een roodachtig bruinen Glans. De Borſt, Buik, de Zyden onder de Wieken, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn licht geelachtig groen. Eenige weinigen der Slagpennen, tuſschen de langſten en kortſten, naaſt aan het Lighaam, zyn uitwaards blaauw. Zulken van de eerſte ry der Dekvederen, als op deeze blaauwe Slagpennen vallen, zyn ook blaauw, maakende het een en andere een blaauwe baar langs de Wiek neder. Haar binnenzyden, en de onderzyden van de Staart, zyn vuil geelachtig groen, of van Kleur als gepekelde Olyven: de Pooten en Voeten van eene roodachtige Vleeschkleur, van figuur en plaatzing gelyk in anderen van dit Geſlagt: de Klaauwen donker.

Deeze Vogel behoorde, toen hy in Leven was, aan een jonge Juffrouw, Dogter van wylen Doktor JURIN, die als Preſident van het Kollegie der Geneeskundigen, te Londen, in't jaar 1750 ſtierf. Men berigtte my, dat dezelve van Lisſabon was gekomen, en onderſteld werdt een Inboorling te zyn van Braſil. Hy hadt in Engeland veertien Jaaren geleefd. Geduurende de eerſte drie of vier Jaaren na zyne aankomſt, leid' hy

(22) Pſittacus minor Vertice Aureo. Edw. *Av.* V. p. 50. T. 235.

hy vyf of zes kleine witte Eytjes, waar uit blykt, dat het een Wyfje ware, en ik denk, dat het wel de gade van den laatſt beſchreevenen kon zyn: alzo de overeenkomſt van die beiden zeer aanmerkelyk is.

De Groen- en blaauwe Mosch-Parkiet (*).

De kleinſte Afbeelding op de Plaat vertoont deeze, in Natuurlyke grootte, zo naauwkeurig als ik het treffen kon.

De Bek en het Wasch, daar de Neusgaten in geplaatſt zyn, hebben eene Goudkleur. De Bovenkaak is Haakig, aan de kanten gegolfd. Het Vel rondom de Oogen, de Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn allen van eene Goud- of Oranje-Kleur. De figuur van den Bek en de Voeten toont, dat dit Vogeltje, hoe klein ook zynde, van het Pappegaaijen-Geſlagt is. De Kop, Nek, Rug, en de geheele onderzyde, hebben eene hooge Grasgroene Kleur. De Wieken zyn ook groen, uitgenomen de eerſte ry der Dekvederen boven de Slagpennen, die ſierlyk hoog blaauw zyn, en de buitenſte randen van dezelven licht geelachtig groen. Het laagſte van de Rug en de Dekveders aan de boven zyde van de Staart, zyn Hemelschblaauw: de binnenzyden der Wieken van eene groen-achtige Aschkleur, hebbende eenige weinige ſchoon blaauwe Vederen gemengd onder de kleinere Dekvederen, rondom het Gewricht van de Wiek. De Staart is groen, aan de bovenzyde ſterker en flaauwer aan de onderzyde.

Dit Parkietje was, in 't jaar 1753, in bezitting van Mr. JOHN MILLAN, Boekhandelaar, naby het Admiraaliteits-Kantoor. Het woog, toen het uit de Wyngeeſt genomen was en gedroogd, ſlegts drie Vierendeel Loots, ordinair Gewigt. De Heer MILLAN was zo beleefd, van my dit en eenige andere Vogeltjes mede naar Huis te laaten neemen, om dezelven af te tekenen. Hy verhaalde my, dat deeze kleine Parkiet gekogt ware uit het Kabinet van wylen den Hertog van Richmond, doch daar was geen bericht te krygen, uit welk Land dezelve afkomſtig ware.

PLAAT XXIII.

De Olyphant (23).

De Olyphant wordt gezegd het grootſte te zyn van alle Viervoetige Land-Dieren: hoewel het leevende Voorwerp, naar 't welke deeze Aftekening, maar weinige Jaaren geleden, in Londen gemaakt werdt, niet meer hoogte had dan een gemeene Koe.

De Kop, hoewel groot, is het niet naar de grootte des Lighaams te rekenen. Dewyl dit een Jonge was, zo hadt hy geene Tanden, welken ik 'er derhalve bygedaan heb om de Afbeelding te voltooijen. Het Voorhoofd is zeer verheven en bultig: de Ooren zyn naar evenredigheid van den Kop groot en hangen nederwaards: de Oogen zyn klein: de Snuit of Tromp is lang, verdunnende allengs van den Kop naar het End toe, dat plat is en aldaar twee Openingen of Neusgaten heeft. Het Dier kan zyne Tromp naar believen verkorten of verlangen; alzo dezelve vol Kreukels of Ringen is, die 'er in 't ronde als ingeſneeden zyn; hebbende de onderzyde eeni-

(*) Pſittacus minimus viridi cœruleoque varius. EDW. *Av.* V. p. 51. T. 235. Pſittacula Braſilienſis. BRISS. *Av.* IV. p. 384. Pſittacus Paſſerinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 47. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 37. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 270.

(23) Elephas. EDW. *Av.* V. p. 22. T. 221. RAJ. *Quadr.* 131. SEB. *Kab.* I. D. Pl. III. f. 1. BRISS. *Quadr.* 45. Elephantus. GESN. *Quadr.* 377. ALDR. *Quadr.* Libr. I. T. 9. JOHNST. *Quadr.* 30. T. 7, 8, 9. Elephas maximus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 5. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 5. Sp. 1. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, Bladz. 419.

eenigermaate plat en de bovenzyde rond. Ook het allerkleinſte ding kan het van den Grond opraapen met zyne Tromp, door middel van een klein Puntje, dat het daar om kan draaijen. Terwyl ik in zyne Stal was om 'er de Schets van te maaken, zogt het naar Appelen in myne Zakken, lichtende met zyne Tromp de Kleppen zeer vaardig op, en dan dezelve nederwaards daar in ſteekende. Het Lyf is rond en dik: de Rug verheft zig ronder en meer uitpuilende dan in de Varkens of eenig ander Viervoetig Dier, my bekend. Het geheele Schepzel is naar zyne hoogte kort, maar de Pooten zyn taamelyk lang; de Voeten rond, en niet veel breeder dan de Pooten. Ieder Voet heeft vyf platte Hoornige Verhevenheden, welke de Enden ſchynen te zyn der Toonen, hoewel zig uitwendig geen ſcheiding openbaart. Men zou het veeleer Stompvoetig mogen noemen, hoewel het Geraamte van den Olyphant, door de Koninglyke Akademie van Parys in Afbeelding gebragt, vyf afgezonderde Toonen aan ieder Voet of Poot vertoont. Zie de *Memorien* van de Akademie der Weetenſchappen, Tom. III. Part. III. p. 91; alwaar Gy vinden zult zes Plaaten van den Olyphant en deszelfs deelen. De Staart gelykt naar die van een Varken. De Huid ſcheen zeer dik, Hoornachtig en ruuw te zyn, met veele verheffingen en laagtens, hangende, op veele plaatſen van het Lighaam en de Leden, los met kreuken; gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt.

Over 't geheel hadt dit Dier een donker bruine Kleur, zynde dunnetjes overſpreid met korte zwarte Haairen. De Liefhebbers kunnen deszelfs Ontleedkundige Hiſtorie nagaan in een klein Werkje, genaamd *Ontleedkundig Berigt* aangaande den Olyphant, die by toeval, in 't jaar 1681, te Dublin verbrandde; zynde een Brief aan den Preſident van de Koninglyke Societeit, door den Heer A. MOLINEUX Doktor van Trinity-Kollegie by Dublin, te Londen gedrukt in 't jaar 1682. Men kan dit Werkje vinden in de Bibliotheek van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen (*).

J. LUDOLPHUS heeft, in zyne Hiſtorie van Ethiopie of Abyſſinie, (bladz. 54, 55. van de Engelſche Vertaaling,) een lang Verhaal gegeven van de manier op welke de Olyphanten aazen ('t welk geheel op Plantgewaſſen is,) benevens het nadeel en de verwoeſting, welke zy hier door maaken in de Plantagiën der Inboorlingen. Hy zegt, dat de Mannetjes alleen die lange Tanden hebben in de Opperkaak. Uit de meeſte Reisbeſchryvingen naar de Kuſten van Afrika en Indie, kan men ook Berigten aangaande de Olyphanten bekomen. J. T. KLEIN heeft, in zyn Werk over de *Viervoetige Dieren*, dat te Leipzig in 't jaar 1751 aan 't licht gegeven is, p. 36 tot 38 van den Olyphant gehandeld, doch geen Afbeelding daar van gegeven. JOHNSTON heeft 'er verſcheidene in zyn Werk gevoegd, die zeer goed zyn. Eene beſchryving van deszelfs Gebeente en Natuurlyke Hiſtorie, met een Afbeelding, vindt men in de *Phil. Transactiën*, Nomm. 326 (†).

De Rhinoceros (§).

Men rekent dit gemeenlyk het naaſt in grootte aan den Olyphant komende Viervoetig Dier te zyn. Deszelfs hoogte tot aan den Schouder, in de Loodlyn gemeten,

(*) [De Heer LINNÆUS zal dit op 't Oog hebben, wanneer zyn Ed.; by de algemeene beſchryving van den Olyphant, *Syſt. Nat. loc. cit.* zegt. *Anatome in Bibliotheca Medica*, Dublin 1681. De vermaarde Hoogleeraar P. CAMPER heeft onlangs, in de *Vaderlandſche Letter-oefeningen*, verſcheide Ontleedkundige Waarneemingen op eenen Jongen Olyphant, welken zyn Wel Ed. in de voorgaande Winter, uit de Stadhouderlyke Menagerie, dood bekomen hadt, tot opheldering en verbetering van het gene dienaangaande door de Autheuren gezegd was, aan 't licht gegeven.]

(†) [Geheel omſtandig heb ik het gene den Olyphant betreft beſchreeven, in myne *Natuurlyke Hiſtorie*, als boven. Gedagte Hoogleeraar P. CAMPER zal eenige nieuwe Afbeeldingen van een Jongen Olyphant uitgeeven, om die der Ouden te verbeteren.]

(§) Rhinoceros. EDW. *Av.* V. p. 24. T. 221. GESN. *Quadr.* 842. ALDROV. *Biſulc.* 878. JOHNST. *Quadr.* 98. T. 38. BONT. *Jav.* 50. T. 51. BERGEN *Orat.* 1746. T. 1. RAJ. *Quadr.* 122. Rhinoceros unicornis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 36. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 22. Sp. 1. *Nat. Hiſt.* I. D. II. Stuk. bl. 327.

ten, was ongevaar vyf Voeten agt Duimen, volgens myn eigen langte, welke het maar twee Duimen overtrof. Het is vry lang naar zyne hoogte, hebbende, naar 't berigt van den Eigenaar, meer dan veertien Voeten langte van de Neus tot aan het end der Staart, wanneer die volkomen werdt uitgerekt.

De Kop is van een lang maakzel, hebbende eene holte tusſchen het Voorhoofd en de Hoorn, welke voortkomt uit het bovenſte deel van de Snuit, alwaar geen ander bekend Dier een Hoorn heeft. De Snuit ſchynt gevormd te zyn om de Aarde op te wroeten, tot aazing op de Wortels van Planten; want dezelve is zeer buigzaam, en loopt in een Punt uit, welke het Dier, opwaards, nederwaards en zydewaards, kan draaijen; zynde de Neusgaten ter wederzyden daar van geplaatſt. De onderſte Lip is byna vierkant, platachtig van vooren, met de twee hoeken zig aan de zyden vertoonende, van eene leevendige Vleeſchkleur. De Oogen zyn klein, redelyk voorwaards aan ieder zyde van den Kop geplaatſt. Hy heeft groote Ooren, die regtoverend op 't bovenſte van den Kop ſtaan. Het geheele Dier is gedekt met een zeer dikke, ruuwe, barſtige Huid, Aschgraauw van Kleur, hebbende Plooijen en Kreuken op alle de plaatſen daar zulks noodig was, voor de beweeging van het Dier, en vallende agterwaards over malkander, gelyk de Afbeelding beter uitdrukt dan ik met Woorden zou kunnen doen.

Ik tekende dit naar een Wyfje, dat zig, in 't jaar 1752, te Londen bevondt; doch kon geene verhevene Knobbels over de Huid van het geheele Lighaam ontdekken, die op een regelmaatige manier geplaatſt waren; gelyk in eenige onlangſe Afbeeldingen is vertoond. Het Vel kwam my ſlegts zeer ruuw en barſtig voor, uitgenomen aan de zyden van het Agterkwartier, welke de geheele zwaarte van het Lighaam draagen als het Dier gaat nederleggen; want daar waren deeze verhevene Knobbels op de Huid zeer groot. De Staart hadt eenige weinige zwarte Haairen aan het End: de Ooren, ook, hadden eenige dun verſpreide Haairen op zig: in andere deelen des Lighaams vond ik geen teken van Haair. De Rug is hol en de Buik zakt naar beneden: de Pooten zyn kort en dik naar evenredigheid. De Voeten zyn van agteren rond met Hoeven voorwaards, welke in drieën zyn verdeeld, door twee inſnydingen, aan ieder Voet: maar zy hebben die kleine Hoefjes niet aan 't agterſte van den Voet, welke men vindt in de Runders, Harten, Schaapen, enz. De Hoorn was in dit Dier maar klein; zynde hetzelve op ver naa nog niet gekomen tot zyne volle groote.

Daar komen ſomtyds Rhinocerosſen voor, die op den Snuit een dubbelen Hoorn, of twee Hoornen agter elkander hebben: doch of 'er zulk een Ras zy, dan of deeze Voortbrengzelen toevallige Speelingen zyn van de Natuur, kan ik niet bepaalen. (Men kan een Medaille, met den dubbel-Hoornigen Rhinoceros daar op geſlagen, in de *Phil. Tranſact.* N. 490; als ook den dubbelen Hoorn zelf vinden in het Kabinet van SLOANE, en een anderen in de Verzameling van wylen Doktor MEAD.) In de *Phil. Tranſact.* VOL. XLII. N. 523 heeft men drie Gezigten van dit Beeſt, benevens een Plaat van eenige afgezonderde deelen, naauwkeurig beſchreeven door J. PARSONS, Lid der Koninglyke Societeit en van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. KLEIN handelt, in zyn Werk over de *Viervoetige Dieren*, van pag. 26 tot 34, over den Rhinoceros, en geeft drie keurlyke Afbeeldingen van een dubbelen Hoorn. Ik heb thans voor my leggen de Afbeelding van zulk een Dier, gemaakt door een Heer, die een Officier was aan boord van de Shaftsbury, een Ooſtindiſche Kompagnie Schip, onder Kapitein MATTHEW BOOKEY, in den jaare 1737: welke Afbeelding zeer naby met de myne ſtrookt. Het ſtierf op den Overtogt van Indie naar Engeland. De aantekening van dien Heer, onder de Afbeelding, is als volgt. „ De hoogte van de Rug was omtrent zeven „ Voeten boven den Grond. In Kleur geleek het naar een Varken dat begint te „ droogen, na dat het zig in de Drek heeft gewenteld. Drie Hoornige Hoeven

„ heeft het Dier aan ieder Voet. De Plooijen van de Huid vallen agterwaards over „ elkander, en in deeze Plooijen huisveſten Duizendbeenen, Scorpioenen, kleine „ Slangetjes en ander Ongedierte. Het was nog geen drie Jaaren oud, toen het af- „ getekend werdt. De Schaft, geſpannen zynde, ſpreidt aan het end gelyk een „ Franſche Lelie ".

De Schaft heb ik, in een hoek van de Plaat, naar de Tekening van gedagten Heer, in Afbeelding gebragt. Alzo deeze Tekening my door de Handen van Doktor R. TYSON toegekomen was, had ik geen gelegenheid om dien Heer te vraagen, of hy zodanige beſchadigende Inſekten had waargenomen in de Plooijen van de Huid te leggen; dan of dit Berigt van de Indiaanen overgenomen ware. Ik moet bekennen, dat het my zeer vreemd voorkomt. In T. ASTHLEYS *Verzameling van Reizen*, enz. in Quarto, Lond. 1745, kan men den Olyphant en Rhinoceros, beiden, breedvoerig beſchreeven vinden. (Zie 't Regiſter aan 't end van 't IV. Deel.) Oude Autheuren hebben onderſteld, dat 'er eene groote vyandſchap tuſſchen deeze Dieren plaats hebbe, en gezegd, dat zy zelden elkander ontmoeten zonder te vegten. Zie de Werken van St. AMBROSIUS, Paris 1530, pag. 51, alwaar men een Print enz. van derzelver Gevegten vindt, welke daar over nagezien kan worden.

PLAAT XXIV.

The little red winged parrot.

De Kleine rood gewiekte Parkiet (24).

Deeze Vogel, hier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld, is aanmerkelyk als de kleinſte zynde van de lang geſtaarte Pappegaaijen, welken ik tot nog toe heb gezien. De Bek komt veel met dien van anderen overeen, zynde van een lichte Vleeschkleur. De Oogkring is zeer donker Hazelnoot, zo dat hy zig byna zwart vertoont: terwyl de Pappegaaijen dien gemeenlyk Goudkleurig of geel hebben. Het Oog is in een Plek kaale Huid van witachtige Kleur geplaatſt. Digt onder den Bek bevindt zig een kleine Vlak van ſierlyk ſcharlakenroode Vederen. Het overige van den Kop en Hals is, zo wel als de Rug, Stuit en Staart, van eene hoog Grasgroene Kleur. De grootſte Slagpennen zyn donker groen; en alle de Dekveders der Wieken roodachtig, uitgenomen de kleine Veertjes aan derzelver Randen, die groen zyn. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn lichter groen, meer naar geel trekkende, dan die aan de bovenzyde van den Vogel. De Pooten en Voeten zyn van een lichte Vleeschkleur: de Vingeren eveneens geplaatſt als in andere Pappegaaijen.

In 't Jaar 1733 behoorde deeze Parkiet in eigendom aan mynen goedgunſtigen Patroon, wylen Sir HANS SLOANE, Baronet, ten wiens Huize, in Londen, ik denzelven voor hem aftekende, en met zyn verlof 'er ook een Afbeelding van maakte tot myn eigen gebruik. Ik kan geene beſchryving vinden, welke met deezen Vogel overeenkomt, en derhalve geloof ik dat dezelve niet beſchreeven zy. Il wil echter niet volſtrekt verzekeren, dat de Autheuren, die over Vogelen geſchreeven hebben, nooit een eenigen van de Pappegaaijen, welken ik onderſtel *niet beſchreevenen* te zyn, hebben gezien: want hunne beſchryvingen zyn dikwils niet genoegzaam volkomen, en eene uitlaating van het minſte belang kan misſlagen veroirzaaken, wanneer het Onderwerpen zyn die veel naar elkander gelyken. Na dat ik den boven gemelden afgetekend had, heb ik een anderen van die zelfde Soort gezien, een Jongman toehoorende, die zeid' dat hy denzelven uit Ooſtindie hadt medegebragt.

PLAAT

(24) Pſittacus minor Caudâ longiſſimâ, viridis & ruber. Edw. *Av.* V. p. 53. T. 236.

PLAAT XXV.

Het kleine Parkietje, de Guineeſche Mosch genaamd (25).

De Kleine Roodkoppige Parkiet, die de bovenſte Figuur op de Plaat vertoont, is hier in haare Natuurlyke grootte afgebeeld. De Staart is kort, en heeft de Veders van gelyke langte. Ik heb alleenlyk drie Soorten van kleine Pappegaaitjes met korte Staarten gezien: want de middelſte Veders van derzelver Staarten zyn doorgaans taamelyk lang, en verkorten trapswyze tot aan de buitenſte Veders op de zyden.

De Bek is Oranjekleurig, haakig aan de Punt van de Bovenkaak, maar heeft geen hoeken aan de kanten, gelyk gemeen is in de meeſten van het Pappegaaijen-Geſlagt. De Neusgaten ſtaan niet in een Huid, die zig over het Grondſtuk van de Bovenkaak uitſtrekt, maar tuſſchen de Veders van het Voorhoofd en den Bek, die in de geheele rondte, zo wel boven als beneden, omringd is met heldere roode of Scharlakenkleurige Veertjes, welken het geheele voorſte deel van den Kop, of dat men het Aangezigt zou kunnen noemen, beſlaan. De Oogen vertoonen zig geheel zwart, hebbende geene gekoleurde Kringen, gelyk in de meeſte Pappegaaijen, en zyn omringd met kaale Plekjes van een lichte Aschkleur. Het agterſte van den Kop, de Rug en bovenzyden der Wieken, zyn van een ſchoon groene Kleur: de Keel, Borſt, Buik, en Dekveders onder de Staart, zyn lichter groen, en meer naar 't geele trekkende, dan die van de bovenzyde. De binnenzyden der Slagpennen van de Wieken zyn donker Aschgraauw, zo wel als derzelver Tippen uitwaards: de kleinſte Dekveders, binnen de Wiek, zyn zwart en de rand van de Wiek, omtrent het Gewricht, is blaauw. De Stuit is met Hemelschblaauwe Vederen gedekt. De Dekveders aan de bovenzyde van de Staart zyn, zo wel als derzelver twee middelſte Veders, groen; maar de overige tien, vyf aan ieder zyde, zyn eerſt, by haaren oirſprong of Wortel, groen; dan volgt een dwarſe Baar, van Scharlakenroode Kleur: dan een ſmaller Streep die zwart is, en de Tippen der Vederen, eindelyk, zyn groen. De Dekveders van de Staart, boven en beneden, zyn zo lang, dat de Kleuren der Vederen niet gezien kunnen worden, ten zy men de Staart een weinig uitſpreide. Zy zyn derhalve in de Afbeelding een weinig korter gemaakt, om de ſchoonheid van de Staart te vertoonen. De Pooten, Voeten en Klaauwen, waren in deeze van een donkere Kleur, gelyk die van andere Pappegaaijen. Het was een Mannetje: in de Wyfjes is de Kop bleeker rood, en de rand van de Wiek, omtrent het Gewricht, geel van Kleur. Ik heb eenigen van deeze, die opgezet zyn.

Men brengt deeze Parkietjes van Guinee, aan de Kuſt van Afrika, en zy zyn by ons gemeener dan eenige andere Soort van Parkieten. WILLOUGHBY heeft een lange beſchryving van deezen Vogel uit CLUSIUS gegeven, en zegt, dat het een Inboorling is van Ethiopie. Zie zyne *Ornithologie*, p. 119. BARBOT geeft in zyne Hiſtorie van Guinee, in 't Engelsch, p. 220, een Afbeelding en redelyk volkomene beſchryving daar van, zeggende, dat het veel ſchade doet aan de Koornlanden. ALBIN heeft dit Parkietje in zyne *Hiſtorie der Vogelen*, Vol. III. p. 15, beſchreeven en afgebeeld, zeggende, zonder eenig gezag, dat het uit Ooſtindie afkomſtig is. SEBA noemt hetzelve, Vol. p. 40, de Kleine Parkiet van Amerika, die met

(25) Pſittacus minimus Capite rubro, vulgo Paſſer Guineënſis dictus. EDW. *Av.* V. p. 54. T. 237. f. 1. Pſittacus parvus viridis ex Indiâ Orientali. ALB. *Av.* III. T. 15. p. 15. Pſittacula Guineënſis. BRISS. *Av.* IV. p. 387. Pſittacus pullarius. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 45. *Syſt. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 35. Guineesch Parkietje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 469.

met verſcheide Kleuren is getekend. Anderen geeven Braſil voor zyne Geboorteplaats op. De reden van deeze verſchillendheid der Berigten is, dat deeze Parkietjes gemeenlyk overgebragt worden door Schepen, wier laatſte Vertrekplaats is uit de Weſtindiën: want, die op Guinee vaaren, komen zelden regtſtreeks van daar terug naar Europa, maar zeilen, ingevolge van hunnen verfoeielyken en onnatuurlyken Koophandel in Menſchen, met Laadingen van Negers naar de Amerikaanſche Volkplantingen, alwaar zy die ongelukkige Schepzels verkoopen, even als gecivilizeerd Volk de Beeſten; keerende vervolgens met hunne ſnood verkreegene Winſten naar Europa te rug (†). Hierom wordt het gene ons door dit Kanaal toekomt ſomtyds gehouden voor een voortbrengzel van Amerika, terwyl het inderdaad uit Afrika afkomſtig is. Zodanig is 't geval met dit Vogeltje, het welk ik verzekerd ben een Inboorling van Afrika en niet van Amerika te zyn.

De Geel-Keel van Maryland (*).

De onderſte Figuur op de Plaat vertoont deezen Vogel in de Natuurlyke grootte. Hy ſchynt van het Geſlagt dier Vogelen te zyn, welken men gemeenlyk Vliegenvangers tytelt.

De Bek is regt, dun, ſcherp gepunt en bruin van Kleur. Rondom de Bovenkaak zyn zwarte Veertjes, die ter wederzyde van den Kop paſſeeren, en nederwaards loopen naar den Hals, en in dezelven zyn de Oogen geplaatſt. De Kruin van den Kop is roodachtig bruin: de Rug, Stuit en bovenzyden van de Staart en Wieken, zyn van eene groenachtig bruine of donkere Olyfkleur. De randen van de Wieken en de Staartveders zyn lichter geelachtig, zo wel als de Staart en de Wieken aan de onderzyde. De Keel en Borſt zyn helder geel, 't welk allengs witachtig geel wordt aan den Buik en de Dyën. De Dekveders, onder aan de Staart, zyn geeler; de Pooten en Voeten even als in andere kleine Vogeltjes, en van een donkere Vleeschkleur.

Deeze Vogel was in eigendom van den Heer ELLIOT, Koopman, in Broadſtreet te Londen, die denzelven, benevens anderen, in Spiritus, van Karolina in Noord-Amerika hadt ontvangen, en de beleefdheid hadt, van ze my allen te leenen, om 'er Aftekeningen van te maaken. J. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, op de VI. Plaat, de Afbeelding gegeven van een Vogel, dien ik geloof de zelfde te zyn met deezen, en daarom heb ik den naam behouden, dien hy 'er aan geeft. Al wat hy 'er van zegt is. „ *Avis Marylandica Gutture luteo*: de Geelkeel van Ma„ ryland. Deeze is my door den Eerwaarden Heer H. JONES van Maryland toe„ gezonden ". PETIVERS Afbeelding is van de zelfde grootte als de myne, en heeft dergelyke zwarte Streep van het Voorhoofd over 't Oog loopende. De Vogel is, zo ik geloove, tot nog toe nooit beſchreeven, hebbende PETIVER 'er alleenlyk een Naam aan gegeven.

Sedert het ſchryven van het bovenſtaande, heb ik den Geelkeel ontvangen, en tevens een zeer netjes en naauwkeurig uitgevoerde Tekening daar van, door den Heer W. BARTRAM van Penſylvanie, die my in ſtaat geſteld heeft om eenig verder Berigt te geeven van deezen Vogel: want hy zegt: „ dezelve bezoekt veel het „ Kreupelbosch en laag Geboomte, by Loopen, (van Water denk ik dat hy meent;) „ en laage Landsdouwen. Hy verlaat Penſylvanie by 't aannaderen van den Winter „ en wordt als dan onderſteld naar een warmer Klimaat te vertrekken ".

(†) ['t Is een onbarmhartig oordeel geveld over Luiden, die zulks alleen in een trein van Negotie doen, en aan den eenen kant de Slaaven koopen, volgens 's Lands gebruik, aan den anderen kant geen deel hebben in de ſlegte Behandeling, welke die Slaaven naderhand mogt wedervaaren. Mooglyk hadden zy 't niet beter gehad in hun eigen Land.]

(*) Muscicapa Marylandica Gutture luteo. EDW. *Av.* IV. p. 56. T. 237. f. 2. Ficedula Marilandica. BRISS. *Av.* III. p. 506. Avis Marilandica Gutture luteo. PET. *Gaz.* T. 6. f. 1. Turdus Trichas. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 107. Sp. 7.

PLAAT

PLAAT XXVI.

Het Mannetje van den Kaapſen Ezel (26).

Dit Dier heeft omtrent de grootte van een Muil-Ezel, of van een middelmaatig Rypaard, en deszelfs algemeene Geſtalte is als die van een welgemaakt Paard. De Kop heeft 'er ook de gedaante van, uitgenomen dat de Ooren een weinig langer zyn, maar op ver naa zo lang niet, zo 't my voorkomt, als die van een Ezel. De Maanen zyn kort, niet nederhangende gelyk die van een Paard, maar overend ſtaande: de Smoel is van donkere Kleur. De Kop is met fyne Streepen zwart en wit getekend, die op zekere manier voor op den Kop als in een middelpunt ſamenloopen. De Ooren zyn ook wit en bruin gemengeld. Rondom den Hals loopen breede donker bruine Streepen, zelfs over de Maanen heen, met ſmalle witte Streepen daar tusſchen in. Het Lighaam is ook, over de Rug, met dergelyke breede Baaren geſtreept, die ſmaller witte Streepen tusſchen zig hebben, en puntig eindigen aan de zyden van den Buik, welke wit is, uitgenomen een zwarte Streep, ter wederzyde gekamd, welke van tusſchen de Voorpooten zig, langs het midden van den Buik, tot twee derden van deszelfs langte uitſtrekt. Daar is eene Streep van afſcheiding tusſchen het Lighaam en de Billen, waar agter, op het Gat, een vlakte is van ſmalle Streepen, welke te ſamen gevoegd zyn door een Streep, die langs het midden voortloopt tot aan het end van de Staart, maakende dus de figuur van eene Vischgraat. De Kwaſt aan het end van de Staart is donker bruin. Over de buitenzyde van ieder Bil loopen drie breede bruine Baaren ſchuins, eindigende rondachtig aan beide Enden. De Staart gelykt meer naar die van een Ezel dan van een Paard, zynde bezet met kort Haair, uitgenomen de Kwaſt aan het end, en de onderzyde is wit. De Pooten zyn allen met wit en bruin, beurtlings, geringd, op een onregelmaatige en gebrokene manier. Het Dier is als een Paard gehoefd, en de Voeten zyn een klein end wegs boven de Hoeven bruin. Alle de Streepen of Banden, in 't algemeen, zyn donker zwartachtig bruin en de tusſchenruimten wit.

Deeze Afbeelding was gemaakt naar een opgevulden Huid, die thans in het Koninglyk Kollegie der Geneeskundigen te Londen bewaard wordt. Ik heb veelen van deeze Huiden gezien, die altemaal eenvormig waren in Tekening en Kleuren. 't Gene door Reizigers aangaande dit Dier gezegd is, verſchilt in eenige opzigten van myne beſchryving, en, alzo geen hunner eene taamelyk goede Afbeelding daar van gegeven heeft, hope ik, dat deeze nieuwe Afbeelding en beſchryving aan de Liefhebbers aangenaam zal zyn. Men moet aanmerken, dat de Afbeelding een veel beter beſchryving daar van is, dan iemand met woorden zou kunnen maaken.

Het zien van één deezer Dieren levendig, by het Paleis van wylen zyne Koninglyke Hoogheid FREDERIK, Prins van Wales, te Kew, hielp my zeer veel om myne eerſte Tekening, die ſlegts naar een gevulden Huid gemaakt was, te verbeteren.

Onze oude Natuurlyke Hiſtoriekundigen hebben allen gewag gemaakt van dit Dier, en ſommigen derzelven beſchryven een *Geſtreept Paard*; doch ik ben verzekerd, dat hetzelve en de Zebra, verzameld door ALDROVANDUS en GESNERUS, en

(26) Zebra mas. EDW. *Av.* V. p. 27. T. 222. Zebra. RAJ. Quadr. 69. JOHNST. *Quadr.* T. 5. f. 1. ALDR. *Quadr.* Libr. I. Cap. 8. Equus Zebra. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 33. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 34. Sp. 3. *Nat. Hiſt.* I. D. III. STUK, bladz 400.

en gekopieerd door een talryke Schaar van derzelver Navolgers, niets zyn dan de gedagte Kaapſe Ezel, welken ſommigen van de oude Reizigers een Paard genoemd hebben, uit hoofde van zyne grootte, anderen een Wilde of Woud-Ezel, wegens de gelykenis van zyne Ooren, Maanen en Staart, naar die van dat Schepzel.

PLAAT XXVII.

Het Wyfje van den Kaapſen Ezel (27).

Dit fraaije Dier was levendig, met het Mannetje, overgebragt van de Kaap der Goede Hope; doch, alzo het Mannetje, voor dat zy te Londen kwamen, geſtorven was, heb ik hetzelve niet gezien. Dit Wyfje heeft verſcheide Jaaren ten huize van zyne Koninglyke Hoogheid, den Prins van Wales, te Kew, geleefd.

In grootte en geſtalte zweemt het veel naar den voorgaanden. Om van deszelfs algemeene Kleur te ſpreeken; (de Streepen uitgezonderd, die altemaal zwart zyn:) de Kop, de Hals, het bovenſte des Lighaams en de Dyën, hebben eene geelachtige licht bruine Kleur: de Buik, Pooten, en het end van de Staart, zyn wit. Aan de Leden der Pooten heeft het zulke Doorens, als wy in Paarden zien: de Hoeven zyn zwartachtig: de Kop is een weinig anders dan in de laatſtbeſchreevene geſtreept: de Maanen zyn zwart en wit: de Ooren van de zelfde Kleur als het Lyf. Op 't Voorhoofd is een weinig wit: het heeft verſcheide breede Streepen rondom den Hals, die aan deszelfs onderzyde ſmal worden. Een zwarte Streep loopt langs de Ruggegraat en een gedeelte van de Staart, en een andere langs het midden van den Buik heen. De Streepen op het Lyf komen van de Ruggeſtreep af, en ſommigen derzelven loopen Vorkswyze aan de zyden van het Lyf, anderen in enkelde Spitſen uit, en daar tuſchen zyn eenige langwerpige Vlakken. Het Kruis is op eene meer verwarde onregelmaatige manier gevlakt. De twee zyden van dit Dier, zo wel als van het hier voor beſchreeven Mannetje, waren zeer eenvormig getekend.

Het Geluid, 't welk dit Dier maakte, was zeer van dat van een Ezel verſchillende, en geleek meer naar het verwarde geblaf van een Bulhond. Het ſcheen van een wilden aart en zeer koppig te zyn: niemand durfde het naderen uitgenomen een Tuinier in 's Prinſen dienſt, die gewoon was 'er Voeder aan te geeven, en dees' kon het beryden. Ik zag hetzelve een groot Peperhuis vol Tabak, met Papier en al, opeeten, en men verhaalde my, dat het Vleesch zou eeten en allerley ſoort van Voedzel, welk men 'er aan wilde geeven. Ik onderſtel, dat zulks van noodzaaklykheid of van gewoonte kwam, in deszelfs lange Reis op Zee: want het zal ontwyfelbaar natuurlyk Gras of Kruiden eeten, gelyk een Paard of Ezel. Nooit zag ik een Huid gelyk deeze overgebragt; 't welk maakt dat het veel grooter zeldzaamheid is dan het Mannetje. Ik onderſtel dat de Huiden der Wyfjes niet zo fraay geacht worden te zyn als die der Mannetjes, en dat menze om die reden niet overbrengt. Het Wyfje is tot nog toe niet afgebeeld of beſchreeven geweeſt.

Job Ludolphus beſchryft, in zyne Hiſtorie van Ethiopie of Abyſſinie, (Eng. Vertaaling p. 56,) den Zebra, en zegt, dat dit Dier in de Boſchen van dat Land gevangen wordt, maar aldaar zo zeldzaam is, dat men het, tam gemaakt zynde, tot een hoogen Prys verkoopt, achtende het een bekwaam preſent te zyn voor een Souverein Vorſt. In de Verzameling van Reizen, te Londen, in Quarto, door Asthley uitgegeven in 't jaar 1745, kan men by een verzameld vinden, wat veele Hiſtorie-Schryvers en Reizigers gezegd hebben van den Wilden Ezel of Zebra.

(Zie

(27) Zebra fœmina. Edw. *Av.* V. p. 29. T. 223. Zebra Authorum. Linn. *Syſt. Nat.* XII. utſupra.

(Zie het gemelde Werk, Vol. III. p. 320 en 378.) Ik kan geen zeker Berigt vinden, dat men Zebraas aangetroffen heeft in eenig ander Wereldsdeel dan Afrika, alwaar dit Dier een Inboorling ſchynt te zyn, van de Zuidelykſte tot aan de Noordelykſte deelen.

PLAAT XXVIII.

De roodbekkige Toukan (28).

Deeze Vogel is van grootte als een middelmaatige tamme Duif en van geſtalte als een Kraay. De Bek is, naar reden van het Lighaam, zeer groot, zo wel als de Kop, om den Bek te kunnen voeren. De Bek heeft, van de hoeken der Gaaping tot aan zyn Punt, de langte van zes en een half Duim: deszelfs hoogte of wydte is, in het dikſte deel, een weinig meer dan twee Duimen: de dikte by den Kop is vyf Kwartier Duims. De rand van de Bovenkaak is rond; tegenſtrydig met een andere Soort van Toukan, door my in myne Hiſtorie der Vogelen, p. 64, beſchreeven, die den rand van de Bovenkaak redelyk ſcherp hadt. De onderzyde is ook rond. De Bovenkaak is rondom haar Grondſtuk, of by den Kop, en in het bovenſte gedeelte, geheel tot aan de Punt toe, van eene helder geele Kleur: haare zyden zyn ſchoon rood tot aan de Punt, zo wel als de Onderkaak, uitgenomen dat die het Grondſtuk paarschagtig heeft. Het Roode, zo wel aan het bovenſte als aan het onderſte van den Bek, is op verſcheide plaatſen meer of min zwart gewolkt: zelfs is de Punt van de Onderkaak zwart. Een zwarte Lyſt gaat byna rondom den Bek digt aan deszelfs Grondſteun, ſcheidende het Roode van de andere Kleuren af. Ook loopt tusſchen den Kop en Bek een zwarte Streep van afzondering geheel rondom, en in het bovenſte gedeelte van die Streep ſtaan de Neusgaten, welke zig niet vertoonen, als byna geheel met Vederen bedekt zynde. Dit heeft onze oude Natuurlyke Hiſtorie beſchryvers doen zeggen, dat deeze Vogel geen Neusgaten had, en hunne Zinnen ſlypen om dat gebrek op eene andere manier vervuld te krygen. Rondom de Oogen, ter wederzyde van den Kop, is eene geheel Vederlooze Plek van eene blaauwachtige Huid, waar boven de Kop zwart is, uitgenomen een witte Vlak aan ieder zyde, tegen het Grondſtuk van de Bovenkaak aan. De Nek, Rug, Wieken, Staart, het Onderlyf en de Dyën, zyn zwart. De onderzyde van den Kop, de Keel en het begin van de Borſt, is wit. Tuſchen het Witte van de Borſt en het Zwarte aan het Lyf, is een halfmaanswyze Plek van roode Vederen, met de Punten opwaards gekeerd. De Dekveders onder aan de Staart zyn rood, en die boven op de Staart geel: de Pooten, Voeten en Klaauwen, Aschkleurig: terwyl de Vingers gelyk die der Pappegaaijen, twee voorwaards en twee agterwaards, geplaatſt zyn.

Deeze ſchoone Vogel wordt opgezet bewaard in Salters Koffyhuis, te Chelſea by Londen. Zyne Bek, Kop, Lighaam en Wieken, zyn volkomen, doch de Staart en Pooten ontbreeken. Denzelven vergelykende met de Aftekeningen van Surinaamſe Vogelen, door *Anna Maria Merian*, in het Kabinet van wylen Sir HANS SLOANE, vond ik een Afbeelding daar van Levensgrootte, welke naauwkeurig overeen kwam met de overblyfzels van den gedroogden Vogel, en my in ſtaat ſtelde om myne Figuur te voltooijen. J. PETIVER heeft van den zelfden Vogel, zo ik geloove, in zyn *Gazophylacium*, Pl. XLIV. Fig. 13, een Afbeelding gegeven: want hy

(28) Pica Toucan dicta Roſtro rubro. EDW. *Av.* V. p. 58. T. 238. Tucana Braſilienſis Gutture luteo. BRISS. *Av.* IV. p. 419. T. 32. f. 1. Ramphaſtos Tucanus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 46. Sp. 5. Ramphaſtos Roſtro rubro Carinâ obtuſâ albidâ. *Syſt. Nat.* X. p. 103. Gekraagde Toukan. *Nat. Hiſt* I. D. IV. STUK, bl. 276.

hy zegt 'er van: „ *Toucan Surinamenſis niger, ex albo, flavo, rubro, mixta.* Ge-
„ maakt naar een Hollandſche gekleurde Tekening, die zig bevondt in de Verza-
„ meling van Heer CLARKE. Deeze komt niet naauwkeurig overeen, met eenig
„ Autheur, dien ik gelezen heb '.

De Heer DE LA CONDAMINE vondt deeze zelfde Soort van Toukan, op zynen Togt langs de Rivier der Amazoonen nederwaards. Hy zegt: „ de Toukan, wiens „ rood en geele Bek monſtreus is naar evenredigheid van het Lighaam, en wiens „ Tong, gelykende naar een fyn Veertje, gerekend wordt van zonderlinge kragten „ te zyn, is aan het Land, waar van ik ſpreek, in 't byzonder eigen ". Zie het Kort Begrip van zynen Reiſtogt door de binnenſte deelen van Zuid-Amerika, te Londen uitgegeven in 't jaar 1747, p. 86.

PLAAT XXIX.

De blaauwe Kuif-Gaay van Karolina (29).

Deeze Vogel wordt in de bovenſte Figuur van de Plaat vertoond. Hy is tot op twee derden van zyne Natuurlyke grootte verkleind, zo wel als het daar onder ſtaande Zomervogeltje.

Deeze Gaay heeft omtrent de geſtalte van den Europiſchen Gaay, uitgenomen dat de Staart langer is, en de Veders van ongelyke langte; zynde de middelſten de langſten en de anderen allengs verkortende tot aan de buitenſten, die de kortſte zyn. De Bek is zwart: de Neusgaten zyn gedekt met kleine witte Haairtjes, voorwaards omgeboogen. De blaauwe Veders op de Kruin van den Kop zyn lang en de Vogel kan ze als een Kuif opzetten of nederlaaten naar believen. Hy heeft zwarte Veertjes rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak, welke om de Oogen heen agterwaards voortloopen, en zig op den Kop, agter de Kuif, ſamenvoegen, maakende dus een Ringswyzen Band, die zig wederom voorwaards ombuigt en langs de zyden van den Hals voortgaat, tot dat de beiden Enden op de Borſt ſamenkomen, en aldaar, zig verbreedende, een halfmaanswyze Bef maaken, met de Punten opwaards gekeerd. De zyden van den Kop en een gedeelte van de Keel, door deezen zwarten Band omvangen, zyn wit. De Vogel heeft boven ieder Oog ook een witte Plek. Het onderſte van den Hals, van agteren, en de Rug, zyn van eene paarschachtig blaauwe Kleur: de bovenzyden der Wieken en Staart zyn ook zeer ſchoon blaauw; zo wel als het laagſte van de Rug en de Stuit. De Staartvederen, uitgenomen de twee middelſten, zyn wit getipt, en allen overdwars met ſmalle zwarte Baaren getekend, uitgenomen de twee buitenſten wederzyds. De buitenſten van de groote Wiekveders of Slagpennen hebben alleenlyk een flaauwe Tekening van donker blaauw aan haare randen. De overigen van de Slagpennen naaſt aan de Rug, en de eerſte ry van Vederen boven dezelven, zyn wit getipt en overdwars zeer fraay geſtreept. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn zwartachrig: de binnenzyden der Slagpennen en de onderzyden van de Staart Aschkleurig: de Borſt, onder de zwarte Bef, van eene bruinroodachtige Appelbloeſemkleur, die allengs verdwynt en in wit verandert aan den Buik, welke geheel wit is, zo wel als de Dyën en Dekveders onder aan de Staart. De Pooten, Voeten en Klaauwen, hebben de gewoone figuur en zyn donker bruin.

Het

(29) Pica Glandaria Carolinenſis cœrulea. EDW. *Av* V. T. 239. f. 1. Pica Glandaria cœrulea criſtata. CATESB. *Car.* I. T. 15. Garrulus Canadenſis cœruleus. BRISS. *Av.* II. p. 54. T. 4. f. 2. Corvus criſtatus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 50. Sp. 8. *Syſt. Nat.* X. Gen. 48. Sp. 8. Kuif-Gaay. *Nat. Niſt.* I. D. IV. STUK, bl. 316.

Het eerſte Bericht, dat ik van deezen Gaay vind, is in een Stel Plaaten te Parys uitgegeven omtrent den jaare 1676, getekend en in het Koper gebragt door N. ROBERT, Kabinet-Schilder van Koning LODEWYK den XIV. Dezelven bevatten zeldzaame Vogels, uit de Koninglyke Menagerie te Verſailles. Ik oordeel dat het deeze Gaay is, welken hy *Garrulus Indicus cœruleus* noemt: hy kon 'er *Occidentalis* bygevoegd hebben; want het is een Vogel uit Karolina in Noord-Amerika, hoedanig een onlangs van daar gezonden werdt aan den Heer ELLIOT, Koopman, in het Oude Zuidzee-Huis te Londen, tevens met den Rooden Zomer-Vogel, ſtraks te beſchryven, en aan deezen Heer ben ik verpligt voor het gebruik derzelven om myne Tekeningen te maaken.

De naaſte Autheur, die van deezen Vogel geſproken heeft, is de Heer CATESBY, in deszelfs Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, die in 't jaar 1731 uitgegeven is, VOL. I. p. 15. Die Heer zegt, dat zy de zelfde poſtuurmaaking hebben als onze Gaaijen, doch dat hun Geluid aangenaamer is, en dat het Wyfje niet zo levendig is van Kleur, zynde 'er anders geen verſchil in te beſpeuren. De reden, dat ik 'er deeze nieuwe Afbeelding van geef, is om dat de Vogel, ſchoon dood zynde, my veel ſchooner voorkwam dan die, welken de Heer CATESBY beſchreeven heeft. Men kan het onderſcheid zien, door zyne beſchryving met de myne te vergelyken. Ik onderſtel, dat de myne mooglyk een ouder Vogel zal zyn: want veele Vogels komen in 't eerſte Jaar tot hunne volle ſchoonheid niet (*).

De Roode Zomer-Vogel (†).

In de onderſte Afbeelding op de Plaat komt deeze voor. Hy heeft den Bek taamelyk dik en ſterk, van eene geele Kleur, maar langer naar evenredigheid dan in de Graan-eetende Dikbekken. De Veders van den geheelen Vogel zyn ſchoon hoog rood ſcharlaken Kleur, uitgenomen de Tippen van de grootſte Slagpennen, die donker rood zyn, en de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken helder rood. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, hebben eene roodachtige Aschkleur. De Pooten en Voeten zyn donker bruinachtig en van 't gewoone maakzel.

Deeze Vogel was, met den laatſtbeſchreevenen, van Karolina overgebragt. Hy is, in de Natuurlyke grootte, door CATESBY, in deszelfs *Natuurlyke Hiſtorie* van Karolina; Vol. I. p. 56, voorgeſteld. Myn Onderwerp droog zynde, kon ik deszelfs Oogen niet beſchryven. CATESBY zegt, dat dezelven groot en zwart zyn: dat hy Virginie en Karolina verlaat, by 't aankomen van den Winter, en dat de Wyfjes bruin zyn, met geel gemengeld. Ik denk dat die Heer zal bevonden hebben, dat zy op Vliegen aazen, aangezien hy 'er den Latyniſchen naam *Muſcicapa rubra*, dat is Roode Vliegenvanger, aan geeft (‡).

PLAAT XXX.

De Nootenkraaker (30).

Deeze Vogel is, wederom, kleiner dan Natuurlyk afgebeeld, alzo hy omtrent de

(*) [De Afbeelding van Heer CATESBY en deszelfs beſchryving van deezen Vogel, vindt men in den Eersten Band van dit Werk, Pl. XXX, bladz. 24.]

(†) Avicula æſtivalis rubra Carolinenſis. EDW. *Av.* V. p. 63. T. 239. f. 2. Muſcicapa rubra. CATESB. *Car.* I. p. T. 56. BRISS. *Av.* II. p. 432.

(‡) Men kan hier omtrent Pl. XII., in den Tweeden Band van dit Werk, bladz. 10. nazien.

(30) Caryocatactes vel Nucifraga. EDW. *Av.* T. T. V. p. 63. T. 240. GESN. *Av.* 245. WILL. *Orn.* 90. T. 20. RAJ. *Av.* 42. Merula ſaxatilis. ALDR. *Orn.* II. p. 630. Pica Abietum nigra guttata. FRISCH. *Av.* T. 56. Nucifraga BRISS. *Av.* II. p. 59. T. 1. f. 1. Corvus Caryocatactes. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 50. Sp. 10. *Syſt. Nat.* X. Gen. 48. Sp. 9. Nootekraaker. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bl. 417. Pl. XXXIV. f. 4.

de grootte heeft van onze Bontekraaijen. De Wiek, geslooten zynde, is by de zeven Duimen lang: de Bek, van zyne Punt tot aan de hoeken der gaaping, twee Duimen.

Hy heeft den Bek wat langer dan die gewoonlyk is in de Aaksters en Gaaijen, indien men hem van boven ziet rond getipt en zwart van Kleur. De Neusgaten zyn met witachtige Vederen gedekt, die wederzyds een witte Streep maaken, van het Grondstuk des Beks tot by de Oogen. De Veders over den geheelen Kop, den Hals en 't Lighaam, zyn van eene donker bruine Kleur, welke een weinig naar het roode trekt: die aan de Keel, den Hals van onderen, de Borst en het beginzel van de Rug, hebben ieder aan haare tip een driehoekige witte Vlak, met de scherpste Punt opwaards gestrekt. De Wieken zyn zwart, met driehoekige witte Vlakjes op de kleinste Dekvederen alleen. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn zo ver met Wit getipt, dat men van het donkere derzelven byna niets kan zien. In de Wiek hebben drie of vier van de middelste Slagpennen ieder een langwerpige witte Vlak omtrent het midden van haare binnenste Baarden. De Staart is samengesteld uit twaalf zwarte Vederen, die allen witte Tippen hebben, in de middelsten kleinst en allengs vergrootende in de buitensten, welke een weinig korter dan de middelsten zyn. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Pooten, Voeten en Klaauwen, zwart.

Deeze Vogel is in bezitting van den Heer MILLAN, Boekverkooper by Whitehall, die hem my tot het maaken van deeze Afbeelding leende. Hy is de oplettendheid van den Heer ALBIN ontsnapt. WILLOUGHBY heeft, in zyne Ornithologie, Tab. XX. p. 132, deezen Vogel beschreeven en afgebeeld, dien hy noemt *Caryocatactes* GESN. & TURN. GESNER heeft 'er den naam van *Nucifraga* by gezet, in zyne *Nomenclator*, p. 25, *de Avibus*, alwaar hy een Afbeelding gegeven heeft van deezen Vogel. WILLOUGHBY zegt, dat dezelve op Nooten aast, en een Geluid heeft, eenigzins naar dat van een Aakster gelykende, en dat men hem vindt in de Bergagtige deelen van Oostenryk. Myne beschryving verschilt een weinig van die van WILLOUGHBYS Vogel, welke de middelste Veders van de Staart geheel zwart hadt, en het gantsche Lighaam wit gevlakt; terwyl het laagste deel van de Rug en de Onderbuik in de myne zonder Vlakken waren, en alle de Staartveders wit getipt.

PLAAT XXXI.

Blue manikin with purple breast

De blaauwe Mees met de purpere Borst (31).

Hier is dit Vogeltje in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld. Het is, wegens zyne glanzige Kleuren, een van de fraaisten, die ik sedert eenigen tyd heb aangetroffen.

De Bek is eer dun dan dik, een weinig krom, met de Punt wat nederwaards hellende, zwart van Kleur. De Kruin en zyden van den Kop, de Nek, Rug, Stuit, Dyën, het Onderlyf en de Dekveders, zo wel boven als onder aan de Staart, zyn van het schoonste blaauw dat men zig verbeelden kan, met een weinig zwart gewolkt op de Kruin van den Kop, in 't midden van de Rug, als ook op de Vederen tusschen de Rug en Wieken. Daar is insgelyks een kleine zwarte Zoom, rondom de Bovenkaak. Alle de schoon blaauwe Veders hebben haare Grondstukken van eene zwarte of donkere Kleur. De Keel en de Borst zyn uitermaaten schoon roodachtig purper, hebbende deeze Veders haar onderste of Donsachtige deel gantsch wit.

(31) Parus cœruleus Pectore purpureo. EDW. *Av.* V. p. 65. T. 241. Cotinga. BRISS. *Av.* II. p. 340. T. 34. f. 1. Ampelis Cotinga. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 108. Sp. 4.

wit. De Wieken zyn zwart, uitgenomen de kleinſte Dekveders, die blaauw zyn, en de binnenſte Dekveders derzelven zyn zwart; de binnenzyden van de Slagpennen donker zwart. De Staart is geheel zwart, zo wel als de Pooten, Voeten en Klaauwen. Men vondt den buitenſten Vinger van ieder Voet met den middelſten ſamengewebd, even als in de Ysvogelen.

Deeze Vogel was my, tot het maaken van deszelfs Aftekening, geleend, door mynen verpligtenden Vriend, den Schildknaap JAMES THEOBALD, die my verhaalde, dat dezelve naar Engeland overgebragt was door den Vlootvoogd MITCHEL, welke met den tegenwoordigen Lord ANSON op deszelfs Tocht rondom de Wereld is geweeſt. En, alzo ik een Vogel van de zelfde grootte en Geſlagt, hoewel in Kleur verſchillende, heb, welke van Suriname afkomſtig was, dien men afgebeeld kan zien in myne *Hiſtorie der Vogelen*, Plaat 39 (*), zo verbeeld ik my, dat deeze zal gevangen zyn op zekere Hemelsbreedte in Zuid-Amerika, nagenoeg overeenkomſtig met die van Suriname. Ik heb verſcheide Vogels van deeze Familie, hoewel kleiner, in myne voorigen zo wel als in dit Deel van myne Natuurlyke Hiſtorie afgebeeld, waar van de meeſten hunne afkomſt hadden van Suriname.

PLAAT XXXII.

De Karoliniſche Gaay of Beemer (32).

Men ziet hier de Natuurlyke grootte van deezen Vogel. Hy was op de Plaat onmiddelyk naar het Voorwerp ge-etſt, zo wel als de Plant met de Bloemen, daar nevens voorkomende.

De Bek is kort, hebbende de Bovenkaak een weinig krom, en van eene zwartachtige Kleur zynde. Rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak zyn kleine zwarte Vedertjes, die een breede Streep formeeren, welke zig om en voorby de Oogen uitſtrekt, zynde, zo wel onder als boven, met Wit gezoomd. Op de Kruin van den Kop zyn lange Veertjes, welken de Vogel naar believen kan opzetten of laaten zakken. De Kop en Hals zyn bruinachtig rood of Kaſtanje-bruin: de Borſt bykans wit: de Buik en Dyën bleek geel: de Dekveders onder aan de Staart witachtig. De Rug is donker bruin; de Stuit en Dekveders aan de bovenzyde der Staart licht Aschgraauw, zo wel als de Wieken aan haare bovenzyden; maar de grootſte Slagpennen donkerer, hoewel de Randen van derzelver buitenſte Baarden licht Aschgraauw zyn. De drie binnenſte Slagpennen van ieder Wiek, naaſt aan de Rug, hebben haare inwaardſe Baarden tot aan de Tippen wit. Zeven of agt der middelſte Slagpennen van ieder Wiek, hebben kleine langwerpige platte dingetjes hangen aan haare Tippen, welke van zelfſtandigheid en Kleur ſchynen te zyn als rood Zegel-Lak. De Staart is donker Aschgraauw, hebbende de Tippen der Vederen ſchoon Goudgeel. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn zwart, en van figuur als gewoonlyk.

Deeze Vogel was my geleend door mynen waarden Vriend, Dokter JOHN FOTHERGILL. Het was een zeer compleet Stuk, hem uit Karolina toegezonden. CATESBY heeft denzelven afgebeeld en beſchreeven (†): maar alzo hy zyne Afbeelding geſchikt heeft om eene uitgeſpreide Wiek te vertoonen, is daar door het geele On-

(*) [Zie Pl. LXXVII, in den Eerſten Band van dit Vogelen Werk, bladz. 62.]

(32) Garrulus Carolinenſis. EDW. *Av.* V. p. 66. T. 242. CATESB. *Car.* I. p. T. 46. Avis Americana criſtata. SEB. *Kab.* II. T. 65. f. 5. Caquantototl. HERN. *Mex.* 55. RAJ. *Av.* 174. Ampelis Garrulus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 108. Sp. 1. Lanius Garrulus. *Syſt. Nat.* X. Gen. 43. Sp. 10. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 223.

(†) [*See his Natural Hiſtory of Carolina.* VOL. I. p. 46: en dit Vogelen Werk. I. BAND. Pl. XCII. en de beſchryving, bladz. 72.]

Onderlyf, dat een van deszelfs grootſte ſchoonheden uitmaakt, verborgen. Ik heb derhalve deeze nieuwe Afbeelding en beſchryving daarvan gegeven, welke in de Tekening en Kleuren een weinig van de zyne verſchilt. Myn Vrind Doktor BROOKE, Heelmeeſter in Maryland geweeſt, verhaalde my, op het zien van deezen Vogel, dat de Wyfjes van deeze Soort niet zo helder gekleurd zyn als de Mannetjes, en dat aan dezelven die roode Druppen aan het end der Wiek-Vederen ontbreeken, welken in de Mannetjes zo opzigtelyk zyn: des hy verzekerde, dat deeze een Mannetjes Vogel ware.

De kleine blaauwe Klokjes-Winde (*Convolvulus*), hier alleen tot ſieraad bygevoegd, is nogthans naauwkeurig naar de Natuur gemaakt. De gedaante der Bladen en Bloemen vertoont zig in de Afbeelding duidelyker, dan ik door beſchryving die zou kunnen voorſtellen. De Kleur der Bloemen is in den Omtrek Hemelsblaauw, in 't midden geel, als een Straalend Zonnetje. By veele Autheuren vind men 'er goede Kruidkundige beſchryvingen van, doch de meeſte Afbeeldingen, die my daar van voorgekomen zyn, meen ik met de myne te hebben verbeterd.

PLAAT XXXIII.

De kleine Banannen-Vogel (33).

De Afbeelding vertoont deezen Vogel in de Natuurlyke grootte. Uit Wyngeeſt genomen zynde en maatig gedroogd, woog hy zeven Vierendeel Loots, van ons gemeene Gewigt.

De Bek, die aan 't Grondſtuk by den Kop redelyk dik is, buigt zig een weinig krom naar beneden, hebbende een ſcherpe Punt. Hy is van een donkere of zwartachtige Kleur, het Grondſtuk van de Onderkaak uitgezonderd, dat Vleeschkleurig is. Van boven heeft hy een ſmal Zoompje van zwarte Vedertjes, die zydewaards tot aan de Oogen reiken, maar zig nederwaards wel een Duim breed langs de Keel uitſtrekken. De Kop en een gedeelte van den Hals zyn groenachtig geel of Olyfkleur, doch het geheele Lighaam, zo wel boven als onder, de Dyën, als ook de opper- en onder-Dekveders van de Staart, zyn ſchoon helder geel. De kleine Dekveders der Wieken, zo binnen als buiten, zyn ook geel. Van de ry der Dekvederen, onmiddelyk boven de Slagpennen, zyn de meeſten wit aan de buitenſte Baarden, formeerende een witte Vlak in 't midden van de Wiek. De Slagpennen zyn zwart, uitgenomen drie of vier van de naaſten aan de Rug, welken haare uitwaardſe Baarden wit gerand hebben. Daar is een klein mengzel van Zwart onder de kleine Dekveders van de Wiek, naby het Gewricht. De binnenzyden der Slagpennen zyn donker Aschgraauw; maar de randen van derzelver Baarden by de Wortels ligter. De Staart heeft twaalf zwarte Pennen van ongelyke langte, verkortende trapswyze naar de kanten. De Pooten, Voeten en Klaauwen, op de gewoone manier, met drie Vingeren voorwaards en één agterwaards geplaatſt, zyn altemaal zwart.

Deeze Vogel, een Inboorling van 't Eiland Jamaika, was, met andere Natuurlyke Zeldzaamheden, van daar overgebragt door den Heer P. BROWNE, Med. Doctor, wien

(33) Avis Bonanæ minor, ſive Icterus Nidum ſuſpendens. EDW. *Av.* V. p 68. T. 243. BRISS. *Av.* II. p. 118. T. 11. f. 2. Avis Aijoquantototl. SEB. *Kab.* II. p. 102. T. 96. f. 4. HERN. *Mex.* 54. RAJ. *Av.* 171. Oriolus Mexicanus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 13. [Ik heb 'er, in myne *Syſtematiſche Bladwyzer* der Dieren, in het I. DEELS XVIII. STUK der *Natuurlyke Hiſtorie*, den Soortnaam aan gegeven van *Xanthornus*, om hem van de Agtſte Soort, welke ook *Mexicanus* heet, te onderſcheiden. De Soortnaam *Bonana* zou beter *Banana* geſpeld zyn; alzo de Vrugt de *Muſa* of Piſang, onder welker Bladen de grootere Banannen-Vogel zyn Neſt ophangt, niet *Bonana* maar *Banana* of Banannen-Boom, ten minſte van de Hollanders, genoemd wordt. Vergelyk het I. D. IV. Stuk van myne *Nat. Hiſtorie*, bladz. 335.]

wien het behaagde my te begunſtigen met het gebruik van denzelven en van deszelfs Neſt, als ook van verſcheide andere Vogelen, om Aftekeningen daar van te maaken. Ik vind geene beſchryving aan 't licht gegeven, welke volmaakt met deezen Vogel ſtrookt. De genen, die 'er naaſt by komen, zyn die van den *Icterus minor Nidum ſuſpendens* [of kleinen Geelvogel die een Hangneſt maakt] in SLOANES *Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika* (*), en die van den *Icterus minor* of Baſterd-Baltimore Vogel, in CATESBYS Natuurlyke Hiſtorie van Karolina (†): maar deeze beiden worden beſchreeven als kleiner zynde dan onze Banannen-Vogel, en een weinig verſchillende van Kleur: nogthans geloof ik dat zy de zelfden of zeer naby daar aan vermaagſchapt zyn; want het Neſt van onzen Vogel komt nagenoeg overeen, met het gene Sir HANS SLOANE aan den zynen toeſchryft, met de volgende woorden. „ Zy maaken hunne Neſten van de Steelen of het binnenſte Haair „ van die Soort van *Viſcum*, *Herba paraſitica*, Mos of Kruid, welk men Oud Mans „ Baard noemt. Deeze weeven zy zorgvuldig onder elkander, aan de uiterſte en„ den der Twygen van hooge Boomen, Zakswyze, op de manier van Hangneſten, „ waar in zy hunne Eijeren leggen, om de Slangen enz. te ontgaan. Deeze Steelen „ of Draaden houdt men gemeenlyk, hoewel ten onregte, voor Paarden-Haair ". Het Neſt, dat met den Vogel overgebragt was door Doktor BROWNE, ſchynt in den eerſten opſlag van Paarden-Haair gemaakt te zyn. CATESBY heeft aan zyn *Icterus minor* een Wyfje gegeven, dat my eer ſchynt te behooren tot zynen *Baltimore-Bird* op de naaſtvoorgaande Plaat (‡). Daar is een andere Vogel, onder deezen Naam, aan 't licht gebragt en beſchreeven, die gezegd wordt een Inboorling van Jamaika te zyn; doch deeze is, volgens het Berigt van Dr. BROWNE, afkomſtig van het Vaſte Land van Mexiko of Nieuw Spanje, wordende op dat Eiland niet gevonden. Zie ALBINS *Vogel-Hiſtorie*, Vol. II. Pl. 40, alwaar hy dien den Banannen-Vogel tytelt. CATESBY noemt denzelfden Vogel de Geel en zwarte Aakſter. Zie zyne *Appendix*, p. 5. SLOANE heeft 'er dien zelfden naam aan gegeven (§). Deeze verſchilt van onzen Vogel daarin, dat hy een weinig grooter is; den Kop geheel zwart, den Bek in evenredigheid langer heeft, en een zwarte Baar dwars over het bovenſte van de Rug. De Heeren RAY en SLOANE merken den *Jupujuba* of *Japú* van MARCGRAAF als denzelfden met den *Icterus minor*, enz. aan. Ik heb de beſchryvingen van beide deeze Vogels zorgvuldig vergeleeken, en geen overeenkomſt tuſſchen dezelven gevonden. Doktor BROWNE zegt in zyne *Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika*, dat de Kleine Banannen-Vogel zyn Neſt maakt van het Vezelig gedeelte der *Renealmia*. Zie aldaar; p. 477. (**).

PLAAT XXXIV.

The woodpecker of Jamaica

De Specht van Jamaika (34).

Deeze Vogel is een weinig kleiner dan het Leven getekend. De Wiek, geſlooten zynde, is vyf Duimen lang: de Bek, van zyne Punt tot aan de hoeken der Gaaping,

(*) *Natur. Hiſtory of Jamaika.* Vol. II. p. 300. Tab. 258. f. 3.

(†) *Natur. Hiſtory of Carolina.* Vol. I. p. 49. [Zie den I. Band van dit Vogelen-Werk, Pl. XCVIII. Bladz. 76, enz.

(‡) Plaat XCVI. in de I. Band van dit Werk.

(§) *Natur. Hiſtory of Jamaika.* Vol. II. p. 301. Tab. CCLIX. Fig. 4.

(**) [Men vindt deeze aangehaald op den *Oriolus Icterus* van LINNÆUS. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 4. Vergelyk myne *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bl. 336.]

(34) Picus Jamaicenſis. EDW. *Av.* V. p. 71. T. 244. Picus varius Jamaicenſis. BRISS. *Av.* IV. p. 59. Picus varius medius. SLOAN. *Jam.* II. p. 299. T. 255. Picus Ventre rubro. CATESB. *Car.* I. p. 19. T. 19. f. 2. Picus Carolinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 59. Sp. 10. *Syſt. Nat.* X. Gen. 54. Sp. 6. Roodbuik van Karolina. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. bl. 379.

ping, anderhalf Duim. Ik telde in de Wiek negentien Slagpennen, en agt Veders in de Staart, die my ſcheen volkomen te zyn, hoewel WILLOUGHBY zegt, dat de Spechten tien Veders in hunne Staarten hebben.

De Bek is regt, taamelyk ſcherp gepunt en zwart. De Vogel kan zyne Tong een goede langte uitſtrekken; die puntig en hoornig is aan 't end, bekwaam om Inſekten te treffen. Het voorſte deel des Kops, geheel rondom het Grondſtuk van den Bek, en voorby de Oogen heen, is geelachtig wit: het agterſte van den Kop en Hals, ſchoon rood Scharlaken: de Keel en Borſt vuil Olyfkleurig, 't welk trapswyze roodachtig wordt aan den Buik, met donkere dwars-Streepen aan den Onderbuik en Dyën. De Dekveders onder aan de Staart zyn met donkere en witachtige gebrokene dwars-Streepen getekend. De Rug, de bovenzyde der Wieken, de Stuit en Staart, zyn zwart, met ſmalle licht bruine Streepen dwars over de Rug; op de Wieken witter; breeder en wit op de Stuit. De twee buitenſte Pennen van de Staart hebben witte Vlakken op haare buitenſte Baarden. De binnenſte Dekveders van de Wiek zyn donker, met een kleine mengeling van Wit overdwars. De onderzyde van de Staart en binnenzyden van de Slagpennen zyn zeer donker Aschgraauw. De inwaardſe Baarden der Slagpennen zyn overdwars met Wit geſtreept. De Pooten en Voeten zyn van maakzel gelyk in andere Spechten, met ſterke Klaauwen, alles van eene zwarte of donkere Kleur.

In 't jaar 1753 werdt deeze Vogel van het Eiland Jamaika overgebragt door Doctor PATRICK BROWNE, die de beleefdheid hadt, hem aan my te leenen, om 'er een Afbeelding van te maaken. Het is de zelfde die beſchreeven wordt en afgebeeld door Sir HANS SLOANE, *Natuurlyke Hiſtorie* van Jamaika (*); doch, alzo die Heer het ongeluk gehad heeft, van op dat Eiland een zeer ſlegten Tekenaar in 't ſtuk van Vogelen aan te treffen, deugen de Afbeeldingen van dezelven weinig. Om die reden heb ik het dienſtig geoordeeld deeze tweede Aftekening daar van te maaken, welke beter overeenkomt met de opregte beſchryving, door wylen myn goede Vrind en begunſtiger van deezen Vogel gegeven. Dit is de eenigſte Specht, (eigenlyk zogenaamd,) welke op Jamaika gevonden werdt, zo door SLOANE als door Dr. BROWNE, die kortlings het geheele Eiland door gereisd heeft, om de Natuurlyke Voortbrengzels van hetzelve op te ſpooren: ſchoon 'er een goed getal Spechten op 't Vaſte Land van Amerika zyn. CATESBY heeft 'er omtrent agt verſchillende Soorten van beſchreeven. De geen, die naaſt aan deezen Jamaikaſchen komt, hoewel een weinig daar van verſchillende, is zyne Roodbuikige Specht (†). Zo iemand zeer naauwkeurige Waarneemingen aangaande de beweeging, enz. van de Tong der Spechten, begeert, hy kan de Memoriën der Koninglyke Akademie van Parys, voor 't jaar 1709, of het Kort Begrip daar van in 't Engelsch door MARTYN en CHAMBERS, Vol. III. p. 183. Pl. 3, nazien. De Afbeeldingen, zo wel in 't Origineel als in de Vertaaling, zyn zeer fraay. Daar is ook een Ontleedkundig Berigt van den zelven, in N. 350 van de *Phil. Trans.* te vinden. Zie insgelyks een Afbeelding van den Kop en Tong, in WILLOUGHBY'S Ornithologie, Tab. XXI. Het zelfde maakzel van de Tong heeft in 't geheele Geſlagt der Spechten plaats. De bovengemelde Doctor BROWNE heeft 'er een beſchryving van gegeven (‡), maar zonder Afbeelding, wyzende zyne Leezers tot myne Natuurlyke Hiſtorie, ten opzigt van de Afbeeldingen van verſcheide Vogelen, door hem beſchreeven.

(*) *Natur. Hiſt. of Jamaika.* Vol. II. p. 299. T. 255. fig. 2.

(†) *Natur. Hiſt. of Carolina.* Vol. I. p. 19. Zie den I. Band van dit Vogelen-Werk, bladz. 29, Pl. 38.

(‡) *Natur. Hiſt. of Jamaika.* Lond. 1759, pag. 474.

PLAAT

PLAAT XXXV.

Little green and orange martin fisher.

Het groen en Oranjekleurig Ysvogeltje (35).

Dit Ysvogeltje is in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Het heeft de Staart in evenredigheid een weinig langer dan de gewoone Ysvogel. De Bek is van eene zwartachtige of donkere Kleur, uitgenomen de Onderkaak, die by den Kop roodachtig is. De Keel is Oranjekleurig en een Streep van die zelfde Kleur loopt van het Grondſtuk des Beks boven de Oogen. De Kop, Nek, Rug, Staart en de Dekveders der Wieken, zyn heerlyk Pappegaay-groen. Het heeft ook een breeden Band van die zelfde Kleur dwars over de Borſt. De zyden onder de Wieken, en de zyden van den Buik, zyn helder roodachtig Oranje. Het midden des Buiks, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Staart heeft twaalf Pennen, waar van de middelſten een weinig langer dan de anderen zyn. De inwaardſe Baarden der Staartpennen zyn wit gevlakt: de binnenſte Dekveders en randen der Wieken licht Oranjekleur; de Slagpennen donker bruin, met een lichte Kley-Kleur op haare buitenſte en binnenſte Baarden gevlakt, uitgenomen eenige weinigen van de buitenſte Pennen, die geen Vlakken hebben. De Pooten en Voeten zyn klein en de Vingers aan eſkander gehecht, even als in alle andere Ysvogelen, en van eene Vleeschkleur.

Dit Vogeltje was, in een Glas met Spiritus bewaard zynde, op de Veiling van wylen den Hertog van RICHMONDS Verzameling gekogt door CHARLES CHAUNCY, Med. Doctor, die het my leende om een Aftekening daar van te maaken; doch wy konden niet ontdekken, van waar het was gekomen.

The Blue lizard

De Blaauwe Haagdis van Nevis (*).

De Blaauwe Haagdis der onderſte Afbeelding is zeer byzonder wegens het maakzel zyner Vingeren, die kleine Webbetjes hebben zig van de zyden uitſpreidende, niet op de wyze der Vogelen met gevliesde Pooten, maar eer gelyk zeker Soort van Vliegen. Deeze Webbetjes begryp ik een ſoort van Zuigers te zyn, die het Dier in ſtaat ſtellen om te loopen langs de gladde Oppervlakten der groote Bladen van Boomen en Planten. Het heeft een ſmalle ſcherpte op de Rug, welke zig langs het midden derzelve uitſtrekt tot op de Staart; alwaar die hakkelig of getand wordt. De geheele bovenzyde is blaauwachtig, overdwars gewolkt met donkerer en lichter Schaduwen: de onderzyde heeft eene lichte Vleeschkleur.

Deeze Tekening is onmiddelyk naar 't Voorwerp, en Levensgrootte, op 't Koper geſneeden. De Haagdis was van het Eiland Nevis, in de Weſtindiën, gebragt door een Jong Heer, die Opvoedings halve te Londen kwam, en my dezelve, in Liqueur bewaard, vereerde.

(35) Ispida minor, viridi Aurantioque Colore varia. EDW. *Av.* V. p. 73. T. 245. Ispida Americana viridis. BRISS. *Av.* IV. p. 490. Alcedo ſuperciliosa. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 62. Sp. 6.

(*) Lacerta cœrulea ex Inſulâ Nevis. EDW. *Av.* V. p. 74. T. 245. f. 2. Lacerta Calotes. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 22.

PLAAT XXXVI.

The Heathcock

De Francolyn (36).

Deeze Afbeelding is aanmerkelyk verkleind ten opzigt van de Natuurlyke grootte van den Vogel, welke die van onze Patryzen een weinig overtreft. Sommigen van zyne Afmeetingen waren als volgt. De Wiek geflooten zynde hadt zes Duimen: de Poot van de Knie tot aan het onderfte van den Voet, twee en een vierde Duims: de Bek, van den hoek der Gaaping tot aan de Punt, iets meer dan een Duim langte.

De Bek is zwart en van gedaante byna als die van een Hen. De Neusgaten zyn in een kleine verhevenheid geplaatft. De Tong en binnenzyde van den Bek zyn Vleeschkleur: de Oogkringen Hazelnooten-Kleur. De Kop is gedekt met zwarte Vederen, uitgenomen een witte Plek onder ieder Oog, een weinig mengzel van Rood op de Kruin, en een reeks van witte Vlakjes, die van boven de Oogen nederwaards gaat, zig famenvoegende in de Nek. Alle de Vederen, rondom den Hals, zyn van eene roodachtige Oranje-Kleur, en onder deeze Halskraag zyn de Veders in de geheele rondte zwart, van agteren met kleine ronde witte Vlakjes gefprenkeld, tusfchen de Nek en Rug. De Buik is zwart, zo wel als de Borft, die aan de zyden zeer regelmaatige, ronde, witte Vlakken heeft. Aan den Buik en op de Dyën bevinden zig ook witte Vlakken, doch die zyn meer gebroken, en met een weinig roodachtigs gemengd. Onder aan de Staart zyn de Dekveders geheel roodachtig Oranje-Kleur. De Rug is gedekt met Vederen, die in 't midden zwart en roodachtig bruin gezoomd zyn: terwyl die aan de zyden van de Rug, ten deele over de Wieken vallende, het Zwart en Bruin Tandswyze in elkander fluitende hebben. Van de Wieken zyn zo wel de Slagpennen als Dekveders donker, en regelmaatig gemerkt met ronde licht bruinachtige Vlakken. De binnenzyden der Wieken zyn even als van buiten gekleurd, maar hebben de Vlakken meer gebroken en op Streepen overdwars. Het laagfte deel van de Rug en Stuit is met Vederen gedekt, die zwart en wit getekend zyn door fmalle dwars-Streepen. De Staartpennen zyn eveneens gemerkt, uitgenomen aan haare Tippen, welken een Duim breed lang geheel zwart waren. De Pooten en Voeten waren met roode Schubben gedekt, van Kleur als Duiven-Pooten, en de drie voor-Vingers by hunnen Wortel famengevoegd door Vliezen, hebbende derzelver Klaauwen eene Hoornkleur. Ik geloof dat het een Haan was, om dat hy Spooren hadt.

Deeze Vogel was levendig in Engeland overgebragt van 't Eiland Cyprus in de Middellandfche Zee, en prefent gedaan aan den Heer JAMES LEMAN, die hem my leende om een Aftekening van te maaken, maar niet voor dat hy dood was, hoewel niettemin frisch, behoudende zyne Oogen en Voeten nog hunne levendige Kleur. De Heer WILLOUGHBY heeft, in zyne Ornithologie, eene befchryving gegeven van den Francolyn, maar de zyne fcheen een geheel verfchillende Vogel te zyn van den mynen, dien ik houd voor den echten en eigentlyk *Francolino* der Italiaanen. OLINA heeft, in zyn Boek van de natuur der Vogelen, te Rome Anno 1622 gedrukt, pag. 33, een Afbeelding van den Francolyn gegeven, maar dat is een van den hier vertoonden t'eenemaal verfchillende Vogel. Door TOURNEFORT is, in deszelfs *Levantfche Reize*, Vol. II. p. 97, tegenover zyne befchryving der Vogelen

(36) Attagen f. verus Francolino Italorum. Edw. Av. V. p. 75. T. 246. GESN. *Av.* 228. TOURNF. *Itin.* I. T. p. 158. Tetrao Orientalis. HASSELQ. *It.* 278. N. 43. Tetrao Francolinus. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 10. T. Orientalis. *Syft. Nat.* X. Gen. 91. Sp. 12. Francolyn. *Nat. Hift.* I. D. V. STUK, bladz. 421.

len van 't Eiland Samos, een Afbeelding geplaatſt van mynen Vogel, dien hy op de Plaat noemt, *Francolyn, een Soort van Vogelen die zig veel ophouden in Moerasſen* (*). In de Text heeft hy geen woord van den Francolyn geſproken, maar alleen gewag gemaakt van Hazelhoenders, die men aldaar Veld-Patryzen noemde: nogthans denk ik dat de Vogel, door hem afgebeeld, een derzelven geacht moet worden te zyn. Myne Francolyn is ook een inboorling van Bengale, in Ooſtindie: want ik vind hem zeer naauwkeurig afgebeeld in een Stel Tekeningen naar de Natuur, daar te Lande gemaakt, op 't verzoek van wylen Doctor MEAD, en aan hem te Londen, omtrent twintig Jaaren voor zyn dood, door een Vriend, dien de Doctor in Indië hadt, toegezonden. TOURNEFORTS Afbeelding is de eenigſte welke ik tot nog toe weet van deezen Vogel aan 't licht gegeven te zyn, maar daar aan ontbreekt, als gezegd is, de beſchryving, en dus mag deeze wel gehouden worden voor de eerſte Hiſtorie van den Francolyn.

PLAAT XXXVII.

China Quail

De Chineeſche Kwartel (37).

Deeze, hier in de Natuurlyke grootte afgebeeld, is naar 't Voorwerp op de Plaat ge-etſt. Ik houd hem voor een Mannetjes-Vogel.

De Bek is zwart; het voorſte deel des Kops, de Borſt, Zyden en binnenzyden der Wieken, zyn blaauwachtig Aschgraauw. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn van eene donkere roodachtige Oranje-Kleur, zo wel als de Staartveders, die door de Dekveders voor 't Oog verborgen zyn. Hy heeft een donker witte Streep langs het midden van den Buik. De Zyden van de Borſt zyn zwart gevlakt. De Keel heeft een zwarte Vlak, die met Wit gezoomd is, en buitendien een zwarte Streep van ieder hoek des Beks; welke Streepen zig ſamenvoegen tot een zwarte Bef, aan het voorſte van den Hals, beter uit de Afbeelding na te gaan, dan door beſchryving te begrypen. Het agterſte van den Kop, de Nek, Rug, Wieken en Dekveders van de Staart, zyn bruin. Het middelſte der Vederen op de Rug en Stuit is licht bruin of Oranje-Kleur, met zwarte Streepen wederzyds, en eenig ſtrooizel van Zwart in de tusſchenruimten. De Wieken zyn ook onregelmaatig gebaard met donkere dwars-Streepen. De Pooten en Voeten heeft de Vogel als die van onzen gewoonen Kwartel, van eene heldere geel Oranje-Kleur.

Deeze Kwartel verſchilt hoofdzaakelyk van de onzen, in de zwarte merken aan zyne Keel, in de roodheid van onderen, en dat hy 'er niet meer dan de halve grootte van heeft. Hy was levendig van Nanquin in China overgebragt door een Kapitein in dienſt van de Ooſtindiſche Kompagnie, die denzelven preſent deedt aan Mr. LEMAN, in het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. Deeze Heer heeft den Vogel, na dat die geſtorven was, in een Glazen Kasje zeer netjes opgezet, en my geleend tot het maaken van de Afbeelding. De Kapitein, die hem aan Mr. LEMAN gaf, wiſt te verhaalen, dat deeze Vogels in China opgebragt worden om tegen elkander te vegten, en dat men 'er groote Weddenſchappen op doet, even als geſchiedt met onze Haanen-Gevegten, hier in Engeland. Ik geloof, dat dit de eerſte Afbeelding en beſchryving zy van deezen Chineeſchen Kwartel. Dat de Chineezen ook

(*) [Zie de Nederduitſche Vertaaling van zyne *Reize naar de Levant*, Amſt. 1737, in Quarto, I. DEEL, bladz. 192, alwaar men echter, op de Plaat, die Aanmerking niet vindt.]

(37) Coturnix Chinenſis. EDW. *Av.* V. p. 77. Tab. 247. Coturnix Philippenſis. BRISS. *Av.* I. p. 254. T. 25. f. 7. Tetrao Chinenſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 19. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 426.

ook in hun Land den gemeenen Kwartel, met onzen Europiſchen overeenkomſtig, hebben, is uit hunne Afbeeldingen blykbaar.

De Haagdis van Guernſey (*).

De Haagdis der onderſte Afbeelding is ook in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy heeft de bovenzyde bruin met zwarte Vlakken, en een Streek van lichter bruin langs ieder zyde van het midden der Rug. De onderzyde des Lighaams is groen met kleine donkere Vlakken. Dit was een Mannetje. Het Wyfje verſchilt 'er van, daar in, dat hetzelve den Buik licht geelachtig, met donkere Vlakjes getekend, heeft.

Een paar van deeze Haagdisjes werdt my leevendig gebragt, door een Perſoon, die zyn werk maakte van Adders enz. te vangen. Deez' verhaalde my, dat dezelven op St. Georges Heuvel, by Cobham, in Surry, gegreepen waren, zynde aldaar voortgeteeld uit eenigen van de zelfde Soort, welken een Heer, weinige Jaaren geleeden, met zig gebragt had van 't Eiland Guernſey aan de Franſche Kuſt.

PLAAT XXXVIII.

Het Penſylvaniſche gekraagde Veldhoen (38.)

Deeze Vogel is bykans van gemiddelde grootte tuſſchen een Faiſant en Patrys. Hy is hier, in alle Afmeetingen, tot de helft verkleind.

De Bek, van maakzel als die van een Hoen, heeft een bruinachtige Hoornkleur. De Veders buigen voorwaards zig over de Neusgaten heen, en bedekken dezelven. Die op de Kruin zyn taamelyk lang, en hy kan dezelven, zo ik geloof, als een Kuif overend zetten, of laatenze vallen, naar zyn believen. Hy heeft ook lange Veders aan den Hals, welken hy kan uitſpannen als een Kraag, of laaten die plat neerhangen, om welke reden ik 'er den bovenſtaanden Naam aan gegeven heb. De Kop, Hals, Rug, Wieken en Staart, zyn ſchoon gemengeld met donker en licht bruin, en zwart daar onder: het end van de Staart is Aschgraauw, en heeft daar binnen een breede zwarte Baar, overdwars. De onderzyde van de Staart is even als de bovenzyde, maar flaauwer, gekleurd. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn licht bruin en wit: de binnenzyden der Wieken Aschgraauw: de Veders tuſſchen de Rug en Wieken Oranjekleur en zwart met witte Tippen. Kort onder den Bek zyn de Veders wit: de Keel is helder bruin naar Oranjekleur trekkende. De Borſt, Buik en Dyën, zyn wit, met een flaauwen weerſchyn van Oranje, en halfmaanswyze zwarte Vlakken op de Borſt en Zyden. De Dekveders onder aan de Staart zyn van een flaauwe onzuivere Oranje-Kleur, met witte Vlakken. De Pooten zyn, tot aan de Voeten toe, met witte Veertjes gedekt, die zig als Haair vertoonen. De Voeten hebben ieder vier Vingeren van Vleesch-kleur, die op de zyden gekamd zyn, en aan den wortel door een Vlies ſamengevoegd.

Deeze Vogel was, door den Heer JOHN BARTRAM, uit Penſylvanie, gezonden aan den Schildknaap PETER COLLINSON, Lid van de Koninglyke Societeit. Men noemt hem aldaar een *Faiſant*. Gedagte Heer voegde daar nevens een zeer keurig Be-

(*) Lacerta ex Inſulâ Sarniâ. Edw. *Av.* V. p. 78. T. 247. f. 2. Lacerta viridis. SEB. *Kab.* II. D. T. 4. f. 4, 5. Lacerta agilis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 15. *Syſt. Nat.* X. Gen. 105. Sp. 15. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. STUK, bladz. 124.

(38) Urogallus Collari extenſo Penſylvanicus. EDW. *Av.* V. p. 79. T. 248. Attagen Penſylvaniæ. BRISS. *Av.* I. p. 214. Tetrao umbellus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 6. Faiſant van Penſylvanie. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 409. Pl. XLVII. f. 3.

Berigt, in een Brief aan den Heer COLLINSON, 't welk ik verlof kreeg te kopieeren, luidende hetzelve als volgt.

„ Het is een ſchoone Vogel, wanneer hy zig in zyne pragt vertoont, dat is, „ wanneer hy zyne Staart als die van een Kalkoen uitſpreidt, en een Krans van Ve„ deren rondom zyn Hals uitſpant gelyk een Kraag, wandelende zeer Staatelyk „ met een gelyken tred, en een Geluid maakende, 't welk eenigermaate naar dat „ van eene Kalkoen gelykt. Op dat oogenblik moet de Jaager Vuur op hem gee„ ven, anders vliegt hy, eensklaps, wel twee of driehonderd Schreeden ver, eer „ hy weder op den Grond gaat zitten. Daar is iets zeer aanmerkelyks in 't gene wy „ alsdan Kloppen noemen, 't welk zy met hunne Wieken doen, door met dezel„ ven tegen hunne Zyden te ſlaan, gelyk de Jaagers zeggen. Zy ſtaan op den „ Stam van een omgevallen Boom, die veele Jaaren op den Grond gelegen heeft, „ en beginnen hunne Kloppingen trapswyze, met een tusſchentyd van omtrent twee „ Sekonden, herhaalende dezelven al ſchielyker, tot dat zy een Geluid van verre „ maaken of het donderde. Dit duurt van het begin af omtrent een Minuut, dan „ houdt het omtrent zes of agt Minuuten op, en begint van nieuws af aan. De „ Klank is bykans een Kwartier gaans ver hoorbaar, en hier aan worden zy door „ de Jaagers ontdekt, en veelen van hun gedood. Ik heb 'er menig een in dit pos„ tuur geſchooten, maar dezelven nooit zien Kloppen; dewyl ze my doorgaans „ eerſt zagen, en dus daar mede ophielden. In 't Voorjaar en Najaar doen zy dit „ gemeenlyk, des morgens omtrent te negen of tien Uuren, en s' namiddags om „ vier of vyf Uuren. Hun Voedzel is voornaamelyk Besſen en Zaaden, die op 't „ Land voorkomen: hun Vleesch is wit en zeer Smaakelyk. Ik geloof dat zy maar „ eens in 't Jaar, en wel in 't Voorjaar, broeden, brengende twaalf of veertien Kui„ kens op, die zig tot in 't volgende Voorjaar by elkander houden. Veelen hebben „ hun beſt gedaan, om de Jongen op te voeden en tam te maaken, doch dit is hun „ niet gelukt. Als men de Eijeren door een Hen laat uitbroeden, neemen zy wel „ haaſt de wyk naar de Bosſchagie, alwaar zy of middelen vinden om van te lee„ ven of omkomen". De Brief, waar uit dit getrokken is, was gedateerd Penſylvanie, den 15 July 1750.

Om verder de Hiſtorie van deezen Vogel op te helderen, ſchreef ik aan den Heer BROOKE van Maryland in Noord-Amerika, zig thans (in Mey 1752) te Londen bevindende, of hy de goedheid wilde hebben, van my zo veel Berigt, als hy in ſtaat was, te geeven aangaande den Vogel, die Faiſant genoemd wordt in de Provinciën van Penſylvanie, Maryland, enz. Zyn Ed. verpligtte my met een voldoenend Antwoord, in een Brief, waar van ik het volgende Uittrekzel gemaakt heb, tot de Hiſtorie van dit Gekraagde Veldhoen betrekkelyk.

„ De Faiſant broedt in alle deelen van Maryland, eenige Landſchappen aan de „ Ooſtelyke Kuſt uitgezonderd. Zy leggen haar Eijeren in Neſten, welken zy van „ afgevallen Bladen maaken, 't zy aan de zyde van omgevallen of by de Wortels van „ nog overend ſtaande Boomen. Zy leggen van twaalf tot zeſtien Eijeren. De „ tyd dat zy broeden is in 't Voorjaar, maar hoe lang weet ik niet: waarſchynlyk „ drie Weeken, om dat de Hoenders zo lang zitten. Een Jongen zynde vond ik „ haar Neſten, en poogde de oude Faiſant te grypen doch dit gelukte my nooit. Zy „ liet my byna de Hand op haar leggen, eer zy het Neſt verlaaten wilde, en toen, „ als of zy my door liſt van het Neſt wilde aftrekken, flodderde zy een honderd „ Schreeden, of wat meer, voor my uit: zo dat ik geduurig haar meende te zullen „ kunnen vatten. De Kuikentjes verlaaten het Neſt zo dra zy uitgekomen zyn, en „ leeven, naar ik geloof, in 't eerſt van Mieren, kleine Wormpjes en dergelyke zaa„ ken. Wanneer zy ettelyke Dagen oud zyn, weeten zy zig zo ſlim onder de Bla„ den te verbergen, dat het zeer moeielyk is hun te vinden. Verder aangroeijende „ aazen zy op Besſen, Vrugten en Graanen of ander Zaad. Druiven geluſten haar

„ ook, als 't het Saizoen is, zeer wel; maar de Faiſant is in 't byzonder een liefheb-
„ ber van Klim-op Beſſen. Ik ken geen ander Dier dat op dezelven aaſt, en weet,
„ dat die een Vergift voor veelen zyn. Schoon zy veele Jongen teffens en dikwils
„ tweemaal in 't Jaar broeden, belet nogthans de groote menigte en verſcheidenheid
„ van Havikken en Valken in Maryland, die 'er Jagt op maaken, haare ſterke ver-
„ menigvuldiging. Het kloppen van den Faiſant, gelyk wy dat noemen, is een Ge-
„ raas dat voornaamelyk in 't Voorjaar gemaakt wordt door den Haan. Men kan het-
„ zelve, op een ſtillen Dag, duidelyk een Kwartier gaans ver hooren. Zy zetten
„ haar Borſt uit gelyk een Kropper-Duif, en ſlaan met de Wieken, 't welk een Geraas
„ maakt dat veel naar trommelen gelykt; maar de Faiſant verkort allengs den tuſſentyd
„ van ieder ſlag, tot dat de Slagen ongewaarwordelyk ſamen ſmelten, even als wan-
„ neer men twee ledige Bottels tegen elkander klopt ".

Om, zo veel my doenlyk is, de Hiſtorie van deezen Vogel te voltooijen, zal ik hier een aanhaaling doen uit de Reizen van den Baron *de la Hontan* naar Noord-Amerika, in 't Engelsch uitgegeven (Vol. I. p. 67,) alwaar hy ſpreekt van een Vogel, by de Meiren van Kanada bevindelyk, welke ik denk geen ander te kunnen zyn dan die hier beſchreeven is, hoewel de benaaming verſchilt. Hy zegt: „ Ik
„ ging in gezelſchap met eenige Kanadiers, om deezen Vogel te zien Kloppen met
„ zyne Wieken. Geloof my: dit Gezigt is een der grootſte aardigheden in de We-
„ reld: want haar Geklop maakt een Geraas gelykende veel naar dat van een Trom-
„ mel, een Minuut lang; dan houdt het omtrent een half Kwartier Uurs op, en
„ neemt op nieuws weder aanvang. Door dit Geraas werden wy beſtuurd naar de
„ plaats, alwaar het ongelukkige Veldhoen zat, en vonden het op rottige met Mos
„ begroeide Boomen. Door de eene Wiek dus tegen de andere te kloppen, willen
„ zy haar makkers tot zig roepen, en het dommelend Geraas dat 'er op volgt, kan men
„ een half Kwartier gaans ver hooren. Zy doen dit alleen in de Maanden April,
„ Mey, September en Oktober, en, 't gene zeer aanmerkelyk is, het Veldhoen
„ klopt nooit op deeze manier dan op eenen Boom. Het begint met het aanbreeken
„ van den Dag en houdt te negen Uuren 's morgens op, tot omtrent een Uur voor
„ der Zonne Ondergang: dan begint het wederom te Klapperwieken, en gaat daar
„ mede voort, tot aan den donker toe ".

Ik meen dat deeze Berigten, gegeven door twee leevende Getuigen van Agting, en een overleeden Schryver van Goeden naam, die niets van elkander wiſten, het gene 'er van gemeld is beveſtigen moet. Zy ſtemmen zo naby overeen, als iemand met reden zou kunnen vorderen in Berigten, die door verſchillende Menſchen gegeven zyn. Ik geloof dat deeze de eerſte Afbeelding en beſchryving zy van den gedagten Vogel.

PLAAT XXXIX.

Het kleine Hazelhoen van Aleppo (39).

Deeze Vogel is hier kleiner dan Levensgrootte vertoond. Hy heeft omtrent de grootte van een Patrys, hoewel hy in geſtalte veel meer naar een Duif gelykt, door de langte zyner Wieken, die, geſlooten zynde, bykans agt Duimen haalen; daar zy in de graauwe Patrys niet boven de zes Duimen lang zyn. Dit is de Haan of Mannetjes-Vogel.

De

(39) Lagopus minor ſ. *Kata* ex Aleppo, Caudâ duabus Plumis elongatâ. Edw. *Av.* V. p. 84. T. 249. Russel *Alepp.* 64. T. 9. Charl. *Onom.* T. p. 77. Bonaſia Pyrenaica. Briss. *Av.* I. p. 195. T. 19. Tetrao Alchata. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 11. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 412.

De Bek heeft een bruine of Hoornkleur, donkerſt aan de Punt, zynde van maakzel omtrent als in onze gewoone Hoenderen. De Neusgaten ſtaan op het Grondſtuk van de Bovenkaak, digt tegen de Veders van het Voorhoofd aan. De Kop is Aschgraauw, maar aan de zyden, rondom de Oogen, Oranjekleur. Boven de Oogen is een zwarte Streep. De Keel is, tot meer dan een Duim afſtands van den Bek, naar beneden, insgelyks zwart, gelyk in de Mannetjes Mosch. Aan het begin van de Borſt heeft hy een Oranjekleurige Vlak, van halfmaanswyze figuur, welke boven en onder met ſmalle zwarte Streepen gezoomd is. De punten van deeze Vlak ſtrekken opwaards naar de Nek. Het overige van den Borſt en Buik; de Dyën, het voorſte van de Pooten en het onderſte van de Staart, is gedekt met witte Vederen; hoewel het Donsachtige, naaſt aan het Vleesch, donker is en de Nekveders, onder aan de Staart uitwaards, gemengeld zyn met een weinig Zwart en roodachtig bruin. De Nek en Rug zyn gedekt met bruinachtige Vederen, die haare Tippen geeler en lichter en de middelſte deelen verdonkerd hebben door donkere dwars-Streepen. De Stuit en bovenzyde van de Staart zyn regelmaatiger getekend met dwars-Streepen van Oranjekleur en zwart. De zyd-Veders van de Staart zyn wit getipt en verkorten allengs tot de buitenſten aan ieder zyde; maar de twee middelſten zyn een groot end langer dan de overigen, en ruim zo ſmal als menze in Afbeelding heeft gebragt, hebbende eene donkere Kleur. De Dekveders van de Wieken zyn ſchoon getekend met geboogen Streepjes van Oranje en Koffykleur, hebbende haare Tippen wit. De Slagpennen naaſt aan de Rug zyn van de zelfde Kleur als de Rug. De overige Slagpennen zyn donker Aschgraauw, wordende allengs byna zwart aan haare Tippen. De zyden des Lighaams onder de Wieken, en derzelver binnenſte Dekveders, zyn wit. De Pooten zyn, aan de voorzyde, met witte Vederen als Haair gedekt: de Voeten kaal en Aschgraauw: de voorwaardſe Vingers by haaren Wortel met Vliezen ſamengehecht, even als in veele andere Vogelen; maar de agter-Vinger is hier zeer klein.

Een fraaije Aftekening van deezen Vogel, Levensgrootte, wordt in een Lyſt bewaard in het Brittanniſche Kabinet. Hy was van Aleppo, wel geconſerveerd zynde, opgezet overgebragt door Doktor RUSSEL, die veele Jaaren in die Stad gewoond hadt, en na zyne terugkomſt te Londen zyne Waarneemingen, dat Land betreffende, aan 't licht gaf; in een Werk, waar in hy de Afbeeldingen gebragt heeft van deezen en andere Vogelen. De Doktor gaf my verlof, om deeze Print, zo wel als verſcheide anderen, te maaken naar de Natuurlyke Voorwerpen, die hy in bezitting hadt. In de Turkſche Taal noemt men den Vogel *Kata*. De Doktor zegt, dat het Wyfje van dezelfde grootte is, doch een weinig verſchillende in Kleur, op ver na zo ſchoon niet zynde en de Puntige Veders in de Staart een weinig korter hebbende. Men vindtze in de Wilderniſſen, niet ver van Aleppo, het grootſte deel des Jaars, maar in Mey en Juny komen zy nader aan de Stad, dewyl zy in die Maanden aldaar een grooter overvloed van Water aantreffen dan in de Wilderniſſen. In dat Sayzoen worden zy menigvuldig gevangen, en zeer goedkoop verkogt op de Markten te Aleppo. Doktor SHAW heeft, in zyne Reizen en Waarneemingen in Barbarye, pag. 253, een ſlegte Afbeelding en korte beſchryving gegeven van eenen Vogel, die ik denk de zelfde te zyn, hoewel hy 'er maar drie Vingers aan toeſchryft. Ik onderſtel, dat de kleine agter-Vinger door hem over 't hoofd zal zyn gezien: alzo de Pooten bekleed zyn met Veders die hem verbergen. Hy noemt denzelven *Kittawia* op zyne Plaat en *Kittawiah* in de beſchryving. Die het Berigt, 't welk 'er Doktor SHAW van geeft, met het myne vergelyken willen, kunnen hem raadpleegen. Doktor RUSSEL is, zo ik geloof, de eerſte, die ons een goede Hiſtorie gegeven heeft van dit Hazelhoen.

PLAAT XL.

De Ooſtindiſche Trapgans (40).

Zyne hoogte is gerekend ongevaar twintig Duimen te zyn in het Poſtuur, waarin hy hier is getekend. Het is een ranker Vogel, inzonderheid wegens de langte zyner Pooten, dan eenig ander van dit Geſlagt die ik tot nog toe heb gezien.

De Bek is langer dan in onze Engelſche Trapganzen en van eene witachtige Kleur. De Oogen zyn groot; de Oogkringen Hazelnooten-Kleur; de Oogleden Aschgraauw. De zyden van den Kop, geheel rondom de Oogen, zyn helder bruin: de Kruin en de geheele Hals gedekt met zwarte Vederen, die wat los hangen, hebbende ſmalle Puntjes: de Rug, Stuit en Staart, helder bruin. De Veders op de Rug zyn in 't midden zwart, met een weinig Strooizel van die zelfde Kleur op haare bruine deelen. De Staart heeft dwarſe Baaren van Zwart, met dergelyk Strooizel op de bruine Baaren daar tuſſchen. Van het bovenſte der Rugge gaat het Bruin, met Zwart gevlakt, geheel rondom het laagſte van den Hals van vooren. Alle de Dekveders der Wieken zyn wit, uitgenomen dat de kleinſte Veders, by het Gewricht of aan den Schouder, met Zwart gerand zyn. De Slagpennen der Wieken, naaſt aan de Rug, zyn bruinachtig met zwarte Vlakken: de middelſte Slagpennen met dwarſe Baaren en Strooizel van Zwart: de grootſte of buitenſte hebben haare uitwaardſe Baarden wit, en de Tippen worden allengs donker Aschgraauw. De geheele onderzyde, van de dwarſe bruine Baar op de Borſt tot aan de Dekveders onder aan de Staart, is gedekt met zwarte Vederen. De Pooten zyn lang, maar de Vingers naar dezelven te rekenen kort. Zy zyn een goed end boven de Kniejen Vederloos. Maar drie Vingers heeft deeze Vogel, allen voorwaards ſtaande, gelyk in het gantſche Geſlagt der Trapganzen plaats heeft. Dezelven zyn bekleed met Schubben van eene witachtige Kleur, en hebben de Klaauwen donker.

Deeze Vogel is een Inboorling van Bengale, in Ooſtindie, alwaar men hem *Churge* noemt. Onze Afbeelding is gemaakt naar een Tekening, welke zig in de Verzameling bevondt van wylen den waardigen Heer Dr. Mead, 's Konings Lyf-Arts. Het is de eenigſte Afbeelding, welke ik my verſtout heb in deeze Natuurlyke Hiſtorie te brengen, zonder dat ik het Voorwerp of in 't geheel, of in zyne voornaamſte deelen, in Natuur gezien had. Ik geloof dat dit een zo echt Stuk zy, als of ik het zelf naar 't Leven had getekend. De Afbeelding, naamelyk, was gemaakt door de bezorging van den Heer Cole, te Bengale woonachtig, die byzondere verpligtingen hadt aan Doktor Mead, en aan denzelven, tot vergelding van ontvangen Gunſtbewyzen, omtrent twintig Tekeningen zondt van verſchillende Vogelen van dat Land, die verklaard werden naauwkeurig naar 't Leven gemaakt te zyn. Ik geloof, dat wy tot nog toe geen Berigt van deezen Vogel hebben, ſchoon het een der eerſten ſchynt te zyn, die de oplettendheid van een keurig Waarneemer naar zig trekken zouden.

(40) Otis Bengalenſis ibi *Churge* dictus. Edw. *Av.* V. p. 87. T. 250.

PLAAT

PLAAT XLI.

De kleine Trapgans (41).

De Afbeelding vertoont den Vogel tot de helft in alle Afmeetingen verkleind. Hy ſchynt ongevaar de grootte te hebben van een Faiſant; maar is volmaakt van het Geſlagt der Trapganzen. WILLOUGHBY noemt hem de Veld-Eend.

De Bek is, daar hy aan den Kop paalt, Vleeschkleurig en zwart aan de Punt. De Kruin en zyden van den Kop, het agterſte van den Hals, de Rug en Dekveders der Wieken, zyn bruin, met gebroken onregelmaatige zwarte Vlakken en Merken. De Keel, digt onder den Bek, is wit: het voorſte van den Hals licht bruin, met donker gemengeld: de Dekveders aan de binnenzyden der Wieken en derzelver randen zyn wit: de buitenſte Slagpennen aan 't begin wit, aan de tippen zwart; die 'er aan volgen wit met een kleine mengeling van Zwart: de binnenſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, bruin, met dwarſe zwarte Vlakken, gelyk de Rug. De Borſt en Zyden zyn wit, met zwarte Vlakken, de Buik en Dyën geheel wit: de Stuit en Dekveders onder aan de Staart wit, met een kleine mengeling van Zwart: de Staartveders bruin, met donkere Vlakjes geſprenkeld, en gebandeerd met breede zwarte dwars-Streepen. Het Dons onder de Vederen is Roozekleur, gelyk in de grootere Trapgans. De Pooten zyn tot een weinig boven de Knieën Vederloos. Hy heeft aan ieder Poot drie Vingers, die allen voorwaards ſtaan, en aan den Wortel door een Vlies een weinig ſamengevoegd zyn. De Kleur der Schubben aan de Pooten en Voeten is donker geel.

Deeze Vogel was gevangen in het Graafſchap Cornwall, en aan de Koninglyke Societeit van Londen in 't jaar 1751 vertoond: maar, alzo 'er dies tyds onder de tegenwoordige Leden niemand was die hem kende, behaagde het de Societeit hem door haaren Dienaar aan my te zenden, om myn Gevoelen daar omtrent te weeten. Ik gaf, naar myn vermogen, een Antwoord, behelzende een Berigt aangaande deezen Vogel, met en benevens een korte Hiſtorie van een zeer zeldzaam Veldhoen van Penſylvanie, dat aldaar een Faiſant geheten wordt (*): welk Antwoord het de Societeit behaagde aan 't licht te geeven in de *Phil. Tranſactiën*, voor 't jaar 1754. 't Is op die manier nu eerſt ontdekt, dat deeze Vogel een Inboorling zy van Engeland (†), hebbende de overige Autheuren, die 'er van ſpraken, hem tot Vrankryk bepaald. BELLONIUS noemt hem *Canne Petiére*, pag. 237, 238, van zyne Hiſtorie der Vogelen. Veele laatere Autheuren hebben denzelven uit zyn Werk beſchreeven; maar, alzo deeze Vogel in ons eigen Land gevangen was, wilde ik de gelegenheid niet verzuimen, om 'er een nieuwe Aftekening en beſchryving, onmiddelyk naar de Natuur, van te maaken: want die ik in voorige Hiſtoriën vind zyn zo volmaakt niet als men wel zou wenſchen, en geen naauwkeurigheid kan te groot zyn in de Natuurlyke Hiſtorie. De Liefhebbers, die het behaagt myne beſchryving en Afbeelding te vergelyken met die van vorige Autheuren, zullen eenig verſchil tuſſchen beiden vinden, genoegzaam, zo ik vertrouw, om te toonen, dat ik wat naauwkeuriger ben geweeſt dan eenigen myner Voorgangeren. Doktor THOMAS SHAW

(41) Otis minor, Anas Campeſtris ſ. Tetrax Authorum. EDW. *Av.* V. p. 89. T. 251. BRISS. *Av.* V. p. 24. T. 2. f. 1, 2. ALB. *Av.* III. p. 33. T. 41. Otis Tetrax. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 95. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 85. Sp. 3. Kleine Trapgans, *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bladz. 297.

(*) [Deeze is hier voor, Plaat XXXVIII, afgebeeld en beſchreeven.]

(†) [Ik kan echter niet zien, dat dit daar uit blyke. Kon hy niet uit Vrankryk in Cornwall overgevlogen zyn?]

SHAW heeft, in zyne Reizen naar Barbarie en de Levant, p. 252, een Afbeelding en beſchryving gegeven van deezen Vogel, dien de Barbaryſche Volkeren (zegt hy) noemen, „ *Rhaad* of *Saf-Saf Rhaad*, 't welk Donder betekent in de Landtaal, en „ dien naam onderſtelt men aan deezen Vogel te zyn gegeven, wegens het Ge„ luid dat dezelve maakt in het ſpringen van den Grond; gelyk *Saf-Saf*, de ande„ re naam, zeer natuurlyk uitdrukt het ſlaan van de Lugt met zyne Wieken, „ wanneer hy vliegt ".

PLAAT XLII.

Golden Crowned Thrush

De Goudkoppige Lyſter (42).

De beide Vogeltjes op deeze Plaat zyn in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Uit de geſtalte van hunne Bekken beſluit ik, dat zy of op Vliegen en andere Inſekten, of op Beſſen en Vrugten moeten aazen.

De Lyſter, die de onderſte Afbeelding uitmaakt, heeft zynen Bek van eene donkere Kleur, uitgenomen het Grondſtuk van de Onderkaak, dat Vleeschkleurig is. De Kruin van den Kop heeft een ſchoone Goudkleur. Boven ieder Oog loopt een zwarte Streep. De Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn altemaal groenachtig bruin en Olyfkleurig: de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart Aschgraauw. De Keel, Borſt en Zyden, hebben eene witte Kleur, met langwerpige zwarte Vlakken langs het midden der Vederen; maar het midden des Buiks, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn zuiver wit: de Pooten en Voeten van het gewoone maakzel en geelachtig bruin van Kleur.

Blue Flycatcher.

De Blaauwe Vliegenvanger (*).

Deeze wordt in de bovenſte Afbeelding voorgeſteld. Hy heeft den Bek zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en Dekveders der Wieken trekken naar blaauwe Ley-kleur. De Staart en de Slagpennen zyn zwartachtig of donker, hebbende de buitenſte Slagpennen het onderſte wit, en de binnen Dekveders der Wieken zyn witachtig. De Keel en de zyden van den Kop zyn zwart, en dit Zwart loopt langs den Hals voort tot onder de Wieken. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn geheel wit: de Pooten en Voeten van de gewoone form en donkerbruin.

In November des Jaars 1751, waren deze Vogeltjes, beiden, op Zee gevangen door wylen Th. STACK, Med. Doctor en Lid van de Kon. Societeit, op zyn Reistogt naar Jamaika, terwyl het Schip door Stilte bezet was, op omtrent agt of tien Mylen afſtands van Hiſpanjola. Hy heeft my deeze en verſcheide anderen preſent gedaan. Ik geloof dat geen van beiden tot nog toe was afgebeeld of beſchreeven. Ik houdze voor Trekvogelen, welke toen van het Vaſte Land van Noord-Amerika overtoogen, om hun Winter-verblyf te neemen in de warme Eilanden tuſſchen de Keerkringen. De Kaap van Florida ſchynt als door de Voorzienigheid geſchikt, om den Overtogt der Vogelen van de Weſtzyde van Noord-Amerika naar Hiſpanjola, Kuba en Jamaika, en de geheele ry der Karibiſche Eilanden, tot aan de Noordelyke Kuſten van Zuid-Amerika toe, te begunſtigen. Die van de Ooſtelyke Oevers

(42) Turdus Vertice Aureo. EDW. *Av* V. p. 91. T. 252. Ficedula Penſylvanica Aurocapilla. BRISS. *Av.* III. p. 504. Motacilla Aurocapilla. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 29.

(*) Muſcicapa cœrulea. EDW. *Av.* V. p. 91. T. 252. Ficedula Canadenſis cinerea major. BRISS. *Av.* III. p. 527. T. 27. f. 6. Motacilla Canadenſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 42.

vers mag men onderſtellen Zuidooſtwaards te trekken, over de Land-engte van dat Wereldsdeel (*).

Sedert het maaken van deeze beſchryvingen, heb ik twee van deeze zelfde Vogeltjes ontvangen van mynen goeden Vriend, den Heer W. BARTRAM van Penſylvanie; 't welk myn denkbeeld beveſtigt, dat zy Trekvogelen zyn: want hy zegt, dat zy aldaar in April komen en blyven 'er den geheelen Zomer. De Goudkoppige Lyſter, zegt hy, maakt zyn Neſt op den Grond, en verkieſt altyd de Zuidzyde van een Heuvel, maakende een hol in de Bladen, gelyk een klein Oventje, dat zy met Hooy bekleedt, en legt daar in vyf witte Eytjes met bruine Vlakken. Ik ontving van den Heer BARTRAM, te gelyk met deezen en eenige anderen, den kleinen Lyſter, die door CATESBY, in deszelfs Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, afgebeeld is en beſchreeven (†), maar de hier door my afgebeelde is kleiner, en de kleinſte van het Lyſteren-Geſlagt die ik ken.

PLAAT XLIII.

De Olyfkleurige Vliegenvanger (43).

Deeze Vogel, zo wel als de bygevoegde Vlinder, zyn beiden onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etſt, en hier vertoond in de Natuurlyke grootte.

De Vogel heeft een dunnen Bek, doch die wat dikker en ſterker is dan in eenige andere Vogels van deeze Familie. De Punt van de Bovenkaak buigt naar beneden, en hangt een weinig over de andere heen. De Bek is van boven donker, van onderen Vleeschkleurig. Een donkere Streep loopt van het Grondſtuk om het Oog heen, waar boven een witachtige Streep is, zynde de Kruin van den Kop, de bovenzyde van den Hals, de geheele Rug, Wieken en Staart, bruinachtig groen, of donker Olyfkleur. De geheele onderzyde, van den Bek tot aan de Dekveders onder aan de Staart, is van een witachtige Kleur, een weinig met licht Olyfkleur gewolkt, zynde de binnenſte Dekveders en randen der Wieken witachtig; de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart Aschkleurig, de binnenſte Baarden der Vederen met Wit gerand. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeſte andere kleine Vogeltjes en van eene zwartachtige of donkere Kleur.

De Kapel heeft den Kop roodachtig, het Lyf donker, alle de Wieken helder geel, onregelmaatig met Zwart gezoomd: zynde de onderzyde, zo van het Lyf als van de Wieken, geheelenal geel. Ik heb dezelve in myne kleine Verzameling. Zy kwam van China en was, met verſcheide anderen, in een Laadje, dat ik kogt van iemand, die zig in dienſt van de Ooſtindiſche Kompagnie bevondt.

De boven beſchreeven Vogel was van Jamaika in Spiritus overgebragt door Doctor BROWNE, die hem my, met andere Vogels van dat Eiland, preſent deedt. Men kent hem daar by den naam van *Whip-Tom-Kelly*, welke woorden, zo men verhaalt, zyn Gezang byna uitdrukken. De Natuurlyke Hiſtorie van Karolina van den Heer CATESBY naziende, vind ik daar in de Afbeelding en beſchryving van een Vogel, dien ik geloof denzelfden te zyn met deezen (‡). Hy noemt dien de Rood-Oogige Vliegenvanger, welke, zo hy zegt, in Karolina broedt, en Zuidwaarts vertrekt in den Winter; zo dat, indien het een Trekvogel is, Karolina deszelfs Zomer-

(*) [Ik twyfel niet of Ooſtelyke zal hier Weſtelyke en bevoorens Weſtzyde de Ooſtzyde moeten zyn.]

(43) Muſcicapa ſubfuſco-viridis ſive Olivacei coloris. EDW. *Av.* V. p. 93. T. 253. Muſcicapa Jamaicenſis. BRISS. *Av.* II. p. 410. Muſcicapa Olivacea. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 113. Sp. 14.

(†) *Nat. Hiſt. of Carolina.* VOL. I. p. 31. [Zie den I. BAND van dit Vogelen-Werk, bladz. 50. Pl. LXII.]

(‡) *Natur. Hiſt. of Carolina.* VOL. I. p. 54. [Zie den II. BAND van dit Vogelen-Werk, bladz. 7. Pl. VIII.]

mer- en Jamaika het Winter-verblyf mag zyn. Deeze Vogel, geloof ik, is de oplettendheid van Sir HANS SLOANE ontſnapt. Ik kan 'er niets, in zyne Hiſtorie van Jamaika, mede overeenkomſtig vinden. Doctor BROWNE meent dat het een Trekvogel is, op Jamaika overkomende, en zegt, dat dezelve niet veel Nooten op zyn Zang heeft, maar luid en aangenaam. Zie het Berigt daar van in deszelfs Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika, p. 476.

PLAAT XLIV.

Twee Penſylvaniſche Goudhaantjes. (44).

Deeze Vogeltjes zyn hier in de Natuurlyke grootte vertoond. De zwaarte van het bovenſte op de Plaat was, als elf drooge witte Erwten, en die van het onderſte als agt zodanige Erwten, waar uit men eenigzins hunne verſchillende Lighaams grootte kan opmaaken. Zy waren beiden droog bewaard.

Het bovenſte kan men Robynkoppig noemen. Deszelfs Bek is zwart: de Kop, de Nek, Rug en Stuit, van eene donkere Olyfgroene Kleur, die donkerſt aan den Kop is en lichter op de Stuit. Het heeft op den Kop een Vlak van eene uitermaate ſchoon roode of ſchitterende kleur. De geheele onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is licht geel of Roomkleurig, een weinig donkerer aan de Keel en Borſt dan aan den Buik. De Dekveders der Wieken zyn Olyfkleur, met Roomkleurige Tippen, 't welk twee witachtige Streepen maakt, dwars over ieder Wiek. De drie Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn zwart of donker, met Roomkleurige kanten: de overige, ook zwartachtig, hebben ſmalle groenachtig geele kanten: maar de onderenden der Slagpennen, daar de lichte tippen der Dekvederen op dezelven vallen, zyn geheel zwart. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn Roomkleurig en de binnenzyden der Slagpennen Aschgraauw, met ſmalle lichte randjes aan haare binnenſte Baarden. De Staart is zwartachtig, hebbende de Veders geel groen gerand, en van onderen Aschgraauw. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker. Deeze beſchryving raakt het Mannetje. Het Wyfje van de zelfde Soort, ook medegebragt, verſchilt 'er in 't minſte niet van, dan daar in, dat het geene roode Vlak op den Kop heeft. Het was even zwaar als het Mannetje.

Het onderſte Vogeltje, dat men Goudkoppig noemen kan, verſchilt wederom in 't allerminſte niet van het andere, dan daar in, dat het kleiner is, hebbende de Vlak op den Kop langer en van eene Oranje geele Kleur, met zwart gezoomd, en een wit Streepje aan het Grondſtuk van de Bovenkaak.

Deeze Vogeltjes waren, door mynen Vriend den Heer WILLIAM BARTRAM, van Penſylvanie overgezonden. Het bovenſte oordeel ik, wegens deszelfs overtreffende grootte, en de Vlak, die het op zyn Kop heeft, een verſchillende Soort te zyn, nooit te vooren afgebeeld of beſchreeven en onderſcheiden van het Goudkoppige, dat men by veele Autheuren vindt. Ik heb ontdekt, dat dit een Inwooner is van Amerika, van Jamaika tot in onze Noorder Volkplantingen op het Vaſte Land; en van Bengale in Ooſtindie tot in Engeland, in het oudtyds bekende gedeelte des Aardskloots (*).

De

(44) Regulus Vertice Rubini coloris: Regulus criſtatus ſive Trochilus antiquorum. EDW. *Av.* V. p. 95. T. 254. Calendula Penſylvanica. BRISS. *Av.* III. p. 584. Calendula *Id.* p. 579. Motacilla Calendula & Regulus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 47, 48. Goudhaantje. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 588.

(*) De Heer EDWARDS ſchynt hier te kennen te willen geeven, dat hetzelve het gewoone Europiſche Goudhaantje, de *Regulus criſtatus* der Autheuren, zy. CATESBY verzekert ook van zyn Rood gekuifde Winterkoningje, dat hetzelve zo wel in Engeland voorkomt als in Amerika. Zie de II. Band, van dit Werk, p. 101. Pl. CX.]

De Wesp, hier op de Plaat vertoond, komt uit Virginie. Zy heeft den Kop rood, het boven- en onder-Lyf donker blaauw; de Pooten en 't geen de twee deelen des Lighaams ſamenhecht, geel. De Wieken zyn doorſchynende en bruinachtig gelyk in de meeſte Wespen (*).

PLAAT XLV.

De Vliegenvanger met de geele Stuit (45).

De Vogel, hier afgebeeld, komt in Natuurlyke grootte te voorſchyn. Hy heeft een dunnen Bek, aan de Punt een weinig nederwaards geboogen, en van eene donkere Kleur, doch een weinig lichter aan het Grondſtuk van de Onderkaak. De Kruin van den Kop en deszelfs Zyden rondom de Oogen, zyn Aschgraauw, welke Kleur allengs in Olyfgroen verandert in de Nek en op de Rug, die met zwarte Vlakken is geſprenkeld. De Keel, Borſt en Stuit zyn helder geel. De Borſt is met zwarte Vlakken, als Drop-Paarlen, getekend. De Dyën, het Lyf, en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit: de Wieken zeer donker Aschgraauw. De tippen van de eerſte en tweede ry der Dekvederen zyn wit, en maaken twee ſchuinſe Baaren dwars over ieder Wiek. De Slagpennen naaſt aan de Rug zyn ook met Wit gerand, en de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, wit. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw, met ſmalle witte randjes aan de inwaardſe Baarden. De Staartveders, uitgenomen de twee middelſten, die zwart zyn, hebben 't middelſte van haare inwaardſe Baarden wit, de tippen en gronden zwartachtig: de Dekveders boven op de Staart zwart. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeſte andere kleine Vogeltjes, en van een donkere Kleur.

Ik kreeg deezen Vogel, droog bewaard, van den Heer WILLIAM BARTRAM van Penſylvanie, met eene enkele Aftekening van de *Gentiana*, welke ik hier eer bygevoegd heb tot ſieraad, dan als een gedeelte van deeze Natuurlyke Hiſtorie. Niettemin zal ik den Heer BARTRAMS Berigt daar van mededeelen. Hy noemt dezelve de *Overblyvende Herfſt-Gentiaan van de Wildernis*, en zegt, dat zy drie of vier Steelen uit eenen Wortel voortbrengt, ieder van omtrent een Voet hoog en dat ſommige Steelen twee Bloemen draagen. De Steelen en Bladen zyn groen; de Bloemen van eene ſchoone blaauwe Kleur, en lang van duur, leevende de Plant ook veele Jaaren. Men vindtze weinig in Penſylvanie. CATESBY heeft, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie van Karolina*, VOL. I. p. 70, eene verſchillende Soort van Amerikaanſche Gentiaan vertoond (†).

Het Schytiſch Lam, in een hoek van de Plaat afgebeeld, is ontleend uit de *Phil. Trans.* N. 390; zynde een Soort van Mos dat aan en om de Wortels van Varen groeit en ſomtyds de Vertooning maakt van een Viervoetig Dier. Mrs. BLACKWELL heeft, in haar Kruidboek, VOL. II. Pl. 360, een verſchillende Afbeelding daar van gegeven. Die 'er meer van weeten willen, kunnen de gemelde Werken inzien.

(*) [De Heer EDWARDS heeft hier *Vliegen* en noemt het afgebeelde Inſekt een *Vlieg* daar het zekerlyk een *Wesp* of *Baſterd-Wesp* is, eenigermaate naar die van CATESBY, in de II. Band van dit Vogelen-Werk, op Plaat CVI. vertoond, en bladz. 96 breedvoerig beſchreeven, of naar die van Pl. CX. gelykende en tot de *Sphex cærulea* van LINNÆUS behoorende. Dergelyke Nieuwjorkſe en Surinaamſe Baſterd-Wespen, doch in Kleur verſchillende, zyn in Fig. 10 en 12, op Plaat XCVI., in het I. DEELS XII. STUK myner *Natuurlyke Hiſtorie*, afgebeeld.]

(45) Muſcicapa Uropygio luteo. EDW. *Av.* V. p. 97. T. 255.

(†) Dezelve is de *Gentiana Saponaria* of *Gentiana* met Seepkruids-Bladen, zie bladz. 34, Pl. XL, in de II. Band van dit Vogelen-Werk. Deeze verſchilt ook van die, welke de Heer KALM in Penſylvanie waargenomen heeft, *quinquefolia* (lege *quinqueflora*) van LINNÆUS genaamd. *Sp. Pl.* p. 333.].

PLAAT XLVI.

De geele Roodkop van Penſylvanie (46.)

De beide Afbeeldingen, op deeze Plaat, zyn in de Natuurlyke grootte naar opgezette Vogeltjes getekend. De onderſte is de *Roodkop*. Dezelve heeft den Bek dun, ſcherp gepunt en zwart van Kleur; de Kruin van den Kop rood; de bovenzyde, van den Kop tot aan de Staart, Olyfgroen; de onderzyde, van de Oogen en Bek tot aan de Staart, helder geel, maar de Borſt en Buik zyn met rood gevlakt, langs de Schaften der Vederen. De Wieken en Staart zyn donker, hebbende alle de Vederen met Geel gerand, uitgenomen eenigen der langſte Slagpennen, die geheelenal zwartachtig zyn. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn geel, en de inwaardſe Baarden van de Slagpennen donker, met Geel gerand. De onderzyde van de Staart is geel. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeſte andere kleine Vogeltjes en donker Vleeschkleur.

Dit Vogeltje behoorde aan wylen Mejuffrouw *Sidney Kennon*, Vroedvrouw van de Koninglyke Familie. 't Is niet bekend van waar het kwam; maar ik heb deszelfs Vaderland ontdekt. 't Gene ik vaſtſtel daar van het Wyfje te zyn, (dewyl het in grootte, maakzel en Kleuren, volmaakt daar mede ſtrookt, hebbende de Kleur ſlegts wat bleeker,) werdt my door gedagten Heer BARTRAM uit Penſylvanie toegezonden, met het volgende Berigt. „ Het bezoekt ons in Maart, en is een zeer „ eenzaam Vogeltje, onthoudende zig altoos in digte Boſchjes, en aazende op In„ ſekten, welken het op het laage Geboomte vindt. Zelden komt het in hooge „ Boomen. Zy broeden in Penſylvanie niet, maar trekken verder Noordwaards ".

Het witſtaartige Kolibrietje (*).

De bovenſte Afbeelding ſtelt hetzelve voor. Het heeft den Bek lang en dun, naar beneden geboogen; zwart van Kleur aan de Punt en aan 't Grondſtuk lichter. De geheele Kop, de Nek, Rug, de kleinſte Dekveders der Wieken en de Borſt, zyn van eene groenachtig bruine Kleur, welke, door de verſchillende afkaatzingen van het Licht, in een Koper- of Goudkleur verwisſelt. De twee middelſte Veders van de Staart zyn eveneens gekleurd, maar de overige agt, (want het hadt 'er tien,) zyn wit; uitgenomen dat de twee buitenſten, aan ieder zyde, met donker een weinig gewolkt zyn aan haare Tippen. Het heeft een horizontaale Baar, van licht roodachtige Kleur, dwars over de Keel. De Buik en Dekveders onder aan de Staart zyn donker witachtig; de Wieken van eene donker paarſche Kleur, zo wel van binnen als van buiten: de Pooten en Voeten zeer klein en witachtig.

Dit Vogeltje werdt gezegd een Inboorling te zyn van Suriname. Het was my door mynen Vriend, den Heer JAMES LEMAN, geleend. Doktor BROWNE zegt, in zyne Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika, dat de Kolibrietjes aazen op den Honig der Bloemen, welken zy al vliegende inzuigen; begeevende zig van de eene Bloem of Boom op den anderen met een onbegrypelyke vlugheid. Ik geloof, dat geen van deeze beide Vogeltjes tot nog toe afgebeeld of beſchreeven ware.

PLAAT XLVII.

De Geelſtaartige en gevlakte geele Vliegenvanger (47).

Deeze Vogeltjes zyn beiden ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Ik oordeel, uit de figuur van hunne Bekken, dat zy op Inſekten aazen. De

(46) Avicula lutea Vertice rubro. EDW. *Av.* V. p. 99. T. 256. Ficedula Penſylvanica erythrocephalos. BRISS. *Av.* III. p. 488. Motacilla petechia. LINN. *Syſt. Nat.* XII Gen. 114. Sp. 30.

(*) Mellivora Caudâ albâ. EDW. *Av.* V. p. 100. T. 256. Polytmus Surinamenſis. BRISS. *Av.* III. p. 674. Trochilus leucurus. LINN. *Syſt. Nat.* XII, Gen. 66. Sp. 6.

(47) Muſcicapa Caudâ luteâ & lutea maculata. EDW. *Av.* p. 101. T. 257.

De Geelſtaartige is de bovenſte op de Plaat. Hy heeft den Bek van eene bruine Kleur, en plat gedrukt gelyk die van een Endvogel; zo dat dezelve van boven gezien zig veel breeder dan van de zyden vertoont. Omtrent de hoeken van den Bek heeft het Haairtjes, die voorwaards geſtrekt zyn met de Punten. De Kruin van den Kop is, zo wel als de Dekveders boven op de Staart, Aschgraauw. De Nek, Rug, en Dekveders der Wieken, zyn Olyfkleurig groen. (In een ander Vogeltje van de zelfde Soort, dat gelyk met dit was overgebragt, bevond ik den Kop en Stuit nagenoeg van Kleur als de Rug.) De Slagpennen zyn donker bruin of zwartachtig, met een Olyfkleurige weerſchyn, zynde het onderſte der middelſte Slagpennen geel van binnen en van buiten. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn geelachtig wit, en de Staartveders geel met vuil bruine Tippen, uitgenomen de twee middelſten, die geheel donker bruin zyn. De gantſche onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is witachtig, met een flaauwe ſchaduwing van roodachtig bruin aan de zyden van de Borſt. De Zyden onder de Wieken zyn geel; de Pooten en Voeten donker bruin.

De gevlakte geele Vliegenvanger, die de onderſte Afbeelding uitmaakt, heeft den Bek zwartachtig of donker bruin; de Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Wieken en Staart, van eene donker groenachtige Olyfkleur, zynde de grootſte Pennen donkerſt. De binnenſte Baarden van de zyd-Vederen der Staart zyn in de halve langte, naaſt aan de Tippen, wit: de Dekveders der Wieken, van de tweede ry, hebben witte Tippen, welken een witte Vlak maaken op het bovenſte van ieder Wiek. De Keel, Borſt, Zyden, en binnenſte Dekveders van de Wieken, zyn geel, met kleine zwarte Vlakjes langs het midden van de Vederen. De Buik en Dyën zyn flaauwer geel zonder Vlakken. Ook gaan 'er geele Streepen van den Bek boven ieder Oog. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Pooten en Voeten donker bruin.

Deeze Vogeltjes waren my, te gelyk met de genen die op de Plaat XLII zyn vertoond, door mynen goeden en verpligtenden Vriend, wylen Doktor STACK, toegezonden, als op de zelfde tyd en plaats gevangen zynde. Het Wyfje van het laatſt beſchreevene was mede overgebragt, hebbende de Borſt vuil geel wit, met donkere Vlakken, en was een weinig minder glanzig op de Rug: voor 't overige komt de Tekening vry wel overeen. Ik geloof dat deeze Vogeltjes tot nog toe niet afgebeeld noch beſchreeven waren.

PLAAT XLVIII.

De Geele Water-Kwikſtaart (48).

De Vogel en 't Inſekt op deeze Plaat zyn Levensgrootte getekend; maar de Steen, dien ik 'er alleen tot Sieraad bygevoegd heb, is veel verkleind: want dezelven zyn doorgaans twee Voeten, meer of min, over 't kruis.

Men onderſtelt deezen het Mannetje te zyn: alzo het Wyfje van deeze Soort geen zwarte Tekening onder aan den Keel heeft. De Bek is regt, ſcherppuntig en zwart, uitgenomen aan het Grondſtuk van de Onderkaak, hetwelke naar Vleeschkleur trekt. De Oogen zyn Hazelnootenkleurig. De bovenzyde des Vogels, van den Kop tot aan de Staart, is donker Olyfgroen, uitgenomen dat de Tippen der Dekvederen van de Staart geelachtig zyn. Een geele Streep loopt van den Bek over 't Oog heen, en een donkere van den hoek des Beks omvangt hetzelve. De onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is geel, uitgenomen eenige zwarte Merken aan den Keel, die in de

(4) Motacilla lutea. EDW. *Av.* V. p. 102. T. 258. Motacilla verna. BRISS. *Av.* III. p. 468. Motacilla flava. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 12. *Syſt. Nat.* X. Gen. 99. Sp. 13. Geele Kwikſtaart. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 575.

de Afbeelding uitgedrukt zyn, en eenige fyne donkere dwars-Streepjes effen boven de Kniejen. De Wieken en Staart zyn donker of zwart, hebbende haare Vederen met geelachtig Wit gerand, uitgenomen eenigen van de buitenſte Slagpennen, die geheel zwart zyn, en de twee buitenſte Veders, aan ieder zyde van de Staart, wit, zo ver als zy zig buiten de Dekveders vertoonen. De derde Slagpen, van de Rug af, ſtrekt zig, de Wiek geſlooten zynde, zo ver als de langſte uit, 't welk een byzonder Kenmerk is van de Water-Kwikſtaarten. De Klaauw van den agterſten Vinger is taamelyk lang, naar die der Leeuwrikken gelykende. De Pooten en Voeten zyn donker van Kleur. WILLOUGHBY zegt, dat deeze Vogel op den Grond, in het Koorn, zyn Neſt maakt van Riet en Steelen van Gras met Haair gedekt, waarop hy t'elken broed vier of vyf Eijeren legt, welke met donkere Vlakken en Streepen onregelmaatig getekend zyn.

Deeze Vogel, hoewel in Engeland en door gantsch Europa gemeen, is tot nog toe, zo veel ik weet, niet afgebeeld. WILLOUGHBY's beſchryving van de Geele Kwikſtaart is van het Wyfje alleen. ALBIN heeft, in zyne Hiſtorie der Vogelen, VOL. II. p. 54, eene beſchryving gegeven van den Graauwen Water-Kwikſtaart, met Afbeeldingen daarvan, en noemt die de Geele.

Het Wandelende Blad (*).

Het Inſekt, daar onder afgebeeld, zegt men uit de Spaanſche Weſtindiën afkomſtig te zyn. Het is zeer plat Lyf, en heeft de roode Kleur van ſommige drooge Bladen, terwyl de Wieken wat geeler zyn, trekkende in ſommigen naar Groen. Ik zou gelooven dat zy van groen in roodachtig bruin veranderen, even als de Bladen der Boomen in zekere Saizoenen des Jaars, om dus beter de Vogels en ander Gedierte te bedriegen, die 'er op aazen. [Het wordt, om die reden, het Wandelende Blad genoemd, dewyl een Mensch zelf het naauwlyks voor een Dier zou aanzien.] De Agterpooten zyn volmaakt, maar ik geloof dat de uiterſte Leden van de vier andere Pooten afgebroken waren, en het geluſte my niet dezelven by giſſing te voltooijen (†). De Afbeeldingen zyn naar de Inſekten zelf, die thans in het Brittannisch Kabinet te Londen bewaard worden, gemaakt.

Alzo ik een Steen van den Reuzen-Dyk in Ierland hier in Afbeelding gebragt heb, zal men mooglyk dienaangaande Berigt van my verwagten. Die Dyk is, om kort te gaan, een Samenſtel van Steenen Kolommen of Kantzuilen, digt tegen elkander aangevoegd. Men kan ieder Kolom in byzondere Steenen ſcheiden, die niet zeer dik zyn, leggende regelmaatig op elkander en in elkander ſluitende; dewyl ieder Steen aan de eene zyde een ronde verhevenheid en aan de andere zyde een dergelyke indrukking of holte heeft. De Kolommen verſchillen in hoekigheid, hebbende van vier tot agt Kanten. Dit verbaazende Gevaarte bedekt een groote Streek Gronds, in het Graafſchap Antrim, in 't Noordelyk gedeelte van Ierland. In 't Jaar 1744 zyn 'er twee fraaije Gezigten van gedrukt en uitgegeven door S. DRURY. Die meer van deszelfs Hiſtorie weeten wil, kan de *Phil. Tranſact.* N. 212, 235 en 241, nazien. Doktor HILL heeft ook de Hiſtorie daar van byeen vergaderd, in zyn Werk over de Delfſtoffen, en waarſchynlyk zullen wy 'er een volmaakte beſchryving

(*) Inſectum Indiæ Occidentalis Folium ambulans dictum. EDW. *Av.* V. p. 104. T. 258. ROES. *Inſ.* II. *Gryll.* Tab. 17. f. 4, 5. Mantis ſiccifolia. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 220. Sp. 3. *Syſt. Nat.* X. Gen. 194. Sp. 3. *Nat. Hiſt.* I. D. X. STUK, bladz. 141. Pl 29. f. 2.

(†) [Dat de Heer EDWARDS hier in gelyk heeft, blykt uit de Afbeelding van zulk een volmaakt Wandelend Blad, door my als boven in Plaat gebragt, niet alleen, maar ik bezit 'er thans één, 't welk veel naar die Afbeelding gelykt, geelachtig is, en de Voorpooten als ook het Lyf veel ſterker gevliesd heeft. Is deeze Afbeelding van EDWARDS natuurlyk, dan moet 'er, misſchien door Verhuiding, een groote Verandering, van Kleur en Geſtalte, in deeze Inſekten plaats grypen, of misſchien zyn 'er van dezelven zeer verſchillende Soorten.]

ving van vinden in Mr. DA COSTA's *Hiſtorie der Delfſtoffen*, welke de Wereld verlangt tot voltooijing gebragt te zien (*).

PLAAT XLIX.

De Aschgraauwe Water-Kwikſtaart (49).

De Afbeelding ſtelt de Natuurlyke grootte van deezen Vogel voor. Wy hebben 'er maar drie in Engeland van dit Geſlagt, den Witten, Geelen en Graauwen, naamelyk, die niet aanmerkelyk in grootte verſchillen. Zie wat 'er WILLOUGHBY van zegt in zyne Vogel-Hiſtorie, pag. 237, 238.

De Bek is regt en dun, van eene donkere Kleur en heeft een ſpitſe Punt. De Kruin en Zyden van den Kop, de Nek en Rug, zyn gedekt met Aschgraauwe Vederen, die aan de randen eenigzins groenachtig geel gekleurd zyn. Een Streep van licht Aschgraauwe Kleur loopt boven de Oogen heen. De Keel is, van den Bek af, omtrent ter langte van een Duim, zwart, gelyk in de Afbeelding. Boven deeze zwarte Plek loopt eene witte Streek onder ieder Oog. De geheele onderzyde des Lighaams is helder geel, uitgenomen een weinig Wits aan de zyden van de Borſt, dat over een gedeelte der Wieken valt, wanneer dezelven geſlooten zyn. Dezelven zyn donker of zwartachtig. De drie kortſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, hebben geele Randen en de grootſte Slagpennen witte onderſtukken, die niet geheel door de Dekveders verborgen worden, maar een ſmalle witte Streep, dwars over de Wiek, zigtbaar laaten. De twee buitenſte Veders aan ieder zyde van de Staart zyn wit en alle de overigen zwart. In alle de Kwikſtaarten zyn de Staartveders zeer lang, maar in deeze munten zy in langte boven die der anderen uit. De Staarten beſtaan in allen uit twaalf Vederen, en de derde Slagpen, van de Rug af, reikt tot aan het end van de Wiek, wanneer die is geſlooten. De Dekveders boven en beneden de Staart zyn geel: de Pooten, Voeten en Klaauwen, donker. WILLOUGHBY zegt, dat zy de Steenige Rivieren veel bezoeken, aazende op Water-Inſekten. Het Wyfje van deeze Soort alleen is door hem beſchreeven.

Dit was een Mannetje, zynde tot nog toe niet in beſchryving of Afbeelding voorgeſteld. Het was by Londen geſchooten, en my ter Aftekening gegeven. Het Wyfje verſchilt 'er van, doordien zy het Zwart aan de Keel miſt en de andere Kleuren niet zo levendig heeft. ALBIN geeft twee Afbeeldingen, die hy, by misſlag, de *Mannetjes en Wyfjes Geele Water-Kwikſtaart* tytelt; doch ik meen dat die beiden Wyfjes van den *Graauwen* zyn, van verſchillenden Ouderdom; alzo zy geen van beiden eenig Zwart aan de Keel hebben. Schoon hy het de Geele noemt, is doch zyn beſchryving geen andere dan die van den Graauwen, van WILLOUGHBY door hem overgenomen.

De Water-Haagdis (†).

Onder op de Plaat is hier, tot ſieraad, de Afbeelding bygevoegd van een Water-Haagdis, naar het Voorwerp getekend, Levensgrootte. Ik geloof dat menze in Engeland vindt, hebbende haar in Liqueur gekogt op de Veiling der Liefhebberyën van

(*) [Men vindt dezelve in het Werk van dien Heer, Anno 1757, te Londen, in Quarto, aan 't licht gegeven, met een Afbeelding *in profil*, als ook in Vol. XLVIII der *Phil. Tranſact.* for 1753, Lond. 1754, p. 226, met een Afbeelding van de Kuſt, daar zig die wonderbaare Dyk bevindt.]

(49) Motacilla Cineria. EDW. *Av.* V. p. 105. T. 259. ALB. *Av.* II. T. 54. p. 58. WILL. *Orn.* 172. RAJ. *Av.* 75.

(†) Lacerta aquatica. EDW. *Av.* V. p. 106. T. 259. Salamandra aquatica. RAJ. *Quadr.* 273. Lacerta palustris. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 44. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. Stuk, bladz. 101. Pl. LI. f. 3.

van wylen Mejuffr. *Kennon*. Het bovenſte des Lighaams is bruin; het onderſte meer Koperkleurig, met donkere Vlakjes zo aan het Lyf als aan de Pooten. De voorſten hebben ieder vier Vingers en de agterſten vyf; 't welk geheel tegenſtrydig is met den Krokodil, dien men ook als een Water-Haagdis kan aanmerken: alzo deeze vyf Vingers aan ieder Voorpoot en maar vier aan de Agterpooten heeft. Dit Haagdisje heeft een enkele Vin, zig van den Kop langs de Rug tot aan de Punt der Staart uitſtrekkende, en een andere, die van de Leg reikt tot aan de Punt der Staart van onderen.

PLAAT L.

De zwartkoppige en witkoppige Manakyn (50).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte getekend. De bovenſte Afbeelding vertoont de *Zwartkoppige Manakyn*. Deeze heeft den Bek zwart, en de geheele onderzyde, van de Keel tot aan de Staart, wit. Een zwarte Kraag of Halsband loopt ook om de Nek heen. De kleinſte Dekveders van de Wieken, zo wel binnen als buiten, zyn wit: de Kruin en het agterſte van den Kop is zwart, zo wel als de Rug, Wieken en Staart. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn donker Aschgraauw, naar welke Kleur ook de Stuit trok in een ander Vogeltje van deeze Soort, dat mede overgebragt was. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de Ysvogeltjes en van Oranje-Kleur.

De *Witkoppige Manakyn*, in de onderſte Afbeelding voorgeſteld, heeft den Bek donker bruin: het Grondſtuk van de Bovenkaak met een ſmal Randje van zwarte Vederen, zynde verder de Kop tot aan de Oogen en de geheele Kruin wit; maar alle de overige Vederen zwart. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de andere Manakyns, en van een zwarte Kleur.

Myn Vrind, de Heer MILLAN, Boekverkooper, verpligte my met het gebruik van deeze Vogeltjes om naar te tekenen. Zy waren droog in hunne Vederen en in een zeer goede orde geconſerveerd, en werden onderſteld Inboorlingen te zyn van Suriname. Afbeeldingen van dezelven zyn, zo ik geloove, tot nog toe niet uitgegeven geweeſt, of eenig Berigt of beſchryving van dezelven. Ik heb anderen van deeze Soort in de Verzameling van den Hoog Ed. Lord CARPENTER gezien.

De kleine Klokjes-Winde (*) die overvloedig groeit aan de Haagen en Dykjes, welke tot afperking der Landeryën rondom de Stad Londen ſtrekken, is hier alleen maar tot verſiering bygevoegd. De Bloem beſtaat uit een enkel Blad, hoewel dezelve, door een ſoort van Star, in vyven is gedeeld. Gemeenlyk heeft zy een roodachtige of purperkleur, doch zo flaauw, dat die zig bykans wit vertoont, zynde de Meeldraadjes geel. Ik ben zeer zorgvuldig geweeſt, om deeze kleine Plant naauwkeurig voor te ſtellen, volgens haare Natuurlyke manier van groejing en winding van haar Steel om alles wat voorkomt, met de draay van haare Bloemen voor dat zy open gaan, en de gedaante van een Zaadhuisje, kort na dat de Bloem is afgevallen.

(50) Parus Surinamenſis Vertice nigro. *Idem* Vertice albo. EDW. *Av.* V. p 107. Pl. 260. Manacus. BRISS. *Av.* IV. p. 442. Manacus albo-Capillus. BRISS. *Av.* V. p. 446. T. 35. f. 2. Pipra Manacus & Leucocilla. LINN. *Syſt. Nat* XII. Gen. 115. Sp. 9, 12. Parus Pipra. *Syſt. Nat.* X. Gen. 100. Sp. 9. Manakyn Witkopje. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 600.

(*) Smilax lævis minor. DOD. GER. Convolvulus minor Arvenſis. C. B. *Pin.* 294. Convolvulus Foliis ſagittatis utrinque acutis. *Hort. Cliff.* 66. Convolvulus arvenſis. LINN. *Sp. Plant.* 218. *Syſt. Nat. Veg.* XIII. Gen. 215. Sp. 1.

VER-

Der gekrönte Adler. Tab. I.

G. Eduards ad viv. delin. I.M. Seligmann exaudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Aquila aurita, s. coronata Guineensis. N°. 1. VII^ter Theil. L'Aigle Huppé.

Crested Eagle

Der blaue Falck. Tab. II.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Soligmann exaudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Accipiter subcœruleus. N°. 2. VII^ter Theil. Le Faucon Bleu, et le petit Lezard Brun.

Blue Hawk, Marsh Hawk Harrier.

Der Speierling, oder Spürapfel. Tab. III.

G. Eduards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. S.ae. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Sorbus maxima, s. pomifera. N°. 3. VII.ter Theil. La Corme ou Sorbe.

Die Hand eines Knaben der eine sonderbare Haût hatte und ein Zweig von den gemeinen Speierling. Tab. IV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Manus juvenis cum cute morbosa Sorbus vulgaris, s. torminalis. N°. 4. VIIter Theil.

Main d'un petit Garçon, qui avoit une Maladie de la Peau. Branche de Cormier Commun.

Der schwartz und weiße Pfeiffäder. Tab. V.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Lanius, s. Collurio Surinamensis ex albo et nigro variegatus. N°. 5. VII^ter Theil. La Pie Grieche Noire et Blanche.

Black & White

Grose Horn eûle von Athen. Tab. VI.

G. Edwards ad viv. delin. I.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Bubo magnus cornutus Athenienſis N°. 6. VII.ter Theil. Le Grand Hibou Cornu d'Athenes. ſ. Avis Minervæ.

Der wilde Mann. Tab. VII.

G. Edwards ad viv. delin. C. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Homo Sylvestris, s. Satyrus vel Outang-Outang s. Chimpanzee. № 7. VII^ter Theil. Le Homme Sauvage.

Homme sauvage.

Der Affe mit dem Schwein-Schwanz aus der Insul Sumatra in den indianischen Meer.

Tab. VIII.

G. Eduards ad viv. delin. — J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis. — Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cercopithecus ex Insula S. Iago
S. Cercopithecus viridis.

N°. 8. VIII^ter Theil.

Le Singe à Queue de Cochon, de l'Isle de Sumatra, dans la Mer des Indes.

Die kleine Eule. Tab. IX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Tch. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Noctua minima. N°. 9. VIII^ter Theil. Le Petit Hibou.

Der Brasilianische grüne Papegey mit blauer Scheitel und rothem Schwanze. Tab. X.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Cae. Maj. Majestatis.

Psittacus, sive Macao viridis Brasilienſis. N.° 10. VII.ter Theil. L'Aras Verd du Bresil.

Der Aff von der Insul St. Jago. Tab. XI.

C. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Cats. Majestatis.

Cercopithecus ex insula S. Iago. N°. 11. VII^ter Theil. Le Singe de l'Isle de St. Iaques.
S. Cercopithecus viridis.

Der Mongoos. Tab. XII.

G. Edwards adviv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. S. ae. Caes. Majestatis.

Cynocephalus capite vulpino, Mongooz dictus. N°. 12. VII.ter Theil. Le Mongous.

Der grüne Papegey mit den blauen Backen. Tab. XIII.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus viridis fronte coerulea. N°. 13. VII^ter Theil. Le Perroquet verd facé de bleu.

Grün und rother Papegey aus China

Tab. XIV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus Chinensis ruber et viridis. N°. 14. VII.ter Theil. Le Perroquet Rouge et Verd de la Chine

Red and green parrot of China.

Der schwarze Maucauco. Tab. XV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann exaudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cynocephalus niger, ex insula Madagascar, Macouco niger dictus. N°. 15. VII.ter Theil. Le Maucauco Noir.

Der Sanglie, oder der kleinere Sagui. Tab. XVI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leidner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cercopithecus parvus, Cagui Minor N. 16. VII.ter Theil. Le Sanglin, ou Cagui Minor.
Brasilienſium ſ. Sagouin Cluſii.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor Indiæ Orientalis pectore rubro N.° 17. VII.ter Theil. La Perruche à Estomach Rouge

Der roseuköpfige Ring papagey. Tab. XVIII.

G. Edwards ad viv. delin. I.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor torquatus capite roseo. N.° 19. VII.ter Theil. La Perruche à Colier, à tête couleur de Rose.

G. Eduards ad viv. delin. I.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Mus Ægyptiacus, pedibus posticis longissimis, cauda elongata, Gerbua dictus. N°19. VII^ter Theil. Le Gerbua.

Der kleine Ameisenfresser. Tab. XX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Myrmecophaga minor. N°. 20. VII.ter Theil. Le Mangeur de Fourmis Minor.

Grüner Papegey mit gelben Backen. Tab. XXI.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor fronte lutea. N°. 21. VII^ter Theil. La Perruche facée de jaune.

Yellow headed female Parrot.

Gold gekrönter Papegey.
und
der kleineste grün und blaue Papegey.

Tab. XXII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leidner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor vertice aureo. N.° 22. VII.ter Theil. La Perruche couronnée d'or.
Psittacus minimus viridi cœruleoque varius. La plus petite des Perruches, verte et bleüe

Little green and blue Ne- [illegible]

Der Elephant und das Rhinoceros. Tab. XXIII.

Elephant

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Elephas et Rhinoceros. N°. 23. VII^ter Theil. Elephant, et Rhinoceros.

Rhinoceros

G. Eduards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leidner sculps.

Psittacus minor cauda longissima viridis et ruber. N.° 24. VII.ter Theil. La petite Perruche à l'aile rouge.

Der kleine Papagey mit rothen Kopf, oder der Sperling aus Guinea. und Das Gelbkehlchen aus Maryland. Tab. XXV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leibner sculps.

Psittacus minor capite rubro, vulgo Passer Guineensis dictus. N.° 25. VII.ter Theil. La petite Perruche à tête rouge, ou le Moineau de Guinée; et
Muscicapa Marilandica, gutture luteo. La Gorge jaune de Maryland.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leibner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Zebra mas. N.° 26. VII.ter Theil. Zebre Male.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Zebra foemina. N°. 27. VII.ter Theil. Zebre Femelle.

Der Toucan mit rothem Schnabel. Tab. XXVIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Pica Toucan dicta, rostro rubro. N°. 28. VII^ter Theil. Le Toucan à Bec rouge.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann gezeudet. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Pica Glandaria Carolinensis cœrulea. N°. 29. VII^ter Theil. Le Geai Bleu, et l'Oiseau rouge
Muscicapa rubra, s. Avicula æstivalis rubra Carolinensis. d'Eté.

Der Nußbeißer. Tab. XXX.

G. C. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Caryocatactes, vel Nucifraga. N°. 30. VII^ter Theil. Le Casse Noix.

Der blaüe Manakin mit Purpurfarber Brüst. Tab. XXXI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Parus cœruleus pectore purpureo. N°. 31. VII^ter Theil. Le Manakin Blue à poitrine pourpre.

Der Carolinische Seidenschwanz. Tab. XXXII.

G. Edwards ad viv. delin. — J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis. — Joh. Sebast. Leidner sculps.

Garrulus Carolinensis. — N:32. VII^ter Theil. — Le jaseur de la Caroline.

Ampelis cedrorum — Cedar Bird

Der kleine Vogel Bonana. Tab. XXXIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Bonanæ minor, S. Icterus minor nidum Suspendens. N°. 33. VII^ter Theil. L' Oiseau Bonana Minor.

Der Jamaicanische Specht. Tab. XXXIV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leidnor sculps.
Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Picus jamaicensis. N°. 34. VII^ter Theil. Le Pivert de la jamaique.

Wood pecker of Jamaica

Der kleine grüne und Orangenfarbe Eisvogel, und Die blaue Eydechs. Tab. XXXV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Ispida minor viridi aurantioque colore varia, Lacerta cœrulea ex insula Nevis N°. 33. VII^ter Theil. Le Petit Martin-Pêcheur verd et orange et Le Lezard Bleu.

Blue lizard and little green and orange Martin fisher

Das Haselhuhn. Tab. XXXVI.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leibner sculps.
Cum Priv. Sac Caes. Majestatis.

Attagen, s. verus Francolino Italorum. N.° 36. VII.ter Theil. Le Francolin.

Die Chinesische Wachtel und die Eydechs von der Insul Guernesey. Tab. XXXVII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Coturnix Chinensis.
Lacerta ex insula Sarnia.

N°. 37. VII^ter Theil. La Caille de la Chine, et la Lezard de Guernesey.

Chinese quail and lizard

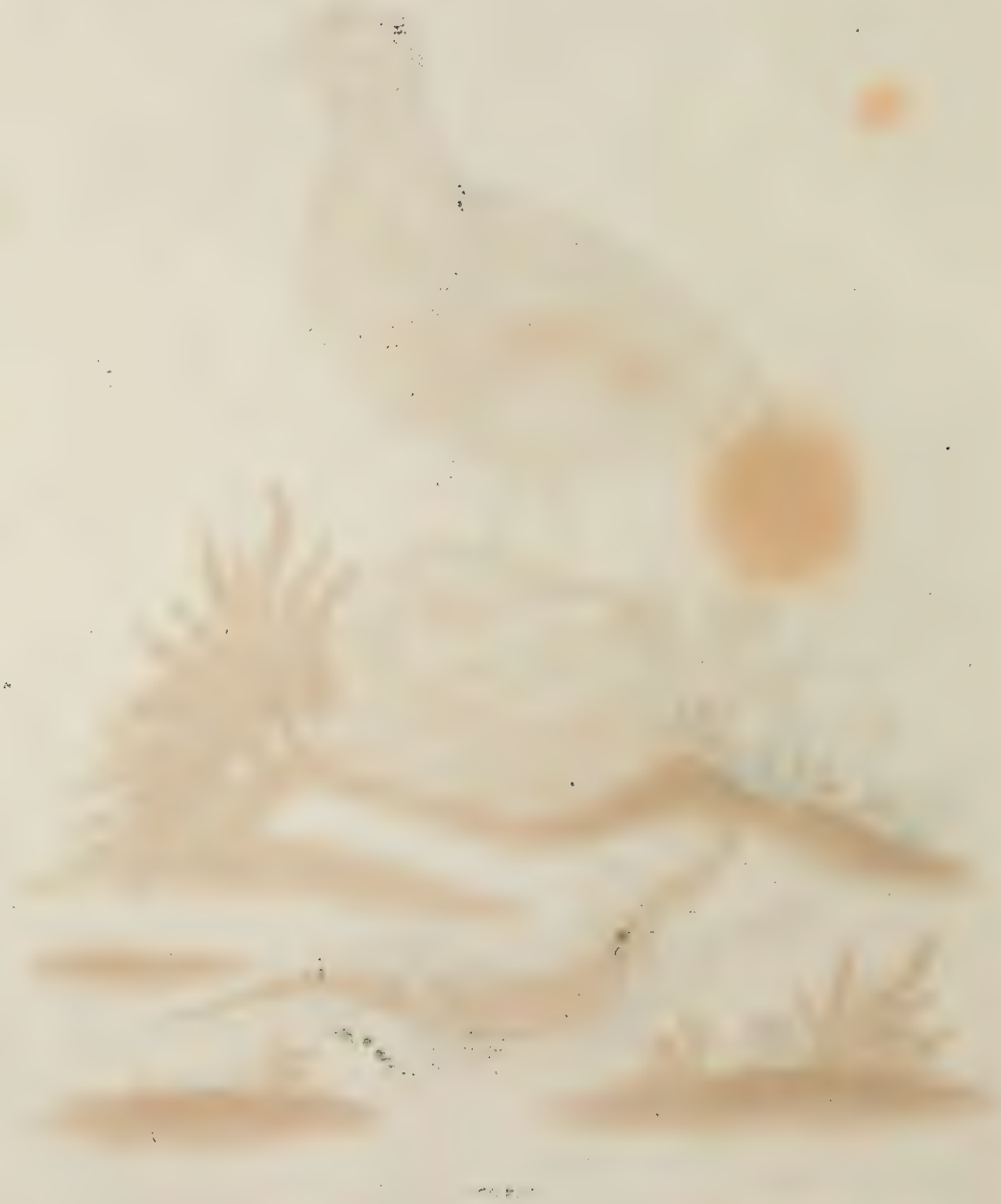

Der Auerhahn mit einer Halskraüse. Tab. XXXVIII.

G. Eduards ad viv. delin. I. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum. Priv. Sac. Cae. Majestatis.

Urogallus collari extenso Pensilvanicus. N°. 38. VII^ter Theil. Le Coq de Bruyere à Fraise.

Der kleine Rüerhahn mit zwey Nadelförmigen Federn an dem Schwanz. Tab. XXXIX.

G. Edwards ad viv. delin. | I. M. Seligmann operabit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. | Joh. Sebast. Leitner sculps.

Lagopus minor, s. Kata ex Aleppo, cauda duabus plumis elongata. N.° 39. VII.ter Theil. Le Petit Coq de Bruyere aux deux aiguilles à la queuë.

Der Indianische Trappe. Tab. XXXX.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Otis Bengalensis, ibi Churge dictus. N° 40. VII^ter Theil. L' Outarde des Indes.

Indian Bustard

Der kleine Trappe. Tab. XXXXI.

G. Eduards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Otis minor. Anas campestris, L. N°. 41. VII^ter Theil. Tetrax Authorum.

Le Petite Outarde.

Petite Bustard.

Die Goldgekrönte Drossel, und der blaue Fliegenfänger. Tab. XXXXII.

G. Edwards ad viv. delin. | *J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* | *Joh. Sebast. Leidner sculps.*

Turtus vertice aureo.
Muscicapa coerulea.

N°. 42. VII^ter Theil.

La Grive couronnée d'or,
et la Moucherolle bleuë.

* Golden-crowned Thrush.
† Black-throated Blue [illegible]

Der Olivenfarbe Fliegenfänger und der gelbe Schmetterling. Tab. XXXXIII.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann gecudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muscicapa subfusco-viridis, sive olivacei coloris. N. 43. VII^ter Theil. Papilio Chinensis luteus.

La Moucherolle Olive, et Le Papillon Jaune.

Vireo olivaceus.

Red-eyed Vireo.

Der Goldgekrönte Zaunkönig, und der Rubingekrönte Zaunkönig. Tab. XXXXIV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Regulus cristatus, s. Trochilus antiquorum. N.44. VII.ter Theil.
Regulus cristatus alter vertice rubini coloris.
Vespa Ichneumon Virginica.

* Regulus calendula.
† " satrapa.

Le Roitelet couronné d'or, et
Le Roitelet couronné de rubis.

* Ruby-crowned Kinglet.
† Golden-crested "

Der Fliegenfänger mit gelbem Bürzel, und der Enzian aus der Wüste. Tab. XXXXV.

g. Eduards ad viv. delin. I. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muscicapa utopygio luteo. Gentiana autumnalis Deserti. N°. 45. VIII^ter Theil. Agnus Scythicus. La Moncherolle au Croupion Jaune, et La Gentiane du Desert.

Der Rothkopf mit gelben Leib, und das Kolibritchen mit weisen Schwanz. Tab. XXXXVI.

G. Eduards ad viv. delin. I.M. Schigmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avicula lutea vertice rubro. Mellivora cauda alba. N°. 46. VII^ter Theil. La Tête rouge au Corps Jaune, et Le Colibri à Queuë blanche.

Sylvia ruficapilla?

Yellow Red-poll warbler?

White tailed humming-bird

Der Fliegenfänger mit gelben Schwand, und der gelb gefleckte Fliegenfänger. Tab. XXXXVII.

G. Eduards ad viv. delin. C. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Muscicapa cauda lutea. N°. 47. VII^ter Theil. La Moucherolle à queuë Jaune, et
Muscicapa lutea maculata. La Moucherolle tachetée de Jaune.

Yellow tailed gnat snapper.

Specklud F. " — "

G. Eduards ad viv. delin. J.N. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leibner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Motacilla lutea. N°. 48. VII^ter Theil. La Bergeronnette Jaune, et la
Insectum Indiæ Occidentalis, Folium ambulans dictum. Feuille ambulante, etc.
Lapis ex Via Gigantum in Hibernia.

Yellow wagtail and walking leaves

Die graue Bachstelze, und die Wasser-Eydechse. Tab. XXXXIX.

G. Edwards ad viv. delin.

Motacilla cinerea.
Lacerta aquatica.

J.M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.
N°. 49. VIIter Theil.

Joh. Sebast. Leidnern sculps.

La Bergeronnette grise,
et Le Lézard d'eau.

Water lizard and gold[illegible]

Der schwarz gekappte Manakin, und der weiß gekappte Manakin. Tab. L.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann. cepudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Parus Surinamensis vertice nigro. N°. 50. VII^ter Theil. Le Manaquin chaperonné de noir,
Parus Surinamensis vertice albo. et Le Manaquin chaperonné de blanc.

VERZAMELING
VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN.

AGTSTE DEEL.

PLAAT LI.

De Manakyn met een blaauwe Rug en de rood en zwarte Manakyn.

Deeze beide Vogeltjes zyn in de Natuurlyke grootte afgetekend. De *blaauwgerugde Manakyn* (*) is de Bovenſte op de Plaat. Zy heeft den Bek donker bruin, aan de Punt zwartachtig: de Vedertjes rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak zyn zwart: de Kruin is, van Oog tot Oog, gedekt met hoog of Scharlakenroode Veertjes die langachtig zyn, en welken het Vogeltje als een Kuif kan overend zetten. De Rug is van een hoog blaauwe Kleur; al het overige der Pluimagie zwart met een weerſchyn: de Pooten en Voeten zyn donker, uitgenomen de buitenzyden der Pooten; want die zyn geel. De Voeten zyn als in alle de overigen van dit Geſlagt, hebbende den buitenſten en middelſten Vinger van ieder Voet agterwaards ſamengevoegd. 't Getal der Staartpennen is twaalf.

De onderſte Afbeelding vertoont de *Rood en Zwarte Manakyn* (†). Van deeze is de Bek witachtig; de geheele Kop, Hals, Borſt, een gedeelte van den Buik en de Schenkels ſchoon Scharlaken of rood van Kleur. De Rug, Wieken en Staart zyn zwart, met eenen purperen glans: de Onderbuik, benevens de Dekveders onder de Staart, van eene donkerzwarte Kleur, die zig indringt en vermengt met het roode aan den Buik en Dyën. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de boven beſchreevene en roodachtig bruin. De binnenſte Dekveders der Wieken en de inwaardſe Baarden van de Slagpennen, naar derzelver Schaften toe, zyn van eene bleek Oranje-Kleur.

Het laatſt beſchreevene houd ik voor een Mannetje en onderſtel dat het gene reeds, in myne Vogel-Hiſtorie, Pl. 83, afgebeeld is, door my de *Zwart en Geele Manakyn* genaamd, het Wyfje zy van deeze Soort. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, Plaat 46. *fig.* 12, een Afbeelding gegeven van myn Rood en Zwarte Manakyn, die hy noemt een *Vogeltje, miſſchien van Suriname, dat rood en zwart gemengeld is* (‡). De Blaauw Gerugde Manakyn is in bezitting van myn Goeden Vrind, den Heer JAMES LEMAN, die dezelve zeer fraay opgezet heeft in een Kasje met Glas daar voor, en de goedheid hadt, van het my ter Aftekening te leenen. De Heer MILLAN heeft my het andere Vogeltje, daar nevens afgebeeld, ge-

(*) Parus Dorſo cœruleo. EDW. *Av.* II. p. 109. T. 261. f. 1. Manacus criſtatus niger. BRISS. *Av* IV. p. 459. T. 35. f. 1. Pipra pareola. LINN *Syſt. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 2.

(†) Parus ruber & niger. EDW. *Av.* II. p. 109. T. 261. f. 2. Manacus ruber. BRISS. *Av.* IV. p. 452. T. 34. f. 3. Pipra Aureola. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 7. Parus Aureola. *Syſt. Nat.* X. Gen. 100. Sp. 11. Roodkopje. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bl. 601. Pl. XLIX. *Fig.* 5.

(‡) Avicula, forte Surinamenſis, rubro nigroque mixta.

geſchonken. Men onderſtelt, dat zy beiden van Suriname afkomſtig zyn, en ik geloof dat van het bovenſte Vogeltje nog geen Afbeelding uitgegeven ware. Men vindt gekleurde Aftekeningen van beide deeze Vogeltjes in de Verzameling van wylen den Ridder SLOANE, thans in het Groot Brittanniſch Kabinet. Ik heb dezelven, onmiddelyk naar 't Voorwerp, op de Plaat ge-etſt.

PLAAT LII.

De gevlakte Groene Mees, benevens de graauw en geele Vliegenvanger.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Het bovenſte heeft volmaakt een Bek als de Meezen: het onderſte heeft den Bek van een byzonder maakzel, hoedanig men dien in weinig anderen vindt; want dezelve is eenigermaate als die van een Endvogel ſamengedrukt, gelyk de bovenzyde daarvan in een Onderhoek van de Plaat aanwyſt.

De *Mees* (*) heeft den Bek kort en blaauwachtig zwart. De Veertjes van den geheelen Vogel zyn zeer ſchoon Pappegaay-groen, maar, het middelſte van ieder Veertje zwart zynde, doet dit dezelve zig fraay gevlakt vertoonen. Aan den Keel en Borſt zyn de Veertjes een weinig lichter en trekken naar bleek blaauw. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn helder groen, maar de binnenzyde der Slagpennen, en de onderzyde van de Staart, zyn donker Aſchgraauw: de Pooten en Voeten donker bruin.

De onderſte Afbeelding is de *Vliegenvanger* (†). Deez' heeft den Bek taamelyk lang en breed en ſamengedrukt als die van een Endvogel, met een Ruggetje in het bovenſte gedeelte, voortloopende van 't eene tot het andere end. Hy is zwartachtig aan de Punt en wordt allengs roodachtig naar zyn Grondſtuk, dat omringd is met ſtyve Haairen of Borſtels, voorwaards met de punten geſtrekt. Het voorſte van den Kop is zwart; het agterſte, zo wel als de Nek, Rug en Stuit, donker Aſchgraauw. Van onderen is de geheele Vogel, zelfs tot onder de Wieken, helder geel. De Wieken zyn donker of zwart, maar hebben alle de Vederen geel gerand. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn geel; de Slagpennen inwaards Aſchkleurig, met de randen der binnenſte Baarden witachtig. De Staart heeft twaalf Vederen, waar van de middelſten langſt zyn, en de overigen allengs verkorten, tot aan de uiterſte ter wederzyde. De middelſte Veders zyn geheel zwart of donker; de anderen donker met witte Tippen. De Pooten en Voeten zyn van maakzel even als in het meeſte klein Gevogelte en van een donkere Vleeſchkleur.

Deeze Vogeltjes behooren tot de Verzameling van den Heer JAMES LEMAN, die my berigtte, dat zy van Suriname afkomſtig waren. Myn Afbeeldingen en derzelver beſchryvingen, van de weezentlyke Vogels ontleend, zyn geloof ik de eerſten, die daarvan het licht gezien hebben.

PLAAT LIII.

De Goudkleurige Mees en de blaauwe Manakyn.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Het bovenſte ſchynt, wegens zynen korten doch ſterken Bek, tot de Meezen te behooren. Het blaau-

(*) Parus viridis maculatus. EDW. *Av.* II. p. 110. T. 262. f. 1. Tangara viridis Indica punctata. BRISS. *Av.* III. p. 19. T. 4. f. 2. Tanagra punctata. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 21.

(†) Muſcicapa cinerea & lutea. EDW. *Av.* II. p. 110. T. 262. f. 2. Todus cinereus. BRISS. *App.* 134. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 61. Sp. 2.

blaauwe Vogeltje zal, zo ik geloof, behooren tot een Geslagt van Vogelen, waar van veele Soorten zyn, door de Hollanders te Suriname *Manakyns* genaamd, waar van men zes in dit Deel zal vinden, en daar zyn nog anderen in myne Vogel-Historie, die ik in 't jaar 1751 voleindigd heb.

De *Goudkleurige Mees* (*) dan, die de bovenste Afbeelding uitmaakt, heeft den Bek zwart; het agterste en de zyden van den Kop, de Nek, Keel, Rug en Wieken, donker glanzig purper-blaauw, of zwart met een paarschen weerschyn. Het voorste van den Kop, de Borst, Buik, Dyën, als ook de Dekveders onder de Staart, zyn van een schoon heldere Oranje-Kleur. De bovenzyde van de Staart en de buitenste Slagpennen der Wieken, zyn donker of zwart, zonder eenigen Purperglans. De binnenste Dekveders der Wieken en de inwaardse Baarden van de de Slagpennen, naar onderen toe, zyn wit, gelyk ook de inwaardse Baarden der Staartvederen, naby derzelver tippen. De Pooten en Voeten zyn van 't gewoone maakzel en van een donkerbruine Kleur. Met dit Vogeltje was een ander van de zelfde Soort overgebragt, 't welk in geenen deele daarvan verschilde, uitgenomen, dat het maar de helft der grootte en de Gouden Vlak op 't Voorhoofd in evenredigheid kleiner hadt, niet over de Oogen zig uitstrekkende. Het was volmaakt in zyn Pluimagie; zo dat het geen Piep-Jong Vogeltje kon zyn; 't welk uit de grootte ook niet te besluiten is: want van kleine Vogeltjes zyn de Jongen, zo dra als zy vliegen kunnen, byna even zo groot als de Ouden.

De *Blaauwe Manakyn*, zynde de onderste Afbeelding, heeft den Bek witachtig of Vleeschkleur; den Kop, Hals, Stuit en de geheele onderzyde, zyn blaauw; de Rug, de bovenzyde der Wieken en Staart, zwart, maar de Veders hebben een blaauwe Franje. Zy heeft ook, aan den Keel, een zwarte Vlak, beginnende onder aan het Grondstuk van den Bek. Een zwarte Streep loopt van Oog tot Oog, over 't Grondstuk van de Bovenkaak heen. De binnenzyden van de Wieken en onderzyde van de Staart, zyn donker Aschgraauw, de Pooten en Voeten donker bruin.

De Kenmerken van de *Manakyns* zyn, dat zy den Bek niet zo lang en dun hebben als in het Geslagt der Vliegenvangeren *(Muscicapæ)*, noch zo kort en stomp als in dat der Meezen *(Pari)*; maar als 't ware tusschen beiden, en een klein weinigje nederwaards geboogen. Zy verschillen ook daarvan, in den buitensten Vinger aan ieder Voet, naar agteren, een weinig met den middelsten samengevoegd te hebben; 't welk op de Plaaten L en LI, beter vertoond is dan op deeze, en dat zy de Staarten naar evenredigheid korter hebben dan veele andere kleine Vogeltjes.

Deeze Vogeltjes waren in Spiritus overgebragt van Suriname, en zyn thans, in 't jaar 1753, in bezitting van den verpligtenden Heer MILLAN, Boekhandelaar by het Admiraaliteits Huis, die my dezelven tot de Afteekening goedgunstig heeft geleend. Ik geloof dat 'er tot nog toe geen Afbeeldingen of beschryvingen van deeze Vogelen aan 't licht gegeven zyn.

PLAAT LIV.

Het zwart en blaauwe Boomkruipertje en de Westindische Hoppe.

Deeze zyn ook in de Natuurlyke grootte getekend, maar de Hop is onvolkomen, dewyl ik 'er niet meer van had dan den Kop en zo veel van den Hals, als in de Afbeelding zig vertoont.

Het bovenste Vogeltje is de *zwart en blaauwe Boomkruiper* (†). Dezelve heeft den

(*) Parus Aureus. EDW *Av.* II. p. 112. T. 263. f. 1. Tangara Brasilienfis nigro-lutea. BRISS. *Av.* III. p. 31. T. 2. f. 2, 3. Tanagra violacea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 5. Fringilla violacea. *Syst. Nat.* X. Gen. 98. Sp 25. Teitei. *Nat Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 553.

(†) Certhia nigro cœruleoque varia. EDW. *Adv.* II. p. 114. T. 264. f. 1. Certhia Brasilienfis cœrulea. BRISS. *Av.* III. p. 628. T. 31. f. 5. Avicula e Cuba. SEB. *Kab.* I. p. 96. T. 60. f. 5. Certhia cyanea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 24. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 429.

den Bek zwart en redelyk lang, dun, ſcherp en zo wel aan de boven- als onderzyde krom. De Onderkaak is een weinig korter dan de Bovenkaak. De Tong is aan 't end verdeeld in Draaden. De Kruin van den Kop is bleekgroen. Rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak zyn zwarte Veertjes, die met zwarte Streepen aan de zyden van den Kop voortloopen, en zwarte Plekjes maaken, waar in de Oogen zyn geplaatſt. De zyden van den Kop, de Nek, het laagſte van de Rug, de Stuit en Dekveders van de Staart, een Baar dwars over het bovenſte van de Wiek, benevens de geheele onderzyde van het Vogeltje, zyn zeer ſchoon Ultramaryn blaauw gekleurd. Het heeft een breede zwarte Streep onder in de Nek, of aan het bovenſte van de Rug, overdwars: de Staart is zwart, gelyk ook de buitenzyden der Wieken, uitgenomen een blaauwe Baar, van welke ieder Wiek ſchuins gekruiſt wordt. De binnenzyden der Wieken zyn van eene ſchoon geele Kleur, uitgezonderd de rand van de Wiek en de tippen der Slagpennen, die donker zyn, de Pooten en Voeten Oranje.

Dit Vogeltje houd ik voor de *Guira Cœreba* van MARCGRAAF (zie zyne Hiſtorie van Braſil, pag. 212. en WILLOUGHBY's Ornithologie, pag. 239.) Ik geloof dat 'er, door voorige Autheuren, nog geene Afbeelding van gegeven ware. PETIVER heeft een Afbeelding aan 't licht gebragt van een Vogeltje van deezen aart, dat hy noemt *Tomineo Capenſis major, Capite luteo.*

De Weſtindiſche Hoppe (*), waarvan de Kop en Hals in 't onderſte van de Plaat vertoond is, heeft den Bek witachtig en byna van maakzel als in onze Hoenderen. De Kop en Hals zyn bekleed met Veders van een heldere Oranje of Goudkleur. Hy heeft een Kuif als een Waaijer uitgeſpreid, die zeer plat is, zynde de Veders daarvan getekend met zwarte dwars-Streepen, een weinig binnen haare Tippen, die dikker zyn boven dan onder deeze zwarte Merken.

Dit is al de beſchryving; welke ik van den Vogel geeven kan; maar met den Kop is van Amerika een Berigt overgekomen, 't welk, uit de oirſprongelyke Franſche Taal overgezet zynde, dus luidt. „ De Hop is een geele Vogel, die bo„ ven op de Rug, aan de Keel en den Kop, naar Oranje trekt. Zyne Kam, „ uitermaate ſchoon en van de zelfde Kleur, is gedekt met een bruin Kransje. Het „ onderſte van de Keel en den Buik is wit en ſomtyds bleek graauw: de Pooten zyn „ bruin en hebben drie Vingers, benevens een Spoor van agteren, gelyk een „ Haan. Hy ſtinkt zeer naar Moskeljaat. Men vindt deezen Vogel in Ame„ rika, op 't Vaſte Land, inzonderheid te Suriname, maar hy komt zelden voor „ en is zeer ſchuuw."

Het Boomkruipertje was my geleend door den Heer MILLAN, die hetzelve, in 't jaar 1753, zeer compleet bewaard zynde, bezat, en wien ik derhalve de Afbeelding te danken heb. De Kop van den Hop werdt my geſchonken door den Heer Schildknaap EDWARD BYAM van Enfield, die denzelven met het gedagte Berigt uit de Weſtindiën ontvangen hadt. Ik onderſtel dat de Hollanders te Suriname, van waar hy afkomſtig zoude zyn, 'er den naam van Hoppe aan geeven, om dat de Kuif van deezen Amerikaanſchen Vogel zo zeer gelykt naar die van de *Upupa*, een Europeaanſchen Vogel, welken men in Duitschland, *Whidehopf*, in Holland *Hoppe* noemt. Ik geloof niet dat iemand tot heden nog eenig Berigt of Afbeelding van deezen zeldzaamen Vogel gegeven hadt. Ik oordeel dat dezelve ongevaar de groote hebben moet van een gemeene Hen. Het Kapelletje daar boven is naar 't leven getekend. Men hadt het op 't Veld by Londen gevangen. Het heeft eene Roomkleur, uitgenomen aan den Kop en het agterſte van het Lyf, daar het bruin is.

(*) Rupicola. EDW. *Av.* II. p. 115. T. 164. f. 2. BRISS. *Av.* IV. p. 437. T. 34. f. 1. Gallus ferus Saxatilis. BARR. *Æquin.* 132. Pipra Rupicola. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 1.

PLAAT

PLAAT LV.

De Purperkleurige Indiſche Boomkruipertjes.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte op de Plaat gebragt, zynde onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd. Uit hunne groote gelykheid naar elkander acht ikze Mannetje en Wyfje te zyn van de zelfde Soort (*).

Het bovenſte Vogeltje, dat ik voor 't Mannetje houde, heeft den Bek zwart en van taamelyke langte. Dezelve is Boogswyze gekromd en van 't Grondſtuk af, naar de Punt toe, zeer weinig verdunnende, maar ſterker dan die van 't laagſte Vogeltje. De Kop, Hals, Rug, Stuit en de Dekveders der Wieken zyn donkerpaarſch naar 't blaauwe trekkende. De Staart is zwart. De Buik, Dyën, de Dekveders onder de Staart en de Slagpennen, zyn donkerbruin. De binnenzyde der Wieken en de onderzyde van de Staart, zyn donker Aschkleur. De Borſt is groen en heeft aan ieder zyde een Vlak geele of Goudkleurige Vederen, die ten deele over de Wieken vallen, wanneer dezelven geſlooten zyn. De Pooten en Voeten zyn zwart.

Het onderſte Vogeltje, dat het kleinſte is, verſchilt nergens in van het bovenſte ten opzigt van de Pluimagie, dan dat de Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart van de zelfde blaauwachtig paarſche Kleur zyn, als de bovenzyde, en dat 'er de groene Vlak, dwars over de Borſt, aan ontbreekt.

Deeze Vogeltjes zyn van een byzonder Geſlagt, verſchillende van de Kolibrietjes daar in, dat zy de Bekken ſterk krom geboogen hebben en de Pooten veel langer; maar zy hebben het zelfde ſlag van Tong, die zig aan 't end in verſcheide Draaden verdeelt. Dus onderſtel ik, dat zy op de zelfde manier leeven, ſlurpende de Honig of het Vogt uit de Bloemen met hunne lange Tongetjes, die tot dat einde zo wel geſchikt zyn. De eigentlyk zogenaamde Kolibrietjes vindt men alleenlyk in Amerika, maar dit Geſlagt komt zo wel voor in de Ooſt- als in de Weſtindiën. Het blaauwe Boomkruipertje, op Plaat 21, van myne Vogel-Hiſtorie, afgebeeld, is van dit Geſlagt, zo wel als dat van de hier naaſt voorgaande Plaat. Deeze Vogeltjes zyn in de Verzameling van den Heer J. LEMAN, in 't Kollegie der Geneesheeren te Londen. Dat zy Inboorlingen van Bengale in Ooſtindie zyn, heb ik ontdekt uit eenige Tekeningen van gekleurde Vogelen, die van daar door een Engelsch Heer, aldaar zyn verblyf hebbende, aan wylen den Geleerden en waardigen Patroon der Weetenſchappen, den Heer Doktor RICHARD MEAD, gezonden waren.

PLAAT LVI.

De Roodborſtige Kolibriet en de Groenkeelige, benevens de Hazelmuis.

Deeze allen zyn in de Natuurlyke grootte getekend; doch ik geloof dat de Hazelmuis een Jong ware, of nog niet tot zyn volkomen grootte gegroeid, hoewel maar weinig daar van verſchillende.

Het Roodborſtige Kolibrietje (†) wordt door de bovenſte Afbeelding voor 't Oog gebragt. Het heeft den Bek zwart en meer nederwaards geboogen dan gewoonlyk in dit Geſlagt. Het gelykt daar in zelfs taamelyk veel naar het laatſt beſchreeven Boomkruipertje. De zyden van den Kop en de Keel, zo ver als de Borſt

(*) Certhia purpurea Indica. EDW. *Av.* II. p. 116. T. 265. Certhia viridis nitens, Pectore rubro, Faſciâ anticâ Chalybeâ. BRISS. *Av.* III. p. 643. T. 32. f. 1. Certhia Chalybea. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 10.

(†) Mellivora Pectore rubro EDW. *Av.* II. p. 118. T. 266. f. 1. Polytmus Cayanenſis violaceus. BRISS. *Av.* III p. 683. T. 35. f. 3. Trochilus Jugularis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 66. Sp. 7.

Borſt reikt, zyn van eene ſchoonroode of karmyn-Kleur. De Kruin des Kops, de Nek, de Buik, Dyën en Staart, zyn donker bruin of zwart, gemengeld met eenige Franje van blaauw aan de kanten der Vederen. De Stuit en Dekveders van de Staart, zo wel boven als beneden, zyn van eene ſchoon blaauwe Kleur; de Wieken ſchoon donker groen, met een glans als van gepolyſt Goud, wanneer hetzelve in de Zonneſchyn geplaatſt is. De binnenzyden der Wieken zyn ook groen, maar niet zo glanzig als de buitenzyden: de Pooten, naar 't Lyf te rekenen, kort. In alle die van dit Geſlagt zyn de Pooten donker of zwartachtig.

Het *Groenkeelige Kolibrietje*, in de onderſte Afbeelding, heeft den Bek regt en zwart. De Kop van boven, de Nek en 't laagſte van de Rug, de Wieken 't Lyf en de Staart, zyn van een donker bruine Kleur. Het onderſte van den Hals of de Keel is ſchoon groen met eenen Goudglans. Het donker bruine der Wieken heeft ook een Gouden weerſchyn en rondom het Lighaam is een Gordel of Band van een ſchoon blaauwe Kleur, die de Borſt, de Zyden en het bovenſte van de Rug beſlaat. By de Leg heeft het een witte Vlak. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn groen met eene mengeling van blaauw; de Pooten en Voeten donker.

De Hazelmuis of Relmuis (*), op den Grond van de Plaat vertoond, is roodachtig bruin of Voskleurig aan zyne bovenzyde en Staart, wit aan den Keel en Buik. Hy heeft vier Vingers aan ieder Voorpoot en vyf aan ieder Agterpoot. Zyne Tanden zyn als die van een Inkhoorn en ik acht hem een Soort van dat Geſlagt te zyn. In Engeland is hy gemeen, komende voor in Bosſchen en Haagen daar veele Hazelnooten zyn, die zyn voornaamſte Voedzel uitmaaken. Hy ſlaapt verſcheide Maanden in de Winter. By ons worden ze veel gehouden in kleine Hokjes, met gevlogten Draad Kouwetjes daar aan gevoegd. Slaapende hebben zy geen kenbaare beweeging van Ademhaaling, Polsſlag, noch gevoelbaare Warmte.

De twee beſchreeven Vogeltjes waren van Suriname gedroogd overgebragt, en zyn thans in bezitting van den Heer MILLAN, die my met derzelver gebruik, om 'er Aftekeningen van te maaken, verpligtte. Doktor BROWNE, een Heer die lang in Jamaika geweeſt is, en kortlings een Natuurlyke Hiſtorie van dat Eiland aan 't licht gegeven heeft, berigtte my, dat de Kolibrietjes alle de Vogelen, die haar Nestjes genaaken, zelfs de grootſten en verſchrikkelykſten, weeten weg te jaagen door een ſnelle beweeging naby derzelver Oogen, 't welk hun in zulk een vreeze en verwarring brengt, dat zy ylings weg vliegen, om dit Ongemak te ontgaan. Als de Kolibrietjes van deeze Schermutzelingen te rug keeren, is hunne beweeging zo vlug, dat men 'er geen Oog op kan houden, ontdekkende ſlegts hunnen Koers aan het ſnorrend Geluid, dat zy met de Wieken maaken in het ſchieten door de Lugt. Hunne Nestjes ſtellen zy ſamen van fyn Mos, Katoen en het Dons van Planten, hechtende die aan dunne Takjes van Oranje, Limoen- of andere Boomen, alwaar zy door het Bladerloof wel beſchut zyn. Geen van deeze beide Vogeltjes is tot nog toe, zo veel ik weet, afgebeeld of beſchreeven geweeſt.

PLAAT LVII.

De Roodborſtige Merel (†).

Deeze is getekend naar een Vogel, die gedroogd van Suriname was overgebragt, en op de Plaat komt hy voor in de Natuurlyke grootte. Hy is zeer ongemeen ten op-

(*) Mus Avellanarum minor. EDW. *Av.* II. p. 119. T. 266. RAJ. *Quadr.* 220. ALDROV. *Digit.* 440. Mus Avellanarius. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 24. Sp. 14. *Syſt. Nat.* X. Gen. 26. Sp. 11. Hazelmuis of Relmuis. *Nat. Hiſt.* I. D. II. STUK, bladz. 485.

(†) Merula Pectore rubro. EDW. *Av.* II. p. 120. T. 267. Muſcicapa Cayanenſis nigra major. BRISS. *Av.* II. p. 387. T. 38. f. 3. Lanius Carbo. PALL. *Adumbr.* 114. Tanagra Jacapa. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 1.

opzigt van het maakzel van zyn Bek, wiens Onderkaak zig zeer ver langs de zyden des Kops uitſtrekt, zynde breeder en dikker dan het Grondſtuk van de Bovenkaak.

De Bek is van onderen in een hoek van de Plaat vertoond. Hy heeft een redelyke dikte en breedte naar de Lighaams-grootte, en is van een zwarte of donkere Kleur, uitgenomen de breede Grondſtukken van de Onderkaak, welke blaauwachtig Aschgraauw zyn. De Neusgaten ſtaan in 't Grondſtuk der Bovenkaak, naaſt aan de Vederen van het Voorhoofd. De geheele Vogel is gedekt met donker zwarte Vederen zonder eenigen Glans, uitgenomen aan 't voorſte van den Kop, aan de Keel en het begin van de Borſt, alwaar de Veders een Franje hebben van een ſchoone Roode Wyn of Karmozyn kleur, die van buiten zig geheel rood vertoont; maar aan de zyden van de Borſt en aan den Buik allengs verflaauwt, tot dat zy in het Zwart geheel verdwyne. De binnenzyden der Wieken zyn ook zwart. De Staart is van middelmaatige langte, ſamengeſteld uit twaalf Vederen, waar van de middelſten een weinig langer dan de uiterſten aan ieder zyde zyn. De Pooten en Voeten zyn van 't gemeene maakzel en van een zwartachtige Kleur.

De Vogel wordt opgezet in de Verzameling van den Heer LEMAN bewaard. Ik ſtaa in twyfel waar toe hy behoore; kennende geen Geſlagt van Vogelen, dat met hem overeenkomt in het maakzel van den Bek. Ik geloof, dat hy te vooren nooit afgebeeld of beſchreeven zy, maar iets naar hem gelykende komt voor in MARCGRAAFS Hiſtorie van Braſil, onder den naam van *Jacapu*. Hy geeft daar de grootte van een Leeuwrik aan, en zegt, dat die over 't geheel glanzig zwart is, maar dat onder aan de Keel eenige Vlakken van Vermiljoen-Kleur met het Zwart gemengd zyn; hebbende de Vogel den Bek een weinig krom en zwart, een half Duim lang. WILLOUGHBY heeft dit Berigt gevoegd in zyne Ornithologie, pag. 194 van de Engelſche Uitgaave, Londen 1678.

PLAAT LVIII.

De Leeuwrik genaamd Calandra *en de Gevlakte Mol.*

De Vogel is op deeze Plaat in de Natuurlyke Grootte afgebeeld. Hy ſchynt te behooren tot het Geſlagt der Leeuwrikken, aangemerkt zyne algemeene Kleur en de langte van zyne agterſte Klaauwen of Spooren; maar de Bek is dikker dan in veelen van het Leeuwrikken-Geſlagt (*).

De Bek is van eene geelachtig bruine Kleur en donker langs de Bovenkaak van boven. De Oogen zyn van een donkere Kleur. Van het bovenſte des Beks, door het Oog, loopt een zwarte of donkere Streep, die wederzyds eenige Witheid heeft. Aan de zyden van den Kop, onder de Oogen, zyn ook eenige gebroken zwartachtige Streepen, en aan 't begin van de Borſt heeft hy een aanmerkelyken zwarten Halsband. De Keel en 't voorſte van den Hals zyn witachtig, met licht bruin gemengd. De Kop, Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn roodachtig bruin, maar het middelſte der Vederen zwart. De Borſt onder den Halsband is licht bruin, met donkerer bruin gevlakt: de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart zyn wit; de Pooten, Vingers en Klaauwen, Vleeschkleur; de agterſte Klaauwen vry lang, gelykerwys in de Leeuwrikken. De binnenzyden der Wieken en onderzyde van de Staart trekken naar 't-Aschgraauwe.

De *Gevlakte Mol* is een weinig kleiner dan Natuurlyk afgebeeld. Dewyl dit Dier

zo

(*) Calandra. EDW. *Av.* II. p. 122. T. 268. GESN. ALDR. WILL. &c. Alauda non criſtata major. GESN. *Ic.* 70. Alauda major ſive Calandra. BRISS. *Av.* III. p. 352. T. 20. f. 2. Alauda Calandra. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 105. Sp. 9.

zo bekend is, behoef ik 'er maar dit weinige van te zeggen; naamelyk, dat zy is van de gewoone zwartachtige Kleur, toevallig geſprenkeld met licht Kleykleurige Vlakken en Merken, gelyk de Afbeelding vertoont. De geſtalte van haare Pooten en Tanden zal, denk ik, beter uit de Afbeelding gezien, dan met Woorden uitgedrukt kunnen worden. Het Dier heeft een ry van zeer kleine Tandjes, zo wel boven als beneden, voor in de Mond, tuſchen de lange ſcherpe Tanden, Honds-Tanden genaamd, die digt aan 't end van den Snoet zyn. Men vindt ſomtyds Mollen die geheel wit of Roomkleurig zyn. Deeze Mol was by Londen gevangen en aan Doktor FOTHERGILL gegeven. KLEIN beſchryft, in zyn Werk over de Viervoetige Dieren, verſcheide Soorten van Mollen (*).

De Calandra is in bezitting van den Heer BROOKS te Holborn, een groot Handelaar in vreemde Vogels en fraay Pluimgedierte, die dezelve thans, in 't jaar 1755, in 't leven heeft. Hy zegt, dat zy van Karolina in Noord-Amerika overgebragt ware. Het is een Wyfjes Vogel, volgens zyne manier van onderſcheiding. Hy legtze met de Rug op 't vlakke van de Hand, en dan, met den Mond op den Borſt blaazende, zullen de Veertjes, zegt hy, zo 't een Wyfje is, van elkander gaan, laatende den geheelen Borſt bloot: doch deeze Proef gelukt alleenlyk in de Broedtyd van het klein Gevogelte.

Schoon deeze Vogel uit Noord-Amerika was overgebragt, komt dezelve, in alle opzigten, zo naauwkeurig met de Calandra van G. P. OLIVA overeen (†), en derzelver Afbeelding en beſchryving gelyken zo zeer naar de mynen, dat ik verkoozen heb 'er den zelfden naam aan te geeven; oordeelende dat de Amerikaanſche Calandra volſtrekt in Soort de zelfde zy als die van Europa. Weleer heb ik verſcheide Soorten van Vogelen ontdekt aan Europa en Amerika gemeen te zyn, en dagelyks komen my nog meer dergelyken voor. Onze Landsman WILLOUGHBY heeft, in zyne *Ornithologie*, p. 208 van de Engelſche Uitgaave, een Vertaaling aan 't licht gegeven van de beſchryvingen der Calandra door OLIVA en BELLONIUS, maar hy ſchyntze de zelfde te achten met onze *Bunting* (‡); hoewel, zo ik denk, zonder eenige reden: want OLIVA heeft de Afbeelding gegeven van de Calandra en van de *Strillozzo*, welke laatſte de Bunting is. De Calandra is wel eens zo groot als dezelve, en ik oordeel het overduidelyk, dat deeze Vogels van verſchillende Soort zyn. Doktor RUSSEL heeft my verhaald, dat de Calandra zeer gemeen is in de nabuurſchap van Aleppo.

PLAAT LIX.

De Berg-Mosch, Mannetje en Wyfje (§).

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte getekend, en verſchillen zeer weinig van de gewoone Huis-Mosſchen, hoewel zy in Bergachtige en eenzaame plaatſen zig onthouden.

Het bovenſte, dat ik onderſtel de Man te zyn, heeft den Bek even als die van de gewoone Mosſchen, maar zwart van Kleur. De Kruin en het agterſte van den Kop is gedekt met donker-roode Vederen. De Keel is, van den Bek af, een Duim of

(*) [KLEIN heeft, behalve de *Gewoone* Zwarte en Witte, niet anders dan een *Roode* en de *Siberiſche* met een groenen weerſchyn, allen van SEBA, I. D. Pl. 32, ontleend, en verder de *Bonte Mol* uit Ooſtvriesland, Pl. 41. van dien zelfden Autheur, doch welke aanmerkelyk van deeze verſchilde.]

(†) *Uccelliera.* p. 30. Rome. 1622.

(‡) [Zie *Nat. Hiſtorie.* I. D. V. Stuk, bladz. 520.]

(§) Paſſer montanus. EDW. *Av.* II. p. 124. T. 269. BRISS. *Av.* III. p. 79. ALDR *Orn.* II. p. 560. T. 560. RAJ. *Av.* 87. ALB. *Av.* III. T. 66. WILL. *Orn.* 185. T. 45. Fringilla montana, LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 37.

of verder nederwaards, zwart, en daar is een zwarte Vlak, ter wederzyde van den Kop, naar agteren of ten deele onder de Oogen, alwaar de zyden van den Kop en Hals, voor 't overige, wit zyn. Ook loopt een witte Ring om het agterſte van den Hals. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn insgelyks wit, maar een weinig met een donkere Kleur gewolkt aan het onderſte van den Buik. De Rug en Wieken zyn gedekt met roodachtig bruine Vederen, in 't midden zwart. De eerſte ry der Dekvederen is donker met witte Tippen: de tweede ry heeft dezelven ook en dit maakt twee witte Streeken dwars over de Wieken. De zyden van het Lyf en de binnenzyden der Wieken zyn licht Aschgraauw, met flaauw rood een weinig gewolkt: de Staartpennen donker, gerand met licht bruin, dat naar 't Aschgraauwe trekt. De Stuit en Dekveders van de Staart zyn van de zelfde Kleur, de Pooten en Voeten Vleeschkleurig.

Het onderſte Vogeltje, dat ik het Wyfje onderſtel te zyn van deeze Soort, verſchilt naauwlyks in eenig opzigt van het andere, dan dat het de zwarte Plekken aan de Keel en de zyden van den Kop, als ook den witten Ring rondom den Hals, niet heeft. Het onderſte van deszelfs Bek is aan het Grondſtuk geel, en van daar loopt wederzyds een rood Streekje. De Kop en Hals zyn hier licht Aschgraauw, daar zy in 't andere wit waren, en de onderzyde is donkerer wit. De kanten der Staartvederen zyn ook lichter. In alle andere opzigten komen zy, ten naaſten by, overeen.

Het bovenſte Vogeltje was my, door mynen goeden Vrind, M. THOMAS KNOWLTON, van Landesburg in Yorkshire, gezonden. Het onderſte ontving ik van Mr. BARTRAM, die in Penſylvanie, en dus in Noord-Amerika, woonachtig is. Ik denk derhalve dat zy tot die Vogelen behooren, welke zo wel in de oude als in de nieuwe Wereld huisveſten. Het Mannetje is beſchreeven door WILLOUGHBY, pag. 252, die zegt, dat menze in Stirie en Carinthie vindt, doch niet geweten ſchynt te hebben, dat het Inboorlingen van Engeland zyn. Dit ontdekt hebbende, en dat zy tevens ook in Amerika woonden; oordeelde ikze een plaats in dit Werk te verdienen. ALBIN heeft een Vogeltje, dat hy de *Berg-Mosch* tytelt, in Afbeelding gebragt, doch dit is de *Riet Mosch*, door WILLOUGHBY, pag. 269, beſchreeven, welke ik ook ontdekt heb een Amerikaanſche te zyn, als hebbend 'er zo een ontvangen van de Hudſons-Baay.

PLAAT LX.

De langſtaartige Mosch en de bruine Vlaschvink.

Deeze Vogeltjes zyn insgelyks in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. De langſtaartige Mosch (*) heeft den Bek van eene helder roode Kleur en korter dan die der gewoone Mosſchen is. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en Wieken, zyn helder bruin, naar Oranje trekkende, maar het middelſte der Vederen is zwart. De Borſt is van de zelfde Kleur, maar bleeker en zonder zwarte Vlakken, tot aan het midden toe. De zyden van den Kop, de kleine Dekveders der Wieken, de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De kortſte Veders van de Staart zyn donker, met een weinig bruin aan derzelver buitenſte en witte Vlakken op de binnenſte Baarden. Over deeze Veders heen vallen vier anderen van zeer groote langte, naar het Lighaam te rekenen van den Vogel; zynde de twee middelſte derzelven omtrent een Duim langer dan de zydelingſe, en alle dee-

(*) Paſſer Caudâ longiſſimâ. EDW. *Av.* II. p. 126. T. 170. Vidua Angolenſis. BRISS. *App.* 80. Emberiza Principalis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 110. Sp. 22.

deeze vier lange Veders hebben eene diep zwarte Kleur. De Pooten en Voeten zyn Vleeschkleurig. Na 't ruijen groeijen deeze lange Veders weder ſchielyk aan; geheel anders dan in de Langſtaartige Vink, in myne Vogel-Hiſtorie p. 86, beſchreeven, die een half Jaar of langer, na het ruijen, ontbloot is van zyne lange Staartvederen (*).

De *Bruine Vlasch-Vink*, het Vogeltje met de kortere Staart, daarnaaſt geplaatſt, heeft den Bek Aschgraauw, en deszelfs geheele Pluimagie is byna eenkleurig vuilbruin of zwartachtig, hoewel de Borſt en Stuit een weinig naar 't Aschgraauwe trekken. Alle de Veders hebben haare Tippen en Randen van een lichter Kleur, 't welk eene Marmering voortbrengt; waar in nogthans het donkere de overhand heeft. De Pooten en Voeten zyn graauwachtig.

Deeze Vogeltjes bevonden zig, in 't Jaar 1751, in bezitting van de verpligtende Mejuffrouw CLAYTON, van Flower in Surrey; een Dame van groote Liefhebbery in Vogelen, die my zeer vrindelyk ten haaren Huize, in Londen, alwaar deeze, en veele andere raare uitlandſe Vogeltjes, levendig in Kouwtjes gehouden werden, noodigde, om daar van Aftekeningen te maaken. De twee beſchreevene waren van Lisſabon overgebragt, en, zo men onderſtelde, Inboorlingen, of van Angola in Afrika, of van Brazil in Zuid Amerika: want de Schepen, die dezelven te Lisbon brengen, handelen op deeze beide plaatſen, in het beloop van hunnen Reistocht. PETIVER, WILLOUGHBY en andere beſchryvers der Natuurlyke Hiſtorie, hebben Afbeeldingen gegeven, die veel naar den gemelden Langſtaartigen Vogel gelyken, maar hunne beſchryvingen verſchillen zo zeer van de myne, dat ik geloof dat deeze een nog onbeſchreevene Vogel is. Wy mogen, uit de geſtalte van den Bek in beiden, wel beſluiten, dat zy zodanigen zyn als wy *ſterk gebekte Vogeltjes* noemen; waar door zy in ſtaat zyn om veelerley Soorten van Zaaden en Graanen klein te breeken.

PLAAT LXI.

De zwart en geele Kriel-Mosch en de Mosch van Brazil.

De twee Vogeltjes en het Kapelletje, mede op deeze Plaat vertoond, zyn allen in de Natuurlyke grootte getekend.

De gefrizeerde of *Kriel-Mosch* (†) heeft den Bek wit, den Kop en Hals zwart; de Rug, Wieken, Stuit en Staart, altemaal zwartachtig geel-groen of donker Olyfkleur. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn geel; de Pooten en Voeten donker. De Portugeezen noemen hem *Beco de Prata.* Veelen van zyne Vederen zyn, [even als in de Hoenders die men Krieltjes noemt,] gekruld of gefrizeerd.

De *Braſiliaanſche Mosch* van de onderſte Afbeelding heeft een taamelyk ſterken Bek van een zeer ſchoone roode Kleur; de Oogleden zyn ook rood, maar de Oogen zwart. Een groote zwarte Vlak omringt het Grondſtuk van den Bek, omvangende de Oogen en zig een end wegs langs den Keel uitſtrekkende. De Kruin van den Kop is Kleykleurig en het overige der Pluimagie van den geheelen Vogel helder bruin; zynde het midden van ieder Veder bruin of zwartachtig: doch de onderzyde en

(*) [Dezelve is, zo wel als deeze, onder den naam van *Weeuwtje* bekend, en in het IV. DEEL van dit Werk, op Plaat LXVII, naar 't Leven afgebeeld.]

(†) Paſſer criſpus, e nigro & luteo varius. EDW. *Av.* II. p. 121. T. 271. Fringilla criſpa. BRISS. *App.* 86. Fringilla criſpa. LINN. *Syſt. Nat.* XfI. Gen. 112. Sp. 39.

en Stuit veel lichter dan de andere deelen; het onderſte van den Buik en de Dekveders onder aan de Staart bykans wit. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in ander klein Gevogelte en roodachtig Oranje-kleur.

Het kleine zwart en roode Kapelletje (*) is by Londen gevangen. Hetzelve heeft het Lyf donker; de bovenſte Wieken zwart, ieder een lange Streek en twee Vlakken rood hebbende. De onderſte Wieken zyn geheel rood, maar hebben de uiterſte Randen zwart.

De boven beſchreeven Vogels waren in bezitting van Mejuffr. CLAYTON. Zy zyn naar 't Leven getekend en, zo ik geloove, noch nooit afgebeeld of beſchreeven geweeſt. Het zyn Inboorlingen van Angola of Brazil, doch van welk van beiden kan ik niet bepaalen; verbeeldende my ook niet, dat alle van 't Ras van dien gefrizeerden Vogel eveneens zyn; alzo ik toevallige Frizeeringen gezien heb in ſommige Soorten van Vogelen, die in 't algemeen een glad Pluimagie hebben.

PLAAT LXII.

De gekraagde Vink en de groene Diſtelvink.

Deeze beiden zyn, wederom, Levensgrootte getekend. De *Gekraagde Vink* is de bovenſte Afbeelding: deeze heeft een taamelyk ſterken zwarten Bek: de Kop is ook zwart, behalve een witte Plek rondom de Oogen en het Grondſtuk van den Bek. De Keel is wit en van dezelve loopt een witte Streek, die als een Halsband maakt; waar onder hy, aan 't laagſte van den Hals, van vooren, een zwarte Baar heeft, die meer dan den halven Hals ontvangt. De Rug en Staart zyn donker Aschkleurig bruin: de Dekveders van de Staart een weinig lichter: de Wiekveders in 't midden zwart, met helder roodachtig bruin gezoomd: de groote Slagpennen zwart. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, met een flaauwe Oranjekleur geſchaduwd of gewolkt: de Pooten en Voeten van maakzel als in 't meeſte klein Gevogelte en van een donkere Kleur. Van de Portugeezen wordt dit Vogeltje *Colheirinho* geheten.

De Groene Diſtelvink (†), van de onderſte Afbeelding, heeft den Bek zeer veel naar dien van onzen Diſtelvink gelykende, helder roodachtig Vleeschkleur, omringd met Scharlakenroode Vedertjes, welke het voorſte van den Kop beſlaan, gaande een weinig agter de Oogen heen. Een klein Plekje van de kaale Aschgraauwe Huid loopt van den Bek wederzyds naar de Oogen, die zig donker of zwartachtig vertoonen, even als in de meeſte kleine Vogeltjes. Ik heb in veelen van myne beſchryvingen de Kleur der Oogen niet gemeld, wanneer dezelven zodanig zyn, doch altoos, wanneer zig eenige ongewoone Kleur daar in openbaarde. Het agterſte van den Kop en Hals en de Rug zyn geelachtig groen: de Staart en haare Dekveders aan de bovenzyde helder rood, maar Aschkleurig van onderen. De Wieken zyn groenachtig met een rooden weerſchyn, ſterkſt op de kleine Dekvederen. De groote Slagpennen zyn donker of zwart. De Borſt is Olyfkleurig groen, dat wit wordt aan den Buik als ook aan de Dekveders die de Staart van onderen bekleeden. De geheele onderzyde is met gebroken donkere dwarsſtreepjes geſprenkeld; maar de Pooten en Voeten zyn bleek bruin. Hy voert den naam van *Maracaxao* by de Portugeezen.

Dee-

(*) [Men noemt dit gemeenlyk het *St. Jakobs-Kapelletje*. Het is de *Phalæna Noctua Jacobæas* van LINNÆUS, (*Syſt. Nat* XII. Gen. 233. Sp. 111. Zie de beſchryving in myne *Natuurlyke Hiſtorie*) I. D. XI, Stuk, bladz. 621.]

(†) Carduelis viridis. EDW. *Av.* II. p. 130. T. 272. Carduelis viridis. BRISS. *App.* 70. Fringilla Meiba. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 8.

Deeze Vogeltjes waren ook in bezitting van Mejuffr. CLAYTON. Het eerſte derzelven, geloof ik, zal nooit te vooren zyn afgebeeld of beſchreeven. Van den Diſtelvink heb ik de Afbeelding in myne Vogel-Hiſtorie, bladz. 128, gegeven (*); maar, alzo die gemaakt was naar een dooden, en deeze naar een ſpringleevenden Vogel, denk ik, dat de Afbeelding hier zal verbeterd zyn. Het kleine bruine Uiltje, met donkere Streepen of Vlakken, was in de Velden by Londen gevangen en is hier alleen tot vulling van de Plaat bygevoegd.

PLAAT LXIII.

De Geſchilderde Vink, Mannetje en Wyfje (†).

Om de vermenigvuldiging van Naamen te vermyden heb ik CATESBY's benaaming van deezen Vogel behouden, niettegenſtaande hy, onder de Liefhebbers in Londen, algemeener bekend is by den Naam van *Nonpareil* en *Maripoſa*. Zy zyn op de Plaat onmiddelyk naar 't Leven, in de Natuurlyke grootte, ge-etſt.

De bovenſte Afbeelding, die het Mannetje vertoont, heeft den Bek kort, dik aan den Grondſteun, in een Punt uitloopende en donker. De Oogen zyn Hazelnooten-Kleur; de Kop en Nek zeer ſchoon Hemelsblaauw; de Keel en Borſt rood. Dit Rood wordt trapswyze Oranjekleur aan den Buik en nog geeler aan de Dekveders onder de Staart. De Rug is licht geelachtig groen. De Stuit of Dekveders van de Staart zyn rood; de Wieken en Staart zelf, van boven blaauwachtig groen van onderen Aschkleurig, uitgenomen eenige weinigen van de grootſte Slagpennen die donker zyn; de Pooten en Voeten Vleeschkleurig.

De onderſte Afbeelding, welke ik onderſtel het Wyfje van den boven beſchreevenen te zyn; is geheel Pappegaay-groen; maar de bovenzyde, de Wieken en Staart, zyn blaauwachtiger groen, de onderzyde is lichter en meer naar 't geele trekkende. In alle andere opzigten komt zy met de bovenſte Afbeelding overeen,

Deeze beide beſchryvingen zyn opgemaakt naar Vogeltjes, die levendig in Kooitjes gehouden werden, en dus niet volkomen de Schoonheid hadden, welken zy hebben in de Bosſchen, daar zy natuurlyk woonen. Ik heb reeds het Mannetje beſchreeven, naar één dat in Karolina was geſchooten en droog herwaards gebragt. Die beſchryving verſchilt hier een weinig van (zie myne Vogel-Hiſtorie, Pl. 130.) Een groote menigte van deeze Vogeltjes worden uit Noord-Amerika te Londen gebragt, en aan de Liefhebbers preſent gedaan of verkogt. Indien men 'er wel op paſt, leeven zy eenige Jaaren alhier. Ik heb 'er een, twee of drie Jaaren, in 't Leven gehouden. Het Mannetje heeft een zagte Zangtoon met eenige verandering. De beide Sexen hebben eenige Jaaren werk, eer zy de volmaaktheid van Kleur bereiken: zynde een of twee Jaaren zo gemeen van Kleur als een Wyfjes-Mosch, en niet van elkander te onderſcheiden (‡).

PLAAT LXIV.

De Amerikaanſche Diſtelvink, Man en Wyf (§).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte getekend, en onmiddelyk naar

(*) Zie dit Vogelen-Werk, V. DEEL Plaat XXIII.

(†) Fringilla tricolor Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 132. T. 173. *f.* 1. 2. Chloris Ludoviciana vulgo Papa dicta. BRISS. *Av.* III. p. 200. T. 8. *f.* 3. & App. 74.

(‡) Carduelis Americana, mas & fœmina. EDW. *Av.* II. T. 274. CATESB. *Carol.* I. T. 43. BRISS. *Av.* III. p. 64. Fringilla triſtis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 12.

(§) [De Heer LINNÆUS heeft dit zogenaamde Mannetje en Wyfje elk tot een byzonder Geſlagt betrokken, noemende het eerſte *Emberiza Ciris*, *Syſt. Nat.* XII. Gen. 110. Sp. 24: het andere *Tanagra cyanea*, Gen. 111. Sp. 6. De Geſtalte ſchynt, inderdaad, aanmerkelyk te verſchillen. Vergelyk de Driekleurige Diſtelvink Pl. 88 en de blaauwe Vlaſchvink Pl. 90 van *'t Tweede Deel* deezer Vogelbeſchryving: als ook de Driekleurige Vink; Pl. 25 in 't Vyfde Deel.]

naar 't Leven op de Plaat ge-etſt. De bovenſte, die het Mannetje is, heeft den Bek veel naar dien van onze Diſtelvinken, zo wel in figuur, als dat dezelve van lichte Vleeschkleur is, gelykende. De Oogen zyn van eene donker Hazelnooten-Kleur. Het voorſte van den Kop is met zwarte Vederen gedekt; het overige, zo wel als de Hals, Borſt en Rug, met helder geele Vederen. De Dyën, het onderſte van den Buik en de Dekvederen, zo wel boven als beneden de Staart, zyn geelachtig wit; de kleinſte Dekveders der Wieken aan de buitenzyde geel, aan de binnenzyde witachtig. De overige Pluimen van de Wiek zyn zwart, maar de eerſte en tweede ry der Dekvederen heeft witte Tippen, die met bruin een weinig geſchaduwd zyn. Een gedeelte der Slagpennen, naaſt aan de Rug, heeft lichte Tippen en Randen. De Staart heeft twaalf Veders, van byna gelyke langte, die zwart van Kleur zyn, maar de binnenſte Baarden der buitenſte Vederen zyn naar de Tippen wit. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn donker Aschgraauw; de Pooten en Voeten Vleeschkleurig. In de Jongheid is het Mannetje van het Wyfje niet, dan aan de zwarte Plek op den Kop, te onderſcheiden.

Het Wyfje, zynde de onderſte Afbeelding, heeft den Bek en Pooten van even de zelfde Kleur als het Mannetje; maar de zwarte Plek op den Kop ontbreekt. De Kruin van den Kop, de Nek en Rug, zyn Olyfgroen; de Keel, Borſt en Stuit, zyn bleek geel; de Buik en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Wieken en Staart komen met die van het Mannetje overeen, maar het zwart is donkerer en het heldere bruinachtig. Zo wel de Slagpennen, als de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, zyn Aschgraauw.

Deeze Vogeltjes waren van Nieuw Jork uit Noord Amerika overgebragt. Ik hield het Wyfje in een Kouwtje van het Mannetje afgezonderd, en dit leid, in de Maand Auguſtus 1755, een Paarlkleurig Eytje zonder eenige Vlakken, 't welk door my op den Voorgrond is afgebeeld. Het Wyfje heeft tweemaal in een Jaar geruid, terwyl ik het hield; naamelyk in Maart en September. In de Winter-Maanden was haar Lyf geheel bruin, maar de Kop, Wieken en Staart, van dezelfde Kleur als in de Zomer. Het Mannetje, kort na dat ik hem gekreegen had, ſtervende, zo kan ik niet berigten, of die op de zelfde manier ruide of niet; ſchoon ik denk dat het hun beiden gemeen zy. De alwyze Schepper heeft waarſchynlyk beoogd, deeze Vogeltjes geduurig byna in 't zelfde Gewaad te ſteeken, als de Kleur is van de Heeſters en Boomen, waar zy zig op onthouden, om hun te beter te verbergen en te beſchutten voor de Roofvogels en ander Gedierte dat op Vogelen aaſt.

Van het Mannetje was reeds door CATESBY, op de Drie-en-veertigſte Plaat van zyn Eerſte Deel, de Afbeelding gegeven (*), maar, alzo ik in ſtaat was om het Wyfje en haar Ey 'er by te voegen, en ook eenige verbetering in de Afbeelding van het Mannetje meen gemaakt te hebben, verſtoutte ik my, deeze Plaat onder 't Oog der Liefhebberen te brengen.

PLAAT LXV.

De kleine bruine Butoor (†).

De grootſte Vogel, op deeze Plaat afgebeeld, zal ik hier beſchryven. Dezel

(*) Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk, Plaat 86.

(†) Ardea Stellaris parva fuſca. EDW. *Av.* II. p. 135. T. 275. Ardeola nævia. BRISS. *Av.* V. p. 500. T. 40. f. 2. Ardea minuta. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 26.

zelve is kleiner vertoond dan Levens grootte; als hebbende ongevaar de grootte van een Kievit of Plevier. De Wiek, geſlooten zynde, heeft zes Duimen, de Poot byna twee Duimen langte, en de Vingers waren lang, hebbende de middelſte omtrent de langte van de Poot. De Sneb is, van de hoeken des Beks tot aan de Punt, twee en een half Duim.

De Sneb is, gelyk in anderen van het Reiger-Geſlagt, regt en loopt uit in een ſcherpe Punt; bruinachtig van boven en lichter van onderen: doch zal waarſchynlyk, toen de Vogel leefde, groenachtig zyn geweeſt. Tuſſchen de Sneb en de Oogen is de Huid kaal, gelyk in de gewoone Butoor. De Kruin van den Kop is zwart, en hy heeft ook een zwarte Streep ter wederzyde, die van de hoeken des Beks afkomt. De Hals is gedekt met lange, losſe, roodachtig bruine Vederen, van vooren lichter, van agteren donkerer; zynde de zyd-Vederen, langs het midden heen, met zwart getekend. He Rug is gedekt met roodachtig bruine Vederen, waar van de middelſte deelen zwart zyn; de Buik en Dyën met licht bruine Vederen van een los geweefzel, hebbende lange zwarte Vlakken langs het midden heen. De Wieken zyn roodachtig bruin, lichter dan de Rug: derzelver kleinſte Dekveders zyn gevlakt even als op de Rug, maar de naaſte Dekveders boven de Slagpennen, en de Slagpennen naaſt aan de Rug, zyn bruin, met weinig of geen zwart. De grootſte Slagpennen en de Staartveders zyn zwart. Het Dons, dat de onder-enden van de grootſte Slagpennen bedekt, is ook zwart. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken, de Buik en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Slagpennen aan de binnenzyde en de Staartveders van onderen zyn Aschkleurig. De Pooten en Voeten zyn van eene groenachtige Kleur. De buitenſte Vinger is aan den middelſten door een Vliesje verknogt. De middelſte Klaauw van ieder Voet is aan de eene zyde Kamswyze getand.

Deeze Vogel was van Aleppo gebragt door Doctor RUSSEL, die my Vryheid verleende om 'er een Afbeelding van te maaken. Door Doctor SHAW is, in deszelfs Reize naar Barbarie en de Levant, pag. 255, een kleine Butoor beſchreeven, die in Barbarie *Boo-onk*, dat is Langhals, geheten wordt. Hy zegt, „ dat dezelve „ wat kleiner dan een Kievit zy, den Hals, Borſt en Buik, licht geel hebbende, „ maar de Rug en het bovenſte der Wieken gitzwart. De Staart is kort; de Ve„ ders van den Hals zyn lang en geſtreept met wit of licht geel. De Sneb is drie „ Duimen lang, groen, en van maakzel als die van een Oijevaar. De Pooten, „ die hy kort en dun heeft, zyn groen. In 't loopen en Aas opzoeken, ſtrekt hy „ zyn Hals zeven of agt Duimen uit ". Zie de kleine Afbeelding op de Plaat, welke van Doctor SHAWS Tekening ontleend is en naar zyne beſchryving gekleurd. Hy zegt niets van het Zwart op den Kop, maar zyne Afbeelding drukt hetzelve kragtig uit. De Schildknaap TAYLOR WHITE toonde my de Tekening van den Vogel, zeer naby overeenkomende met dien, welken Doctor SHAW afgebeeld en beſchreeven heeft, hebbende ook de Kruin van den Kop zwart: welke Vogel hy, zo ik meen, gezegd heeft, dat in 't Land van Wales was geſchooten. Waarſchynlyk zullen Doctor SHAWS en Doctor RUSSEL Vogels, alleen in Sexe of Ouderdom verſchillen. De Soort was ons onbekend, tot dat zy door den laatſt genoemden, in 't Jaar 1755, werdt aan 't licht gebragt.

PLAAT

PLAAT LXVI.

De Canuts-Vogel (*).

Deeze is hier in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. Hy heeft de Sneb van agteren taamelyk dik en naar de Punt verdunnende, die niet ſcherp maar rondachtig is en donker Aschgraauw, zynde de Oogen Hazelnooten-Kleur. Van den Bek tot aan het Oog loopt een donkere Streep, en daarboven een witte. De Kruin van den Kop, de Nek of 't agterſte van den Hals, de Rug en Wieken, zyn Aschgraauw, de Veders een weinig helderer aan den rand dan in 't midden. De Dekveders der Wieken, naaſt boven de Slagpennen, zyn wit aan de tippen en een weinig opwaards langs den rand, maakende een witte Streep dwars over de Wiek. De Slagpennen naaſt aan de Rug hebben lichte randen. De grootſte of buitenſte Slagpennen zyn donkerer dan de overigen en hebben witte Schaften. Het laagſte van de Rug en de bovenſte Dekveders van de Staart zyn donker Aschgraauw en wit gemengeld, maakende Vlakken als Halvemaantjes. De Staart is Aschgraauw. De onderzyde, van den Keel tot aan de Staart, is wit, met donkere Vlakjes aan den Keel en Borſt. De Zyden onder de Wieken, de Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn met donkere dwarsſtreepjes getekend. De Rand van de Wiek is wit. De Pooten zyn, tot een weinig boven de Kniejen, Vederloos. De Schenkels, Voeten en Klaauwen, zyn donker blaauwachtig Aschgraauw: de Vingers t'eenemaal van elkander afgeſcheiden.

Ik vond deezen Vogel op de Markten te Londen, in een Winter dat het zeer ſterk vroor; ik geloove in 't Jaar 1739 of 1740. WILLOUGHBY verhaalt, hoe men zegt, dat zy in 't Graafſchap Lincoln aankomen in 't voorſte van den Winter, blyvende aldaar twee of drie Maanden omtrent de Zee-ſtranden, en dan verdwynende. Zy vliegen by Schoolen. Men heeftze ook aan de Kuſt van Lancaſtershire, by Liverpool, in het Winter-Saizoen gezien. Zie WILL. *Ornithol.* p. 302 T. 56.

Myn oogmerk was niet, om eenigen Engelſchen Vogel, die reeds afgebeeld en beſchreeven was, in Afbeelding te brengen of te beſchryven: maar, alzo deeze Vogel zeldzaam is in de Zuidelyke deelen van Engeland, en de Afbeelding van WILLOUGHBY niet te beſtig, hebbende ALBIN hem geheel overgeſlagen; zo dagt ik dat een volmaakter Afbeelding, in Natuurlyke grootte, de Liefhebbers niet onaangenaam zou zyn. Myne beſchryving, naar een versch gedooden Vogel, verſchilt een weinig van die van WILLOUGHBY; 't welk altoos 't geval zal zyn, als twee Perſoonen de beſchryving naar verſchillende, of zelfs naar 't zelfde Dier opmaaken.

PLAAT LXVII.

De Gevlakte Strandlooper (†) *en het Denne Boomkruipertje.*

Deeze Vogels zyn beiden ook geſchetſt in de Natuurlyke grootte. Men heeft ze op de Plaat, onmiddelyk naar de opgezette Voorwerpen, getekend en ge-etſt.

De

(*) Canutus. EDW. *Av.* II. p. 137. T. 276. BRISS. *Av.* V. p. 258. RAJ. *Av.* 108. Knot Agri Lincolnienſis. WILL. *Orn.* 224. T. 66. Tringa Canutus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 15. *Syſt. Nat.* X. Gen 78. Sp. 10. Zaagpen. *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, bl. 250.

(†) Tringa maculata. EDW. *Av.* II. p. 139. T. 277. Turdus Aquaticus. BRISS. *Av.* V. p. 255. Tringa macularia. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 7.

De grootſte is de Strandlooper. Deez' heeft de Sneb regt donker naar de Punt en naar den Kop toe Vleeschkleurig. De Bovenkaak is wederzyds gefleufd: de Neusgaten zyn lang. Hy heeft een witte Streep boven ieder Oog. De Kop, het agterſte van den Hals, de Rug, Stuit en Dekveders der Wieken, zyn bruinachtig, een weinig naar Olyfkleur trekkende, met een flaauwen glans op de Wieken. De middelſte Veders van de Staart en de kleinſte Slagpennen naaſt aan de Rug, zyn van de zelfde bruinachtige Kleur. De Kop is met kleine langwerpige donkere Vlakken, langs de Schaften van zyne Vederen, gevlakt. Aan den Hals vergrooten die Vlakken naar de Rug toe, waar zy grootſt zyn; maar de Stuit is gantsch ongevlakt. De Veders op de Schouders en de Wieken zyn getekend met donkere dwarſe Vlakken, wier figuur men beſt begrypen zal uit de Afbeelding. De grootſte Slagpennen zyn donker, hebbende ſommige van de kortſten witte Tippen. De ry der Dekvederen naaſt hier boven is ook donker met witte Tippen; waar uit twee ſchuinſe witte Streepen, dwars over de Wiek, ontſtaan. De rand en binnenſte Dekveders der Wieken zyn insgelyks wit; uitgenomen een regelmaatige donkere Streep, die dwars over dezelven loopt. De binnenzyden van de Slagpennen zyn Aschgraauw met witachtige Onderſtukken; behalve dat drie of vier van de buitenſte Slagpennen geen wit hebben. De middelſte Veders van de Staart hebben een donkere Baar overdwars by haare Tippen; de buitenſte Veders worden allengs korter, en zyn wit met donkere dwars-Streepen. Van den Keel tot aan de Staart toe is de Vogel witachtig, geſprenkeld met donkere Vlakjes, die aan de Borſt grooter zyn, en van eene byzondere figuur, gelyk de Afbeelding uitdrukt. Aan den Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn deeze donkere Vlakken niet zo regelmaatig als aan den Borſt. De Pooten zyn, tot een weinig boven de Kniejen, Vederloos: de Vingers plat naar agteren, alwaar de buitenſte en middelſte Vinger van ieder Voet met een Vliesje gewebd zyn. De Pooten en Voeten zyn donkerachtig Vleeschkleur, de Klaauwen zwart.

De kleinſte Vogel op de Plaat is een Denne Boomkruiper (*). Deeze heeft den Bek zwart, een weinig dik van Grondſtuk doch in een ſcherpe Punt uitloopende. Van den Bek tot aan het Oog loopt wederzyds een zwarte Streep. De Kruin en Zyden van den Kop, de Borſt, Buik en Dyën, zyn van een helder geele Kleur; de Kruin een weinig hooger geel. Over de Nek en Rug, tot aan de Staart toe, is het Vogeltje ſchoon geelachtig groen, naar Olyfkleur trekkende, en helderſt aan de Stuit. De Wieken en Staart zyn blaauwachtig graauw: De Dekveders van de Wieken hebben witte tippen, maakende dus twee witte Streepen dwars over ieder Wiek. De binnenſte Dekveders van de Wieken zyn wit, de binnenzyden der Slagpennen graauw en derzelver inwaardſe Baarden hebben witachtige randen. De buitenſte Veders van de Staart hebben witte Baarden inwaards, en de Dekveders onder de Staart zyn ook wit. De Pooten en Voeten zyn van eene geelachtig bruine Kleur en van maakzel als in de meeſte andere kleinſte Vogeltjes.

Deeze Vogels waren, met en benevens veele anderen, by Philadelphia in Penſylvanie geſchooten door mynen Vriend, den Heer WILLIAM BARTRAM, die dezelven ten mynen dienſte naar Londen zondt, op dat ik 'er de Afbeelding en Natuurlyke Hiſtoire van zoude uitgeeven. Den kleinen Vogel acht ik de Pynboomkruiper te zyn van CATESBY (†), hoewel de myne helderer van Kleur is. De zyne mag wel een Mannetje zyn van het eerſte Jaar. 't Voornaamſte verſchil tuſſchen dezelven is, dat

(*) Certhia Pinus. EDW. *Av.* II. p. 140. T. 277. Parus Americanus lutescens. CATESB. *Car.* I. p. 46. T. 46. BRISS. *Av.* III. p. 576. Certhia Pinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 16.

(†) CATESB. *Carol.* I. T. 61. [Hy noemtze *Parus Americanus lutescens:* die ik genoemd heb, de *Geelachtige Dennen-Mees:* want volgens zyn Verhaal klauteren zy, op de manier van de Boomkruipertjes, langs de Pyn- en Denneboomen. Zie 't DERDE DEEL van dit Werk, Plaat 22. Men maakt hier, in 't Hoogduitsch, verkeerdelyk een *Tannen-Baumbacker* van. De Boomhakkers zyn Spechten; een veel grooter en geheel ander ſlag van Vogelen. By nader onderzoek acht EDWARDS de zyne in Soort van CATESBY verſchillen.]

dat de Wieken en Staart in de zyne bruin waren, en graauw zyn in de myne, naar 't blaauwe trekkende. Hy zegt, dat de Wyfjes allen bruin zyn, en dat menze op Bladerlooze Boomen, in de Winter, hun Voedzel ziet zoeken. De Heer BARTRAM zegt, dat zy in Penſylvanie van 't Zuiden komen in April, en aazen op de Inſekten, welke zy vinden op de Bladen en Knoppen der Boomen, gaande daar mede het grootſte deel van den Zomer voort, en hy gelooft dat zy aldaar broeden, hoewel hy nooit eenigen van derzelver Neſten vondt. Volgens CATESBY kunnen zy den Winter doorſtaan in Karolina, 't welk veel Zuidelyker gelegen is dan Penſylvanie.

De grootſte Vogel of Strandlooper komt ook, zegt de Heer BARTRAM, van 't Zuiden, in die zelfde Maand, in Penſylvanie. Hy opende het Wyfje, en vondt 'er taamelyk groote Eijeren in, maar by toeval verloor hy hetzelve, zo dat de Vogel, aan my gezonden, een Mannetje is. Zy blyven, zegt hy, het grootſte deel van den Zomer in dat Land. Ik geloof dat deeze Vogels zo wel in Europa zyn als in Amerika; want in 't Jaar 1743 werdt my 'er een gezonden door wylen mynen Vriend, den Heer Baronet ROBERT ABDY, welken hy naby zyne Luſtplaats ALBINS, in Eſſex, hadt geſchooten. Deezen bevond ik een Wyfje te zyn, en het verſchilde in geenen deele van den Amerikaanſchen Strandlooper, dan daar in, dat het geene Vlakken van onderen hadt, uitgenomen aan den Keel, alwaar eenige kleine langwerpige Vlakjes van dien aart waren, langs de Schaften der Vederen. Uit myne aanmerkingen by de Tekening van het Wyfje blykt, dat het my in de Mey-Maand gezonden was, en ik geloof dat het een Trekvogel zy, die zeer zelden voorkomt in Engeland.

PLAAT LXVIII.

De kleinſte Water Hen (*) *en het Geele Winterkoningje.*

Deeze Vogels zyn ook op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etſt, en beiden in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De onderſte is het Waterhennetje, 't welke den Bek of Sneb zwart heeft, uitgenomen het Grondſtuk van de Onderkaak, 't welk roodachtig is, zynde de Kop t' eenemaal zwart. Het agterſte van den Hals, de Rug, Wieken en Staart, zyn bruin, aan den Hals wat uit den rooden gemarmerd: op de Rug en Stuit met witachtige dwars-Streepen, doch de Wieken en Staartveders geſprenkeld met ronde witte Vlakken. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn Aschgraauw, overdwars met wit getekend. De rand van de Wiek is ook wit. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn Aschgraauw. Het voorſte van den Hals en Borſt is blaauwachtig Aschgraauw of Leykleurig. De Buik en Dyën zyn gedekt met donker bruine of zwartachtige Vederen, overdwars gemengeld met eene witachtige Aschkleur. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Vingers lang gelyk in alle Waterhoentjes, en hebben ſmalle Vliesjes op zyde, gelyk de grootſte Soort derzelven. De Pooten en Voeten zyn bruin.

De bovenſte Afbeelding vertoont het Geele Winterkoningje (†). De Bek, Pooten en Voeten van hetzelve zyn zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit,

(*) Gallinula Chloropus minima. EDW. *Av.* II. p. 142. T. 278. [An pertinet ad Tringam puſillam. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 20, quæ Colore parum differt, magnitudine fere convenit & habitat in Indiâ Occidentali? Vid. BRISS. *Av.* V. p. 222. T. 25. f. 2.]

(†) Regulus luteus. EDW. *Av.* II. p. 143. T. 278. Oenanthe fuſcolutea minor. SLOAN. *Jam.* II. p. 310. RAJ, *Av.* 186. CATESB. *Car.* I. p. 63. T. 63. Motacilla acredula. *Faun. Suec.* I. N. 237. Varietas Motacillæ Trochili. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 49. Zie *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, blad. 589, 590.

Stuit, Wieken en Staart, zyn van eene groenachtig bruine of donkere Olyfkleur, maar de tippen der Dekvederen zyn ligter, en maaken twee ſchuinſe Merken dwars over ieder Wiek. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw; de binnenſte Dekveders der Wieken helder geel, gelyk de geheele onderzyde van het Vogeltje van den Bek tot aan de Staart. Het heeft een donker Streepje dat over 't Oog loopt, zynde daar boven en beneden geel. Een ander dergelyk Streepje ſtrekt zig van den Hoek des Beks langs de zyde van den Kop uit.

Deeze beide Vogels waren van het Eiland Jamaika overgebragt door Doktor BROWNE. Het Waterhoentje wordt, door de Ingezetenen des Eilands, uit aanmerking van zyn Geluid, *Bidy-Bidy* geheten. Ik geloof dat het tot nu toe onbekend zy geweeſt: want in SLOANES Hiſtorie van Jamaika komt niets dergelyks voor (*). Het geele Winterkoningje is, verbeeld ik my, door verſcheiderley Autheuren onder verſchillende Naamen afgebeeld en beſchreeven. Zie de *Regulus non criſtatus* van WILLOUGHBY, p. 228 en de Geele Mees van CATESBY, VOL. I. p. 63 (†). Hy zegt dat zy in Karolina broeden, en van daar vertrekken tegen 't aankomen van den Winter. Ik heb een gekleurde Afbeelding daar van uit Holland of Duitschland, die de Fluiter genoemd wordt. Ik heb ook, zo ik meen, het zelfde Vogeltje van Bengale uit Ooſtindie ontvangen: zo dat deeze Soort my toeſchynt over 't grootſte gedeelte van den bekenden Aardbodem verſpreid te zyn, zynde overal een Trekvogel. Ik geloof, dat het zy, de *Oenanthe fuſco-lutea minor* van SLOANE. Alzo de Heer WILLOUGHBY 'er geenen Engelſchen naam aan gegeven hadt, verkoos ik het den gedagten naam te geeven; daar CATESBY het onder de Meezen plaatſt: 't welk ik niet eigen vind: want het heeft den Bek lang en dun, terwyl dezelve korter en zo ſpits niet is in de Meezen.

PLAAT LXIX.

De Amerikaanſche Water-Rall (‡).

Deeze Vogel is hier ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld, zynde onmiddelyk naar 't Voorwerp op 't Koper gebragt. Hy heeft de Sneb een weinig nederwaards geboogen, met Sleuven aan de zyden van de Bovenkaak, in welken de Neusgaten geplaatſt zyn. De Sneb is van een donkere Kleur, maar roodachtig aan 't Grondſtuk van de Onderkaak; maakende dit Grondſtuk, voor aan den Kop, eenige kaalheid, gelyk in de Koet en Waterhoen. De Kruin van den Kop is zwart of donker; de zyden Aschgraauw, maar boven ieder Oog, en aan den Keel, is een witte Streek. De Nek en Rug hebben in 't midden zwarte en aan de kanten bruine Vederen. De Keel en Borſt zyn bruinachtig Oranje-Kleur; de Dekveders der Wieken roodachtig bruin: de Slagpennen naaſt aan de Rug en de Staartveders donker, met bruine tippen, gelykerwys de Veders van de Rug, zynde de grootſte Slagpennen geheel donker of zwart. De Wieken hebben witte randen, maar de onderſte Dekveders zyn donker met Sneeuw-witte tippen, zo dat zy zig uitwaards wit vertoonen. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw; de Veders aan de zyden onder de Wieken, aan het onderſte des Lighaams en de Dyën, donker met witte dwars-Streepen; de Dekveders, onder aan de Staart, wit, zwart en Oranjekleur.

(*) [Men kan daar omtrent nazien, wat D. BROWNE van het Kleine Waterhoentje zegt, in zyne *Nat. Hiſt. van Jamaika*. p. 479.]

(†) [Zie het III. DEEL van dit Werk, bladz. 21. Pl. XXVI.]

(‡) [Zie de beſchryving van den Europiſchen Water-Rall, daar deeze mooglyk een Verſcheidenheid van zal zyn, *Nat. Hiſt.* I. D. Stuk, bladz. 281.]

kleur. De Pooten zyn Vederloos tot boven de Kniejen. De middelſte Vinger komt den Schenkel in langte gelyk, die, zo wel als de Voet, een donkere Vleeschkleur heeft.

Deeze Vogel was uit Penſylvanie gezonden door den Heer BARTRAM. Hy is naauwkeurig van de zelfde grootte en figuur als onze Water-Rall, en verſchilt daar van naauwlyks in eenig opzigt, dan dat hy den Keel en Borſt roodachtig heeft, terwyl de onze op die plaatſen blaauwachtig Aschgraauw of Ley-kleurig is. Hy was nog niet afgebeeld of beſchreeven; hoewel ik naauwlyks kan denken, dat hy in Soort verſchille van den Engelſchen Water-Rall, niettegenſtaande het onderſcheid van Kleur.

PLAAT LXX.

De Langſtaartige Eend van Terreneuf (*) en de Plevier met geſpoorde Wieken.

De eerſtgemelde heeft byna de grootte van onze Talingen. Zy is hier verkleind, om haar in 't beſtek van de Plaat te kunnen brengen. Haare voornaamſte Afmeetingen zyn als volgt. Van de Punt der Snebbe tot aan de hoeken van den Bek, een weinig meer dan anderhalf Duim; zynde de geſlooten Wieken agt Duimen; de Pooten beneden de Kniejen niet volkomen anderhalf Duim; de middelſte Vinger een weinig meer dan twee Duimen, de Staartveders in 't midden byna agt Duimen lang.

De Sneb is zwart, doch heeft een roode Streek, dwars over de Onderkaak, tusſchen de Neusgaten en de tip. Zy is diep getand aan de kanten en van geſtalte als in de meeſte andere Eendvogels. Het voorſte deel en de zyden van den Kop, benevens de zyden van den Hals, zyn licht bruin, naar Vleeschkleur trekkende. Het agterſte van den Kop en Hals, de Keel en het bovenſte van de Borſt, zyn wit. Hy heeft een groote zwarte Vlak aan ieder zyde van den Kop of het begin van den Hals. De Rug en Dekveders der Wieken zyn glanzig zwart: de grootſte Slagpennen en de vier middelſte of langſte Staartveders zwart of donker: de andere Slagpennen, naaſt aan de Rug, donker roodachtig bruin. De binnenzyden der Wieken zyn geheel van eene donker bruine Kleur, zo wel als de Borſt, en deeze Kleur voegt zig door een Ring of Kraag ſamen met het Zwart van de Rug. De zyden onder de Wieken, de Dyën, Buik en Dekveders beneden de Staart, zyn wit, zo wel als de buitenſte Veders van de Staart aan ieder zyde, met derzelver bovenſte Dekveders. Van de Schouders komen breede Streeken van lange ſmalle witte Vederen af, die zig tusſchen de Rug en Wieken, aan ieder zyde, bykans tot aan het begin van de Staart uitſtrekken. De Pooten en Vingers zyn donker rood; de Vliezen der Voeten zwart. Zy heeft een klein Webbetje aan de binnenzyde van ieder inwaardſen Vinger, als ook aan de onderzyde van den kleinen agter-Vinger van ieder Poot.

Deeze Eendvogel was op de Vischbanken van Newfoundland of Terreneuf, in Noord-Amerika, gevangen, en bevindt zig thans, in den Jaare 1754, opgezet in de Verzameling van den Heer FARZER, van New-Inn, te Londen, die my verpligt heeft met dezelve aan my te leenen. De Afbeelding is op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etſt. Ik twyfel of het niet de zelfde Vogel zy als de langſtaartige Eendvogel van de Hudſons-Baay, in myne Vogel-Hiſtorie, Plaat 156, uitgegeven (†). By vergelyking ſtel ik het mooglyk, dat zy Mannetje en Wyſje zyn,

(*) Anas Caudâ longiſſimâ ex Newfoundland. EDW. *Av.* II. p. 146. Tab. 280. BRISS. *Av.* VI. p. 382. Anas Glacialis, LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 30.

(†) [Zie in 't V. DEEL van dit Werk, Pl. LI.]

zyn, alzo haare Afmeetingen, en de Figuuren van haare Snebben en Voeten, zeer naa overeenkomen: maar ik laat dit denkbeeld ter nadere onderzoeking van de Natuur-liefhebbers over. De myne, geloof ik, zal de eerſte Afbeelding en beſchryving van deeze Eend zyn.

De *Plevier met geſpoorde Wieken* (*) is van de Natuurlyke grootte byna tot den zelfden trap verkleind als de Eendvogel. Hy heeft de grootte van onze Kievit; maar de Pooten zyn langer, van de Knie tot aan het onderſte van den Hiel drie Duimen, en de Wiek, geſlooten zynde, zeven Duim haalende.

De Bek is zwart: de Kruin van den Kop gedekt met glanzig zwarte Vederen, die taamelyk lang zyn, en welken hy, zo ik geloof, als een Kuif kan opzetten. De Keel is ook zwart, maar de zyden van den Kop en de Hals in 't ronde wit. De Rug en alle de Dekveders der Wieken hebben, aan haare bovenzyde, een Muisvaale Kleur, die donkerer is op de Rug en lichter op de Wieken, en allerlichtſt aan de randen der Vederen by de kanten der Wieken daar die op de Borſt leggen, en boven de groote Slagpennen, welke zwart zyn. De kleinſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn daar mede eenkleurig. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken en de Zyden onder de Wieken, zyn wit. Ieder Wiek heeft, een weinig beneden het Knop-Gewricht, een ſcherpe Hoornige Spoor. Het Lyf is, tot aan de Pooten, zwart, doch laager, zo wel als de Dyën, en de Dekveders van de Staart, boven en beneden, wit. De Staartveders hebben haare bovenſte helften, naaſt aan den Wortel, wit, maar het overige zwart, uitgenomen dat de buitenſte Veders, aan ieder zyde, wit getipt zyn. De Pooten zyn, tot boven de Kniejen, Vederloos, en, zo wel als de Voeten en Klaauwen, geheel zwart, zynde de middelſte Vinger door een Vliesje aan den buitenſten gevoegd. Hy heeft geen agter-Vinger.

Doktor RUSSEL, een Heer die veele Jaaren zyn verblyf gehad heeft te Aleppo, thans in Londen woonachtig, bragt deezen Vogel van daar mede in 't Jaar 1754, en hadt de goedheid van my hem te laaten aftekenen. Ik acht het de zelfde Soort te zyn, als de gene, die ik in myne Vogel-Hiſtorie, onder den naam van Zwartborſtige Indiaanſche Plevier, Plaat XLVII, aan 't licht gegeven heb (†). Ik had toen de Spooren van de Wieken niet ontdekt, ſchoon ik niet twyfel of hy zal dezelven gehad hebben: want ik zou ze ook in deeze niet hebben gevonden, indien 'er my geen Bericht van gegeven was, eer ik de Aftekening maakte. Myn voorige Afbeelding verſchilt een weinig van deeze, daarin, dat het zwarte Merk aan den Keel was ſamengevoegd met het Zwarte aan de Borſt, en in 't hebben van een helderen weêrſchyn op het Zwart, te weeten groenachtig op den Kop en paarsch aan de Borſt, 't welk my doet denken, dat de eerſte een Mannetje ware en deeze het Wyfje. Ik zou 'er geen tweede Afbeelding van gemaakt hebben, indien ik de Spooren niet had ontdekt, die eveneens waren op de beide Wieken. Deeze Vogel is aan de Rivier, by Aleppo, gemeen.

P. LUCAS geeft, in zyn *Reistogt naar de Levant* (‡), een zeer zonderling Bericht van een Vogel, dien men op de Nyl vindt, ſchynende my dit zelfde ſlag van Vogelen te zyn. Derhalve zal ik, ten pleiziere van den Leezer, 't gene hy daar van gezegd heeft hier invoegen. „ Deeze Vogel geleek naar een Plevier en was by-
„ na van die grootte; hy vloog in 't ronde en ging in den gaapenden Bek der Kro-
„ kodillen, die toen op 't Water uitgeſtrekt lagen, in Opper-Egypte; zynde regt
„ voor het Vaartuig van onzen Autheur. Na dat zy 'er een weinig in waren ge-
„ weeſt, ſlooten de Krokodillen hunne Bekken, en openden ze kort daarna weder-
„ om,

(*) Pluvialis Alis calcare donatis. EDW. *Av.* II. p. 147. T. 280. Pluvialis Perſica criſtata. BRISS. *Av* V. p. 84. Lapwing. *Ruſſ. Alepp.* 12. T. 11. Varietas Charadrii Spinoſi. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 88. Sp. 12.

(†) [Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk, Pl. XCIII.]

(‡) In drie Deeltjes in Duodecimo, gedrukt te Rouaan 1719. Tom. III. pag. 7.

„ om, als om de Vogels uit te laaten. Het Volk verhaalde my, dat deeze Vogels, „ van welken 'er een groote menigte was, hun Aas zoeken op het gene tusſchen de „ Tanden van deeze Monſters is blyven zitten, pikkende hetzelve daar uit. En, met „ de ſcherpe Doorntjes, als een Soort van Spooren, die zy op den top van hunne „ Wieken hebben zitten, prikken zy den Krokodil, en plaagen hem zo lang, tot dat „ hy den Bek, dien hy geſlooten had, weder open doet, om ze uit te laaten; be- „ vrydende dus zig zelf van 't gevaar, waar in zy zig bevonden. Waarſchynlyk „ zyn dit de Vogels, die van PLINIUS *Trochili* geheten worden. *Beitar*, een Ara- „ bisch Autheur, verhaalt dergelyke Hiſtorie van een Vogel, doch geeft 'er den „ naam niet van op ". Alzo ik één deezer Vogelen uit Ooſtindie ontvangen heb, is het gantsch niet ongeloofbaar, dat dezelve een Inboorling kan zyn van Opper-Egypte, 't welk byna op de zelfde Hemelsbreedte legt.

PLAAT LXXI.

Vier Snebben van zeer weinig bekende Vogelen.

Deeze Vogelbekken zyn allen van een zeer ongewoon maakzel. De bovenſte Afbeelding, A, is Levensgrootte; de drie anderen, B, C, D zyn in Afmeetingen tot de helft verkleind, en dus gebragt tot het agtſte deel van hunne Natuurlyke grootte.

De Bek A is, omtrent de hoeken van de Gaaping, zo breed als hoog, maar wordt zeer ſchielyk aan de zyden ſamengedrukt, en is aan de Punt zeer dun, in 't byzonder de Onderkaak, welke zo doorſchynend is, dat men, als hy op Papier legt, het Schrift daar door kan leezen. Zy is aan beide kanten ſcherp, en buigzaam als een Schilders Mes. De Bovenkaak is korter dan de Onderkaak, en heeft een klein Sleufje, waar van dezelve, even als het Lemmer van een Scheermes van het Hecht, wordt ingenomen. De geheele Bek was van een lichte Hoornkleur.

Deeze geheele Vogel is afgebeeld en beſchreeven door den Heer CATESBY, in deszelfs *Natuurlyke Hiſtorie van Karolina* (*), alwaar hy denzelven noemt Groote Meeuw met een ongelyke Snebbe, in 't Engelsch *Cutwater*, in 't Fransch *Coupeur d'Eau*, dat is Waterſnyder. Hy is van boven zwart, van onderen wit, hebbende de Pooten en Voeten rood, en de Sneb ook by den Kop rood, maar zwart aan de Punt. PETIVER heeft ook een Afbeelding gegeven van den Bek van deezen Vogel (†), doch hy zegt 'er niets van, dan dat hy 'er den naam aan geeft van Karoliniſche Vogel met een Mesgelykende Snuit, de *Scheermes-Snabel* van Karolina; zie zyne Catalogus, p. 541. Het is dezelfde Vogel, als welke RAY genoemd heeft de *Zee-Kraay* van Madraſs (‡).

De tweede Sneb, B, behoort tot de *Gehoornde Ooſtindiſche Raaf* of Rhinoceros-Vogel, welke ik nergens wel afgebeeld heb gevonden. Wat de Geſtalte belangt, daar van behoef ik niets te zeggen, alzo ik dezelve hier, onmiddelyk naar 't Voorwerp, in Tekening gebragt heb. Zy is van eene geelachtige Hoornkleur, zynde het Grondſtuk van de Bovenkaak en de Hoorn of Knobbel, naar den Kop toe, met rood gewolkt. Het Grondſtuk van beiden is omringd met zwart, gelyk ook de Hoorn een zwarte Streep ter wederzyde heeft, en de getande kanten van den Bek zyn insgelyks zwart. Zelden ſluiten deeze Bekken digt, 't welk ik on-

(*) VOL. I. p. 90. Zie het IV. DEEL van dit Werk, Pl. LXXX. en myne beſchryving *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 159.

(†) *Gazoph.* Plaat 76. Fig. 2.

(‡) *Synops. Avium* p. 194. Tab. I. Fig. 5.

onderſtel, van derzelver krimping in 't droogen voort te komen. De Neusgaten ſtaan in het Grondſtuk van de Bovenkaak, naby de Ooghollen, en de Hoorn is, aan zyn Grondſtuk, zo dik als hoog. Ik heb by my twee deezer Bekken van de zelfde Soort. De ander verſchilt van den hier afgebeelden daarin; dat de Hoorn alleenlyk een weinig opwaards draait, zonder eenige buiging agterover, en dat hy den top van de Hoorn zydelings meer ſamengedrukt heeft. Daar aan ontbreeken ook de zwarte Streepen op de zyden van de Hoorn, en het zwart aan de gehakkelde kanten van den Bek. Ik neemze voor Snebben van Mannetje en Wyfje. Zy zyn naar de grootte by uitſtek ligt, hebbende haare holligheid gevuld met dunne Beenige Hokjes, op de manier van een Honigraat, doch onregelmaatig. Deeze Bekken waren van 't Eiland Sumatra gebragt en werden my preſent gedaan door mynen Vriend Kapitein ISAAK WORTH, nu eenige Jaaren geleeden. Daar zyn, by veele beſchryvers der Natuurlyke Hiſtorie, korte en duiſtere Berigten aangaande deeze Vogels, die door den tyd moeten opgehelderd worden (*).

De Bek D behoort tot een anderen Vogel van het zelfde Geſlagt, maar kleiner en van een verſchillende Soort (†). De Hoorn of Knobbel boven den Bek is, gelyk de boven beſchreevene, licht en Spongieus; naar den Kop toe breed en dik, maar uitloopende in een dunnen Wigswyzen rand, naar de Punt van den Bek. Over 't geheel is de Bek bleek Hoornkleur, maar heeft het Grondſtuk van de Onderkaak een weinig met rood getekend, terwyl dat van de Hoorn en Bovenkaak, beiden, zwart is, zo wel als de gehakkelde randen der Kaaken. De Punt van de Bovenkaak, en het end van de Hoorn naaſt daar aan, is ook zwart. De Neusgaten zyn tuſſchen den Bek en Hoorn, digt aan het Grondſtuk des Beks geplaatſt. Hy is taamelyk dik, naar agteren, doch op zyde ſamengedrukt naar de Punt.

PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, de Afbeelding gegeven van de Bovenkaak en Hoorn van deezen Vogel, zie Pl. 31. Fig. 1. Hy zegt dat Pater KAMELLI hem deeze Aftekening, met en benevens zyne beſchryving van Philippynſche Vogels zond, dat nu gedrukt te vinden is in de Verhandelingen der Koninglyke Societeit, N. 285. PETIVER heeft ook een Afbeelding, die echter niet zeer naauwkeurig is, van den geheelen Vogel aan 't licht gegeven in 't zelfde Werk, Plaat 28, Fig. 6. De Bek, hier door my vertoond, is naar 't Voorwerp getekend. Ik vind in de Boeken der Natuurlyke Hiſtorie een groote Verſcheidenheid van Bekken van dit Ras van Vogelen, ſchoon wy naauwlyks iets van de Beeſten zelf weeten. Myn Vriend, de Heer HENRY BAKER, Lid der Koninglyke Societeit, leende my den laatſt beſchreevenen.

C is de Bek van een Vogel, ons geheel onbekend. Hy was my geleend door den verpligtenden Heer FURZER, van New-Inn te Londen, die my verhaalde, dat dezelve van 't Eiland Sumatra was gebragt, alwaar men 'er een Indiaanſchen naam aan gaf, betekenende de *Vriendelyke Bosch-Vogel:* om dat hy de Menſchen voor gevaar beſchutte, wanneer zy in de Bosſchen ſlaapen. Deeze ſchynt tot een ander Geſlagt van Vogelen te behooren, dan de twee laatſten: want de Knobbel, boven den Bek, is van eene platachtige verhevenronde gedaante naar vooren, en aldaar wit-

(*) [Ik heb deezen Vogel, die de *Buceros Rhinoceros* van LINNÆUS is, in myne *Natuurlyke Hiſtorie*, I. DEEL, IV. STUK, bladz. 287, beſchreeven en ſedert een Sneb of Bek ontvangen van de laatſtgemelde Geſtalte, die naamelyk de Hoorn regt uitgeſtrekt, niet omgekromd heeft, doch dezelve is van binnen geheel hol en van buiten zeer ſchoon Oranjekleur. De wydte tuſſchen de Kaaken geloof ik niet, door uitdrooging en inkrimping veroirzaakt te zyn, om dat dezelven aan de Punt volmaakt in malkander ſluiten. Deeze Vogel wordt *Jaarvogel* of Jaar-Vogel in Ooſtindie, of wel te Batavia, geheten, en aaſt op Krengen. De Bek moet van een levendig geſchooten of Versch gedooden Vogel zyn genomen; anders is dezelve geheel doodsch van Kleur, en dit kan misſchien de reden zyn, dat de Bek A geen rood heeft, 't welk anders ook natuurlyk is aan den Waterſnyder.]

(†) [Hy wordt betrokken tot den *Buceros bicornis* van LINNÆUS. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 47. Sp. 1: of Calao der Philippynſche Eilanden, ook in China voorkomende: zie myne *Natuurlyke Hiſtorie* I. D. VI. STUK, bladz. 283, en de Afbeelding Pl. XXXIII. Fig. 3.]

witachtig: voor 't overige rood. De geheele Bek is zeer zwaar, ſchynende de Knobbel vaſt Been te zyn. Men ziet het Neusgat in de Afbeelding agter den Knobbel. De Bek is van eene vuil witachtige Kleur naar de Punt, met eenige donkere Vlakken, en een weinig gerand aan den top van de Bovenkaak. Het dikke deel van den Bek, wordt van witachtig, naar den Kop toe, allengs rood, zynde aldaar taamelyk dik, en met Sleuven uitgegroefd, gelyk de Afbeelding aanwyſt. Ik acht deezen Bek zeer zeldzaam te zyn, als hebbende nooit de wedergaa daar van gezien, en ik geloof dat dit de eerſte Afbeelding zy, welke 'er ooit van is aan 't licht gegeven.

PLAAT LXXII.

De Spoorvisch en de Indiſche Gattorugine.

Deeze Visſchen zyn hier in de Natuurlyke grootte getekend, en geen van beiden is nog ooit, zo ik geloove, in Afbeelding gebragt of beſchreeven geweeſt. Den grootſten noem ik de *Spoorvisch*, om dat hy twee zonderling gekamde ſcherppuntige Beendertjes of Spooren aan zyne boven- en onderzyde heeft. Na dat ik dit Vischje, dat gedroogd was, in Water had laaten weeken, om het eenigermaate tot de Kleur te brengen, welke hetzelve in Leven zynde hadt, vertoonde het zig bykans van Kleur als een Haring, te weeten groenachtig langs de Rug en blaauwachtig bleek paarsch aan de onderzyde. De Spooren kon men, terwyl het Vischje nat was, regtſtandig opzetten aan de Rug en Buik, of byna evenwydig met dezelven nederdrukken. Het heeft aan ieder Zyde een Streep, welke op de Schubben van den Kop tot aan de Staart getekend is. Het voorſte van den Kop puilt aanmerkelyk uit: de Bek draait een weinig opwaards: de Neusgaten zyn wat boven den Bek geplaatſt. Agter de Oogen, aan ieder Zyde, heeft het een groote Beenige Schub, welke zig als een Oor vertoont, ſchoon zy met de onderzyde aan den Kop is vaſtgehecht. Derzelver figuur en Straalswyze Tekening, kan men in de Afbeelding uitgedrukt zien. Het heeft over het geheele Lighaam breede vaſte Schubben, die, met een Vergrootglas gezien, zig allen op dergelyke manier geſtraald vertoonen. De Afbeelding wyſt de Kieuwen aan, welke roodachtig zyn. Van den bovenſten Spoor, bykans tot aan de Staart toe, loopt, langs het midden van de Rug, een Vin van dergelyke Kleur. De Staart was, door de droogte, een weinig afgebroken, 't welk ik 'er by giſſing heb aangevoegd, toonende de ſchuinſe Streep overdwars, wat ik 'er bygedaan heb. Naby de Kieuwen, aan de onderzyde, heeft het twee lange ſmalle Vinnen; aan 't midden des Buiks een paar anderen, die nog een weinigje ſmaller zyn; en naby de Leg is de laagſte Spoor geplaatſt, van welke een enkele Vin, byna tot aan de Staartvin loopt. De Staart en onderſte Vinnen zyn ook roodachtig. Het is een taamelyk dikbuikig Vischje.

Het kleinſte Vischje wordt van my *Gattorugine Indica* geheten, alzo het veel naar een Vischje gelykt, dat afgebeeld is by WILLOUGHBY *de Piſcibus*, Tab. H, 2 (*), en genoemd wordt *Gattorugine Venetiis* (†). Het heeft de Rug boogswys' krom, met een enkele Vin, langs derzelver midden loopende van den Kop tot aan de

(*) [In 't Werk van EDWARDS ſtaat Tab. II. 2. 't welk men ook in 't Hoogduitsch nageſchreeven heeft; doch het moet dus zyn.]

(†) [Hier van heb ik in de *Natuurlyke Hiſtorie*. VII. STUK, Plaat LX *Fig.* 1, de Afbeelding uit WILLOUGHBY medegedeeld en hetzelve bladz. 230, beſchreeven; doch, om de waarheid te zeggen, ſchynt het hier afgebeelde lang zo veel niet daar mede over een te komen, als de naaſtvolgende Soort, BLENNIUS *Superciliosus* genaamd, door my aldaar ook in *Fig.* 2, uit het Werk van den Heer GRONOVIUS, in Afbeelding gebragt, en dat was een Indisch Vischje, zo zyn Ed. meldt.]

de Staart. Aan de onderzyde is het hol of inwaards geboogen. Het heeft geene of maar zeer kleine Tanden. De onderzyde van den Kop, en de Kieuwen, zyn getekend met donkere rondachtige Vlakken. De Kieuwen zyn aan de kanten gekamd, en digt agter dezelven, aan de onderzyde, vindt men een paar byhangende Koordjes, ieder van welken zig in twee andere verdeelt, die puntig uitloopen. Van omſtreeks het midden des Buiks tot aan de Staart, heeft het een enkele Vin, in maakzel van de Rugvin verſchillende, gelyk uit de Afbeelding beſt zal blyken. De Staart-Vin gelykt naar die van de Rug. Het heeft ook een langachtige Vin aan ieder zyde, digt agter de Kieuwen. De zyd-Streepen zyn hoekig gebroken en de Schubben zo klein, dat men die naauwlyks zien kan met het bloote Oog; maar op de zyden vertoont zig een flaauwe intanding met gegolfde Streepen, als in de Afbeelding. Dit Vischje is op de zyden zeer plat, uitgenomen by den Kop, waar het meer dikte heeft. Het was in Spiritus bewaard, en hadt een verfleeten Vleeschkleur.

De Spoorviseh was my geleend door mynen Vriend, den Heer JOSEPH AMAS, die my verhaalde; dat dezelve kwam uit de Verzameling van wylen den Schildknaap GEORGE HOLMES, in zyn Leven Regiſterbewaarder van den Tower te Londen: maar ik kon geen berigt krygen aangaande de plaats waar hy van daan gekomen was. De kleinſte Visch behoorde wylen den Heer Doktor MORTIMER, Sekretaris van de Koninglyke Societeit, die hem my leende, en verhaalde, dat hy uit Ooſtindie afkomſtig ware. Dezelve verſchilt een weinig van de Venetiaanſche Gattorugine, voorgemeld, gelyk men door vergelyking der Afbeeldingen kan ontdekken.

PLAAT LXXIII.

De Zee-Vledermuis en de gevlakte Acarauna van Braſil.

Deeze Vischjes zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De bovenſte Figuuren ſtellen de *Zee-Vledermuis* in drie poſtuuren voor (*). Dezelve vertoonde zig my, in Spiritus bewaard zynde, over 't geheel van eene donker bruine of graauwe Kleur. Ik acht het Schepzel van 't Geſlagt der Rochen te zyn: want het komt my Kraakbeenig voor. *Fig.* 1 geeft 'er een Gezigt op zyde van, vertoonende de Staart in haare waare Strekking en de Vinnetjes aan derzelver boven- en onderzyde: als ook den Bek, met de Snuit of Hoorn daar boven. *Fig.* 2 vertoont de Rug van het Vischje en *Fig.* 3 ſtelt hetzelve van de Buikzyde voor, alwaar het een paar Vinnen heeft, die nagenoeg geplaatſt zyn als de Voorpooten in de Viervoetige Dieren. In allen komen de twee groote Agtervinnen te voorſchyn, die eenigermaate naar de Agterpooten der Viervoetige Dieren gelyken. De Huid op de Rug, en in de geheele rondte der zyden, is ruuw als Sagryn, met eenige grootere puntige oneffenheden; doch aan den Buik is dezelve gladder en zagter dan boven. Het is de *Guacucuja* van PISO en WILLOUGHBY, en de Zee-Vledermuis van BROWNE (†). De Afbeelding van PISO is ſlegt, en geeft valschelyk een Horiſontaale Staart aan dit Vischje.

De *Acarauna*, zynde het onderſte Vischje op de Plaat (‡), is op de zyden zeer plat,

(*) [Het is de *Lophius Veſpertilio* van LINNÆUS, door my genoemd Kikvorsch-Visch en beſchreeven *Nat. Hiſtorie* I. D. VI. Stuk, bladz. 537. Zie *Syſt. Nat.* XI. Gen. 153. Sp. 2.]

(†) Zie deszelfs *Nat. Hiſt. van Jamaika*, pag. 457. Tab. XLVIII. *Fig.* 3.

(‡) [Dit Vischje behoort zekerlyk tot het Geſlagt van *Chætodon* by LINNÆUS, en ſchynt eene verandering te zyn van de Zeſtiende Soort, als waarmede het in 't getal der Doorntjes van de Vinnen overeenkomt, en tevens in de Kleur, die zwart en wit bont is, volgens ARTEDI, hoewel niet *geſtreept* zynde: doch in deeze Soort komen aanmerkelyke veranderingen voor, gelyk ik opgemerkt heb, *Nat. Hiſt.* I. DEEL VII. STUK, bladz. 366.]

plat, inzonderheid naar de Staart toe, zynde de Kop een weinig dikker. De Bek is klein; de Tanden zyn lang en zeer dun, de Neusgaten by de Oogen geplaatſt. De Kieuwen, aan ieder zyde, hebben een ſcherpen Spoor en een getanden rand. Het heeft twee Vinnen aan de zyden agter de Kieuwen en een paar kleinere aan den Buik. Van den Kop tot aan de Staart heeft het een Vin, die in een hoek uitloopt, op 't midden van de Rug. Het heeft ook een enkele Vin van 't midden des Buiks tot aan de Staart, insgelyks hoekig bepaald. Decze Vinnen zyn van verſchillend maakzel, en ſterker naar den Kop toe dan meer agterwaards, gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt. Het heeft een maatige Staart, die zo wel als de Kop en 't voorſte van het Lyf, met en benevens de twee paar kleine Vinnen, wit zyn, en de onderſte Vin is wit gerand, de bovenſte van vooren en van agteren wit. Het agterſte des Lighaams en de Vinnen is van een donker paarsch zwartachtige Kleur. Om laag, in *Fig.* 5, is een enkele Schub van dit Vischje by vergrooting voorgeſteld, zynde het bovenſte daar van de Wortel, waarmede zy in de Huid vaſt gezeten heeft. De Schubben zyn zeer ſtevig. Het Vischje behoort tot het Geſlagt der genen, welken PISO en WILLOUGHBY *Acarauna* heeten: hoewel een andere Soort daar van dan zy beſchreeven hebben. Daar vertoont zig op hetzelve geene Zydſtreep.

De Zee-Vledermuis was my door den Heer JOSEPH AMES geleend: het andere Vischje bezit ik in myne kleine Verzameling. Beiden onthouden zy zig aan de Kuſt van Braſil en omſtreeks de Weſtindiſche Eilanden.

PLAAT LXXIV.

De Gehoornde Visch en de Zee-Knorhaan.

Deeze Vischjes zyn beiden Levensgrootte naar 't Voorwerp getekend. Het Gehoornde was in Spiritus bewaard, het andere versch toen men het tekende. Het eerſtgemelde (*) heeft eene langwerpig vierkante figuur, zynde aan de Rug ſmalſt en breedſt aan den Buik. Het is over zyn geheel bekleed met een dikke ſtyve Huid, zo hard als Hoorn, dien men niet kan buigen. De buitenſte Oppervlakte is door Streepen verdeeld in zes hoekige Perkjes, die ieder een Sterretje in 't midden hebben: zynde overal van een donkere Kleur, maar de Oogkringen Oranje. De Bek is klein, met lange dunne Tanden. Boven de Oogen ſtrekken twee Hoornen voorwaards, en onder aan den Buik twee anderen agterwaards. De verkleinde Afbeeldingen A en B, vertoonen het van de Rug- en Buikzyde, om deeze beſchryving meer op te helderen. Aan ieder Zyde heeft het een Vin; op het agterſte van de Rug ook eene, en een vierde aan de onderzyde, agter de Navel. De Staart is ook taamelyk lang gevind, zynde dezelve, zo wel als alle de andere Vinnen, beweeglyk in de holligheden van het Hoornige bekleedzel. Dit Vischje openende, vond ik 'er geene Ruggegraat in, gelyk in andere Viſchen, noch eenig ander Gebeente, maar in plaats van dien eenige Kraakbeenige zelfſtandigheden, met de Vinnen gemeenſchap hebbende en met de Staart, om die te beweegen. Daar is een groote Verſcheidenheid van dit ſlag van Viſchen.

De onderſte Afbeelding is de *Zee-Knorhaan* (†). Deez' heeft den Bek taamelyk wyd,

(*) [Hetzelve behoort tot het Geſlagt van *Oſtracion*, dat thans door LINNÆUS mede onder de *Amphibia* geplaatſt is: zie *Syſt. Nat.* XII. p. 409. Het voert by zyn Ed. den naam van *Quadricornis*, wegens zyne vier Hoornen, in 't Nederduitsch dien van *Koekkoekvisch*, zynde door my niet alleen beſchreeven maar ook in Afbeelding gebragt: *Nat. Hiſt.* I. D. VIII. St. bl. 472.] Pl. LXVIII. *Fig.* 4.

(†) [Cottus Scorpius. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 160. Sp. 5. Zie dezelve beſchreeven in myne *Natuurlyke Hiſtorie*, I. D. VII. Stuk, bl. 298, en naar een Voorwerp van myne Verzameling afgebeeld, Pl. LXI, *Fig.* 5, komende zeer wel met deeze Afbeelding overeen.]

wyd, en zonder Tanden: de Oogen zyn ſchoon rood gekringd: de Neusgaten een weinig voorlyker dan dezelven geplaatſt. De Kop is in 't midden plattig, maar boven ieder Oog heeft hy een ry van Tandjes of Verheffingen. De Kieuwen zyn van agteren gewapend met ſcherpe Hoornige punten, 't welk ik onderſtel de reden te zyn van den Latynſchen naam *Scorpius* of Zee-Scorpioen. Het Lighaam zal byna zo breed als hoog zyn: want het is een dikke Visch. De onderzyde heeft eene Zilverkleur, trekkende een weinig naar 't roode: de bovenzyde is donkerbruin, met zwarte Vlakjes geſprenkeld en gewolkt met grooter zwarte Vlakken. Het donkere op de Rug voegt zig verwardelyk, en als Kamswyze, ſamen, met de lichte Kleur aan den Buik. Het heeft een zydſtreep van den Kop tot aan de Staart, als ook twee Vinnen op de Rug, en eene aan den Buik agter de Navel. Deeze beſtaan, zo wel als de Staartvin, uit doorſchynende Vliezen, die geſtevigd worden en uitgeſpreid door Graaten, welke Oranjekleurig en zwart zyn. Zo zyn ook de Vinnen agter de Kieuwen Oranjekleurig en derzelver Graaten zwart gevlakt. Daar is een paar ſmalle Vinnen of Voelers onder aan het voorſte van den Buik, van eene witachtige Kleur, welke ieder maar drie Beentjes hebben. Het Vischje was versch toen ik het aftekende en bezig aan 't Kuit ſchieten, waar van de Korreltjes of Eijertjes de grootte van Raapzaad hadden, zeer rood van Kleur. Het was in de Maand January gevangen.

Myn verpligtende Vriend, JOHN FOTHERGILL, Med. Doctor, begunſtigde my met het Gehoornde Vischje, 't welk gebragt was van 't Eiland Madagaskar. Ik heb tot nog toe niets daar mede overeenkomſtig uitgegeven gevonden. WILLOUGHBY ſtelt wel, in zyn Werk van de Visſchen, een Afbeelding voor, welke veel naar de myne gelykt, doch eene geheel verſchillende Oppervlakte heeft, zynde onregelmaatig gevlakt. Hy noemt hetzelve *Piſciculus cornutus*. De Zee-Knorhaan was versch te Londen gebragt, zynde by den Mond van de Rivier de Theems onder de Sprot gevangen. Hy ſchynt iets te verſchillen van het gene door WILLOUGHBY onder den naam van *Scorpæna* en *Scorpius* is afgebeeld (*). Ik heb 'er de Afbeelding van ook aangetroffen in een Stel Printen, daar men het *Porcellus* noemt.

PLAAT LXXV.

De Groote Kakkerlak en de Gedoornde Krekel of het Fluit-Inſekt.

Deeze beide Inſekten zyn naar 't Voorwerp getekend en Levensgrootte in Plaat gebragt. De Kakkerlak maakt de twee bovenſte Afbeeldingen uit (†), zynde aldaar van de boven en onderzyde vertoond. De Kop is gedekt met een Soort van Schild, dat aan den rand licht bruin gezoomd is, in 't midden zwart. Hier van komen twee anderen voort, die aan de kanten ook licht bruin zyn, in 't midden donker bruin. Deeze hebben de gedaante van korte Wieken en dekken een gedeelte des Lighaams aan de bovenzyde. Het Lyf of agterſte Deel is roodachtig bruin, en beſtaat uit omtrent agt Ringen, doch is zeer plat, aan de zyden als een Zaag getand. De Kop die, uitgenomen de bruine Oogen, zwart is, ziet men alleenlyk aan den onderkant. De Hoorntjes zyn byna twee Duimen lang. Het Dier heeft zes roodachtig bruine Pooten, ieder van drie Leden, van welken die naaſt aan het Lighaam effen

(*) [Tab. H. 4. en Tab. X. 12, 13, 15 van WILLOUGHBY zyn hier door EDWARDS aangehaald, waar van de eerſte, onder den naam van *Scorpæna*, eenigszins gelykt, doch zo wel als de anderen, *Scorpius* genaamd, aanmerkelyk daar van verſchilt.]

(†) [Het is weezentlyk een Kakkerlak, behoorende tot het Geſlagt van *Blatta* by LINNÆUS, hoewel men hem 'er als onvolmaakt zynde niet aangehaald vindt.]

effen zyn, de middelſten met ſcherpe Stekels bezet; de uiterſte of de Voeten, ruig of Haairig, aan 't end met twee ſcherpe Klaauwen.

Het *Fluit-Inſekt* (*) is, in drie verſchillende poſtuuren, laager op de Plaat ververtoond. De Kop is van figuur als die van een Sprinkhaan; zynde het Bovenlyf of het Borſtſtuk omringd met veele ſcherpe Punten; het agterſte of Agterlyf ſamengeſteld uit omtrent tien Ringen, en twee Prikkels hebbende aan zyn end. Het Dier heeft zes Pooten, ieder van drie Leden: het bovenſte Lid glad en effen, het middelſte met eenige kleine Puntjes, terwyl de Voeten of uiterſte Leden uit rondachtige platte Stukjes beſtaan, die dezelven buigzaam maaken, hebbende ieder Voet aan 't end twee Klaauwtjes. Het Lighaam is aan de bovenzyde zwart met Oranjekleurige Vlakken; aan de onderzyde Oranje, zo wel als de Pooten, die echter een weinig zwarts aan de Gewrichten hebben. De Hoorntjes zyn bruin (†).

De Groote Kakkerlak was van Karolina medegebragt door wylen den Heer CATESBY, die in het Aanhangzel van zyn Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, p. 10, dezelve noemt *Blatta maxima fuſca peltata*. De reden, dat ik hem op nieuws afgebeeld heb, is de zeldzaamheid van dit Inſekt, en dat de Heer CATESBY in deszelfs Aftekening niet al te wel geſlaagd is, 't welk ik getracht heb te verbeteren. Het kwam my, na 't overlyden van dien Heer, in handen (‡).

Het Fluit-Inſekt was van Santa Cruz in Barbarie mede gebragt door mynen goeden Vriend, Kapt. JOHN DOBSON, die 't zelve my preſent deedt. Ik heb het dien naam gegeven, om dat het veel gelykt naar een ander Inſekt, dat men in Afrika vindt, en waar van de Ingezetenen Fluitjes maaken, om hun Vee by malkander te roepen. Deeze beſtaan uit het geheele uitwendige bekleedzel van 't Inſekt, na dat 'er de Kop, Pooten, en 't end van de Staart, afgenomen zyn, en het binnenſte daar uit gehaald. Zodanige Baſten, ten dien einde gedroogd en hard gemaakt, heeft men vinden hangen om de Halzen der Inboorlingen van de Kuſt van Afrika, tegenover Madagaskar. Ik heb daar van de Afbeeldingen in myne Vogel Hiſtorie, Plaat 178, medegedeeld (§). Ik weet niet tot wat Geſlagt van Inſekten ik dit laatſte zal t'huis brengen. Ik geloof dat hetzelve tot nog toe niet afgebeeld zy noch beſchreeven.

PLAAT LXXVI.

De Walvisch-Pok met Polypen, de Zee-Slak, de Haairige Krab en het Korallyn van gedaante als Haring-Graaten.

De Letter A, op deeze Plaat, wyſt de Walvisch Pok aan, met een Soort van Polypen daarop vaſt zittende, alles in de Natuurlyke grootte: Figuur B vertoont het onderſte van de Pok, dat een weinig holrond is: C het Hoofd van een der Polypen doorgeſneeden, om de inwendige deelen van 't zelve voor 't Oog te brengen (§§).

De Schulp van de Pok is zeshoekig, en heeft op de hoeken een Soort van Pylaſters,

(*) [*Inſectum Fiſtula dictum.* EDW. *Av.* II. p. 161. T. 285. f. 3, 4, 5. Dit Inſekt heeft LINNÆUS betrokken tot het Geſlagt van *Gryllus*, en het is by zyn Ed. thans *Gryllus Locuſta Spinuloſus*, *Syſt. Nat.* XII. Gen. 221. Sp. 59. Ik noem het derhalve Gedoornde Krekel.]

(†) [Ten opzigt van de Kleur is, in deeze beide Inſekten, eenig verſchil tuſſchen de beſchryving en gekleurde Afbeeldingen, doch ik heb de beſchryving moeten volgen.]

(‡) ['t Gedagte van den Heer CATESBY kan men in 't IV. DEEL van dit Werk, in *Fig.* 6. op Plaat CVIII, afgebeeld vinden. Indien dit het zelfde Inſekt is, dan heeft die Heer hetzelve inderdaad wat ſober getekend en gekleurd.]

(§) [Dit zyn zekerlyk een Soort van Torren. Zie bladz. 77. in het VI. Deel van dit Werk en de Afbeeldingen aldaar Plaat LXXIII.]

(§§) [Deeze Walvisch-Pok is door den Heer LINNÆUS betrokken tot het Geſlagt van *Lepas*, en maakt daar van, onder den bynaam van *Diadema*, de Dertiende Soort uit, gelyk ik dezelve heb beſchreeven en in Afbeelding gebragt in myne *Natuurlyke Hiſtorie*, I. Deels XV. Stuk, bladz. III. enz. Plaat CXVI. Fig. 5.]

laſters, die elk beſtaan uit vier Pypen nevens elkander, van boven naauw en ten deele open, van onderen allengs verdikkende, zo dat zy zig aldaar ſamenvoegen. Ieder Pypje is omgeven met een groot getal Ringetjes of Groefjes, gelyk in de Afbeelding blykt, en de ruimte tuſſchen deeze Pylaſters is wel effener, doch niet zonder zigtbaare Streepjes, in die ſtrekking als de Plaat vertoont. De Schaal is van eene vuil witachtige Kleur, aan 't Grondſtuk breedſt en ſmaller aan den Top, alwaar een Opening is, in welker midden zig een Soort van Polypus laat zien, zyne Klaauwen voortbrengende uit het midden van een Lederachtige zelfſtandigheid, die de gedaante van de Lub aan een Hembds-Mouw heeft. Daar zyn, behalve deezen Polypus, omtrent zeven anderen, oogſchynlyk in Soort verſchillende, die ieder met zynen Voet vaſt zitten rondom de Opening, aan het bovenſte van de Schaal. Deeze hebben Eyronde Hoofden, met iets dat naar Ooren gelykt, wier Holligheden doorgaan tot in het Hoofd. De Hoofden zyn aan de Schaal vaſt, met langachtige Steelen of Halzen. By de doorſnyding van zulk een Hoofd, als C aanwyſt, ontdekte ik 't gene ik denk eigentlyk het Dier te zyn, dat niet ſchynt te kleeven aan de binnenwand van zyn Hokje, 't welk aan de eene zyde een Opening heeft, waar door de Polypus zyne Klaauwen, Nypers of Voelers, uitbrengt. Deeze Polypen waren van eene donker roodachtige Kleur (*).

De *Zee-Slak*, by D vertoond, is de Schulp van een Zee-Inſekt, 't welk wy niet kennen in een meer volmaakte ſtaat (†). Deeze Schulp of Schaal beſtaat uit agt Deelen of Leden, zo fyn van Werk als of zy gegraveerd waren. Van buiten is zy verheven, van binnen hol, en wanneer het Dier leeft, zo ik denk, in ſtaat om zig tot een ronde figuur op te rollen. Uitgeſtrekt zynde heeft de Schaal de gedaante en grootte van deeze Afbeelding. De buitenzyde is donker bruin van Kleur, naar 't groene trekkende; de binnenzyde witachtig, gedeeltelyk blaauwachtig groen gekleurd (‡).

De Geſtalte van het Haairige Krabbetje, by E vertoond, heeft niets ongemeens. Ik heb de Staart, die gewoonlyk omgekromd onder 't Lyf legt, uitgeſtrekt. Het heeft, behalve zyne groote Klaauwen of Nypers, vier kleiner Pooten aan ieder zyde. Zyne Nypers hebben de beide deelen, waar mede zy iets kunnen aanvatten, gehakkeld, en vertoonen zig gelyk de voorſte Tanden in de Mond. Het is geheel bedekt met eene zelfſtandigheid als fyn Haair of Mos, van eene donkere geelachtig groene Kleur: maar de tippen van alle de Pooten zyn wit. Dit Krabbetje verſchilt hier door in gedaante zo weinig van het Mosſige bekleedzel der Rotſen en Steenen, die op den Zee-Oever leggen, dat zulks, naar ik my verbeeld, dienen kan, om het te gemakkelyker te doen aazen op de Wormen en Inſekten, die in het Zee-Wier huisveſten, zonder dat zy het gewaar worden of tyd hebben om te ontvlugten.

Het Takje Korallyn, by F afgebeeld, ſpruit wederzyds van den Hoofdtak uit; byna gelyk een Haring-Graat, daar het den naam van heeft. Het verſchynt hier in de Natuurlyke grootte en geſtalte. De Kleur is bruin. Men heeft het van 't Eiland van St. Heleen, in de Atlantiſche Zee, medegebragt (§).

A is de *Balanus Balænæ* van Lister (zie deszelfs *Hiſtoria Conchyliorum*, Tab. 445.)

(*) [Zy zyn door den Heer Linnæus aangehaald, onder den Soortnaam van *Lepas Aurita*, *Syſt. Nat.* XII. Gen. 301. Sp. 19, en door my, onder den naam van *Geoorde Langhals*, niet alleen in 't zelfde Stuk, bladz. 127, beſchreeven, maar ook in Fig. 9, op de zelfde Plaat, en in dergelyke plaatzing, volgens Ellis, afgebeeld.]

(†) [*Chiton aculeatus.* Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 300. Sp. 3. Zie myne Afbeelding op de zelfde Plaat Fig. 1, 2. hoewel mooglyk een andere Soort.]

(‡) [Gemeenlyk vallen deeze Schaalen wel omtrent van die grootte, doch ik heb 'er naderhand een bekomen, die ongelyk grooter is en door haare omkromming het denkbeeld van Edwards, dat het Dier zig daar mede rond kan maaken, beveſtigt. Deeze Schaal beſtaat ook, gelyk alle de mynen, uit agt ſtukken, zynde by de vyf Duimen lang en anderhalf Duim breed.]

(§) [Het ſchynt overeen te komen met het Haringgraat-Korallyn van den Heer Ellis, *Sertularia Halecina.* Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 347. Sp 8: door my beſchreeven, *Nat. Hiſt.* I. Deels XVII. Stuk, bladz. 541.]

445,) en de *Pediculus Ceti* &c. van SIBBALD (Zie *Philoſ. Tranſact.* N. 308.) Ieder van deeze Autheuren heeft 'er de Afbeelding van gegeven. LISTER, geloof ik, hadt alleenlyk de ledige Schaal gezien en SIBBALD ſchynt dezelve gezien te hebben, met twee van de Polypen gedroogd daar op. De Oorgelykende deelen nam hy verkeerdelyk voor Klaauwen, en onderſtelde dat de Balanus aan de Huid van den Walvisch gehecht was met deeze Klaauwen; maar ik geloof, dat al dit ſlag van Schaalen aankleeven met haar Grondſteun. Het Origineel, naar 't welke myne Afbeelding was getekend, bevindt zig thans in de keurige Verzameling van den Schildknaap ISAAK ROMILLY, Lid van de Kon. Societeit, die my met deszelfs gebruik verpligt heeft. Het is een fraay Stuk, in Spiritus geconſerveerd. Gedagte Heer heeft 'er een keurlyke Plaat van doen graveeren, welke, zo ik hope, met de naauwkeurige beſchryving, daar van gemaakt, uitgegeven zal worden, en, het geen ik hier daar van kortelyk gezegd heb, verre zal te boven gaan.

Het Voorwerp D heb ik in myne kleine Verzameling. RUMPHIUS heeft de Afbeelding daar van gegeven; zie zyne Tiende Plaat, Fig. 4. Hy noemt het *Limax marina*, in 't Neerduitsch *Zee-Slekke*, en geeft 'er verder eenige Indische naamen aan, waar uit ik onderſtel, dat men het by de Eilanden van Ooſtindie vindt (*). De myne was op eene Veiling te Londen gekogt. SEBA heeft 'er twee Afbeeldingen van, die men vindt in zyn Kabinet, II. DEEL Plaat LXI, N. 3 en 4.

Het Krabbetje E was gebragt van de Kaap der Goede Hope, en beruſt nu in de keurlyke en koſtbaare Verzameling van myn verpligtenden Vriend, JOHN FOTHERGILL, Med. Doctor, die het my leende om 'er een Aftekening van te maaken. Het is, zo ik geloove, nog niet beſchreeven geweeſt.

PLAAT LXXVII.

De Kleine Moeras-Schildpad.

Deeze Schildpad is in drie poſtuuren, en in de Natuurlyke grootte, op de Plaat afgebeeld, zynde onmiddelyk naar 't Leven op 't Koper getekend en ge-etſt. De Kop is, in de geheele Omtrek der Kaaken en Oogen, van eene roodachtig geele Kleur; deszelfs Kruin, de Keel en Hals, donker. De Voorpooten hebben ieder vyf Vingers, die ſcherp genageld zyn, de Agterpooten niet meer dan vier. Ik acht het Dier van een tweeſlagtigen aart te zyn, alzo het Vinswyze byhangzels heeft aan alle de Pooten, die over 't geheel, ten ende toe, bedekt zyn met een ruuwe donkere Huid. De bovenzyde van de Schaal is verdeeld in dertien ſchilden, die allen ook van eene donkere Kleur zyn. De Omtrek beſtaat uit kleine Schildjes, waar van die naaſt aan den Kop en Staart insgelyks donker, die aan de zyden roodachtig geel zyn. Het onderſte van de Schaal is verſcheidelyk van het bovenſte afgeſcheiden, gelyk men uit de Afbeelding beſt zal begrypen; zynde daar mede aan de zyden ſamengevoegd, en hebbende twee Leden of Scharnieren; zo dat de Schaal door dit gedeelte digt geſlooten wordt, wanneer de Kop, Pooten en Staart, ingetrokken zyn. Het onderſte der Schaal is ook donkerachtig van Kleur, doch aan den Omtrek, overal, met roodachtig geel gewolkt. Het Dier heeft een klein donker Staartje, met een ſcherp Hoornig Puntje, waar van het zelve, zo ik geloove, gebruik maakt, om, wanneer het langs de ſchuinte van Slykerige Banken loopt, zyne be-

(*) [Zy vallen ook in de Weſtindiën en aan de Franſche Kuſt, kleevende aan de Rotſen gelyk de Lepaden of Patellen, en zig omkrommende als menze 'er afrukt, gelykerwys de Piſſebedden: des men ze ook gemeenlyk *Zee-Piſſebedden* noemt.]

beweeging naar believen te maatigen, en zig tegen te houden, door het Staartje met de Punt naar om laag te keeren. Men zegt dat het, leevende, zeer ſterk naar Moskeljaat ruikt. Ik verbeeld my, dat het een Jong kan zyn, en dat men 'er van deeze Soort heeft van meer grootte.

Dit Schildpadje was, zo ik geloof, tot nog toe niet afgebeeld of beſchreeven, uitgenomen in het *Gentlemans Magazyn* van January 1758, alwaar een zeer gebrekkelyke Afbeelding daar van gegeven is, welke ik hope dat in myne Figuuren een weinig zal zyn verbeterd. Het was, uit Penſylvanie, door den Heer BARTRAM, gezonden aan mynen waarden Vriend den Schildknaap Peter COLLINSON, Lid der Kon. Societeit, die by alle gelegenheden vaardig en gewillig is my te verpligten, met het gene hem uit vreemde Geweſten toegezonden wordt, wanneer het een Voorwerp is, niet gemeen bekend (*).

PLAAT LXXVIII.

De Gedoornde Haay (†) *en de Scherminkel.*

De vier Afbeeldingen op deeze Plaat zyn allen in de Natuurlyke grootte naar 't Voorwerp ge-etſt. De drie bovenſten vertoonen den Gedoornden of Doorn-Haay in drie poſtuuren; de eerſte van onderen, de tweede van de zyde, en de derde van boven gezien.

Het is een Soort van Haay, en, zo ik onderſtel, maar pas geboóren, dewyl een gedeelte van de Navelſtreng nog aan den Buik zit. De Oogen zyn groot en puilen zodanig uit, dat het Schepzel daar mede naar alle kanten heen kan zien. Deszelfs gedaante in 't algemeen kan beter uit de gezegde Afbeeldingen begreepen worden, dan uit een Schriftelyke verklaaring. De Rug of bovenzyde is van een blaauwachtige of Leykleur, met ronde witachtige Vlakken; de onderzyde eenigszins uit den rooden wit. Hy heeft zyd-Streepen, die zig van de zyden des Kops tot aan den Staart uitſtrekken, en dubbelde Neusgaten. De Bek is, gelyk in alle de Haaijen, onder aan den Kop. Zo heeft hy ook vyf Spleeten, ter wederzyden van den Hals, die voor Kieuwen verſtrekken, en kleine Openingen agter de Oogen, zig als Oorgaten vertoonende. Aan den Buik heeft hy twee paar Vinnen, tuſſchen welken, voorwaards, de Navelſtreng is geplaatſt, en tuſſchen de agterſten, die de kleinſten zyn, het Aarsgat. Twee enkelde Vinnen zyn 'er op de Rug, de grootſte op 't midden, de kleinſte een weinig agterlyker, by wier Grondſtuk, aan de zyde naar den Kop toe, twee kleine Prikkels voortkomen, die, naar de Vinnen gerekend, in de oude Viſſchen veel grooter vallen, gelyk men in WILLOUGHBY's Historie der Viſſchen, Tab. B 5, kan zien. Van deeze Doornen, die hem inzonderheid van andere Haaijen onderſcheiden, ontleent deeze Viſch zynen naam. De Huid ſcheen zeer glad te zyn, op 't Gevoel, doch met een Vergrootglas kon ik 'er kleine Korreltjes in zien, welke in 't voortgroeijen daar eene ruuwheid aan kunnen geeven. De Tanden kon men niet voelen, maar met een Glas waren derzelver beginzelen, zo wel in de Kaaken als aan 't Gehemelte, zigtbaar. Het end van de Staart is, gelyk in andere Haaijen, van een byzondere figuur. De Vinnen van de Rug en Staart zyn blaauwachtig met witte Randen. Deeze en alle andere Viſſchen

(*) [Dit Schildpadje ſchynt van alle Soorten van den Ridder LINNÆUS te verſchillen en is evenwel door zyn Ed. niet tot een byzondere Soort gemaakt, waarſchynlyk, om dat de Heer EDWARDS twyfelde, of het ook een Jong ware.]

(†) Muſtelus ſpinax. EDW. *Av.* T. 288. Galeus Acanthias ſive Spinax fuſcus.. WILL. *Ichth.* 57. RAJ. *Piſc.* 21. Squalus ſpinax. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 131. Sp. 3. Speerhaay. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. STUK, bladz. 491.

ſchen van het Haay-Geſlagt zegt men (niet Beenig maar) Kraakbeenig te zyn, gelykerwys de Roch.

De onderſte Afbeelding, op deeze zelfde Plaat, vertoont den *Scherminkel* (*). Deeze gelykt zo zeer naar een dor Takje, dat men onderſtelt hier door Vogels en andere Gedierten, die op Inſekten aazen, miſleid te worden. Het dikſte Deel, naaſt aan den Kop, waar de zes Pooten geplaatſt zyn, is vol van kleine Prikkeltjes of Doornen, gelyk men aan de Takken van veelerley Heeſters en Boomen waarneemt. De Kop gelykt naar dien van een Sprinkhaan, hebbende twee Hoornen. Het is, over de geheele langte des Lighaams, in Leden verdeeld; maar het teerſte Lid, zynde de Staart, is alleenlyk halfrond en hol, vertoonende zig als een geſchild Takje. Het Dier was van eene groenachtig bruine Kleur, ſchoon ik denk dat zy eerſt groener zyn, veranderende allengs met den Ouderdom en Saizoenen; zo dat zy altoos byna de Kleur hebben van de Aarde, het Gras of de Heeſters, op welken zy leeven.

Van deeze Inſekten zyn veele verſchillende Soorten, zo wel in de van ouds bekende Wereld als in Amerika. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, Tab. LX., een Afbeelding gegeven die van de myne verſchilt, van een Dier, dat hy noemt een *Kleine Braſilaanſche Penneſchaft-Sprinkhaan*, aldaar *Arumatia* genaamd. Deeze was groenachtig, met gevlakte Pooten; het Lyf als een Berken-Twygje, lang en dun. Ook heeft MARCGRAVIUS, in zyne *Nat. Hiſtorie van Braſil*, twee verſchillende Soorten van dit Inſekt uitgegeven; zie p. 251.

De origineele Onderwerpen, naar welken de Afbeeldingen op deeze Plaat gemaakt zyn, waren in Wyngeeſt overgebragt van de Kaap der Goede Hope en worden thans bewaard in het Kabinet van den waardigen Heer JOHN FOTHERGILL, Geneesheer te Londen.

PLAAT LXXIX.

Jongen van den Grooten Zee-Hond of bonte Haay (†).

De Afbeeldingen zyn op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp geſneeden, en in de Natuurlyke grootte aan 't licht gebragt. De twee bovenſten onderſtelt men de grootte van den Viſch te zyn, wanneer hy ſlegts weinige Dagen oud is: de onderſten vertoonen het Schepzel by 't uitkomen uit het Ey, van welks inwendige deelen nog een gedeelte door de Navelſtreng daar aan vaſt zit.

De Zee-Hond is een kleiner Soort van Haaijen. Ik meen hem in 't Britſche Kanaal, alwaar onze Zeelieden hem *Sea-Dog* heeten, gezien te hebben. De Huid ſchynt die te zyn, welken onze Kaſtemaakers en anderen gebruiken om hun Werk, in 't polyſten, den laatſten eiſch te geeven. De bovenzyde of Rug is van een bruinachtige Kleur, bont gemaakt door zwartachtige Baaren overdwars, die onregelmaatig zyn gebroken: de Buikzyde is geheel wit. Hy heeft van de Oogen tot de Staart zydſtreepen, welken men echter niet zeer duidelyk kan zien. De Oogen puilen niet uit, gelyk in de laatſt beſchreevene, ook is de Bek zo ver niet onder den Kop geplaatſt. De Neusgaten loopen tot in den Bek door, en vyf Spleeten aan ieder zyde van den Kop ſtrekken voor Kieuwen. Op de Rug heeft het Schepzel twee

(*) [Deeze behoort zekerlyk tot het Geſlagt van *Mantis*, LINN. *Syſt. Nat.* XII, p. 689. en wel tot de eerſte of tweede Soort, en ſchynen deeze Ongevleugelde de Maskers te zyn van de zogenaamde Spookjes.]

(†) Catulus major vulgaris. *Edw. Av.* II. Tab. 289. p. 169. WILL. *Ichth* 62. RAJ. *Piſc.* 22. Canicula Ariſtotelis. ROND. *Piſc.* 380. GESN. *Piſc.* 168. Squalus Canicula. LINN. *Syſt Nat.* XII. Gen. 131. Sp. 8. Bonte Haay. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. St. bladz. 505.

twee enkelde Vinnen, de eene agter de andere: aan den Buik zyn twee paar Vinnen, tuſſchen de agterſten van welken het Aarsgat geplaatſt is. Bovendien heeft het een enkelde Vin aan de onderzyde, naby de Staart, welke Vin van een byzonder maakzel is, beſt uit de Afbeelding te kennen. Alle de Vinnen hebben donkere Vlakken. Het Ey is met een daar uit komend Viſchje afgebeeld. Het heeft een Hoornachtige zelfſtandigheid en is bruinrood van Kleur, naar een Beurs gelykende, platachtig en aan de kanten ſcherp. Het tegenwoordige ſchynt eenigen tyd in Zee gezworven te hebben, als bezet zynde met witte Koraalachtige Korſtjes. De Huiden van de kleinſten deezer Viſchjes waren kennelyk ruuw op 't Gevoel; hunne Tandjes zeer ſcherp, beſtaande uit verſcheide ryen, gelyk die der Haaijen. Het is een Kraakbeenige Viſch (*).

Deeze Viſchjes waren overgebragt van de Kaap der Goede Hope, en bevinden zig thans, in Liqueur gezet, in de Verzameling van Dr. JOHN FOTHERGILL. Het is de *Catulus major vulgaris* van WILLOUGHBY, waar van men een Afbeelding vindt in deszelfs Hiſtorie der Viſſchen, Tab. B. 4. Maar, alzo ik 'er verſcheiderley Gezigten van gegeven heb, benevens het Ey en Jonge Viſchje, hope ik tot deszelfs Hiſtorie iets te zullen bygevoegd hebben. Alzo men dit Schepzel aan de Brittiſche Kuſten, zo wel als aan de Kaap der Goede Hope vindt, mogen wy onderſtellen, dat hetzelve ook voorkomt in de meeſte Zeeën van de heete en koude Lugtſtreeken.

PLAAT LXXX.

De zwarte gekroonde of gekapte Gier (†).

Dit is een zeer groote Vogel, overtreffende de grootte van den gemeenen Arend ongevaar een derde deel. Hy heeft den Bek langer dan de Arend, zonder hoeken aan de kanten van de Bovenkaak en naar de Punt toe van een zwartachtige of donkere Kleur. Deszelfs Grondſtuk is met eene licht blaauwachtige Huid, het Waſch genaamd, bekleed, en daar in ſtaan de Neusgaten. De Kop en een gedeelte van den Hals, zyn dunnetjes gedekt met korte Donſachtige Veeren, Aſchgraauw van Kleur, doch wit rondom de Oogen en aan de Kaaken. De Oogkring is van een donkere Hazelnooten kleur. Hy heeft een rondachtig Toupet of Kuif, afkomende van het agterſte des Kops. Het laagſte van den Hals is omringd met lange loſſe Veeren, die Aſchgraauw zyn, maakende een ſoort van Kraag, waar in de Vogel zyn Kop terugtrekt wanneer hy in ruſte is of ſlaapt: zo dat men alsdan den Kop naauwlyks kan zien. De overige Pluimagie, die het geheele Lighaam bedekt, is van een donkerbruine of zwartachtige Kleur, uitgenomen eenige weinigen der kleinſte Dekvederen van de Wiek, die witte Tippen hebben; zynde de onderzyde lichter geſchaduwd dan de Rug en Wieken; de Pooten en Voeten gedekt met blaauwachtige Schubben; de Vingers, die zwarte Nagels of Klaauwen hebben, aan 't Grondſtuk met een Huid vereenigd. De Veders der Schenkelen zyn lang en los, en bedekken ſomtyds de Pooten t'eenemaal.

De Zwart en wit bonte Indiſche Slang, daar onder bygevoegd, is omtrent veertig

(*) [Meer Soorten van Haaijen zyn 'er wier Jongen zulk een Byhangzel hebben, dat zekerlyk het Dooijer is van het Ey, waar door zy gevoed worden: gelyk in een der mynen blykt, weinig meer grootte hebbende, roodachtig van boven, daar het zo groot is als een redelyk Hoender-Ey. Van de Haaijen-Tasjes en hoe zy in de Zee Boompjes aan de Kaap hangen, is in de *Uitgezogte Verhand.* IX, Deel, bladz. 485, Plaat. 62, een fraaije Afbeelding aan 't licht gebragt.]

(†) Vultur niger criſtatus. EDW. *Av.* II. Tab. 290. p. 171. Vultur Arabicus. BRISS. *Av.* App. 29. Vultur Monachus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 41. Sp. 4.

tig Duimen lang. Hy heeft een donker witte of Roomkleur, en is voorzien met zesendertig zwartachtige Ringen of Banden om het Lyf, behalve de zwarte merken op den Kop. Zyn middellyn is, op 't dikſte, anderhalf Duim. Op de Rug heeft hy een aanmerkelyke ſcherpte overlangs. De Staart is ſtomp en rondachtig, met het end vier Duimen van de Navel af. Hy heeft kleine Schubben aan de bovenzyde, zynde die aan den Buik halfcirkel-vormig.

De Gier werdt te Londen, in 't jaar 1757, onder andere Beeſten en Roofdieren, publiek vertoond. Ik kon van de plaats zyner afkomſt geen Berigt krygen, dan van den Man, die hem vertoonde, en deez' zeid', dat hy uit de Woeſtynen van Arabie kwam; doch op hun zeggen is geen ſtaat te maaken. Het ſchynt my een tot nog toe onbeſchreeven Vogel te zyn. Ik meen 'er een van deeze Soort, nu twee of drie Jaaren geleeden, by den Hertog van Cumberland in Windſor-Park, gezien te hebben. In GESNERS *Nomenclator*, in de eerſte Rang der Vogelen, pag. 4, is onder de Arenden een Vogel afgebeeld, die een Kuif heeft op het agterſte van den Kop; doch in andere opzigten van den mynen verſchillende is.

De Slang was uit de Ooſtindiën overgebragt, maar ik kan niet zeggen van welke byzondere plaats of Landſtreek. Hy behoort den Heer SCLATER, Drogiſt, in Newgate-Straat, te Londen, die my met het gebruik van deezen en andere Indiſche Slangen, welke in Wyngeeſt geconſerveerd waren, verpligt heeft. In SEBA's Natuurlyke Hiſtorie vind ik drie Afbeeldingen van Slangen, na genoeg van 't zelfde Soort; zie I. DEEL, Pl. LIII. f. 4. en II. DEEL Pl. IX. f. 3. Pl. LVIII. f. 2.

PLAAT LXXXI.

De Moeras-Havik (*) *en Rietvogels.*

De Afbeelding van den Havik is zeer verkleind: want zyne Wieken, uitgeſpreid, hadden drie en een half Voeten vlugts, en van de punt des Beks tot aan het end van de Staart was de langte twee Voeten.

De Bek is van een blaauwachtige Kleur, zynde de kanten van de Bovenkaak op de zyden gegolfd. Hy heeft aan 't Grondſtuk Oranjekleurig Waſch, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. De Oogen zyn ook met een Oranjekleurigen Huid omringd. By de Neusgaten en aan de hoeken van den Bek, heeft hy zwarte Haairen of Borſtels. Van den Bek door de Oogen loopt een zwarte Streep, die by den Kop wat blaauwachtig is. Van de Neusgaten komen witte Streepen af, die langs de zyden van den Kop nederbuigen, en zig onder den Keel vereenigen. Onder ieder Oog heeft de Vogel ook een wit Plekje. Het overige van den Kop, de Hals en Borſt, zyn van een donker bruine Kleur, met eenig mengzel van wit op de Kruin van den Kop. De Rug, Wieken en Staart, zyn ook donker bruin. De Staart heeft vier dwarſe Baaren van een zwartachtige Kleur; maar de Stuit en de Dekveders aan de bovenzyde zyn wit. Een gedeelte van den Borſt, Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, hebben eene roodachtig geele Kleur. De Pooten en Voeten zyn gedekt met Oranjekleurige Schubben; doch de Klaauwen zyn zwart (†).

De *Mannetjes Rietvogel*, die op den Boom vertoond wordt, is zwart, uitgenomen een geelachtig roode Vlak in de Nek, en dat de Dekveders van de Wieken en Stuit

(*) [Deeze is door den Heer LINNÆUS t'huis gebragt tot den Ringſtaart, *Pygargus*, (*Syſt. Nat.* XII. p. 129.) waar van de beſchryving in myne *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bl. 421.]

(†) [Het verſchil; dat men zo hier als elders tusſchen de Kleuring en de beſchryving vindt, is den Duitſchen Afzetter te wyten. Ik volg den Engelſchen Text van den Autheur.]

Stuit wit zyn. De Bek is Loodkleurig en de Pooten zyn bruin. Het Wyfje, onder des Haviks Pooten afgebeeld, is aan de bovenzyde bruin, en van onderen witachtig met geel gekleurd, hebbende den Bek Vleeschkleurig en de Pooten bruin.

De Moeras-Havik is gegraveerd naar eene Tekening, die 'er in Penſylvanie naar 't leven van gemaakt was, en my door mynen verpligtenden Vriend, den Heer WILLIAM BARTRAM, een Inboorling van dat Land, toegezonden. De Rietvogels zyn even de zelfden, als die CATESBY *Ryſtvogels* noemt, welken men afgebeeld en beſchreeven kan vinden, in het I. Deel zyner Hiſtorie van Karolina, p. 14. (*). De Heer BARTRAM zegt, dat de Havik de Moeraſſen in 't Zomer-Saizoen veel bezoekt, en aldaar aaſt op Rietvogels, Kikvorſchen, Slangen, Haagdiſſen, en wat dies meer is. Zy vertrekken van Penſylvanie in 't aankomen van den Winter. Vindende deezen Havik niet door CATESBY of eenig ander Autheur beſchreeven; wilde ik de gelegenheid niet laaten voorbygaan, om 'er de Afbeelding van te geeven. Hoewel ik den Vogel zelf niet gezien heb, meen ik groote reden te hebben om te denken, dat de Heer BARTRAM zeer naauwkeurig in zyne Aftekening zo wel als in zyne Kleuring zy. Ik heb veelen van zyne Tekeningen met de Natuurlyke Voorwerpen vergeleeken, en die met dezelven zeer overeenkomſtig bevonden. De Ryſtvogels zyn tot ſieraad in de Plaat gebragt, en in 't klein gekopieerd naar de Afbeeldingen van CATESBY, hoewel zy in poſtuur daar van verſchillen. Zy zyn een weinig grooter dan een Leeurik.

PLAAT LXXXII.

De Geringde Pappegaay en de Blaauwkoppige (†).

De eerſtgemelde maakt de bovenſte, de laatſte de onderſte Afbeelding op de Plaat uit. Beiden zyn zy, in alle opzigten, van een zelfde gedaante en maakzel, en zouden miſſchien wel Mannetje en Wyfje kunnen zyn (§). De grootte is als die van een Wilde Duif. Zy hebben beiden de Bekken geheel rood; de Oogkringen Oranjekleurig, en een ſmal Vleeſchkleurig Waſch aan het Grondſtuk van den Bek, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Rondom de Oogen hebben zy ieder ook een klein Plekje van Vleeſchkleurig Vel. De Pooten en Voeten zyn in beiden Aſchkleurig.

De *Ring-Pappegaay* heeft de Kruin en zyden des Kops groen. Een zwarte Streep loopt by hem van de Onderkaak een weinig nederwaards, verdeelende zig dan in twee Streepen, die, agterwaards om den Hals draaijende, een zwarten Ring rondom denzelven maaken, welke van agteren bykans geſlooten is. Aan het agterſte van den Hals, of in de Nek, boven deeze zwarten Ring, zyn de Veeren Hemelſchblaauw, en daar onder loopt een baar of Band van roode Vederen. Het Lighaam is, zo wel boven als beneden Groen, hoewel van onderen wat lichter als van boven, doch de Rug en bovenzyde der Wieken zyn donkerer en wat blaauwer groen. De Slagpennen en Dekveders naaſt daar boven, aan de binnenzyde der Wieken, zyn Muisvaal; de kleinſte Dekveders licht blaauwachtig groen. Hy heeft een roode Vlak op de kleinſte Dekveders, aan de buitenzyde der Wieken. De bovenzyde van de Staart is blaauwgroen, de onderzyde donker geel of Olyfkleur. De middelſte

(*) [Dus is dan, zo wel het Mannetje als het Wyfje, ook afgebeeld in 't Eerſte Deel van dit Werk Pl. XXVIII. onder den naam van *Karoliniſchen Ortolaan of Ryſtvogel*, en aldaar zeer omſtandig beſchreeven.]

(†) [Deeze beiden ſchynen te behooren tot den *Pſittacus Alexandri*, LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 14; door my de *Gekraagde* geheten, *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 244. Zy zyn door den Heer LINNÆUS ook daar t'huis gebragt. Deeze Soort is aanmerkelyke verandering onderhevig.]

(§) [Dit zou ik echter naauwlyks denken, alzo ik het Wyfje van een Ceylonſchen groenen Ring-Pappegaay thans levendig bezit, dat geen het minſte Hemelſchblaauw op den Kop heeft.]

delſte Veders waren dertien Duimen lang. Zy worden trapswyze korter naar de zyden.

De *Blaauwkoppige Pappegaay* heeft den Kop geheel en al van een ſchoone Hemelſchblaauwe Kleur. In andere opzigten komt hy met den beſchreevenen overeen, zynde geheel groen. Daar die een roode Vlak op de Wiek heeft, heeft deeze een geele. Ook is de bovenzyde van de Staart blaauwer, en de kanten der groote Slagpennen trekken naar 't blaauwe.

Beide deeze Vogels waren, met een der Schepen van onze Ooſtindiſche Kompagnie, levendig te Londen gebragt. De eerſte, zegt WILLOUGHBY, is de Pappegaay (*Pſittacus*) der Ouden, en de eenigſte dien men in Europa gekend heeft, van den Leeftyd van Alexander den Grooten tot aan dien van Nero: zie zyne Vogelbeſchryving, p. 115. De Blaauwkoppige is de eenigſte, dien ik van dit Soort ooit heb gezien, en daar is, zo ik geloove, te vooren geen Afbeelding of beſchryving van gegeven. Beiden heb ik ze naar de leevende Vogels afgetekend. Daar komt dikwils uit Indie een andere Soort van Geringde Pappegaay, welke naauwlyks in eenig opzigt van de hier beſchreevenen, dan alleen in grootte, verſchilt. Zyne grootte, naamelyk, gaat die van een Merel niet te boven. Ook ontbreekt hem de roode Vlak op de Wiek. Een deezer laatſten zag ik ten huize van den Schildknaap GEORGE SHELVOCKE, te Greenwich.

PLAAT LXXXIII.

De blaauw gekruinde en de Goudwiek-Parkiet (*).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte afgebeeld en onmiddelyk naar 't Leven op de Plaat gegraveerd.

De bovenſte Afbeelding vertoont de *Blaauw gekruinde Parkiet*. Deszelfs Bek en het Waſch, dat het Grondſtuk bekleedt, is zwart: de randen van de Bovenkaak gehoekt. Het heeft een klein Plekje naakte Huid rondom de Oogen. De Kop en Hals zyn groen, en op de Kruin van den Kop is een ronde Vlak, van eene ſchoon blaauwe of Saphier-Kleur. In 't laagſte van de Nek heeft het een Oranjekleurig Maantje; waar door de Hals van de Rug wordt afgeſcheiden. De Rug, Wieken, Borſt, Buik, Schenkels, de Dekveders onder de Staart en de Staart zelf, zyn groen. De Slagpennen zyn aan haare Tippen, zo wel van buiten als van binnen, donker; de inwaardſe Baarden derzelven Hemelſchblaauw; de Dekveders der Wieken aan de binnenzyde licht groen. De Keel is ſchoon rood of Bloedkleurig, zo wel als de Stuit en Dekveders van de Staart. Op 't midden van de Rug is een geele Vlak. De Pooten en Voeten, die van figuur zyn als in andere Soorten van het Pappegaaijen-Geſlagt, zyn van een zwarte of donkere Kleur. De Staart beſtaat uit twaalf Veders van gelyke langte. Zy is aan de onderzyde blaauwachtig en van boven door de roode Dekveders byna geheel bedekt.

De *Goudwiek-Parkiet* van de onderſte Afbeelding heeft den Bek, zo wel als den Huid rondom het Oog, witachtig, en een aanmerkelyken hoek ter wederzyde van de Bovenkaak. Deszelfs Pluimagie, uitgenomen eenige Veders der Wieken, is geheel groen; doch aan de onderzyde lichter en donkerer op de Rug: het welk, zo ik

(*) [De eerſte wordt door den Heer LINNÆUS betrokken tot zynen *Pſittacus Galgulus* (*Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 46,) dien ik in de *Natuurlyke Hiſtorie*, bladz. 270, heb beſchreeven, en waar toe ook de Ridder het Parkietje van EDWARDS, in het I. DEEL van dit Vogelwerk, Pl. XII. afgebeeld, betrekt. De andere is zyne *Pſittacus Chryſopterus* (Ibid. Sp. 44.) door den Heer BRISSON *Pſittacula Alis deauratis* getyteld.]

ik geloove, in alle groene Pappegaaijen en andere Vogelen plaats heeft. Omtrent vier van de Slagpennen, die op de vier buitenſten volgen, zyn van een ſchoone Goud- of Oranje-Kleur, zo wel als de eerſte ry der Dekvederen boven deeze Pennen, en eenigen, ter wederzyde van de Goudkleurigen, hebben haare buitenſte Baarden ſierlyk donker blaauw. De Tippen der grootſte Pennen zyn donker. De binnenzyden der Slagpennen zyn donker blaauw, uitgenomen die der Gouden, welke geel zyn. De eerſte ry der binnenſte Dekvederen is donkerer blaauw, en de kleinſte Dekveders zyn donker: de Pooten, Voeten en Klaauwen, van een lichte Vleeſchkleur.

De eerſt beſchreeven deezer Vogelen kwam van het Eiland Sumatra in Ooſtindie, en werdt my, wel gedroogd zynde, preſent gedaan, door een Heer, die myn Vrind was, welke hem van daar hadt medegebragt. Het is een der kleinſte en fraaiſte Vogelen van het Pappegaaijen-Geſlagt, die my ooit voorgekomen zyn. Ik heb het thans in myn kleine Verzameling. Zekerlyk was het nog nooit beſchreeven. Het andere Vogeltje behoorde aan een der Heeren van de Admiraaliteit, die hetzelve, geſtorven zynde, door een Knegt my t'huis zondt. Ik denk dat het ook uit Ooſtindie afkomſtig zy; doch ik kon daar geen zeker Berigt van krygen. Het is, zo ik geloove, tot nog toe door geen Autheur afgebeeld of beſchreeven. De Huid daar van heb ik bewaard.

PLAAT LXXXIV.

De Vogel Dodo *genaamd* (*) *en de Guineeſche Big.*

De Dodo is een groote Vogel, naar ik denk van de derde grootte; als men den Struisvogel neemt voor een van de eerſte en den Kaſuaris voor een van de tweede grootte. Deeze Afbeelding is in 't klein gekopieerd naar een Schildery met Olieverw van de natuurlyke grootte. In 't Origineel is hy omtrent dertig Duimen hoog: de Bek, in zyne grootſte langte, negen Duimen. De Oogen zyn in 't Grondſtuk van de Bovenkaak geplaatſt.

De Bek, die krom is aan 't end gelyk een Pappegaays-Bek, heeft eene zwartachtige Kleur, doch met een weinig Roods boven den tip aan deszelfs kromte. Omtrent de Neusgaten heeft hy verheffingen. De helft, naaſt aan den Kop, is van een lichte Aſchkleur en de Oogkring witachtig. De Vedertjes op de Kruin van den Kop loopen ſamen en voegen zig aan den Bek in een hoek, dus de vertooning van een Kalot maakende. De geheele Vogel, uitgenomen de Wieken en Staart, is Aſchgraauw, aan de bovenzyde donkerer, aan de onderzyde lichter. De Borſt is bykans wit, en de Veders omtrent de buiging der Schenkelen zyn byna zwart. De Staart is zeer hoog geplaatſt, en de Veders daar van, die witachtig zyn, verheffen zig. De grootſte Pennen of Veders der Wieken zyn geelachtig wit; de Dekveders wit met zwarte Tippen en de kleinſte Dekveders, op den rand der Wieken, Aſchkleurig. De Pooten en Voeten, die dik en ſterk zyn, vindt men gedekt met een Schubbige geele Huid. Ieder Voet heeft drie Vingers die voorwaards ſtaan en eenen agterwaards gekeerd, allen met zwarte Klaauwen. Tot vliegen, geloof ik, is hy onbekwaam (†).

De

(*) Dodo Avis. EDW. *Av.* II. T. 294. p. 179. Raphus. BRISS. *Av.* V. p. 14. Cygnus cucullatus. NIEREMB. *Nat.* 231. WILL. *Ornith.* 107. T. 27. RAJ. *Av.* 37. Gallus Gallinaceus peregrinus. CLUS. *Exot.* 99. T. 10. OLEUR. *Muſ.* 23. T. 13. p. 5. Struthio cucullatus. *Syſt. Nat.* X. p. 155. Dod-Aars, *Nat. Hiſt.* I. D. V. Stuk, blad. 320. Didus ineptus. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 97. Sp. 1.

(†) [Zie de uitvoerige beſchryving van deezen Vogel, op de aangehaalde plaats van myne *Natuurlyke Hiſtorie.*]

De *Guineeſche Big* (*), iets grooter dan onze Engelſche Inkhoorn, heeft Tanden als van een Konyn en kleine ronde Oortjes. Daar zyn vier Vingers aan ieder van haare Voorpooten en drie aan ieder Agterpoot. Zy heeft in 't geheel geen Staart. De Kleur is meeſt wit; doch zy zyn meer of min met een Wortel geele Kleur en Zwart, in eene groote verſcheidenheid, getekend, komende geen twee derzelven in Tekening overeen. Zy worden tam omtrent Londen geteeld en opgevoed als de Konynen.

De Origineele Tekening, naar welke deeze Print van den Dodo gegraveerd is, was in Holland geſchilderd naar een leevenden Vogel, dien men van 't Eiland Mauritius in Europa gebragt had, in de tyden van den vroegſten Vaart op de Ooſtindiën, over de Kaap der Goede Hope. Deeze Tekening was in bezitting van wylen Sir HANS SLOANE, tot aan zyn dood, en vervolgens my in handen gekomen zynde, heb ik die, als een groote zeldzaamheid, overgegeven in het Brittanniſch Kabinet. De gedagte Hiſtorie van de Tekening had ik van dien Heer en van wylen Dr. MORTIMER, Sekretaris der Koninglyke Societeit. PISO heeft, in zyn Werk (*de Indiæ utriuſque Re Naturali*,) twee Afbeeldingen van den Dodo, die naar deeze zelfde Tekening gemaakt zyn. Zie een kleine Figuur, op Koper gegraveerd, in 't midden van zyn Tytelprint, en een grootere, in Hout geſneeden, in 't V. Boek, p. 71. Hy noemt hen *Dronte* of *Dod-Aars*. CHARLETON geeft 'er, in zyn *Onomaſticum*, den naam aan van de *Monnik-Swaan* van 't Eiland Mauritius, [nu *Iſle de France*.] Het is de *Gallus Gallinaceus peregrinus*, of Uitheemſche Kalkoen van CLUSIUS en de *Cygnus cucullatus* of gekapte Zwaan van NIEREMBERG; welke Autheuren een en 't zelfde Houtſnee-Plaatje in hunne Werken gebruikt hebben. WILLOUGHBY, door wien de Print van PISO gekopieerd is, noemt hem de *Dodo*. Hy is door HERBERT in zyne Reizen, die te Londen in 't jaar 1677 gedrukt zyn, op bladz. 282, 283 afgebeeld en beſchreeven. Dewyl myn Afbeelding veel grooter dan eene der te vooren uitgegevene is, heb ik de kleine deelen duidelyker kunnen uitdrukken.

Het Guineeſch Biggetje, dat by ons een zeer bekend Diertje is, heb ik ſlegts by den Vogel gevoegd, om een regt denkbeeld te geeven van deszelfs grootte. Het is naar 't Leven getekend. Het wordt door MARCGRAAF de *Cavia Cobaya* van Braſil genoemd. Zie zyne Afbeelding p. 225. 't Is twyfelachtig of Guinée in Afrika den Braſil de plaats van deszelfs natuurlyke afkomſt zy.

PLAAT LXXXV.

De Kuraſſauſche Paauwies en die, welke men Cuſco noemt.

Deeze Vogels zyn zeer veel kleinder dan natuurlyk afgebeeld, als byna met een Kalkoenſe Hen in grootte overeenkomende. Naar 't Leven zynze getekend; de Kuraſſauſche, *Fig.* 1, door my zelven; de Cuſco, *Fig.* 2, door een Heer, die in dienſt was van den Hertog van Portland.

Alzo de eerſtgemelde (†) in de meeſte opzigten gelyk is aan de andere, zal ik alleenlyk melden, waar in zy daar van verſchille. De Bek is aan de Punt zwart en heeft een geel Waſch. Boven den Bek, tuſſchen de Neusgaten, heeft zy

(*) Porcellus Guinëenſis. EDW. *Av.* T. 294. f. 2. Mus S. Cuniculus Americanus &c. RAJ. *Quadr.* 223. JONST. *Quadr.* 161. T. 63. f. 6. Mus Porcellus. LINN. *Syſt. Nat.* Gen. 24. Sp. 1. Guineeſch Biggetje. *Nat. Hiſt.* I. D. II. Stuk, bladz. 439.

(†) Avis Curaſſao dicta. EDW. *Av.* II. p. 181. T. 295. f. 1. Gallina Indica & Gallus Indicus alius. ALDR. *Ornith.* p. 332, 333. ALB. *Av.* II. p. 31, 32. Crax Curaſſous. BRISS. *Av.* 300. Crax globicera. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 4.

zy een hard en ronden Knobbel, die geel van kleur is, en op den Kop een Kuif van lange zwarte Veeren, welke met de Punten voorwaards gekeerd zyn. Zie een der Kuif-Vederen, in de Natuurlyke grootte, op den Voorgrond van de Plaat. De Staart is niet met Wit getipt. In andere opzigten komen deeze Vogels overeen. De Hen van deeze ſoort verſchilt van den Haan daar in, dat 'er de Knobbel op den Bek aan ontbreekt en dat zy de Veders bruin, zwart en Aſchkleurig bont heeft, met dwarſe Streepen: anderen zyn geheel roodachtig bruin met veele Verſcheidenheden, gelyk gemeen is in Huiſelyke Vogelen. Sloane heeft, in zyne beſchryving van Jamaika, Vol. II. p. 302, Tab. 260, deezen Vogel, dien hy noemt *Gallus Indicus* &c. Hy zegt daar, dat de Staart niet meer dan twee Duimen lang zy: indien men tien Duimen leeſt, zal het nader aan de waarheid komen. (Zie de Ontleedkundige beſchryving van deezen Vogel in de Vertoogen van de Koninglyke Akademie van Parys, Tom. III. het I. Deel, pag. 223.) Sir HANS SLOANE heeft alle de Autheuren opgeteld, die voor zyn tyd over deezen Vogel hebben geſchreeven. Ik tekende hem naar 't Leven, ten huize van wylen den Heer CHARLES WAGER, te Chelſea. Men moet in aanmerking neemen, dat geen van deeze beide Vogelen de Knobbels op hunne Koppen hebben in het eerſte Jaar.

De *Cuſco* (*) heeft zyn naam van den Knobbel boven den Bek, welke veel naar een Amerikaanſche Noot van dien naam gelykt (†). [Ook noemt men hem de *Paauwies met den Steen:* want] deeze Knobbel is van eene ſchoon blaauwe Kleur, [, gelyk een Saphier,] zo wel als het Grondſtuk van de Bovenkaak des Beks, die voor 't overige rood is en de Oogen hebben roodachtig bruine Kringen. De geheele Vogel is glanzig git zwart, met een blaauwen en purperkleurigen weerſchyn, uitgenomen het onderſte van den Buik, de Dekveders onder de Staart en de tippen der Staartvederen, die allen wit zyn. Hy heeft de Pooten en Voeten gedekt met een Schubbige Huid, van eene donkere Vleeſchkleur.

Of deeze laatſt beſchreevene in Soort de zelfde zy met den voorgaanden Vogel, kan ik niet volſtrekt bepaalen. Ik weet dat hy by ons zeer zeldzaam is in vergelyking met den Kuraſſauſchen, die gemeen voorkomt in de Menagerieën van onzen Adel, Liefhebbers zynde van Vogelen. Ik heb maar een enkelen Cuſco-Vogel, in alle myne naſpooringen, gezien, en wegens het verſchil der Knobbelen, zo wel in grootte als in figuur en Kleur, zo wel als om dat de een zo aanmerklyk gekuifd is en de ander in 't geheel geen Kuif heeft, denk ik eer, dat zy in Soort verſchillen. De Cuſco is de *Pauxi* van NIERENBERG, de ander is de *Mituporanga* van MARCGRAAF. De laatſte is by verſcheide Autheuren afgebeeld, maar die, welke den Cuſco beſchryven, geeven 'er geene Afbeelding van. Dus denk ik, dat deeze de eerſte zy, die daar van aan 't licht komt. Hy is in bezitting van den Hertog van Portland, maar, dewyl hy zig op een Luſtplaats van zyne Genade, ver afſtandig van Londen, bevondt, gedoogden myne bezigheden niet, dat ik 'er zelf een Aftekening van maakte.

PLAAT LXXXVI.

De kleine Lyſter.

Deeze Vogel is hier in de Natuurlyke grootte voorgeſteld. De Bovenkaak is don-

(*) Avis Acajou. EDW. *Av.* II. p. 181, T. 295. 2. Pauxi HERN. *Mexic.* 56. NIER. *Nat.* 234. WILL. *Orn.* 114. Gallina Indica alia. ALDROV. *uts.* Phaſianus Crax Mexicanus. BRISS. *Av.* I. p. 303. Crax Pauxi. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 100. Sp. 5.

(†) [In 't Engelſch *Cushew-Bird.* Dat woord ſchynt wel eenigszins naar *Cachou* of Catsjou te gelyken, welken naam men in 't Nederduitſch aan de Acajou-Appelen geeft, naar wier Noot dit Uitwas eenigermaate zweemt; te meer, om dat dezelve buiten aan den Appel zit, gelyk bekend is. Zie myne *Nat. Hiſt.* II. D. II. STUK, PL. IX.]

donker of zwartachtig; de Onderkaak donker aan de Punt en naar den Kop toe geel. Omtrent de hoeken van den Bek heeft hy eenige korte Haairtjes en een lichtachtigen Ring rondom het Oog. De Kop, de bovenzyde van den Hals, de Rug, Wieken en Staart, zyn allen van een roodachtig bruine of Tegelkleur, veranderende in 't geheel niet in de Schaduwen der Vederen, gelyk zy doen in onze Engelſche Lyſters. De onderzyden van de Wieken en Staart zyn Aſchgraauw, uitgenomen dat de inwaardſe Baarden der Slagpennen naar de Schaften toe witachtig zyn. De Keel, digt onder den Bek, is witachtig en de Borſt geelachtig met donkere Vlakken. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, met Aſchgraauw een weinig geſchaduwd: de Pooten, Voeten en Klaauwen, Vleeſchkleur.

Ik ontving deezen Vogel, te gelyk met een kleiner ſoort van Lyſters dien ik bevoorens reeds aan 't licht gegeven heb (*), van myn goeden Vriend den Heer WILL. BARTRAM van Philadelphia in Penſylvanie; met Berigt, dat zy 'er in April komen en den geheelen Zomer blyven, aldaar broedende en de Jongen opbrengende. CATESBY heeft hem in zyne Natuurlyke Hiſtorie van Karolina, VOL. I. p. 31, afgebeeld, doch 'er geene beſchryving van gegeven. Hy zegt alleenlyk, dat dezelve, in geſtalte en Kleur, overeenkomt met den Zing-Lyſter, en 'er ſlegts in grootte van verſchilt, weegende niet meer dan twee en een half Loot; hoewel ik, denzelven daar mede vergelykende, reden vondt om 'er een geheel verſchillende beſchryving van te geeven. Volgens dien Autheur blyven zy in Karolina het geheele Jaar, huishoudende in digte Boſſchen en Savaanen: maar zy zingen niet. Sir HANS SLOANE noemt deezen Vogel eenvoudiglyk een Lyſter, en zegt dat zy zig onthouden in de Boſſchen op de Gebergten, enz. Of het een Trekvogel zy dan niet, daar maakt hy geene melding van. (Zie zyne Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika, VOL. II. p. 305.) Die ver daar van Noordwaards gaan zyn Trekvogelen. Dewyl Penſylvanie zeer koude Winters heeft, kunnen zy het daar niet houden; maar in 't Klimaat van Karolina, veel verder Zuidwaards, zyn de Winters zagt genoeg voor dat Gevogelte, om 'er te kunnen blyven.

PLAAT LXXXVII.

De Penſylvaniſche Leeurik en de bruine Chineeſche Paauw-Oog Kapel.

De Leeurik en de Kapel zyn beiden Levensgrootte getekend en op de Plaat onmiddelyk naar de Natuurlyke Voorwerpen gegraveerd.

De Bek van den Leeurik is ſcherp gepunt en dun, en van een zwartachtige Kleur, uitgenomen een weinig Geel aan 't Grondſtuk van de Onderkaak. De Kop, Nek en Rug, zyn van eene vuil donker bruine Kleur. Een zwartachtige Streep loopt door het Oog en een Tegelkleurige daar boven: de Oogleden zyn ook licht gekleurd en het Oog is donker. De Wieken en Staart zyn donker bruin; doch de Veders hebben licht bruine randen en tippen, en de binnenzyden der Wieken zyn Aſchgraauw. De buitenſte Veders, aan ieder zyde van de Staart, zyn wit: de twee naaſt daar aan hebben witte Tippen. De onderzyde des Vogels, van den Bek tot aan de Staart, is licht roodachtig bruin, met donkere Vlakken; gelyk de Afbeelding doet zien. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker bruin. Hy heeft een langachtige Klaauw of Spoor van agteren, maar korter, zo ik meen, dan in de gewoone Leeurik. Het byzondere in deeze Vogel is, dat, de Wieken digt geſlooten zynde, de derde Slagpen,

(*) Zie PLAAT XLII. pag. 48, in het VII. DEEL van dit Werk.

pen, van het Lighaam af gerekend, tot aan den tip van de Wiek reikt; 't welk een beſtendig Kenmerk is van het Geſlagt der Kwikſtaarten. Hoewel deeze Vogel zo veel gelykt naar eenigen der bekende Leeurikken, ben ik nogthans, by naauwkeurig onderzoek, verzekerd geworden, dat het een Soort is, nooit te vooren afgebeeld of beſchreeven. Hy is aan Europa en Noord-Amerika gemeen. Ik heb hem in de nabuurſchap van Londen aangetroffen.

De *Bruine Chineſche Paauw-Oog-Kapel* (*), heeft de bovenzyde ſterk donkerbruin. De bovenſte Wieken hebben ieder een groote zwarte Vlak of Oog, bevattende twee kleine witte Vlakjes en ten deele omringd zynde met Oranjekleur. De Onderwieken hebben kleine zwarte Vlakken aan den omtrek van den Rand met licht en witachtige plekjes in 't midden. De onderzyde van de Kapel is donker, trekkende naar Roozekleur en gemengeld met helderer en donkerer deelen, hebbende ook eenige kleine donkere Ringetjes.

Ik ontving den boven beſchreeven Vogel van den Heer WILL. BARTRAM van Penſylvanie, die my berigt gaf, dat zy zig aldaar het eerſte in de Maand Maart, op haar vertrek Noordwaards, vertoonen en dat men 'er in 't end van Mey geene meer gewaar wordt.

PLAAT LXXXVIII.

De Goudkruinige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje (†).

Deeze Vogeltjes zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld, en onmiddelyk naar 't Leven op de Plaat gegraveerd.

Het bovenſte, dat ik onderſtel het Mannetje te zyn, heeft een dunnen Bek, die zwartachtig is of donker van Kleur. Daar loopt van den Bek door het Oog een breede zwarte Streek en daar boven is een ſmal wit Streepje. De zyden van den Kop en Keel, beneden die Streek, zyn wit. Het agterſte van den Kop, de Nek Rug en Dekveders boven de Staart, zyn blaauw of Leykleur, met donkere of zwartachtige Vlakken langs het midden der Vederen heen. De Borſt is zwart, met een kleine mengeling van Graauw. Op de Kruin des Kops is een helder geele Vlak. De zyden der Borſt, onder de zwarte Baar, en de Stuit, zyn insgelyks geel; de Veders der Wieken zwart met graauwachtige randen. De binnen zyden der Wieken zyn graauw. De tippen der Dekvederen en de Slagpennen naaſt aan de Rug, zyn wit. De Staart, die zwart is van boven, beſtaat uit twaalf Pennen, gelyk in alle Vogeltjes van dit Geſlagt, voor zo ver ik ze waargenomen heb: zynde de binnenſte Baarden van de drie buitenſte Vederen wederzyds met witte Vlakken getekend. De Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit; doch met Zwart geplekt aan de zyden van Borſt en Buik. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker of zwartachtig.

Het Wyfje verſchilt van het Mannetje daar in, dat het bruinachtig is op de Rug, Wieken en Staart, daar het Mannetje blaauw is of zwart, en dat 'er de zwarte Streek door het Oog aan ontbreekt, zo wel als het zwarte Merk op de Borſt. In alle andere opzigten komen zy overeen. Daar de Vederen van deeze Vogeltjes uitwaards wit zyn, zyn zy zwart aan haare Donsachtige deelen, binnenwaards, by de Schaften.

Zy

(*) [*Papilio Nymphalis Leda* heeft de Ridder LINNÆUS deeze Kapel genoemd en het onderſcheid van Mannetje en Wyfje, zyns oordeels, aangetoond. Zie *Syſt. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 151.]

(†) Muſcicapa Aureo vertice, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* p. II. p. 187. T. 298. Motacilla Coronata. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 21.

Zy waren my insgelyks door mynen Vriend, den Heer WILL. BARTRAM, uit Penſylvanie toegezonden; die zegt, dat zy aldaar, in 't Voorjaar, Zuidwaards van daan komen, en zig maar drie of vier Dagen laaten zien, aazende op Inſekten; gaande dan verder Noordwaards voort, alwaar hy onderſtelt dat zy hunne Zomerwooning veſtigen, om hun Geſlagt voort te planten: keerende voor den Winter naar warmer Klimaaten te rug. Hy hadt eenigen van de Wyfjes geopend, en daar in Knobbeltjes van Eijeren, iets grooter dan Raapzaad, gevonden. Ik denk dat menze, zonder ſchroom, voor tot nog toe niet beſchreeven Vogeltjes mag houden.

PLAAT LXXXIX.

De Goud-gewiekte Vliegenvanger (*) *en de Chineeſche Schildpad-Kapel, die gevlakt is.*

Deeze Vogel en Vlinder zyn beiden onmiddelyk naar 't Leven op 't Koper getekend en ge-etſt, in de Natuurlyke grootte.

De Vogel heeft den Bek zeer regt, ſcherp gepunt en zwart van Kleur. Van den hoek des Beks, om het Oog heen, loopt een breede zwarte Streek, waar boven en beneden witte Streepen zyn. De Keel, van den Bek tot aan de Borſt, is zwart. De Borſt, Buik, Schenkels en Dekveders onder de Staart, zyn wit. De Kruin van den Kop is helder geel. De Nek, Rug, Stuit, en de kleine Dekveders der Wieken, zyn van een licht blaauwachtige Ley-Kleur. De Slagpennen en bovenzyde van de Staart, zyn donker Aſchgraauw. De uitwaardſe Baarden van de eerſte ry der buitenſte Dekvederen van de Wieken, zyn geel; zo wel als de tippen der Vederen naaſt daar boven; welke te ſamen eene ſchoon geele Plek maaken op ieder Wiek. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn wit en de Slagpennen van binnen licht Aſchgraauw, met witachtige randen. Van onderen is de Staart Aſchgraauw, met witte Vlakken op de inwaardſe Baarden der buitenſte Vederen aan ieder zyde. De Pooten en Voeten zyn donker.

De *Chineeſche gevlakte Schildpad-Kapel*, daar nevens afgebeeld, heeft in 't algemeen een roodachtige Oranjekleur, met geel en zwarte Slingers aan den rand uitgemonſterd. Door het midden van ieder Wiek loopt een zwarte Bedding, gevuld met witte Vlakken van een ovaale figuur. Daar zyn ook eenige andere Vlakken en Schaduwingen van Zwart op de Wieken, beſt in de Afbeelding na te gaan. Alzo de onderzyde van deeze Kapel weinig verſchilt van de bovenzyde, dan dat zy flaauwer gekleurd is, heb ik nagelaten daar een Afbeelding van te geeven. Ik acht het Voorwerp nog niet beſchreeven te zyn.

Den boven gemelden Vogel heb ik ontvangen van mynen Vriend, den Heer WILL. BARTRAM, die verhaalt, dat zy in de Maand April in Penſylvanie verſchynen, doch alleenlyk op hunne paſſagie naar het Noorden, blyvende 'er maar weinig Dagen. Men neemt waar, dat zy op Inſekten aazen. Tot nog toe was dit Vogeltje, zo veel ik weet, niet afgebeeld of beſchreeven.

PLAAT

(*) Muſcicapa Alis Aureis. EDW. *Av.* II. p. 189. Pl. 299. Motacilla Chryſoptera. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 20.

PLAAT XC.

De zwart gekeelde Groene Vliegenvanger en de zwart en witte Boomkruiper.

Deeze Vogeltjes zyn beiden ook op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp, en in de Natuurlyke grootte, gegraveerd.

De bovenſte Afbeelding vertoont den *Groenen Vliegenvanger* (*). Deeze heeft den Bek dun, zeer puntig en zwart: de zyden van den Kop en een gedeelte van den Hals, zyn ſchoon helder geel. De Keel, van den Bek tot aan de Borſt, is zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit, en de kleine Dekveders der Wieken, zyn Olyfkleurig groen: de Wieken en Staartveders donker Aſchkleur of zwartachtig graauw. Alzo de tippen der twee voornaamſte ryën van Dekvederen wit zyn, ontſtaan daar uit twee witte Baaren dwars over de Wiek. De Slagpennen naaſt het Lighaam zyn witachtig gerand; de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken wit. De Slagpennen hebben ook de kanten van haare inwaardſe Baarden wit. Drie der buitenſte Staartvederen, aan ieder zyde, hebben witte Vlakken op haare inwaardſe Baarden. De Borſt, onder den zwarten Keel, is geelachtig. De Buik, Schenkels en Dekveders beneden aan de Staart, zyn wit. Het Vogeltje heeft donker bruine of zwartachtige Veders onder de Wieken, gemengeld met het Wit aan de zyden van het Lyf. De Pooten en Voeten zyn donker.

De *Zwart en witte Boomkruiper* (†), die de onderſte Afbeelding op de Plaat is, heeft den Bek, Pooten en Voeten, zwart. Van den hoek des Beks, beneden het Oog, ſtrekt zig een breede zwarte Plek Vederen uit, die boven en onder omringd is met een witte Streep, loopende boven het Oog en daar boven is wederom een zwarte Streek. De Kruin des Kops is wit, de Keel zwart; de Nek, Rug en Stuit, wit, met groote zwarte Vlakken langs het midden der Vederen heen. De Wieken zyn zwart, doch hebben de tippen van de twee voornaamſte ryen der Dekvederen wit, 't welk Baaren dwars over de Wiek maakt. De Slagpennen naaſt aan de Rug zyn ook met Wit gerand; de overigen Aſchgraauw met de kanten der inwaardſe Baarden wit, zo wel als de binnenſte Dekveders der Wieken. De Onderzyde, van de Borſt tot aan de Dekveders beneden aan de Staart, is wit, doch op de Borſt en aan de zyden des Lighaams met Zwart gevlakt. De Staart is zwart, met de kanten der Vederen graauw en aan de onderzyde Aſchgraauw; hebbende de binnenſte Baarden der buitenſte Vederen witte Vlakken.

De Heer WILL. BARTRAM, van wien ik deeze Vogeltjes ontving, zegt, dat de Groene Vliegenvangers door de Provincie van Penſylvanie, maar eenige weinige Dagen in de Maand April, Noordwaards trekken en in hunne voortgang op Inſekten aazen. De Zwart en Witte Boomkruiper komt 'er ook in April, doch blyft 'er den geheelen Zomer, en ſchynt 'er dus te broeden. Hy aaſt op Vliegen, Spinnekoppen, Rupſen en andere Inſekten, vertrekkende Zuidwaards tegen 't aankomen van den Winter.

Deeze twee zeldzaame en fierlyke Vogeltjes, die ik geloof nog niet beſchreeven te zyn, waren my geheel onbekend, tot dat ik het pleizier had, dezelven van den Heer BARTRAM te ontvangen, die my op den zelfden tyd verpligtte met veertien Amerikaanſche Vogels meeſtal niet beſchreevenen, voegende daar by eenige korte Berigten en Waarneemingen dezelven betreffende, in een Brief gedagtekend Penſylvanie, Juny 1756. Alle deeze Vogelen zyn in dit Tweede Deel van myne Naleezingen in Plaat gebragt.

PLAAT

(*) Muſcicapa viridis Gutture nigro. Edw. *Av.* II. p. 190. T. 300.

(†) Certhia nigra & alba. Edw. *Av. Ibidem.*

PLAAT XCI.

De Roodkeelige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje (*).

Deeze beide Afbeeldingen, waar van de bovenſte het Mannetje is, zyn ook, in de Natuurlyke grootte, naar 't Voorwerp op de Plaat gegraveerd.

Het Mannetje heeft een dunnen zwarten Bek; de Kruin van den Kop is geel. Daar is een zwarte Plek, gaande van den hoek des Beks onder het Oog. Het agterſte van den Kop of de Nek is zwart. De zyden des Kops, van den Keel af; als ook de Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. Het laatſte van den Keel of begin van de Borſt, is van eene donker roodachtige Kleur, welke zig verdeelt en onder ieder Wiek voortloopt (†). De Rug, Stuit en bovenzyde der Wieken, zyn van een zwarte of donkere Kleur, de Veders met licht geelachtig groen gerand, uitgenomen de kleine Dekveders der Wieken, die geheel donker zyn. De twee voornaamſte ryen der Dekvederen zyn ſterk witachtig getipt, maakende dus twee lichte Baaren dwars over ieder Wiek. Aan de binnenzyde der Wieken zyn de Dekveders wit, en de Slagpennen Aſchgraauw. De Staart is zwartachtig van boven, hebbende de buitenſte Veders witte Vlakken op haare binnenſte Baarden. De Pooten en Voeten zyn zwart.

Het Wyfje verſchilt van het Mannetje daar in, dat het geen Zwart agter aan den Kop, geen donkere Vlakken op de Rug en naauwlyks eenig Rood aan de Borſt heeft. In andere opzigten zyn zy nagenoeg even eens gekleurd.

Deeze Vogeltjes heb ik ook van den Heer BARTRAM ontvangen, die zegt, dat zy Penſylvanie in de Maand April bezoeken, doch aldaar niet broeden, maar eenige weinige Dagen op Vliegen, Spinnekoppen en andere Inſekten geaaſt hebbende, hunne vlugt Noordwaards neemen en dat menze dan den geheelen Zomer niet meer ziet. Ik ſtel vaſt, dat zy nog niet beſchreeven waren.

PLAAT XCII.

De Kleine blaauw graauwe Vliegenvangers, Mannetje & Wyfje (§).

Deeze zyn ook in Levensgrootte met hun Neſt, alles naar de Natuur in Plaat gebragt. De bovenſte Afbeelding is het Mannetje. Dit heeft den Bek zwart, uitgenomen de Onderkaak, die roodachtig is aan zyn Grondſtuk. De Kruin en zyden van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en bovenzyde van de Staart, zyn allen Leykleurig blaauw, Van de Neusgaten, boven de Oogen tot aan het agterſte des Kops, loopt een geboogene zwarte Streek, en de Oogleden zyn wit. De buitenzyde der Wiek is bruinachtig Aſchgraauw, hebbende drie of vier van de kleinſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, witachtige Randen. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn witachtig; de Slagpennen aan de binnenzyde Aſchgraauw; de Randen van derzelver inwaardſe Baarden licht of witachtig. De twee buitenſte Veders, aan ieder zyde van

(*) Muſcicapa Gutture rubro, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 193. T. 301. Motacilla Penſylvanica. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 19.

(†) [De Heer LINNÆUS is zekerlyk door afgezette Plaaten bedroogen geweeſt, wanneer hy ſlegts Bloedkleurige Zyden aan dit Vogeltje toeſchryft.]

(§) Muſcicapa parva ſubcœrulea, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 194. T. 302. Motacilla cœrulea. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 43.

van de Staart, zyn wit, de derde heeft alleenlyk een witte Tip. De geheele onderzyde, van Bek tot Staart, is wit: de Pooten en Voeten zyn zwart.

Het Wyfje, dat de onderſte Afbeelding is, verſchilt van het Mannetje daar in, dat 'er de zwarte Plek boven 't Oog aan ontbreekt; dat het de bovenzyde der Staart even zo graauw als de Wieken heeft en de Randen der Slagpennen, naaſt aan de Rug, donkerer dan het Mannetje. Voorts komen zy in alle opzigten overeen.

Deeze Vogeltjes met hunne Neſten ontving ik van mynen verpligtenden Vriend, den Heer WILL. BARTRAM, die zegt, dat zy in Maart in Penſylvanie van 't Zuiden komen, en in April hunne Neſten beginnen te maaken, van Knoppen of Spruiten van Boomen, Dons van Planten, en wat dies meer is. De buitenſte Rok van dit Neſt is een plat graauwachtig Mos, dat zy van de Rotſen vergaderen, en de binnenſte Voering is Paardehaair. Zy blyven 'er den geheelen Zomer, doch verdwynen tegen 't aankomen van den Winter. De onderwerpen van deeze Plaat acht ik nieuw te zyn; alzo ik geene Afbeeldingen of beſchryvingen, die met dezelven overeenkwamen, heb kunnen vinden.

PLAAT XCIII.

De Kruisbekken, Mannetje en Wyfje (*).

Deeze Vogels zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De Tekeningen zyn Origineel en op de Plaat onmidelyk naar 't Leven gemaakt. De Bovenkaak loopt aan de Punt kruislings over de Onderkaak, in ſommigen aan de regter, in anderen aan de ſlinkerzyde.

De bovenſte Afbeelding ſtelt het Mannetje voor, welks Bek, die redelyk dik en ſterk is, een donkere of zwartachtige Kleur heeft. Het Oog is van een donker Hazelnooten-Kleur. De Kop, Hals, Borſt, Rug en Stuit, zyn volkomen rood: de bovenzyde van de Staart en Wieken geheel donker of zwartachtig; doch de randen der Slagpennen en Staartvederen trekken een weinig naar 't roode. De binnenzyde der Wieken en de onderzyde van de Staart, zyn Aſchgraauw. De Schenkels, het Onderlyf en de Dekveders beneden aan de Staart, zyn witachtig, met eenige donkere Vlakken: de Pooten en Voeten van eene bruine Vleeſchkleur.

In het Wyfje, dat de onderſte Afbeelding vertoont, zyn de Bek, Oogen, Pooten en Voeten, volmaakt in gedaante en Kleur met die van het Mannetje overeenkomſtig. De Kop, Hals en 't Lighaam, zo wel onder als boven, zyn geelachtig groen, gelyk dat van den Groenling (*Chloris*): de Stuit is hoog geel, naar 't Oranje trekkende: de Zyden van den Kop en de Keel zyn Aſchgraauw; het Onderlyf en de Dekveders aan de Staart, van eene witachtig Aſchgraauwe Kleur, met donkere Vlakken: de Wieken en Staart aan de buitenzyde donker Aſchgraauw, doch van onderen wat bleeker.

Deeze Vogels hebben zig onlangs, in de Jaaren 1756 en 1757 naamelyk, by groote Vlugten in de nabuurſchap van Londen vertoond, Zy bezoeken ons niet regelmaatig en beſtendig, in bepaalde Saizoenen, maar veel eer toevallig, om redenen die wy niet weeten. Somtyds ziet of hoort men 'er niet van, verſcheide Jaaren agtereen. Onlangs ontving ik 'er een uit Groenland, die door de Walvisviſſchers was gevangen. Hier uit onderſtel ik, dat het een Vogel is, aan Noord-Amerika zo wel als Europa gemeen: want ik heb waargenomen, dat de meeſte zo wel Land- als Water-

(*) Loxia Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 196. T. 303. Loxia Authorum. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 1. Kruisbek Kernbyter. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 498.

Watervogels, die deeze hooge Noorder Breedte bezoeken, zig onverſchillig over de minder Noordelyke deelen van Europa verſpreiden. WILLOUGHBY zegt, p. 248, dat hy drie Loot weegt. Een, dien ik levendig in een Kouwtje hield, hadt de zwaarte van vier Loot en een half vierendeel Loots. Tegenſtrydig met de meeſte andere Vogelen verſchillen zy met elkanderen in Kleur: want ik heb 'er veelen gezien en bevonden, dat de beſchryving van den eenen niet volſtrekt zou overeenkomen met die van een anderen. Zy hebben wel de zelfde Kleuren, groen, rood, donker en Aſchgraauw, maar op verſchillende wyzen met elkander gemengeld, en dit maakt de algemeene Hoofdkleur uit. Uit een groot getal van deeze Vogelen, heb ik hier twee gekoozen, die ik oordeelde beſt het oogmerk der Kleuring te zullen uitdrukken; alzo zy de grootſte uiterſten van verſchil vertoonen. By ons komen zy veel op de Pynboomen en aazen op het Zaad der Pyn-Appelen. Over eenige Jaaren ontving ik een Brief, van wylen den Hertog van Richmond, met den Vogel *Dikbek* genaamd: hoewel ik nu twyfel of deeze laatſte, (die in het Vierde Deel van myne Vogel-Hiſtorie, p. 228, ingevoegd is,) niet veeleer tot de Loxia of Kruisvink behoore (*). Zy zyn door de meeſte Autheuren, die van de Vogelen gehandeld hebben, beſchreeven en afgebeeld.

PLAAT XCIV.

De Witkeelige Moſch en de geele Kapel met Zilvervlakjes.

Zy zyn beiden Levensgrootte afgebeeld. De Vogel is gemaakt naar een nette Tekening in Kleuren, door den meergemelden WILL. BARTRAM van Philadelphia in Penſylvanie, my bezorgd: de Kapel kwam van Karolina.

De Moſch (†) heeft een korten dikken Bek, (gelyk de Graan-eetende Vogels gemeenlyk hebben,) van een zwartachtige of donkere Kleur. Van den Hoek des Beks door het Oog, (dat van Hazelnoote-Kleur is,) loopt een donkere Streep. Boven het Oog is een Boog, van Oranjekleur naaſt aan den Bek, maar die, naar het agterſte van den Kop, allengs wit wordt. De Keel, effen onder den Bek, is wit, daar hy zwart is in de gemeene Moſch. De geheele bovenzyde, Kop, Nek, Rug, Staart en Wieken, is van eene roodachtig bruine Kleur; doch de middelſte deelen der Vederen zyn donker, 't welk een aangenaame verſcheidenheid in de Schaduwing der Vederen veroirzaakt. De rand van het bovenſte der Wieken, naaſt aan den Borſt, is licht geel gekleurd. De zyden van den Kop, de Borſt, Buik, Schenkels en de Dekveders onder aan de Staart, zyn licht of witachtig Aſchgraauw, zonder Vlakken: de Pooten en Voeten roodachtig Vleeſchkleur.

De Kapel (§) heeft den Kop rood, het Lighaam bruin, het onderſte of de Staart geel, met een donkere ſtreep langs de bovenzyde, de algemeene Kleur van al de Wieken, zo wel boven als beneden, is geel. De bovenſte hebben, in 't midden van haare bovenzyden, ieder een roode Vlak met een donker Kringetje, en agt donkere Vlakken aan den uiterſten Rand. De kortſte of onder-Wieken zyn, rondom den Rand, met donkere Vlakken, die naar de Letter V gelyken, getekend. Aan de

(*) [Het is de *Coccothrauſtes* der Autheuren, behoorende ook tot het Geſlagt van *Loxia*, en door my agter den voorgaanden omſtandig beſchreeven.] Dezelve is op Plaat LXXXIII, in 't Zesde Deel van dit Vogelen-Werk, in Afbeelding gebragt.

(†) Paſſer Gutture albo. EDW. *Av.* II. p. 198.

(§) [Deeze Kapel heeft de Heer LINNÆUS van de *Papilio Senna*, daar dezelve zeer naar gelykt, door den naam van *Eubule* onderſcheiden. Zie *Syſt. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 102. Dat zyn Ed. dezelve ook tot de Oranje-Kapel (*Hyale*) Sp. 100. betrekt, moet zekerlyk een misſlag zyn.]

de onderzyde zyn alle de Wieken een weinig gewolkt met donkere Vlakjes en ieder Wiek heeft in 't midden twee witte Vlakken, met een roodachtig boordzel.

Myn verpligtende Vriend, de Heer Henry Baker, Lid der Kon. Societeit, voorzag my met deeze, benevens de kleine Geel en Zwarte Kapel; die op Plaat XCVI. zal volgen. Hy zeid, dat zy uit Zuid-Karolina overgebragt waren. Ik heb den Vogel nooit gezien, maar oordeelde de Tekening van den Heer Bartram zeer fraai, en kon aan derzelver naauwkeurigheid en echtheid geen twyfel ſlaan. Ik geloof dat geen der Onderwerpen van deeze Plaat ons tot nog toe ooit zyn bekend geweeſt.

PLAAT XCV.

De Worm-Eeter (*) van Penſylvanie en het Virginiſch Boktorretje.

De beide Afbeeldingen, op de Plaat, zyn onmiddelyk naar de Voorwerpen, Levensgrootte, getekend en gegraveerd. De Vogel ſchynt een middelſlag te zyn, tuſſchen de Dunbekkigen en de Dikbekkigen, die Graanen eeten; als hebbende den Bek dikker dan de eerſten maar dunner dan de laatſten.

Zyn Bek is taamelyk ſcherp gepunt, aan de bovenzyde donker, maar Vleeſchkleurig aan de onderzyde. Van den hoek des Beks, door het Oog, loopt eene ſmalle zwarte Streep. Effen boven 't zelve is een geelachtig en daar boven een zwart Boogje. Het overige van den Kop, Keel en Borſt, is roodachtig geel; welke Kleur allengs witachtig wordt en dus blyft, tot aan de onderzyde van de Staart. De geheele bovenzyde, Rug, Wieken en Staart, zyn van een donkere Olyfgroene Kleur; de binnenſte Dekveders van de Wieken geelachtig wit; de binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, Aſchgraauw: de Pooten en Voeten Vleeſchkleurig.

De geſtalte van het Boktorretje is uit de Afbeelding kenbaar. Het is van een donkerbruine Kleur en heeft zyn naam van zyne twee lange Hoornen, die agterwaards ſtrekken, gelyk die van een Bok. Het was gevonden door een Kuiper in Londen onder 't klooven van een Stuk Virginiſch Eikenhout, tot Pypeduigen. Het Stuk Houts, met het Inſekt daar in leevende, werdt my in April 1758, door mynen verpligtenden Vriend, Joseph Ames, Lid der Kon. Societeit, gegeven. Het was toen eetende en maakte zynen voortgang door het Hout, waar uit het in July van 't zelfde Jaar voortkwam door een Gaatje, dat het aan 't end daar van hadt doorgeknaagd, gelyk op de Plaat is afgebeeld; alwaar ook, op zyde van het Stuk, de holligheid vertoond wordt, welke het in de vaſte Eik gemaakt hadt. De opening, daar het in gekomen was, bevondt zig in het andere gedeelte des Houts en ſtrookte met de afgebeelde. Dit Torretje knaauwt het Hout in zyn volmaakte ſtaat. Het Stof, dat ik in de holligheid vondt, vertoonde zig niet als Excrementen, maar als fyn Zaagzel of Gruis van Hout. Daar zyn veele verſchillende Soorten van dit Geſlagt van Torretjes of Bokjes, die, zo ik geloof, allen Hout vreeten (†).

De Heer James Lehman toonde my een Soort van Bokje, grooter dan dit, en van zeer ſchoone Kleuren, 't welk gevonden was in een vaſt Stuk Mahony-Hout. Doktor Pye, van Mile-end, heeft de zelfde Soort als de myne, die levendig, in de ſtaat

(*) Vermivora. Edw. *Av.* II. p. 200. T. 305.

(†) [En ik geloof, dat zy geen van allen Hout eeten, maar dat zy ſlegts het vermogen hebben, om het Hout af te knaagen, tot dat zy een uitgang hebben gevonden. Het ſtrydt tegen de natuur van een Diertje, dat niet aangroeit, zulke vaſte Spyze te nuttigen. Ook zyn de holligheden in het Hout grootendeels niet door hun, maar door den Worm daar zy uit voortkomen, gemaakt.]

ſtaat van Worm, gevonden was in een Stuk hard Hout, uit Nieuw Engeland overgebragt, en in die ſtaat, zo hy zeide, het Hout knaagde. De Worm, tot volwasſenheid gekomen, verandert in een Popje, daar men het Torretje volkomen gevormd in kon zien, bewonden in een dun doorſchynend Huidje, waarvan de Doktor my een Tekening vertoonde. Na dat het in die Staat eenigen tyd gebleeven was, kwam 'er een volmaakt Boktorretje uit voort, van de zelfde Soort als door my is beſchreeven.

De Worm-Eeter ontving ik van den Heer WILL. BARTRAM, die zegt, dat het een Trekvogel is en dat hy waargenomen heeft, hoe al de Dunbekkige Vogels van Penſylvanie van dien aart zyn. Deeze Vogel vertoont zig het eerſte in July, en gaat dan Noordwaards voort, doch hoe verre is onzeker. Men heeft de Vogels, die in 't Voorjaar Noordwaards door dat Land paſſeeren, nooit den zelfden weg zien te rug keeren. De Heer BARTRAM onderſtelt, dat zy in de Herfſt Zuidwaards gaan, door eenige andere Paſſagie, agter hunne inlandſche Bergen. Ik geloof dat dit de eerſte Afbeelding en beſchryving zy van den Worm-eeter: ook ſtaat het my niet voor, dat de Boktorren tot nog toe ontdekt waren kaauwers of eeters te zyn in het Hout (*).

PLAAT XCVI.

De Dikbek van Malakka en de Jacarini, met een kleine geele Kapel.

Deeze Vogels en de Kapel zyn allen in de Natuurlyke grootte getekend. Die van *Fig.* 1. en *Fig.* 3. lagen voor my, terwyl zy op de Plaat gebragt werden.

De *Dikbek van Malakka* (†) *(Fig.* 1.), heeft den Bek van eene blaauwe Kleur, dik en Sterk naar de grootte van den Vogel. De Kop en onderzyden der Wieken zyn licht Aſchgraauw; de Rug, Wieken, Stuit en Staart, roodachtig of Kaſtanjebruin: de Borſt, Buik en de geheele onderzyde, donker of zwartachtig: de Dekveders onder aan de Staart een weinig lichter: de Pooten en Voeten Vleeſchkleur.

De Afbeelding *(Fig.* 2.) vertoont den *Jacarini* van MARCGRAAF (§), wiens beſchryving WILLOUGHBY in zyn Werk, p. 258, overgenomen heeft. Hy komt voor in deszelfs *Hiſtorie van Braſil*, p. 210. Maar, alzo de gedagte Autheuren 'er geen Afbeelding van gegeven hadden, was het my aangenaam, gelegenheid te hebben om denzelven te tekenen. De Portugeezen noemen hen *Negritto*. Het is een Graaneetende Vogel, die een middelmaatig dikken korten Bek heeft, van een donkere Kleur. Zyn Pluimagie is geheel zwart, met een uitneemend fraay gepolyſte Oppervlakte, als gebruineerd Staal, en, in een bekwaam Licht geſteld, een weerſchyn hebbende van zeer ſchoon donker blaauw over het Lighaam, en ſomtyds een groenachtige Kleur aan den Hals en Wieken. De Pooten en Voeten zyn van 't gewoone maakzel en van een bruine Vleeſchkleur. MARCGRAAF zegt, dat de binnenzyden der Wieken wit zyn. De zyd-Veders der Staart draaijen buitenwaards, gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt.

Deeze

(*) [De waarſchynlykheid was evenwel groot: want hoe zouden anders, die in 't Hout veranderen, daar uit komen. ROESEL hadt een aanmerkelyke twyfeling over dit Stuk, of zy ook Hout aten, om dat men ze zo veel op Stammen van Boomen en Hout aantreft; doch hy ſchynt niet bedagt te hebben, dat zy daar op moeten zyn, om hunne Eijeren in Scheuren of Gaatjes te leggen, ten einde de uitkomende Wormpjes in 't Hout kunnen booren. *Inſ.* II. *Scar.* II. p. 16. Thans is het blykbaar dat zy hetzelve afknaagen of kaauwen kunnen: doch indien het Bokje van April tot July Hout tot voedzel hadt gebruikt, moeſt het ook Excrementen hebben afgelegd.]

(*) Coccothrauſtes Malaccenſis. EDW. *Av.* II. p. 204. T. 306. f. 1. Maja Sinenſis. BRISS. *Av.* III. p. 212. T. 9. f. 1. Loxia Maja. LINN. *Syſt. Nat.* XII. *Gen.* 109. Sp. II.

(†) Jacarini. EDW. *Av.* II. p. 204. T. 306. f. 2. Tangara Braſilienſis nigra. BRISS. *Av.* III. p. 28. Tanagra Jacarina. LINN. *Syſt. Nat.* XII. *Gen.* 111. Sp. 4.

Deeze twee Vogels waren in bezitting van den verpligtenden Liefhebber, TAYLOR WHITE, Schildknaap van Lincolns-Inn, die my met het Gezigt derzelven begunſtigde. De eerſte was gedroogd uit Indië overgebragt onder den naam van het *Malakſe Winter-Koningje*, doch welken ik verkoozen heb te veranderen, als hebbende de Vogel niets daarvan dan de grootte. De andere Vogel leefde in een Kouwtje, dat ik niet met my naar Huis kon neemen: zo dat ik hem alleen by geheugenis tekende en kleurde, maar vervolgens myn Tekening met den Vogel vergeleek, die ik nagenoeg bevondt overeen te komen.

Het kleine geele en zwarte Kapelletje *(Fig. 3.,)* heeft zyn Kop, Lighaam, Pooten, enz. van eene donkere Kleur. Alle de Wieken aan beide zyden zyn geel doch aan de bovenzyden zeer diep met zwartachtig of donker gezoomd. Ook heeft ieder der boven-Wieken een klein zwart Vlakje: de onder-Wieken een rond rood Vlakje, by den uiterſten Rand, benevens een weinigje Rood. Het was uit Zuid-Karolina afkomſtig.

PLAAT XCVII.

De Kleine Wulp, Corlieu *genaamd* (*) *en het Papier-Mos.*

Deeze is kleiner dan de gemeene Wulp. Evenwel is deeze Afbeelding in Afmeetingen omtrent de helft verkleind: zo dat hy in Oppervlakte hier maar een vierde en in Lighaamelyke grootte niet meer dan een agtſte van de Natuurlyke grootte heeft. De Kop, in 't onderſte van de Plaat, komt voor in de laatſtgemelde grootte. Voorts zyn beide deeze Voorwerpen onmiddelyk naar de Natuur gegraveerd.

De Bek is, aan ieder zyde van de Bovenkaak, met Sleuven, waar in de Neusgaten hunne plaats hebben. De Kleur des Beks is van boven donker, van onderen roodachtig naby den Kop. De Afbeelding vertoont de Geſtalte, beter dan de beſchryving zou kunnen doen. Op zyde is hy een weinig ſamengedrukt. De Kop en Hals, tot aan de Borſt, zyn gedekt met roodachtig bruine Vederen, hebbende ieder Veder een donker Merk langs het midden heen. Rondom de Oogen zyn zy lichtachtig, en de Keel, onmiddelyk onder den Bek, is een klein end wegs wit. De helft van de Rug naaſt aan den Kop, de bovenſte Dekveders der Wieken, en de Slagpennen die naaſt aan de Rug komen, wanneer de Wieken geſlooten zyn; vindt men ook met roodachtig bruine Vederen gedekt, die donkere Streepen langs haare Schaften hebben, aan ieder zyde getand. De groote Slagpennen zyn uitwaards geheel zwart of donker, met witte Schaften. Na de vierde volgen 'er omtrent tien van eene donkere Kleur, met halfronde witte Vlakken op de buitenſte Baarden getekend. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn wit, met flaauwe donkere Vlakjes. De binnenzyden der Slagpennen zyn licht Aſchgraauw, met witte Streepen overdwars. De Borſt, Buik, Schenkels, Zyden, de Dekveders beneden aan de Staart, zyn wit, zo wel als de agterſte helft van de Rug. De zyden onder de Wieken, evenwel, zyn met flaauw Aſchgraauwe Vlakjes geſprenkeld. De Staart beſtaat uit twaalf Vederen, waarvan de middelſten wel zo lang zyn als de anderen. Hy is, zo wel als de bovenſte Dekveders, witachtig, met eenige bruinheid gemengd, en heeft van boven zwartachtige Streepen overdwars. De Pooten zyn naakt boven de Kniejen, die een aanmerkelyke dikte hebben. De drie voorſte Vingers

(*) [Deeze Vogel is door den Heer LINNÆUS betrokken tot den *Scolopax Phæopus*, *Syſt. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 4., door my beſchreeven, *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 222.]

gers zyn aan hun begin ſamengevoegd met een ſterk Vlies, en hebben zydelingſe Zoomen, die breedte en platheid aan de Voetzoolen geeven. Hier door zyn zy beter in ſtaat om te loopen op Zandige en Modderige Stranden, dat hunne Natuurlyke Weiden zyn, om Aas te zoeken. De Klaauwen zyn klein en donker, die van de middelſte Vingers aan de binnenzyden kantig verdund. Zy hebben de Pooten en Voeten met een groenachtige geſchubde Huid bekleed.

De Huid van deezen Vogel was door myn zeer goeden Vriend, den Heer THOMAS BOLTON, Bloemiſt van Werley-Clough in Yorkshire, naarby welke plaats hy was geſchooten, my toegezonden. Ik verbeeld my dat het die zelfde Vogel zy, welke door WILLOUGHBY beſchreeven is, pag. 294. van zyne Ornithologie, alwaar hy, wat andere Autheuren daar van gezegd hadden, by een verzameld heeft. Ik vind 'er geen Afbeelding van, dan een ſlegte by GESNERUS (*). Zie zyne *Phaeopus alter*, *Arquata minor*. *Nomencl. Av. Ord.* 8. *p.* 103.

Het *Papier-Mos* is in de Natuurlyke grootte getekend. De Bladen daar van zyn zeer dun, en getakt, als de Afbeelding vertoont, hebbende hunne Oppervlakten bedekt met kleine Nopjes of Stippen. De Kleur is licht bruinachtig geel. Het was door een Ooſtindiſch Schip van St. Heleen medegebragt. De Heer ELLIS heeft, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie der Korallynen*, twee verſchillende Soorten opgegeven, die veel naar het tegenwoordige gelyken (†).

PLAAT XCVIII.

De Tzergraauwe Strandlooper of Koet-Plevier, een Soort van Snep (§).

Deeze Vogel is op de Plaat in de Natuurlyke grootte vertoond, en onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd. De kleine Afbeelding ſtelt hem met uitgeſpreide Vlerken voor.

De Bek, die eene zwarte of donkere Kleur heeft, heeft een Sleuf aan ieder zyde van de Bovenkaak, in welke Sleuven de Neusgaten zyn. De Oogen vind ik aan de zyden van den Kop, verder agterwaards dan gewoonlyk, geplaatſt. Hy heeft een donkere Vlak op de Kruin; terwyl het overige van den Kop, de onderzyde van den Hals en het geheele Lyf tot aan de Dekveders beneden aan de Staart, wit zyn. De bovenzyde van den Hals is licht graauw: de Rug en Stuit zyn blaauwachtig of Leykleur, met donkere Vlakken langs het midden der Vederen, en een weinig bruin, daarin ſpeelende. De Staart heeft twaalf Veders, die ſcherpachtig aan de tippen zyn, van eene zwarte of donkere Kleur, met ſmalle licht Aſchgraauwe randen. De Wiek is uitwaards ook zwartachtig. De binnenſte Slagpennen, die naaſt aan de Rug vallen, zyn zwart, met ſcherpe punten, hebbende de kanten licht van Kleur of wit. Eenigen der middelſte Pennen zyn geheel wit; de volgende hebben witte Tippen en de agt uiterſten of buitenſten zyn zwart, met witte Schaften. De eerſte ry van Dekveders boven de Slagpennen, heeft zeer witte Tippen; in de tweede zyn dezelven flaauwer (**); de kleine zyn geheel zwart, en de binnenſte of inwaardſe

(*) [Men vindt 'er echter, onder den naam van *Phæopus minor*, ook eene by ALDROVANDUS en thans, na het ſchryven van EDWARDS, by BRISSON *Av.* V. p. 317. T. 17. f. 1.]

(†) [Onder den naam van *Smalbladig Hoornwier*, Pl. 28., en van *Papier-Mos*, Pl. 38., Fig. 8. Deeze beiden behooren tot de *Fluſtra truncata* van den Heer LINNÆUS, welke ik, onder de Zeegewaſſen, by den naam van *Beitelvormig Korſtgewas*, heb beſchreeven. Zie *Nat. Hiſt.* I. D. XVII. STUK. bladz. 477. De laatſtgemelde Plaat is in de Eerſte Uitgave van ELLIS niet.]

(§) [Het is, by den Heer LINNÆUS, thans de agtſte Soort van Strandloopers, onder den naam van *Tringa lobata*; en is, door my, by dien van Koet-Plevier omſtandig beſchreeven, *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 245. Doch de zelfde Afbeelding als deeze, welke ik verkleind overgenomen heb, PLAAT XLIV. Fig. 3., is door den Heer EDWARDS gebragt in de *Phil. Tranſactiën*, en aldaar bladz. 247. beſchreeven.]

(**) [De Franſche Vertaaler, door den Hoogduitſchen gevolgd, zegt hier, dat de Tippen der eerſte ry langer, die der tweede korter zyn; 't welk wel waar kan zyn; doch ik meen dat EDWARDS met *deep white tips* zulks niet bedoeld heeft.

waardſe wit met een weinig graauw. De Slagpennen zyn, aan de binnenzyde, licht Aſchgraauw. De Pooten en Voeten trekken naar Loodkleur.

Het buitengewoonſte van deezen Vogel, zyn de Vinnen of Lobben, aan de zyden van zyne Vingers, dat Vliezen zyn, by de Gewrichten uitgegulpt, zo dat zy die aanwyzen. Beſt ziet men zulks in een Voet, die een weinig vergroot in een hoek der Plaat is geſchetſt; waar ook blykt, dat deeze Vliezen, aan de kanten, Kamswyze fyn ingeſneeden [of als met Franje] zyn. De Bek is platachtig gelyk die van een Endvogel, en dus breeder dan hoog. Zie een Afbeelding van deszelfs bovenzyde, aan den grooteren Kop, die in de andere hoek is getekend, met een kleiner Kop, die een ſmaller Bek heeft, daar nevens. Hier mede heb ik het verſchil tuſſchen den hier beſchreevenen Vogel en een van hetzelfde Geſlagt van Amerika, met een ſmallen Bek, te vooren door my uitgegeven, willen aanwyzen (*).

Deeze Strandlooper is, zo ik geloof, nog niet afgebeeld of beſchreeven geweeſt, voor dat hy uitkwam in de *Verhandelingen der Koninglyke Societeit*, VOL. L. Part. I. p. 255., op 't Jaar 1757. Maar in de Afbeelding van dat Werk was hy niet gekleurd, en een naauwkeurige Kleuring oordeel ik een voornaame zaak te zyn in de Natuurlyke Hiſtorie. Ik geef hem dan hier wederom aan 't licht. Hy werdt my bezorgd door myn verpligtenden Vriend, den Heer THOMAS BOLTON, Bloemiſt van Worley-clough in Yorkshire, by welke plaats hy in January 1757 was geſchooten. De Heer RAY zegt, in een Werk door hem in 't Jaar 1674 te Londen uitgegeven (†), na het noemen van den Koet, in zyne Verzameling van Vogelen, p. 92, dat de Heer JOHNSON van Brigna, by Grotabridge in Yorkshire, hem een Vogel van het Koet-Geſlagt vertoonde, met gelobde Voeten, niet veel grooter dan een Merel of zwarte Lyſter zynde. Daar zo weinig, ten dien opzigte, door RAY gezegd wordt; kan men niets bepaalen aangaande dien Vogel; maar men mag veilig beſluiten, dat het onze boven beſchreevene niet geweeſt zy: want de Lyſter weegt, volgens dien Autheur, vier Oncen; en de Heer BOLTON, die my deezen Vogel zondt, zegt in zyn Brief, dat dezelve, nieuwlings gedood, maar één Once woog.

PLAAT XCIX.

De Fregatvogel (§), een Chineeſch Viſchje, en het roode Hoornwier.

De Vogel, van deeze Plaat, is zeer veel kleiner dan Levensgrootte, in welke de Kop en regter Voet om laag zyn afgeſchetſt. Het Origineel was een opgevulde Huid, en dus opgezet hadt hy, van de Punt des Beks tot aan het end der Staart, de langte van zes-en-dertig Duimen. De Wiek, geſlooten zynde, was drie-en-twintig Duimen lang, en de tippen der Wieken bevonden zig, uitgebreid zynde, meer dan zes Voeten van elkander. De Staart, die gevorkt is, heeft de buitenſte Veders dertien Duimen lang en de eerſte of grootſte Slagpen zeſtien Duimen.

De Bek heeft twee Sleuven, loopende langs de geheele Bovenkaak, in welker begin, by den Kop, de Neusgaten geplaatſt zyn. Hy is rood van Kleur en wordt wyder naar den Keel, zynde de hoeken des Beks byna twee Duim van elkander. De geheele Vogel, uitgenomen de Hals en Borſt, is met Veders van een Roeſtig-bruinachtige of zwarte Kleur gedekt. De Buik, de binnenzyden der Wieken, en de onderzyde van de Staart, zyn een weinig lichter dan de Rug. Op de Borſt is een wit

(*) EDW. *Av.* T. 46. [Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk bladz. 71. Pl. 91.]

(†) *A Collection of English Words &c. with a Catalogue of English Birds and Fishes &c.*

(§) Avis Rabhorcados vel Navis Bellica dicta. EDW. *Av.* II. p. 209. T. 309. Pelecanus Aquilus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 72. Sp. 2. [Hy is door my, in de *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK bladz. 111. omſtandig beſchreeven en Plaat XXXVIII. *Fig.* 2, als vliegende in Afbeelding gebragt; waar men de aanhaalingen der Autheuren kan zien.]

wit Bed van Vederen, van byna Hartvormige figuur, (afzonderlyk op de Plaat vertoond,) welks Punt naar den Keel ſtrekt, maar de twee ſtomper hoeken gaan onder de Wieken. Deeze hebben ieder omtrent dertig Slagpennen of Veders van den eerſten rang, op eene ry. De Staart beſtaat uit tien Vederen, waar van de twee middelſten de helft korter dan de zydelingſen zyn. De Pooten, tot de Kniejen toe gevederd, zyn de kortſten, naar de grootte des Lighaams gerekend, die ik ooit heb aangetroffen in de Vogelen. Zy hadden aan de buitenzyden kleine ſtompe Vedertjes geheel tot de Voeten toe, gelyk aangeweezen is in de groote Afbeelding van een Poot. De vier Vingers zyn allen ſamengewebd, even als in de Pellikaan, Kormoran of Water-Raaf, Jan van Gent, en dergelyken: van welk Geſlagt deeze Vogel een Soort is. De Vingers zyn niet tot aan de enden toe gevliesd, gelyk gemeen is in de meeſte Watervogelen, maar het uiterſte Lid van de drie voorſten vry gelaten, om beter zyne Prooy, (Viſſchen naamelyk, die ſlipperig zyn,) te kunnen vatten en vaſthouden. De Pooten en Voeten zyn van eene vuil geelachtige Kleur.

Het *Chineeſche Viſchje*, dat ik twintig Maanden levendig gehouden heb in een Bekken met Water, is in de Natuurlyke grootte naar 't Leven getekend. Het hadt geene Vinnen op de Rug, maar kleine Bultjes, ter plaatſe daar de Rugvinnen gewoonlyk ſtaan. Aan de onderzyde hadt het drie paar Vinnen, het eerſte naby de Kieuwen, het tweede in 't midden des Buiks, en het derde nader aan de Staart, tuſſchen welke laatſten de Navel geplaatſt was. Onder deeze Viſſchen is 't gewoon, dat eenigen enkelde, anderen dubbelde Staarten hebben, maar aan den bovenkant ſamengevoegd. De hier afgebeelde hadt de Staart ten deele dubbeld, gelyk op de Plaat is uitgedrukt. De Vinnen en Staart waren rood van Kleur. Het was met ſtevige Schubben gedekt en hadt aan ieder zyde een Zydſtreep. De Rug was donker trekkende naar groen, welk naar de onderzyde trapswyze veranderde in een geele of Goud-Kleur (*).

Het *roode Zee-Wier*, tot ſieraad hier mede bygebragt, is ook in de Natuurlyke grootte getekend. Het is plat en zo dun als het fynſte Linnen, ſierlyk genopt of gekorreld, en van een ſchoone Karmyn Kleur. Het was my gegeven door mynen zeer geachten Vriend, wylen den waardigen Liefhebber, den Heer ARTHUR POND, Lid van de Koninglyke Societeit, die hetzelve, met en benevens andere Zeegewaſſen, van de Kaap der Goede Hope ontvangen hadt. Het ſchynt my nagenoeg overeen te komen, met het Breedbladerig Hoornwier van den Heer ELLIS, die een Mikroskoopiſche beſchryving uitgegeven heeft van deszelfs kleine deelen. Zie zyn Werk over de Koraalgewaſſen, Pl. XXIX, p. 70. (†).

De Vogel, op deeze Plaat vertoond, was my, droog wel geconſerveerd zynde, door mynen verpligtenden Vriend, den Schildknaap ISAAK ROMILLY, Lid van de Koninglyke Societeit, preſent gedaan. Men vindtze alleenlyk in warme Landen, en ziet ze in de Zee vliegen op een verren afſtand van 't Land. Hy ſcheen my de zelfde te zyn als de *Rabihorcado* of *Raboforcado* van WILLOUGHBY, waarvan het Berigt en de Afbeelding, p. 395, Tab. LXXVII., van deszelfs Werk is te vinden. PETIVER geeft, in zyn *Gazophylacium*, even de zelfde Afbeelding. Hy noemt het de *Indiaanſche Vorkſtaart*. De Afbeeldingen van deeze Autheuren (welke zy, om dit in 't voorbygaan te zeggen, van NIEREMBERG ontleend hebben: zie deszelfs *Hiſt. Nat.* p. 221.) zyn zeer onvolkomen en kunnen geen denkbeeld geeven van den Vogel. 't Geen zy daarvan zeggen, komt op niets anders uit, dan dat dezelve een

(*) [Kan dit Viſchje tot de Chineeſche Goudviſſchen behooren, onder welken men, zo ten opzigt van de figuur des Lighaams als van de Kleur en Vinnen, inzonderheid in de hier te Land geteelde, zo veel veranderingen ontmoet? Waarom maakt EDWARDS van de zynen, die by hem Plaat 209, en in dit Werk op Plaat CIV. in 't Zesde Deel afgebeeld zyn, dan geen gewag? Ik vind het door den Ridder LINNÆUS niet aangehaald.]

(†) Van het ſmalbladige vindt men hier voor, op Plaat XCVII., een Afbeelding. Zie verder de Aantekening aldaar.

een Gevorkte Staart heeft (*). DU TERTRE geeft, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie der Voor-Eilanden van Amerika*, eene beſchryving van deezen Vogel, onder den naam van *la Fregate*, met een Berigt van zyne lange vlugt van Land over de Zee, en zyn vegten met andere Zee-Vogels om den Roof, enz. RAY heeft in zyn *Synopſis Avium* of Kort Begrip der Vogelen, pag. 153, 154., de beſchryving van DU TERTRE gebruikt, waar van een gedeelte overgenomen is in ALBINS *Vogel-Hiſtorie*, VOL. III. pag. 75; en ik verbeeld my, dat die Autheur zyne Afbeelding van den Fregatvogel alleenlyk uit de beſchryving van DU TERTRE heeft opgemaakt: want dezelve is zeer vitieus, byzonderlyk ten opzigt van de Kieuwen, gelyk hy ze noemt, en van de Voeten, die in myne Afbeelding zyn verbeterd. DU TERTRE zegt, dat de Mannetjes geheel zwart als Ravens zyn. Ik geloof dat de tegenwoordige ver de echtſte Afbeelding en naauwkeurigſte beſchryving is, welke men 'er tot nog toe van heeft: maar ik onderſtel dat dit het Wyfje zou kunnen zyn. Na dat ik deezen Vogel getekend en gekleurd had, naamelyk, heeft een Heer, die verſcheide Tochten naar Ooſtindie gedaan hadt, my verhaald, dat de Vederen der Mannetjes van deeze Soort geheel zwart zyn (†).

PLAAT C.

Het Dier dat men de Luijaard *noemt.*

Het heeft ongevaar de grootte van een groote Huiskat. Ik heb het getekend naar een Huid, die opgezet was in het nevensgaande poſtuur. Het Vel om den Bek was zo digt en hard, dat ik de Tanden niet kon ontdekken. De Ooren zyn klein, rondachtig en geheel bedekt door het lange Haair op den Kop. Uitwendig vertoont 'er zig geen Staart aan. De regter Voorvoet of Hand is in de Natuurlyke grootte onder op de Plaat voorgeſteld (§)

De Kop is redelyk rond, gelyk men ziet in de zydelingſe Tekening daar van. Hy is, van boven, op zyde en van agteren, gedekt met lang Haair, 't welk over den Hals heen hangt, gelyk in de Menſchen. Ook heeft het Aangezigt van vooren iets naar dat van een Man gelykende, [als met een Staatie-Pruik, wier enden wederzyds op de Borſt hangen, verſierd.] Het is met kort Haair gedekt, dat in de geheele rondte uitwaards ſtrekt, en, het Haair van den Kop in andere Streeken ontmoetende, een kleine verheffing rondom het Aangezigt maakt, zich als een Masker vertoonende. Het Vel was om den Bek kaal en van eene roodachtige Kleur, zynde ook om de Oogen roodachtig. De Voeten [en Handen] zyn ook met een kaale roode Huid gedekt, [als had het Dier een Soort van Polsjes of Handſchoenen zonder Vingers aan.] Ieder heeft drie zeer ſterke witte Nagels of Klaauwen, van taamelyke langte en maatig geboogen. Zy zyn platachtig en niet in Vingers verdeeld, maar de Nagels of Klaauwen komen onmiddelyk voort uit den onverdeelden Voet (**). De Armen of Voorpooten zyn langer dan de Agterpooten. Of het Tepels op de Borſten had, gelyk de Aapen, verhinderde my de dikte van het Dons en de droog-

te

(*) [Hy wordt, zo NIEREMBERG aantekent, [van de Spaanſchen denk ik,] *Raboborcado* geheten, om dat zyn Staart gelyken zou naar eens Snyders Schaar en van de Portugeezen *Rabiforcado*, [waarſchynlyk om dat dezelve naar een Vork gelykt.] Dit is de reden van 't verſchil dier benaamingen,]

(†) [Van het Mannetje heb ik, uit BRISSON, de voorgemelde Afbeelding gegeven, die in Indie door zeker Heer was getekend, met byvoeging, dat die Vogel bykans veertien Voeten afſtands van 't end der eene Wiek tot dat der andere had; zo dat zy in grootte ontzaglyk zouden verſchillen. 't Is, zou men zeggen, byna ongelooflyk.]

(§) [Dit Dier ſchynt, wegens de Drievingerigheid, te behooren tot den Weſtindiſchen Luijaard, door my in het I. DEELS I. STUK der *Natuurlyke Hiſtorie*, bladz. 488, enz. beſchreeven, en uit SEBA Pl. IX. *Fig.* 1, aldaar, doch wat in een andere Geſtalte, afgebeeld. LINNÆUS heeft deeze Afbeelding van EDWARDS, onder het getal van Pl. 220., aangehaald; dat mis is: zie ons VII. Deel p. 20.]

(**) [De Heer LINNÆUS noemt dat gedeelte, daar de Klaauwen in geworteld zyn, hier ſamengevoegde Vingers (*Digiti combinati*) en dus kan zyn Ed. uitdrukking van (*Pedibus tridactylis*), met Drie-Vingerige Voeten, beſtaan. Het ſchynt wel met onze Agterhand (*Metacarpus*) overeen te komen.]

te der Huid, waar te neemen. Het is over 't geheel bekleed met een dik grof Haair, van een donkerbruine Kleur, 't welk zig gebroken en geſpleeten vertoonde, gelyk verweerde Hennip, en ſcheen lang aan de Zonneſchyn, Wind en Regen, bloot geſteld te zyn geweeſt.

Dit Dier was uit de Honduras, een Gewest van Amerika, overgebragt, en woont, zo ik geloof, in alle de Landſtreeken der Nieuwe Wereld, die niet veele Graaden van de Evennagtslyn zyn afgelegen. Het was in bezitting van wylen Lord PETER. De eerſte Autheur, dien ik tegenwoordig vinden kan, by wien daarvan gewag wordt gemaakt, is GESNERUS, welke 'er een Afbeelding van gegeven heeft, volmaakt als een Beer, met eens Menſchen Hoofd (*). De volgende is CLUSIUS, wiens Afbeelding beter gelykt, onder den naam van *Ignavus* (†). NIEREMBERG heeft deeze beide Afbeeldingen gekopieerd, en 'er een van zig zelven bygevoegd (§). PISO vertoont het Geraamte van dit Dier, met een Afbeelding daar van, gelyk een Pad kruipende, en op de Tytelplaat van zyn Werk heeft hy 'er een, die by een Boom opklautert. Hy noemt het Dier *Ay* of *Ignavus*, en maakt 'er een grooter en kleiner Soort van (**). DAMPIER zegt (††): „ de Luijaard aaſt op de Bladen van Boomen, eetende eerſt een Boom kaal, voor dat hy „ 'er weder afklimt, en is zo traag van voortgang, dat hy byna van Honger ſterft, „ voor dat hy een anderen kan beklimmen, hoewel de Boomen digt by elkander „ ſtaan." DON ANTONIO D'ULLOA zegt, „ dat 'er, in 't Land omſtreeks Porto Bello, een Dier is, (zo ik onderſtel onze Luijaard,) genaamd *Perico Ligero* „ of de *Vlugge Pieter*; een Spotnaam daar aan gegeven wegens zyne overmaatige „ traagheid van Gang en Luiheid. Het is zo log, dat het geen Ketting of Hok „ behoeft: want het gaat van zyn plaats niet, tot dat het door Honger zy gedrongen, hebbende ook geen vreez' voor Menſchen of Wilde Beeſten (§§). Zyn „ Voedzel zyn, in 't algemeen, Wilde Vrugten, en wanneer hy 'er geene op den „ Grond kan vinden, dan zoekt hy een Boom uit, die wel beladen is, beklimt dien „ met veel moeite, en, om zig een tweede opklimming te beſpaaren, plukt hy alle „ de Vrugten af, ſmytende die op den Grond: dan verder de moeite willende uitwinnen van 'er af te klimmen, maakt hy zig tot een Kloot en rolt langs de Takken nederwaards. Aan den Voet van deezen Boom blyft hy, tot alle de Vrugten verteerd zyn, gaande nooit van zyn plaats, voor dat de Honger hem dwingt „ anderen op te zoeken" (***). KLEIN heeft, in zyn *Hiſtorie der Viervoetige Dieren* (†††), de laatſte Origineele Afbeelding daarvan gegeven, buiten deeze myne, welke van alle de voorgaande verſchilt, en, zo ik geloof, naauwkeuriger zal bevonden worden dan de meeſten. Al die ik gezien heb, ſtrekken het Haair der Pooten tot de Nagelen uit, 't welk ſtrydig is met de natuur van dit Dier (§§§).

KOR-

(*) In zyn *Nomenclator Quadrupedum*, p. 96, onder den naam van *Haut*, [die van deszelfs Geluid zou afkomſtig zyn.]

(†) In zyne *Exot.* Tom. II. p. 110.

(§) *Hiſt. Nat.* p. 163, 164. [Zyn bovenſte Afbeelding, welke die van CLUSIUS is, was hier te Amſterdam naar een opgezetten Huid gemaakt, en is zekerlyk de ſlegtſte niet. Daar onder heeft hy een *verbeterde Afbeelding* van CLUSIUS, zo hy zegt, geplaatſt.]

(**) PISO *de Indiæ utriuſque Re naturali*, &c. p. 321, 322.

(††) In zyn Reistogt naar de Baay van Kampêche.

(§§) [In de *Dierlyke Wereld* van den Heer WATSON, door den Heer NOSEMAN vertaald, ſtaat, „dat „ de Luijaard, die noch vechten noch vlugten kan, „ natuurlyker wyze het vreesachtigſte is van alle Dieren:" bladz. 49.]

(***) *Voyage to South-Amerika*, VOL. I. p. 103. Lond. 1758. [Een byzondere Levensmanier, grootelyks van die door anderen aan hem toegeſchreeven wordt, verſchillende.]

(†††) [Ik vind, dat die Autheur hem drie Vingers aan ieder Voet toeſchryft. Zie p. 43, Lipſ. 1751. Quarto.]

(§§§) [Waar uit wylen de Heer EDWARDS dit opgemaakt hebbe, en wat hem Grond gaf, om dat vaſt te ſtellen, begryp ik geheel niet. Was hem, als zulk een Vogelkenner, onbekend, dat men dikwils de kaale Huid der Dieren, inzonderheid die roodachtig moet zyn, konſtig kleurt of met Verw beſtrykt? Kon hy niet bezeffen, dat men, om de Afbeelding op te ſchikken, de Huid aan de Handen en Voeten kaal en rood kon maaken, zo wel als aan den Bek, om het Dier te meer naar een Menſchje te doen gelyken? De myne, immers, die ik in Wyngeeſt bezit, heeft de Pooten geheel met Haair bedekt, dat zelfs een weinig over de Klaauwen valt, even als in de Afbeelding van SEBA, voorgenield, die natuurlyker ſchynt te zyn. Het ſtrydt derhalve niet tegen de Natuur van den Luijaard, het Haair tot aan de Nagelen uitgeſtrekt te hebben.]

KORTE INHOUD

DER

VIERDE HONDERD PLAATEN VAN DIT WERK.

LYST DER VOGELEN, ENZ.

Die afgebeeld en beſchreeven zyn in het

ZEVENDE DEEL.

	Tab.	Bl.
De *Gekroonde Adelaar.*	I.	1
De *blaauwe Valk en de kleine bruine Haagdis.*	II.	2
Byzondere Huidkwaal in de Hand.	IV.	4
De *zwarte en witte Klaauwier.*	V.	6
Een *fraaije Chineeſche Kapel.*	—	7
De *groote Hoorn-Uil van Athene.*	VI.	—
De *Sater of Boſch-Menſch.*	VII.	8
De *Aap met de Varkens-Staart, van Sumatra.*	VIII.	9
De *kleine Kat-Uil.*	IX.	10
De *groene Braſiliaanſche Pappegaay.*	X.	11
De *groene Aap van St. Jago.*	XI.	12
Het *Diertje* Mongooz *genaamd.*	XII.	13
De *Pappegaay met blaauwe Wangen.*	XIII.	14
De *groen en roode Pappegaay uit China.*	XIV.	—
De *zwarte Inkhoorn-Aap.*	XV.	15
Het *Aapje* Sagouin *genaamd.*	XVI.	16
De *roodhoorſlige Parkiet.*	XVII.	17
De *Roozekleurig gekapte Ring-Parkiet.*	XVIII.	18
De *Egyptiſche Springmuis.*	XIX.	19
De *kleine Mieren-Eeter.*	XX.	20
De *groene Parkiet met geele Wangen.*	XXI.	21
De *Goudkruinige Parkiet.*	XXII.	22
De *groen en blaauwe Moſch-Parkiet.*	—	23
De *Olyphant.*	XXIII.	—
De *Rhinoceros.*	—	24
De *kleine rood gewiekte Parkiet.*	XXIV.	26
Het *kleine Parkietje, de* Guineeſche Moſch *genaamd.*	XXV.	27
De *Geel-Keel van Maryland.*	—	28
Het *Mannetje van den Kaapſen Ezel.*	XXVI.	29
Het *Wyfje van den Kaapſen Ezel.*	XXVII.	30
De *Roodbekkige Toukan.*	XXVIII.	31
De *blaauwe Kuif-Gaay van Karolina.*	XXIX.	32
De *roode Zomer-Vogel.*	—	33
De *Nootenkraaker.*	XXX.	—
De *blaauwe Mees met de purpere Borſt.*	XXXI.	34
De *Karoliniſche Gaay of Beemer.*	XXXII.	35
De *kleine Banannen-Vogel.*	XXXIII.	36
De *Specht van Jamaika.*	XXXIV.	37
Het *groen en Oranjekleurig Tsvogeltje.*	XXXV.	39
De *blaauwe Haagdis van Nevis.*	—	—
De *Francolyn.*	XXXVI.	40
De *Chineeſche Kwartel.*	XXXVII.	41
De *Haagdis van Guernſey.*	—	42

	Tab.	Bl.
Het *Penſylvaniſche gekraagde Veldhoen.*	XXXVIII.	42
Het *kleine Hazelhoen van Aleppo.*	XXXIX.	44
De *Ooſtindiſche Trapgans.*	XL.	46
De *kleine Trapgans.*	XLI.	47
De *Goudkoppige Lyſter.*	XLII.	48
De *blaauwe Vliegenvanger.*	——	——
De *Olyfkleurige Vliegenvanger.*	XLIII.	49
Een *Chineeſch Kapelletje.*	——	——
Twee *Penſylvaniſche Goudhaantjes.*	XLIV.	50
Een *Virginiſche Wesp.*	——	51
De *Vliegenvanger met de geele Stuit.*	XLV.	——
Het *Scytiſch Lam, zogenaamd.*	——	——
De *geele Roodkop van Penſylvanie.*	XLVI.	52
Het *Witſtaartige Kolibrietje.*	——	——
De *geelſtaartige en gevlakte geele Vliegenvanger.*	XLVII.	——
De *geele Water-Kwikſtaart.*	XLVIII.	53
Het *Wandelende Blad.*	——	54
Steen van den Reuzen-Dyk in Ierland.	——	——
De *Aſchgraauwe Water-Kwikſtaart.*	XLIX.	55
De *Water-Haagdis.*	——	——
De *zwartkoppige en witkoppige Manakyn.*	L.	56

LYST DER VOGELEN, enz.

Die afgebeeld en beſchreeven zyn in het

ACTSTE DEEL.

De *Manakyn met een blaauwe Rug.*	LI.	1
De *rood en zwarte Manakyn.*	——	——
De *gevlakte groene Mees.*	LII.	2
De *graauw en geele Vliegenvanger.*	——	——
De *Goudkleurige Mees.*	LIII.	——
De *blaauwe Manakyn.*	——	3
Het *zwart en blaauwe Boomkruipertje.*	LIV.	——
De *Weſtindiſche Hoppe.*	——	4
De *Purperkleurige Indiſche Boomkruipertjes.*	LV.	5
Het *Roodborſtige Kolibrietje.*	LVI.	——
Het *Groenkeelige* dito.	——	6
De *Hazelmuis of Relmuis.*	——	——
De *roodborſtige Merel*	LVII.	——
De *Leeuwrik genaamd* Calandra.	LVIII.	7
De *gevlakte Mol.*	——	——
De *Berg-Mosch, Mannetje en Wyfje.*	LIX.	8
De *langſtaartige Mosch.*	LX.	9
De *bruine Vlaſchvink.*	——	10
De *zwart en geele Kriel-Moſch.*	LXI.	——
De *Moſch van Brazil.*	——	——
Het *St. Jakobs Kapelletje.*	——	11
De *gekraagde Vink en groene Diſtelvink.*	LXII.	——
De *geſchilderde Vink, Mannetje en Wyfje.*	LXIII.	12
De *Amerikaanſche Diſtelvink, Man en Wyf.*	LXIV.	——
De *kleine bruine Butoor.*	LXV.	13
De *Canuts-Vogel.*	LXVI.	15
De *gevlakte Strandlooper.*	LXVII.	——
Het *Dennen Boomkruipertje.*	——	16
De *kleinſte Waterhen.*	LXVIII.	17
Het *geele Winterkoningje.*	——	——
De *Amerikaanſche Water-Rall.*	LXIX.	18
De *langſtaartige Eend van Terreneuf.*	LXX.	19
De *Plevier met geſpoorde Wieken.*	——	20

	Tab.	Bl.
Vier Snebben van zeer weinig bekende Vogelen.	LXXI.	21
De *Spoorvisch en de Indische* Gattorugine.	LXXII.	23
De *Zee-Vledermuis en gevlakte* Acarauna.	LXXIII.	24
De *gehoornde Visch en Zee-Knorhaan.*	LXXIV.	25
De *Groote Kakkerlak.*	LXXV.	26
De *gedoornde Krekel of het Fluit-Insekt.*	——	27
De *Walvisch-Pok met Polypen.*	LXXVI.	——
De *Zee-Slak en Haairige Krab.*	——	28
Het *Korallyn als Haring-Graaten.*	——	——
De *kleine Moeras-Schildpad.*	LXXVII.	29
De *gedoornde Haay.*	LXXVIII.	30
De *Scherminkel, een Insekt zogenaamd.*	——	31
Jongen van den Grooten Zee-Hond of bonten Haay.	LXXIX.	——
De *zwarte gekroonde of gekapte Gier.*	LXXX.	32
De *Moeras-Havik en Rietvogels.*	LXXXI.	33
De *Geringde groene Pappegaay en de Blaauwkoppige.*	LXXXII.	34
De *blaauw gekruinde en de Goudwiek Parkiet.*	LXXXIII.	35
De *Vogel* Dodo *genaamd.*	LXXXIV.	36
De *Guineesche Big.*	——	37
De *Kuraſſausche Paauwies en de* Cuſco.	LXXXV.	——
De *kleine Lyſter.*	LXXXVI.	38
De *Penſylvaniſche Leeuwrik.*	LXXXVII.	39
De *bruine Chineesche Paauw-Oog Kapel.*	——	40
De *Goudkruinige Vliegenvangers, Man en Wyf.*	LXXXVIII.	——
De *Goudgewiekte Vliegenvanger.*	LXXXIX.	41
De *Chineesche Schildpad-Kapel.*	——	——
De *zwart gekeelde groene Vliegenvanger.*	XC.	42
De *zwart en witte Boomkruiper.*	——	——
De *roodkeelige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje.*	XCI.	43
De *kleine blaauw graauwe Vliegenvangers,* dito.	XCII.	——
De *Kruisbekken, Mannetje en Wyfje.*	XCIII.	44
De *Witkeelige Mosch.*	XCIV.	45
De *geele Kapel met Zilvervlakjes.*	——	——
De *Worm-Eeter van Penſylvanie.*	XCV.	46
Het *Virginiſch Boktorretje.*	——	——
De *Dikbek van Malakka en de Jacarini.*	XCVI.	47
Een *geel en zwart Kapelletje uit Karolina.*	——	48
De *kleine Wulp,* Corlieu *genaamd.*	XCVII.	——
Het *Papier-Mos.*	——	49
De *Tzergraauwe Strandlooper of Koet-Plevier.*	XCVIII.	——
De *Fregatvogel.*	XCIX.	50
Een *Chineesch Goudviſchje.*	——	51
Het *roode Hoornwier.*	——	——
Het *Dier dat men de* Luijaard *noemt.*	C.	52

LYST DER BOOM- EN PLANTGEWASSEN,

die in het Zevende Deel voorkomen.

	Tab.	Bl.
De *Vrugt van den tammen Sorbenboom.*	III.	3
De *Vrugt van den wilden Sorbenboom.*	IV.	4
De *kleine blaauwe Klokjes-Winde.*	XXXII.	36
De *Gentiaan met Zeepkruids-Bladen.*	XLV.	51
De *kleine gemeene Klokjes-Winde.*	L.	56

Der Manakin mit blauen Rücken, und Der roth und schwarze Manakin. Tab. LI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Parus dorso cœruleo.
Parus ruber et niger.

N°. 51. VIII^ter Theil.

Le Manaquin à dos bleu; et
Le Manaquin rouge et noir.

Die grün gefleckte Meise,
und
Der grau und gelbe Fliegensänger.

Tab. LII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Parus viridis maculatus, et Muscicapa cinerea et lutea. N°. 52. VIII^ter Theil. La Mesange verte tachetée, et La Moucherolle ardoise et jaune.

G. Eduards ad viv. delin. | J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. | Joh. Sebast. Leibner sculps.

Parus aureus, et
Parus cœruleus.

N°. 53. VIII.ter Theil.

La Mesange dorée, et
Le Manaquin bleu.

Der schwarze und blaue Baumhäcker
und
der Wiedehopf.

Tab. LIV.

G. Edwards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Certhia cœrulea et nigra.
Upupa.

N°. 54. VIII.ter Theil. Le Grimpereau noir et bleu;
et Le Widdehop.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sae. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Certhiæ Indicæ purpureæ. N°. 55. VIII.ter Theil. Grimpereaux pourpre des Indes.

Der Colibri mit rother Brust, der Colibri mit grüner Brust, und der Siebenschläfer. Tab. LVI.

J. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Mellivora pectore rubro. Mellivora gutture viridi. N.° 56. VIII.ter Theil. Mus Avellanarum minor. Le Colibri gorge rouge, le Colibri-gorge verte, et le Loir.

Die Amsel mit rother Brust. Tab. LVII.

J. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Merula pectore rubro. N°. 57. VIII. Theil. Le Merle à gorge rouge.

G. Eduards ad vis. delin. C. N. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caar. Majestatis.

Calandra. Talpa maculata. N°. 38. VIII Theil. La Calandre; et Une Taupe tachetée.

Zwey Gebirg-Sperlinge ein Er und eine Sie. Tab. LIX.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Passer montanus, mas et fœmina. N°. 59. VIII Theil.

Moineaux de Montagne, Mâle et Fémelle.

Der Sperling mit langen Schwanz, und der braune Hänfling. Tab. LX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Caes. Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Passer cauda longissima. N°. 60. VIII. Theil. Le Moineau à longue queuë;
Linaria fusca. et La Linotte brune.

Der gekraüste gelb und schwarde Sperling und der Brasilianische Sperling. Tab. LXI.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Maj. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Passer e luteo nigroque varius, crispus. N°. 61. VIII^te Theil. Le Moineau Frisé jaune et noir, et Le Moineau du Bresil.
Passer Brasilienſis.

Der Stieglitz mit einem Halsstreif und der grüne Stieglitz. Tab. LXII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. sac. Caes. Majestatis.

Avicula torquata.
Cardvelis viridis.

N: 62. VIII. Theil.

Le Pinson à Collier; et
Le Chardonneret vert.

Der gemalte Fink, ein Er und eine Sie. Tab. LXIII.

G. Edwards ad viv. delin. S.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Fringilla tricolor, mas et fœmina. N°. 63. VIII^ter Theil. Le Pinson Peint, Mâle et Femelle.

Der Americanische Stieglitz, ein Er und eine Sie. Tab. LXIV

J. Eduarde ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Carduelis Americana, mas et fœmina. N°. 64. VIII^ter Theil. Le Chardonneret Ameriquain, Mâle et Fémelle.

Die kleine braune Rohrdommel. Tab. LXV.

G. Edwards ad viv. delin. I.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leibner sculps.

Ardea stellaris parva fusca. No. 65. VIII.ter Theil. Le Petit Butor Brun.

Der Canutvogel. Tab. LXVI.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis.

Avis Canuti. N°. 66. VIII.ter Theil. Le Canut.

Die gefleckte Wasserdrossel und der Tannenbaumhacker. Tab. LXVII.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sae. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Tringa maculata. & Certhia pinus.

No. 67. VIII.ter Theil.

Le Tringa tacheté ; et Le Grimpereau de Sapin.

Das kleine Wasserhun und der gelbe Zaunkönig. Tab. LXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann gravidit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Gallinula Chloropus minima. N°. 68. VIII^ter Theil.
Regulus luteus.

La Petite Poule d'eau;
et Le Roitelet jaune.

Der Americanische Wasserschnepf oder Wachtelkönig. Tab. LXIX.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann exaudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Rallus aquaticus Americanus. N° 69. VIII^ter Theil. Le Râle d'eau d'Amérique.

Die langschwänzige Ente aus Neufoundland, und das Wasserhuhn mit gespornten Flügeln. Tab. LXX.

G. Eduards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Curru Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Anas cauda longissima ex New- foundland. Pluvialis alis calcare donatis.

N°. 70. VIII^ter Theil. Le Canard à longue queuë de Terre-neuve. et Le Pluvier à ailes éperonnées.

Vier Schnäbel von sehr raren und wenig bekannten Vögeln. Tab. LXXI.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Rostra quatuor curiosa Avium, N°. 71. VIII.ter Theil. Quatre Becs d'Oiseaux peu connus. et quodammodo adhuc incognita.

Der Sporrfisch, und der Indianische Gattorugina. Tab. LXXII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Gattorugina Indicus, et Piscis calcaribus præditus.

N°. 72. VIII^ter Theil.

Le Poisson éperonné, et Le Gattorugina des Indes

Die See-Fledermaus, und der schwartz und weisse Acarauna oder Indianische Blattfisch. Tab. LXXIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. N. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis.

Piscis Vespertilio marinus dictus. N° 73. VIII.ter Theil.
Acarauna maculata.

Le Chauve souris de Mer; et
l'Acarauna noir et blanc.

Der Hornfisch und der See-Scorpion. Tab. LXXIV.

J. Eduards ad viv. delin. — *J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* — *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Piscículus cornutus.
Scorpius marinus.

N°. 74. VIII^ter Theil.

Le Poisson cornu; et
Le Scorpion de Mer.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Blatta maxima.
Insectum Fistula dictum.

N°. 75. VIII^ter Theil.

Le Grand Cerf-volant;
et Le Scarabée sifflant.

Die Wallfisch Seetülipe mit Polypen, die Seeschnecke, der haarichte Krebs, und die Koralle in gestalt eines herring grätes. Tab. LXXVI.

J.E dwards delin. *I.M. Seligmann gravdit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Balanus Ceti cum Polypis suis. N.° 76. VIII.ter Theil.
Limax Marinus. Cancer hirsutus.
Coralina ossa Halecum æmulans.

Le Balanus de la Baleine avec des Polypes, le Limaçon Marin, la Crabe Velué, et le Corail en forme d'Arrête, de Harang.

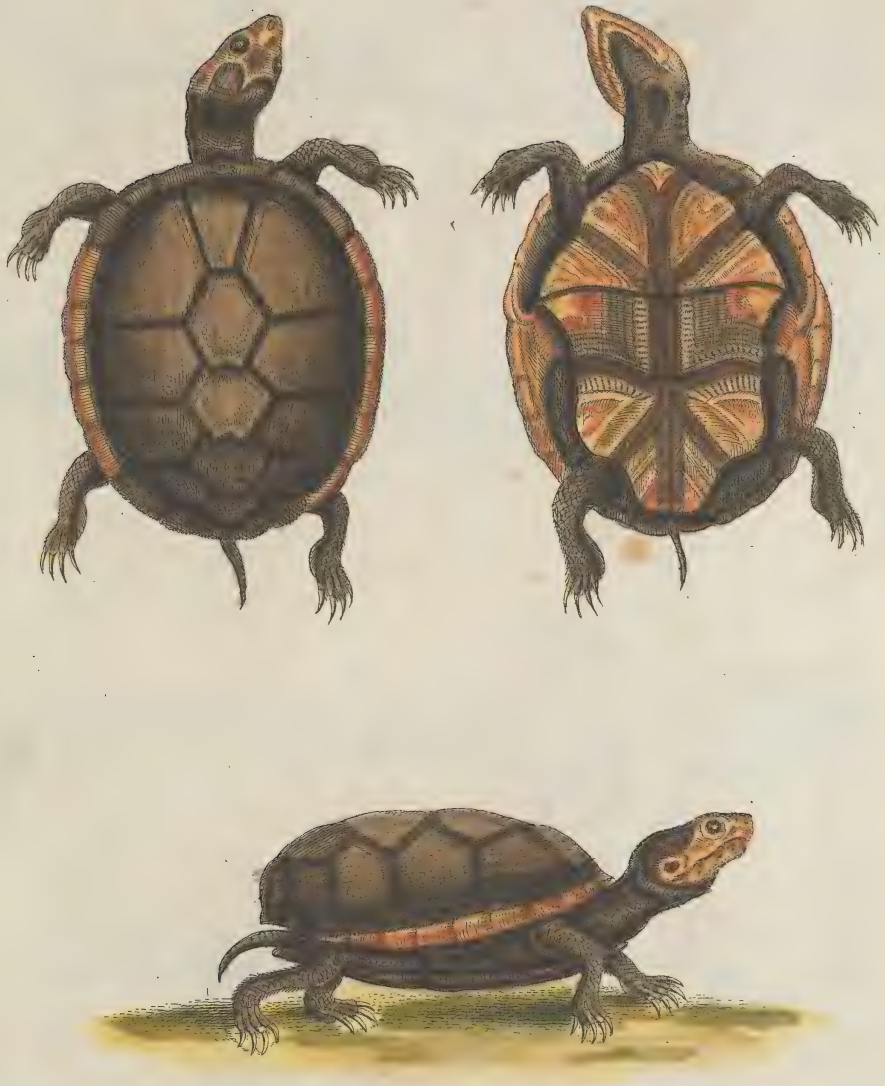

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Steigmann exudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Testudo parva lutosa. N°. 77. VIII^ter Theil. La Petite Tortuë de Marécage.

Der gesporrte Seehund nebst dem Insect so der Spadierstock genennet wird. Tab. LXXVIII.

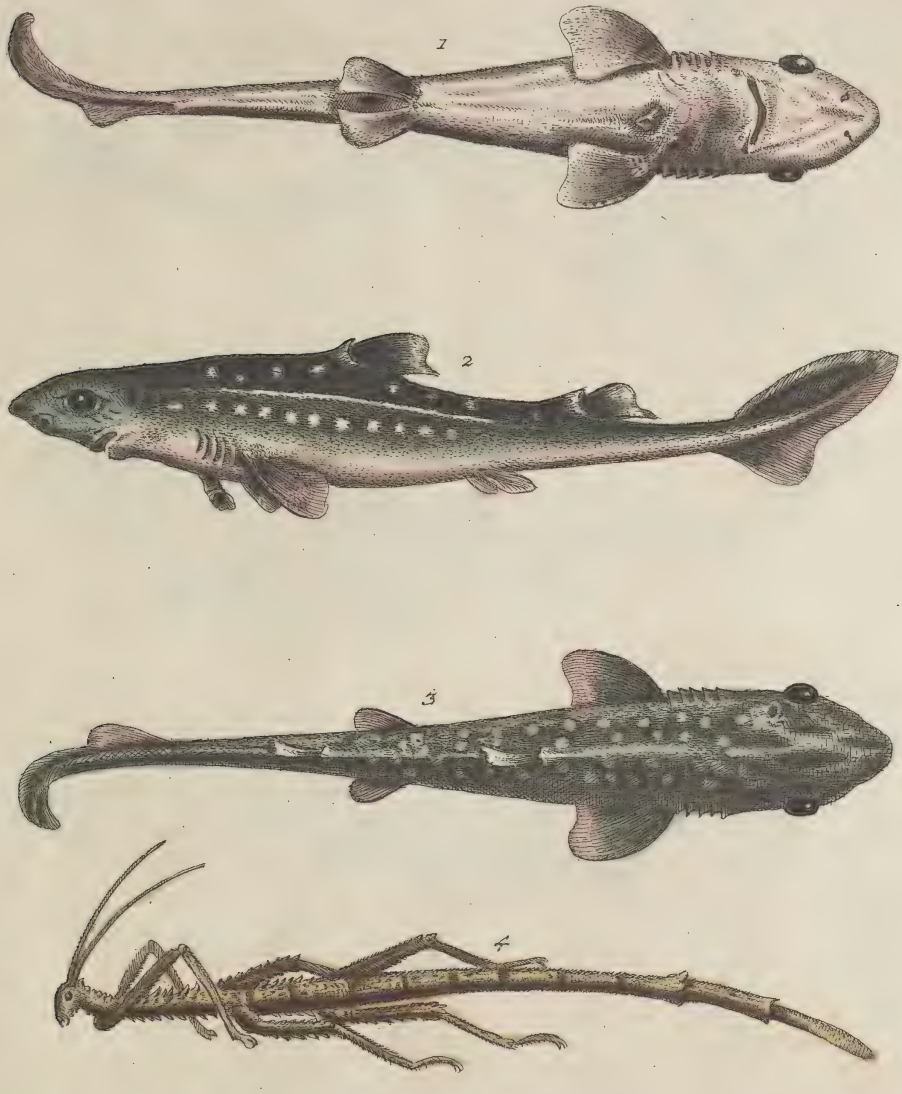

G. Edwards ad viv. delin. *J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leidner sculps.*

Galeus Acanthias, sive Spinax Piscis. N°. 78. VIII^ter Theil. Le Chien de Mer eperonné, avec
Insectum Virgultum ambulans dictum. l'Insecte appellé le Baton Marchant.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Catulus major Piscis. N°. 79. VIII^ter Theil. Le Chat de Mer Major.

Der schwarz gekrönte oder mit einer Kappe bedeckte Geyer, und die schwarz und weisse Indianische Schlange. Tab. LXXX.

G. Edwards ad viv. delin. P. M. Seligmann. excudit. Oum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Vultur niger cristatus. Serpens Indicus niger et albus.

N°. 80. VIII^ter Theil. Le Vautour Noir Couronné, ou Chaperonné, et le Serpent Noir et Blanc des Indes.

Der Morast-Falck und der Rohr Vogel,
oder Caroliniſche Emerling.

Tab. LXXXI.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit

Cum Priv. Sac. Caes. Majes:

N°. 81. VIII^ter Theil

Accipiter Paludarius
Aves Arundinaceæ.

le Faucon de Marais
et l'Ortolan de la Caroline.

Der Pappagey mit einen Halsstreif
und der blau Köpfige Pappagey.

Tab. LXXXII.

G. Edwards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excud.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis

N°. 82. VIII^ter Theil

Psittacus minor Torquatus.
Psittacus minor capite cæruleo.

le Perroquet à collier et
le Perroquet a tete bleue.

Der mit Saphier gekrönter Pappagey, und der Pappagey mit Gold Fliegel.

G. Edwards ad viv. del. — J. M. Seeligmann excudit.

Cum Priv. Sac. Caes. Majest.

N°. 83. VIII^ter Theil

Psittacus minor vertice Sapphirino.
Psittacus minor alis aureis.

La Perrique couronnée de Saphire,
et la Perrique aux ailes d'or

Der Dodo und das Meerschweingen.

Tab. LXXXIV.

G. Edwards ad viv. delin.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

J. M. Seeligmann excudit

N°. 84. VIII^ter Theil

Dodo avis
Mus Africanus
Porcellus Guineensis dictus.

Le Dodo et le Cochon d'Inde.

Der Curassovogel und der Cusco. Tab. LXXXV.

G. Edwards ad viv. delin. O.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Avis Curasao dicta. Avis Acajou. N°. 85. VIII^ter Theil. L'Oiseau de Curassau, et le Cusco.

Die kleine Drossel. Tab. LXXXVI.

G Edwards ad viv. delin. *Cum Priv. Sac. Cas. Majestatis.* *J.M. Seligmann gravdit.*

Turdus parvus. *N°. 36. VIII^ter Theil.* Petite Grive.

G. Edwards ad viv. delin. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. J. M. Seligmann excudit.

Alauda Pensilvanica. N°. 87. VIII^ter Theil. L'Alouette de Pensilvanie, et
Papilio fuscus. le Papillon brun.

Zwey Fliegenschnäpper mit goldenen Kronen ein Er, und eine Sie. Tab. LXXXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leibner sculps.
Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis.

Muscicapa aureo vertice, mas et fœmina. N°. 88. VIII.ter Theil. Moucherolles Couronnées d'or, Mâle et Femelle.

Der Fliegen-Schnäpper mit goldenen Flügeln, und der Fleckigte Schildkröte-Schmetterling.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excud.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis

Muſcicapa alis aureis
Papilio testudinarius maculatus,

Moucherole aux Ailes.
dorées Papillon Tortuë marqueté,

Der Grüne Fliegen-Schnäpper mit Schwarzer Brüst, und der Schwarze und weiße Baumhacker.

G. Edwards ad viv. delin. *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis* *J. M. Seligmann excudit.*

Muscicapa viridis gutture nigro
Certhia nigra et alba.

N° *90. VIII^ter Theil*

La Moucherole Verte à Gorge Noire,
et le Grimpereau Noir et Blanc

Tab. LXXXXI.

Zwey Fliegen Schnäpper mit Rother Brüst, ein Er und eine Sie.

G. Eduards ad viv. delin. — J. M. Seligmann excudit.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N° 91. VIII^ter Theil

Muscicapa gutture rubro, mas et foemina.

Moucheroles a Gorge Rouge, Mâle et Femelle.

Tab. LXXXXII.

Kleine Eisengraûe Fliegenfänger, ein Er, ând eine Sie.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N°. 92. VIII^ter Theil

Muscicapa parva subcœrulea
mas et fœmina

Petites Moucherolles gris de fer,
Mâle et Fémelle.

Der Krümschnabel ein Er und eine Sie.

Tab. LXXXXIII.

G. Eduard ad viv. del.

J. M. Seligmann exc.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.
N° 93. VIII^ter Theil.

Loxia, mas et Fœmina

Becs Croiſes, Mâle
et Fémelle.

Der Sperling mit weißer Brüst nebst einen Gelben Schmetterling.

Tab. LXXXXIV.

G. Eduard ad viv. delin

I.M. Seligmann exc:

Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis.

N° 94 VIII^ter Theil.

Passer gutture albo.

Moineau à Gorge Blanche, avec un Papillon Jaune.

Der Würmfreßer und der Ziegenkäfer.

C. Eduard ad viv. del. *I. M. Seligmann excud.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N°. 95. VIII^ter Theil.

Le Mangeur de Vers, et le Scarabée Chevre.

Vermivora Scarabæus capricornis.

Der Kernbeißer oder Dickschnäbler aus Malacca und der Jacarini nebst einem kleinen Schmetterling.

G. Eduard ad viv. del.

I.M. Seligmann excudit.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N°. 96. VIII^ter Theil.

Le Gros-bec de Malacca, et le Jacarini, avec un Petit Papillon Jaune.

Coccothraustes Malaccensis, Jacarini, Papilio parvus luteus.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann exaudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Arquata minor, nostratibus dicta. Wimbrel N. 97. VIII^ter Theil. Le Wimbrel, ou Petit Corlieu; Muscus papyraceus. et la Mousse de Papier.

Die Eißengraûe Waßerdroßel mit Waßerhühner Pfoten, eine Art von Becaßinen.

Tab. XCVIII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit*

Cum Priv. Sac. Caes. Majeſtatis

N°. 98. VIII^ter *Theil*

Tringa griſea lobatis inſtar, Fulicæ digitis.

Tringa gris de Fer au pied de Poul, de Eau eſpéce de Bécaſſine.

G. Edwards ad viv. delin. I. M. Seligmann gezeichnet: Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Avis Rabihorcados, vel Navis bellica dicta. N°. 99. VIII.ter Theil. La Fregate, Poisson de la Chine. Fisces Chinenses.

Das Faulthier oder der Ai. Tab. C.

G. Edwards ad viv. delin. J.M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Cæs. Majestatis. Joh. Sebast. Leidner sculps.

Ignavus. N°. 100. VIII^ter Theil. Le Paresseux.

39088006932966